PAVEL PETROMAN
coordonator

Familia între realitate și vis

ELEMENTE DE PSIHOLOGIA FAMILIEI

II 371.570

Editura EUROBIT
Timișoara, 2005

BIBL. CENTR. UNIV.
„M. EMINESCU" IAŞI
II 371. 570

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

PAVEL PETROMAN
coordonator

191171

FAMILIA
ÎNTRE REALITATE ŞI VIS
ELEMENTE DE PSIHOLOGIA FAMILIEI

ALE

385526
B.C.U. IASI

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Editura EUROBIT
Timişoara, 2005

Tehnoredactare: **Mihaela şi Diana Diaconescu – Balş**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Familia între realitate şi vis : elemente de psihologia familiei / Pavel Petroman (coord.). – Timişoara : Eurobit, 2005
Bibliogr.
ISBN 973-620-158-9

I. Petroman, Pavel (coord.)

159.9:316.356.2

Coperta I :
Michelangelo – Pietà – Museo dell'Opera del Duomo, Florenţa, Italia

Coperta a IV-a :
Masolino – Tentaţia lui Adam şi Eva;
Masaccio – Izgonirea din Paradis a lui Adam şi Eva, în Biserica Santa Maria del Carmine, Florenţa, Italia

4 NOV. 2005

BCU "LUCIAN BLAGA" CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

De obicei, oamenii folosesc trecutul, capitalul inestimabil al omenirii, pentru a cumpăra viitorul. Noi, semenii lor, recurgem la viitor, capitalul intrinsec al tinereții, ca să fim siguri că mâine acesta va deveni rampa de unde să putem zbura spre înălțimi.

Reuşi-vom oare?

Rushdie, Salman

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CUPRINS

1.Argument - coordonator..... 5
2. Considerații asupra familiei
prof. univ. dr. Pavel Petroman..... 7
3. Ce este familia în ochii unui romantic ?
studentă Adriana Munteanu 21
4. Anima şi Animus
lect. univ. drd. Maria Tănase – Mânzat 22
5. Dragoste – Iubire – Căsătorie
preot drd. Vasile Suciu 25
6. Paremiologie creştină
Preot drd. Vasile Suciu 30
7. Dintotdeauna a fost dragostea
lect. univ. drd. şi psih. Ovidiu şi Camelia Mânzat 36
8. Dragostea, condiție sui-generis a căsătoriei
studentă Cristina Ursu..... 42
9. Fidelitatea, relație esențială femeie – bărbat
studentă Valentina Munteanu 49
10. Reflecții cu privire la dragoste
studentă Bianca Laura Achim..... 53
11. Temelia familiei ideale – iubirea
studentă Adriana Ramona Buşu..... 60
12. Alegerea partenerului între realitate şi vis
studentă Lorena Caramatescu..... 64
13. Infidelitatea sau dragostea ascunsă
studentă Geta Găliceanu..... 67
14. Familia mea între vis şi realitate
studentă Ştefania Paşca..... 70
15. Familia între vis şi realitate
studentă Carina Florin..... 74
16. Încercarea moarte n-are
prof. univ. dr. Pavel Petroman..... 78
17. Arta de a iubi
lect. univ. drd. Ovidiu Mânzat..... 80
18. Familia monoparentală în lumina a ceea ce simte copilul
studentă Sorana Nalat..... 84

BUCHAREST UNIVERSITY LIBRARY

19. Un tip de dragoste – homosexualitatea
studentă Mihaela Ciotea 87
20. Căsnicia zidită pe nisip sau pe stâncă
studentă Ana Herbei..... 90
21. Copilul nostru – Dumnezeul nostru
studentă Monica Izvoran..... 95
22. Copilul abuzat
studentă Mihaela Banta..... 100
23. Ce le spunem adolescenților despre sex
studentă Loredana Dascălu..... 103
24. Infidelitatea
studentă Carla Florin..... 108
25. La început a fost gelozia?
student Andrei Bold..... 112
26. Denuclearizarea familiei
studentă Oana Cristina Brănescu..... 115
27. De la iubire la divorț
studentă Nicoleta Negrei..... 120
28. Speranțe pentru cei despărțiți
studentă Nicoleta Negrei..... 123
29. Părinți divorțați și părinți vitregi
studentă Mădălina Alina Treabă..... 125
30. Ce se poate întâmpla într-o asemenea familie
studentă Adriana Munteanu..... 131
31. Ioan Flora – un munte de dragoste
studentă Maria Ardeleanu..... 132
32. Grecia o țară a insulelor, a miturilor, a istoriei și a dragostei
studentă Eleni Stavroulaki 135
33. Pornind de la arta de a iubi a lui E. Fromm
student Marius Drujit 139
34. Ziua îndrăgostiților
studentă Iulia Crișan..... 144
35. Curiozități – Mirese comandate prin poștă sau prin internet
studentă Sonia Budeanu..... 150
36. Poezii de dragoste
studentă Bianca Laura Achim..... 154

BCU "LUCIAN BLAGA" UNIVERSITY LIBRARY

37. Chestionare – Teste
a. Ce părere aveți despre ea/el ?..... 157
b. Cât de sincer sunteți ?..... 159
c. Aveți simțul ironiei ?..... 161
d. Credeți în marea iubire ?..... 163
e. Sunteți cu adevărat bărbat ?..... 166
f. Sunteți pregătit pentru o relație ?..... 170
g. Sunteți geloasă pe soțul (prietenul) dumneavoastră ?..... 173
h. V-ați găsit partenerul potrivit ?..... 175

38. Bibliografie..... 179

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

ARGUMENT

Familia a fost şi rămâne o instituţie, una din cele mai vechi. Familia tradiţională, cu tot ceea ce a avut şi are ea mai bun, de facto, ideea ca atare a fost şi este întreţinută preponderent din cărţi şi în mai mică măsură din viaţa cotidiană, eludând alternativele, deşi atât realitatea cât şi destule cărţi apărute de-a lungul secolelor relevă că una din primele stavile în calea împlinirii individuale sunt rigorile familiale.

Acestor conflicte imanente instituţiei încă din Antichitate, menţinute şi amplificate de-a lungul istoriei existenţei sale, li s-au adăugat în secolul care s-a încheiat ipocrizia şi lipsa oricărei alte perspective, alternative proprii dictaturilor care le-au generat. Aşa, de pildă, era firesc ca cei ajunşi în pragul tinereţii să se căsătorească, indiferent dacă se iubesc ori nu, să legifereze căsătoria, uneori chiar mai mult pentru un buletin într-un oraş ori pentru un paşaport în Occident, după cum era etic ca el sau ea să informeze securitatea ori pe tovarăşii de la partid cu privire la opiniile partenerului, acţiunile lui, în timp ce divorţul echivala cu o imoralitate fără precedent şi putea deveni, devenea în certe circumstanţe, o piedică în drumul avansării universitare, ocupării unei funcţii. Mai mult, *familia* devenea o momeală şi era acceptată în orice condiţii de sutele şi miile de carierişti, de parveniţi, de oameni lipsiţi de scrupule – nu o dată el sau ea era sacrificat tot în numele eticii şi echităţii vremii.

Investiţiile în familie au fost şi sunt în sentimente şi în bani, ambele cu şi fără perspectivele scontate. La modul general, toţi şi fiecare îşi iubesc familia, chiar şi acei care o părăsesc şi acei care îşi înşeală ori îşi jefuiesc rudele, eventual chiar le omoară, nu sunt puţine cazurile în care soţia ori soţul, tata sau mama, un copil, doi, o rudă mai apropiată ori mai îndepărtată.

Într-o vreme ca aceasta, la răscrucea dintre social şi economic, moral şi imoral, tragedie şi melodramă, istoria familiei fericite o intersectează pe a celei nefericite şi în această dinamică îşi fac apariţia alternative mai mult sau mai puţin acceptate la familia tradiţională, legiferate, hulite ori respinse din start. În asemenea împrejurări apare această carte care s-a plămădit pe parcursul semestrului I al anului universitar 2004-2005, în cadrul cursului şi seminarului de psihologia familiei, cu aportul studenţilor încă nu destul de informaţi, dar dispuşi

să se informeze nu doar din cărți, ci și din viață, din tot ceea ce trăiesc, acceptă sau resping.

Așadar, în realizarea sa au fost implicați, în afara studenților, subsemnatul, titularul cursului, lectorii universitari dr.Tănase-Mânzat Maria, Mânzat Ovidiu și Camelia, preainimosul preot Suciu Vasile, cu toții gata să se racordeze adevărurilor cu privire la familie între vis și realitate. Nu avem pretenția că am realizat o carte care să schimbe orientările pro familia sau pe acelea care par a fi o alternativă ori alta, implicit cea homosexuală, dorința noastră a fost mai degrabă să efectuăm un exercițiu cu privire la ceea ce s-ar impune să fie și să facă studenții, chiar dacă pentru început numai un simplu eseu, eventual un articol ori un studiu, mai târziu o cercetare, toate și fiecare la un loc să premeargă lucrarea de licență mult mai pretențioasă.

Le mulțumesc, în primul rând dumnealor, studenților noștri care au acceptat să ia parte cu plăcere la acest exercițiu, deopotrivă tuturor celorlalți care ne-au fost alături și ne-au susținut îndrăzneala.

Coordonatorul

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Considerații asupra familiei

Petroman Pavel

Familia este un grup de indivizi uniți prin legături transgenerațională și interdependente în legătură cu elementele fundamentale ale vieții. Ea a fost și continuă să fie cea dintâi formă de organizare socială unde apare (se formează) și devine copilul, dacă acesta nu frecventează grădinița și ulterior școala. Însăși *ulița copilăriri* cum numeau strada marii scriitori, a avut și își are rolul său – prin cât oferă și ceea ce oferă prioritar, jocul (*Copilul râde:/ Înțelepciunea și iubirea mea e jocul! / Tânărul cântă:/ Jocul și-nțelepciunea mea-i iubirea! / Bătrânul tace:/ Iubirea și jocul meu e-nțelepciunea!* – L. Blaga). Dacă cele spuse de poetul român nu sunt încă edificatoare, sintagme ca: *Jocul dragostei și al întâmplării* (Mariveaux), *Jocul de-a vacanța* (M. Sebastian), *jocul cu focul, jocul cu viața, jocul cu dragostea, munca nu-i un joc, învață și respectă regula jocului, ș.a.* (expresii populare utilizate uneori și interdictiv, ca avertismente; *nu te juca în nici un fel cu focul !*), *Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă* (H. Lovinescu), *Jocul cu moartea* (T. Arghezi), *Oricare ar fi clipa joacă-o cât poți mai bine* (Th. Morus), ș.a.m.d. În fond jocul este însăși viața, pe de o parte, și pregătirea pentru a o trăi cuvincios, a o accepta, a te obișnui cu ea, pe de altă parte.

Poate de aceea, cu certitudine de aceea, psihanaliza, de exemplu, a echivalat familia cu un adevărat laborator, unde se pun bazele personalității noastre, sigur nu și singurul, după cum se credea la un moment dat. Teza lui Freud și Abraham a fost însă abandonat treptat nu numai de neofreudism, respectiv de Alexander, Erickason, Rapaport, Kardiner, Fromm, ș.a., și chiar de Ana Freud, fiica fondatorului psihanalizei. *Toți și fiecare au perceput și au înțeles că familia constituie un laborator prim al plămădirii și devenirii personalității – deseori cel mai important – dar nu singurul, pentru că ei i se raliază grădinița, școala, indiferent de gradul său, comunitatea, profesia și căsătoria.* Actele, operațiile și acțiunile întreprinse și finalizate de toți și de fiecare, în felul lor, se conjugă cu ereditatea, factorul primordial al vieții căruia îi urmează în ordine mediul, educația și autoeducația.

Autoeducația reprezintă unul din factorii care, în contextul cvadriplei determinări, contribuie precumpănitor la devenirea și formarea personalității în deplină interacțiune cu ereditatea, mediul și educația. De fapt numai dacă educația este foarte bine organizată și se desfășoară corect, conștient, concret, intenționat pe baza unui curriculum adecvat care să-i asigure implementarea intelectuală, etică, fizică, estetică, tehnică, ecologică, religioasă, sanitară, ș.a.m.d., fără a știrbi în vreun fel rolul factorilor cu care interacționează, *autoeducația dobândește un rol decisiv, pentru că ea poate atâta cât se poate* – în fond ceea ce îți faci tu însuți cu propria-ți mână nu-ți ia nici Dumnezeu. Interacțiunea celor patru factori poate fi reprezentată grafic astfel – ea a fost realizată de I. Bontaș și completată de noi.

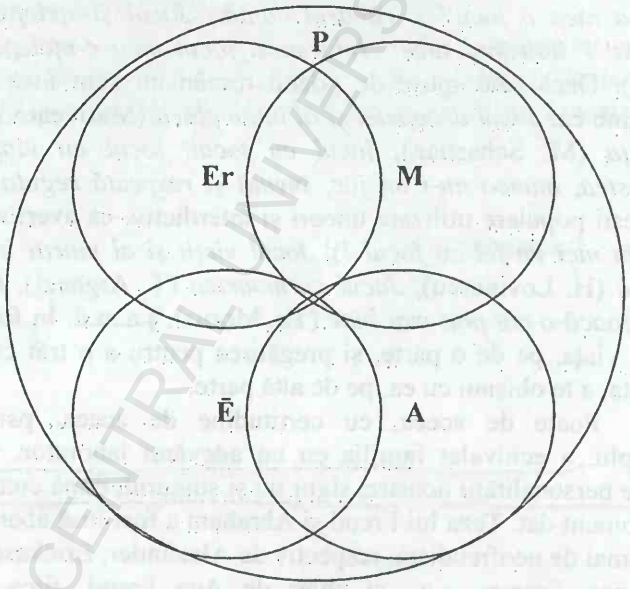

Sintetic $P \geq Er \cap M \cap \bar{E} \cap A$

în care:

P – personalitate,
Er – ereditate,
M – mediu,
Ē - educație,
A – autoeducație,

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Dar, *familia este o comunitate de dragoste*, obişnuinţă după cum respiraţia este o obişnuinţă, viaţa însăşi este o obişnuinţă, o habitudine. Aceasta, considera la vremea sa Proust, *nu ne este de nici un folos dacă, într-adevăr, acceptăm că obişnuinţa este o a doua natură, deoarece ne împiedică să o cunoaştem pe cea dintâi* – în cazul familiei natura noastră, natura celui sau a celeia alături de care convieţuim, coabităm. Ceea ce este extrem de important, prin urmare nu-i atât obişnuinţa, cât scurtcircuitarea sa care să permită partenerilor *incizarea, tăierea celei de a doua naturi ca să putem ajunge la miezul celei dintâi* (Beckett, S.).

Întrebarea este aceeaşi de mii de ani: *Cui prodest ?* (cui foloseşte?, cui serveşte?), dacă cel care efectuează incizia nu dispune de informaţia şi pregătirea indispensabilă perceperii comprehensive. Imaginaţi-vă în locul unui chirurg, un profan în faţa unui torace sau abdomen deschis. Situaţia este identică şi în cazul în care el sau ea realizează incizia instantanee care să taie a *doua natură pentru a descoperi miezul celei dintâi.* De aceea, noi nu acceptăm ideea că dragostea sau iubirea, căsătoria ori familia sunt o obişnuinţă, adică o a doua natură care să eludeze natura cea dintâi – omul din punct de vedere fizic, psihic şi spiritual.

Familia presupune căsătoria – de tip tradiţional, consensuală, uniunea liberă, ş.a. – şi aceasta, la rândul său, dragostea şi iubirea. *La temelia ei au rămas pornirile de dragoste şi iubire, cu caracter centrifugal, nu centripital, altruiste, nu egoiste.* Dar, consideră Mărgineanu, N., cum ele nu sunt o realitate pregnantă, întotdeauna şi pretutindeni, societatea constituită în stat a venit şi ea cu legile sale, care frânează egoismul şi asigură convieţuirea *bazată cel puţin pe dreptate, dacă nu pe dragoste şi iubire.* De aici grija faţă de unul sau altul dintre parteneri, deopotrivă faţă de copil ori copii, grija de a-i feri de hărţuială, agresiune sau altceva, fiindcă afinităţile care i-au legat pot deveni şi divergente, în pofida convergenţei ce părea de nezdruncinat la început.

Pentru ca o căsnicie să fie fericită şi să se transforme într-o relaţie de durată, soţii trebuie să fie maturi şi conştienţi de toate responsabilităţile familiei (*biologică, educativă, economică, suportivă, de solidarizare, psihoterapeutică*) pe care şi le asumă vrând-nevrând. Dar această înţelegere necesită, pe lângă intensitatea sentimentelor de dragoste şi iubire pe care şi le nutresc, reciproc, partenerii să fie maturi

B.C.U. "M. EMINESCU" IAŞI

şi din punct de vedere fizic şi psihic. Tânăra aflată înaintea căsătoriei (după cum şi tânărul) e nevoie să regăsească la viitorul ei soţ (soţie) mai multe particularităţi, cum ar fi:

a. independenţa faţă de părinţi – adică atât unul cât şi celălalt să fie în stare să părăsească astăzi sau mâine casa părintească, indiferent care au fost legăturile lor până acum: *va lăsa omul pe tatăl şi pe mama sa şi se va lipi de nevasta sa şi se va face un singur trup.* **(Geneza 2:24)** ;

b. schimbarea sferei de interese – ambii parteneri trebuie să manifeste interes susţinut faţă de viaţă, artă, ştiinţă, tehnică, politică, economie şi să fie capabili să abandoneze preocupările intrinsece adolescenţei sau primei tinereţi: schimbarea este plăcută şi indispensabilă. *A învăţa şi a admira nu provoacă plăcere, pentru că în admiraţie se amestecă dorinţa de a învăţa – de a fi prin învăţătură – şi fiindcă ceea ce admirăm este de îndată dorit* (Aristotel);

c. maturizarea sentimentelor – soţii trebuie să se remarce prin seriozitatea şi durata sentimentelor, totodată ei nu-şi mai pot permite visuri ca scop în sine, irealizabile, ci doar responsabile care să-i angajeje pe amândoi în mod serios. Este o măsură în toate – constatare valabilă şi în cazul afectivităţii, ea exprimă un îndemn, o normă a cumpătării: nu depăşi măsura, normalul, nu forţa lucrurile, nu încălca limitele prescrise de bunu simţ. *Măsura a fost, este şi va fi un principiu fundamental al vieţii şi, concomitent, al moralei.* (Horaţius);

d. capacitatea de a renunţa la tendinţele egoiste – cei care îşi unesc destinele, acei care întemeiază familia sunt stăpâniţi de sentimente altruiste, superioare, inclusiv de capacitatea de a se sacrifica unul pentru celălalt. Trebuie să ştii să suporţi cu suflet egal ceea ce se petrece pe arena familiei, de facto a vieţii, a sorţii, o dată ce te-ai angajat să fii alături de el sau ea, sigur în anumite limite;

e. sentimentul responsabilităţii – soţii trebuie să cunoască funcţiile ori responsabilităţile familiei, să devină conştienţi că toate şi fiecare nu sunt doar vorbe-n vânt, ci sarcini pe care sunt chemaţi să şi le asume conştient. Ca soţ şi soţie ţi-ai asumat o responsabilitate, ca părinte ai amplificat-o pe cea dintâi, ea sporeşte direct proporţional cu viaţa şi e necesar să o accepţi, fiindcă ţi-ai asumat-o singur, din dragoste şi iubire.

Crearea, menținerea, consolidarea și afirmarea familiei au fost și sunt identificate, cel puțin la început, cu poezia tinereții, generozitatea și eleganța ei. Diacronic însă ajung să conveargă spre o luptă, ceea ce nu trebuie să ne sperie, fiindcă viața însăși *nu-i decât o luptă* (care, din păcate poate deveni un război) menită să contribuie la desăvârșirea familiei – dragostei, iubirii, satisfacției și fericirii – indispensabilă deopotrivă soților și odraslelor acestora, rezultat al iubirii lui și a ei. Cercetătorii au realizat statistic și un grafic al evoluției relației, în realitate a evoluției dragostei și iubirii. Astfel, folosind abcisa, ordonata și câteva inimioare, ei au relevat faptul că există o destul de bună predicție de desfășurare în timp și intensitatea oricărei relații, după cum rezultă din reprezentarea ce urmează.

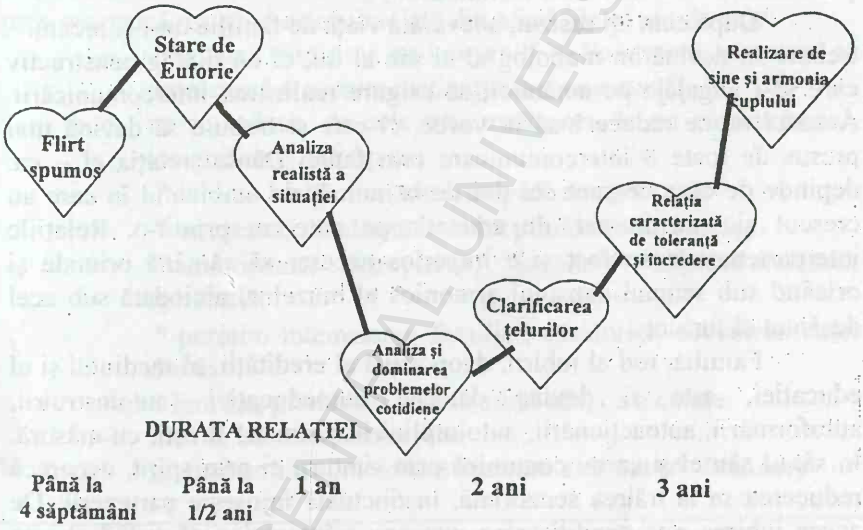

1. dragostea este un sentiment, ea nu-i doar dăruire cu direcție și sens unic, ci o dăruire reciprocă și o luptă continuă pentru menținerea ei. Ființa îndrăgostită este gata să-și urmeze partenerul oriunde si oricând numai și numai ca să nu o piardă, cu riscul de a se pierde pe sine, de a se părăsi pe sine și pe ai săi (este cazul Luceafărului și al lui Manon Lescaut din cartea cu titlul omonim a abatelui Prevost);
2. iubirea este și ea în concepția psihologilor un sentiment, după opinia noastră ceva mai mult, o pasiune *acel foc ce mistuie și preajmă și purtător, ce este și pedeapsă și blestem* (L. Blaga) similară

cu vocația artistică, dăruire necondiționată. Iubirea este mai puternică decât dragostea, ea ne poate duce acolo unde am gândit, acolo unde am visat și spre acela în care am crezut (este cazul Soniei din romanul lui Dostoievski, **Crimă și pedeapsă** – care își urmează iubitul în exil, fără să-i reproșeze în vreun fel ceva, fără să lase impresia că-l domină. Dânsa nu-i îndrăgostită, ea iubește. Sonia nu seduce nici nu se lasă sedusă, deoarece se dăruie fără să ceară nimic în schimb. Departe de a se pierde, deși urmându-l pe Raskolnikov în Siberia, se pierde totuși ceva, dar ea devine egală cu sine. Cel urmat revine la sine și se unește cu sinele real. De acum s-a născut certitudinea: chiar dacă moare, el nu se va mai pierde, pentru că murind, el se va uni - prin umilința pe care a deprins-o de la Sonia, prin iubirea lipsită de seducție, voința de putere și de hazard – cu sine întru Dumnezeu.)

După cum ați sesizat, adevărata viață de familie nu-i și nici nu trebuie să devină un monolog al ei sau al lui, ci un dialog constructiv care să-i angajeje pe amândoi, să asigure realizarea intercomunicării. Aceasta nu se reduce însă la vorbe, ci este și trebuie să devină mai presus de toate o intercomunicare prin fapte. Dânsa, relația el – ea, depinde de ceea ce sunt cei doi de la natură, de ambientul în care au crescut și s-au format, de educația pe care au primit-o. Relațiile interparteneriale au fost și e imperios necesar să rămână oriunde și oricând sub semnul dansului armonios al muzelor, niciodată sub acel deșănțat al furiilor.

Familia, rod al iubirii, deopotrivă al eredității, al mediului și al educației, este și devine datorită autoeducației (autoinstruirii, autoformării, autoacționării, autoîmplinirii, ș.a.m.d.) firești, cu măsură. În sânul său el și ea nu comunică prin simțuri, ci prin spirit, deoarece reducerea sa la trăirea senzorială, instinctuală înjosește partenerii. De aceea iubirea este condiția sine qua non a întemeierii familiei și este incontestabil, deasupra dragostei. Aceasta este imanentă celor care se căsătoresc. Ei trebuie să fie împreună ca două ființe care se îndrăgesc și mai puțin ca două suflete ceea ce înseamnă că pot fi oameni de rând unul față de altul, fără să se stingherească ori să se simtă stigheriți. Deosebirea dintre el și ea nu ține de poziția lor socială, nici măcar de pregătitrea lor intelectuală (deși este foarte importantă), ci de ei înșiși. Pasiunea cu care se dăruiesc unul altuia, iubirea ce și-o împărtășesc firesc, constituie pentru ei apogeul intimității. În cazul iubirii, dorința trupească este abstractă, ea se realizează sufletește, în timp ce dragostea

incită, aprinde flacăra simțurilor, ea devine apogeul vieții, chiar dacă numai, uneori:

- pe unii dragostea-i unește, când devine spirituală și
- pe alții îi desparte, când rămâne doar fizică.

Căsătoria le implică însă pe amândouă deopotrivă și înseamnă trăire plurală: unul prin celălalt, trebuință, necesitate indispensabilă. A trăi alături unul de altul este o condiție sui-generis. Faptul dobândește o aură de magnificanță. Înțelegem că *viața ne-a fost dată să o trăim și în consecință nu trebuie nici oprimată, nici reprimată, nici exagerată în vreun fel.* El sau ea e nevoie să se descopere unul pe altul să reveleze ceea ce are cu adevărat, mult mai mult acel ceva, de regulă, escamotat, ascuns neexhibat. Natura începe să erupă când presiunea lăuntrică este prea puternică ori când este stimulată din afară (de el sau de ea):

a. dragostea trupească nu-i capabilă să liniștească, ci numai să potolească o pornire instinctuală momentană;
b. ea se reduce, de cele mai multe ori, la un cuvânt banal, insignifiant; în timp ce:
   - iubirea înalță, liniștește, inspiră, revigorează;
   - onorează, revelează în toată plinătatea lui sinele;
   - favorizează apropierea, îngăduie intercomunicarea spirituală;
   - permite întemeierea familiei, căsătoriei, devenirea celei dintâi.

Așa-i familia, pitorescul și nefirescul său, ca o cetate:

- intri în ea, relativ ușor, dar
- nu mai poți ieși niciodată așa cum ai intrat (A. Makine).

Întemeierea familiei, menținerea și consolidarea sa, *asigurarea fericirii și bunăstării sale impune respectarea următoarelor imperative:*

1. Uitați-vă necondiționat trecutul ! sprijiniți-vă unul pe altul ca legătura voastră să devină cât mai solidă.

2. Iubiți-vă cum numai Iisus a iubit biserica ! legătura voastră s-a realizat prin iubire, de aceea ea trebuie să se mențină și să se întărească cât timp veți fi împreună. Apropierea și unitatea nu trebuie să conducă la dizolvarea personalității voastre.

3. Dragostea spirituală trebuie să fie deasupra celei senzuale. Relația sexuală nu trebuie să reprezinte problema centrală a familiei. Căsnicia înseamnă mult mai mult decât sexul.

4. Nimic nu poate fi mai frumos ca iubirea ! Iubirea este cel mai frumos sentiment, numai ea, iubirea adevărată ne poate ajuta să trăim şi să înţelegem profund că în măsura în care ne-am născut din iubire suntem datori să-i asigurăm perenitatea.

5. Simulează că nu eşti preocupat să vezi doar neajunsurile şi slăbiciunile partenerului. El şi ea, partenerii îşi au micile lor defecte. Într-o familie, esenţial este ca partenerul să aibă acele neajunsuri pe care să le puteţi accepta înainte de a le eradica.

6. Rădeţi cât mai mult împreună ! Toate studiile efectuate până acum se circumscriu unui adevăr străvechi: râsul însănătoşeşte, menţine şi sporeşte tonusul şi sanogenia membrilor cuplului.

Reuşită ea înseamnă împlinire, desevârşire sufletească şi trupească, după cum nereuşită ea semnifică neâmplinire, mai mult chiar mutilare, schilodire fizică şi psihică, nemulţumire. Din păcate, de foarte multe ori, când partenerii ajung să perceapă şi să priceapă deplin realitatea este prea târziu, dacă nu imposibil de a mai găsi o altă soluţie. *Ezitarea între obscenitatea morbidă şi eufemismele care transformă perechea de îndrăgostiţi în eroi de roman sentimental constituie un fiasco (*A.Makine).

Din asemenea considerente au apărut şi proliferează o serie de alternative la familia tradiţională: *uniunea liberă sau familia consensuală, familia monoparentală, swingers-ul.* Mai mult se vorbeşte insistent şi despre *familia restructurată: cuplul fără descendenţi, concubinajul, căsătoria deschisă, familia reconstruită, reorganizată, celibatul,* precum şi despre unele experimente neofamiliale: *semicăsnicia, pseudocăsnicia ori vieţile paralele, uniunea homosexuală, grupul comunitar sexual – toate şi fiecare adevărate replici date fidelităţii impuse de-a lungul secolelor de familia tradiţională;* adepţii unor asemenea alternative sau experimente consideră că distrug unitatea familiei *dezvoltă sentimente de posesie şi gelozie, constrânge relaţia, reduc relaţia maritală de a fi doar o tranzacţie mercantilă* (C. Ciupercă).

În consecinţă, visul e unul şi realitatea e alta, după cum viselor interminabile le corespund iluzii şi fapte diverse. Să nu uităm totuşi că

iubirea reprezintă condiția căsătoriei fireşti şi aceasta, la rândul său, pe cea a familiei. Iubirea adevărată nu poate fi stinsă nici de apă, nici de depărtare, nici de bârfe ori imixtiuni voite în viața celor care se iubesc, iubirea înseamnă pasiune, înflăcărare, dăruire şi anulare, dacă este cazul anularea lumii însăşi, în spiritul opticii eminesciene – când eroul său *concepea mai degrabă o lume fără soare decât pe sine fără iubire.* Iubirea-i, după cum am subliniat, corolarul întâlnirii dintre doi tineri care se plac, se adoră, se respectă – starea de îndrăgostit, starea de euforie, starea reală, starea clarificabilă, starea de toleranță şi încredere, starea de înălțare, starea realizării de sine: *e o-ntâmplare a ființei mele/ şi-atunci fericirea din lăuntrul meu/ e mai puternică decât mine,/ decât oasele mele pe care mi le scrâşnești/ într-o îmbrățişare mereu dureroasă,/ mimunată mereu.* (N. Stănescu). În fine, iubirea e un sentiment indispensabil, mai întotdeauna benefică.

Aşa, după cum există o artă de a iubi – de la **Ars amandi** a lui Ovidiu la **Arta de a iubi** a lui Fromm – există şi o artă de a fi părinte grefată pe aptitudinile parentale. Părinții veghează creşterea şi dezvoltarea, realizează educația şi favorozează devenirea şi formarea personalității în raport cu ceea ce este copilul de la natură (erediatea). În această direcție ei sunt datori să asigire ambientul firesc, atmosfera de mulțumire, bucurie şi dragoste, să cultive permanent încrederea în sine şi în toți acei care îi sunt în preajmă, deopotrivă securitatea. Dragostea, după cum lumina şi căldura soarelui ajută plantelor să crească şi să se dezvolte, să înflorească şi să rodească, sprijină copilul sau copiii să devină şi să se afirme în raport cu zestrea lor nativă. Copiii frustrați de afecțiune (trei din patru) vor ajunge tineri şi adulți cu tulburări de comportament.

Studierea şi cunoaşterea lor sunt indispensabile. Realizate ele permit formarea şi cultivarea calităților proceselor psihice, deopotrivă a trăsăturilor personalității. În toate şi pretutindeni e necesară solicitudinea – nu-i vom ierta când au greşit, îi vom sprijini să-şi înțeleagă erorile şi-i vom încuraja să persevereze când au apucat pe calea cea bună. Jocul, învățarea, lectura, competiția, asigurarea petrecerii timpului liber, lipsa constrângerilor, interrelațiile nu doar în sânul familiei, ci şi în afara ei – cămin, grădiniță, şcoală, comunitate, ş.a. – exemplul venit din toate părțile, cultivarea responsabilităților ce le însumează calitatea de preadolescent, adolescent, etc. în raport cu

stadiul de dezvoltare sunt doar câteva cerințe absolut necesare calității de părinte.

Pedofilia amenință copiii – ea rezidă în transformarea copilului în obiect sexual pentru persoanele mai în vârstă. De aceea părinții sunt chemați să-şi apere odraslele cu atât mai mult cu cât, la ora actuală UNICEF-ul estimează numărul minorilor care sunt victime ale prostituției la peste o sută de milioane. Pedofilii, adică persoanele mai în vârstă – adolescenți, tineri, adulți, chiar bătrâni – îşi găsesc victimile în rândurile copiilor nesupravegheați. Rețelele internaționale de pedofilie şi violențe sexuale împotriva copiilor au sporit în ultima perioadă datorită internetului, noul focar de contaminare a lumii celor mici.

Tot ceea ce se face în prezent, toate legile care au apărut nu sunt suficiente pentru a proteja copiii, dacă lipseşte voința de a le aplica. Între pornografia infantilă şi agresiunile sexuale împotriva copilului există o legătură. În toate cazurile părinții trebuie să se implice mai mult în supravegherea copiilor, să-i apere şi să-i sprijine să devină ei înşişi.

Există greşeli nu doar în creşterea şi supravegherea copiilor, ci şi în dragoste, deopotrivă în căsnicie. Iată câteva dintre cele care pândesc la fiecare pas dragostea;

- Cei îndrăgostiți, unul sau altul realizează anumite aranjamente şi planificări fără să se consulte; ele trebuie evitate, chiar dacă cel sau cea care le realizează este convins că i-ar face plăcere partenerului, comiterea lor lasă impresia celui în cauză că ar fi manipulat;
- cei care se iubesc greşesc deseori aducând în discuție întâmplări care displac unuia sau altuia dintre parteneri; asemenea amintiri se impun a fi evitate;
- oricare ar fi greşeala partenerului, ea nu trebuie sancționată, tratată cu indiferență; este necesar ca ceea ce simți să exprimi, deoarece refulând mereu poți contribui la declanşarea unor conflicte greu de potolit;
- faptele şi neglijențele insignifiante nu trebui amplificate, chiar dacă nu suntem de acord cu ele;
- critica partenerului în societate ori în fața copiilor dăunează

imaginii acestuia, de aceea trebuie făcută între patru ochi şi cu multă discreţie;

- opinia partenerului nu trebuie subestimată, ea este la fel de importantă ca aceea a prietenilor ori a familiei; în consecinţă, chiar dacă nu primează, e necesar să fie luată în seamă;
- flirtul sau orice act care ar putea stârni gelozia nu trebuie încurajate, nu avem voie să ne suspectăm partenerul că ar putea avea o legătură amoroasă cu cineva numai pentru că pur şi simplu flirtează cu el;
- mințirea partenerului este o greşeală capitală cu atât mai mult când tinde să devină un obicei, când minciunile se ţin lanţ;
- ironizarea partenerului sau discutarea defectelor sexuale ale acestuia între prieteni, chiar în sânul familiei trebuie evitată;
- dragostea este incompatibilă cu interzicerea întâlnirilor partenerului cu prietenii, respectiv prietenele; e necesară o echilibrare a timpului acordat acestuia şi prietenilor.

Dacă cele enumerate mai sus sunt greşeli ce pot fi comise în perioada în care partenerii se curtează, asemenea greşeli sau altele pot apare şi după încheierea căsătoriei.

Greşelile ce pot dăuna unei căsnicii.

1. impasibilitatea, rezultat al rutinei, momentelor în care partenerii nu mai comunică;

2. neglijenţa, urmare a mai multor ani de căsnicie, când partenerii se neglijează unul pe altul, copiii şi chiar familia şi ceva şi mai grav se autoneglijează, nu-şi mai acordă atenţia necesară pentru a conviețui;

3. retragerea, corolar al neînţelegerii vieţii de familie, al intercomunicării; în această situaţie cuvintele tandre, un zâmbet adresat partenerului, însuşi actul sexual sunt privite doar ca obligaţii, tolerarea unei asemenea situaţii reprezintă un pericol pentru căsnicie;

4. critica partenerului pentru orice şi în toate situaţiile, amintirea ostentativă a greşelilor făcute în decursul căsniciei reprezintă o altă eroare a partenerilor sau numai a unuia dintre ei;

5. comparaţia mai ales cu partenera sau partenerul din trecut, indiferent de domeniu este în măsură să incite, să stârnească ura şi dorinţa de răzbunare în sufletul celui înjosit;

6. *abuz de încredere*– partenerii trebuie să-şi acorde încredere fără a implica minciuna tăinuirea unor fapte importante; minciuna şi infidelitatea distrug căsnicia;

7. *cine nu iartă, acela comite o mare greşeală;* neiertarea distruge relaţia;

8. *posedarea* – nu este indicat controlul partenerului, timpul acestuia, deoarece atât unul cât şi celălalt au nevoie de puţină independenţă şi libertate;

9. *neatenţia* – reprezintă un fapt dureros pentru parteneri; de aceea e bine să fie cunoscute datele aniversare, onomastica şi aniversarea căsătoriei, prilej cu care se recomandă să se facă surprize, eventual mici cadouri;

10. *violenţa şi agresivitatea,* indiferent de natura lor erodează încrederea, dragostea, iubirea şi căsnicia; partenerii nu au dreptul suprem unul asupra altuia.

Existenţa în doi, coabitarea, familia, în primul rând, impune cu strictețe cunoaşterea şi respectarea funcţiei biologice cu subfuncţiile sale (igienico-sanitară, de procreare şi sexuală). În cele ce urmează prezentăm succint unele aspecte ale vieţii sexuale. La patru decenii de la sondajul realizat de biologul Alfred Kinsey, care la vremea respectivă a scandalizat opinia publică americană, a provocat comentarii şi discuţii aprinse, un grup de cercetători de la Universitatea din Chicago a elaborat un nou studiu statistic cu privire la starea sexualităţii în SUA. Aceştia s-au bizuit pe rezultatele obţinute în urma investigării a 3500 de persoane (18-60 de ani). Faţă de constatările lui Kinsey, potrivit cărora în prima parte a anilor 1950 jumătate din numărul bărbaţilor americani îşi înşelau cu regularitate soţiile. Din datele noului sondaj, situaţia în prezent este următoarea: 85% dintre bărbaţi sunt adepţi convinşi ai monogamiei. Partenerii au devenit mai fideli unii faţă de ceilalţi: 75% dintre bărbaţi şi 85% dintre femei nu şi-au înşelat niciodată partenerul.

Există o preocupare constantă pentru sexualitate şi erotism. Atât bărbaţii cât şi femeile fac eforturi să aibă o viaţă sexuală cât mai izbutită, pasionantă şi rafinată. Problemele cu privire la sex au făcut şi fac obiectul unor discuţii publice, uneori sunt prezente în mass-media vorbită şi scrisă, chiar în unele spectacole.

Specialiştii de la Universitatea din Chicago au ajuns la concluzia că în SUA cel mai frecvent întreţin relaţii sexuale cuplurile căsătorite. 96% din cei chestionaţi se declară adepţi ai practicilor sexuale tradiţionale, peste 30% practică şi sexul oral şi 10% preferă sexul anal. Dintre bărbaţii participanţi la investigarea menţionată, 54% se gândesc măcar o dată pe zi la plăcerile erotice, în vreme ce în cazul femeilor acest procent nu depăşeşte 20%. Pe parcursul unei vieţi, un bărbat obişnuit ajunge să aibă până la şase partenere, în timp ce femeia ajunge să aibă doar doi parteneri.

Rezultatele sondajului n-au confirmat prezumţia în legătură cu faptul că în America, fiecare al zecelea individ ar fi homosexual. Dintre bărbaţi numai 2,7% şi dintre femei 1,3% au recunoscut că întreţin relaţii sexuale cu parteneri de acelaşi sex. Concluzia finală a studiului relevă că viaţa sexuală a americanilor este la fel de incitantă, ba chiar a crescut în intensitate. Situaţia este similară din multe puncte de vedere cu cea de la noi din ţară.

În măsura în care există o preocupare pentru subfuncţia sexuală, studiile de specialitate evidenţiază acelaşi interes pentru subfuncţia de procreare. Întrebarea care străbate de la un capăt la altul studiile consultate de noi este următoarea: **Există o anumită vârstă când putem avea un copil ?** Răspunsurile sunt diferite, dar cele mai multe arată că primul copil trebuie să apară cel târziu în jurul vârstei de 28 de ani. Numărul celor care devin mame după ce au trecut pragul maturităţii (35 de ani) este totuşi în permanentă creştere. La sfârşitul mileniului al doilea vârsta maternităţii nu încetează să crească, după cum reiese dintr-un raport al INSSE (Institutul Naţional al Statisticilor şi Studiilor Economice din Franţa). În urmă cu cel puţin un deceniu, femeile deveneau mame, în cea mai mare parte, la vârsta de 25 de ani. În prezent această vârstă a devenit 28-30 de ani.

Viaţa profesională a trecut pe primul plan, fapt pentru care femeile nu mai au timp să se gândească nu doar la copii, ci uneori, nici măcar la căsătorie, la soţ. Faptul relevă că cele mai multe nu mai au în vedere *ceasul biologic*, deoarece după 30 de ani pentru o femeie începe numărătoarea inversă cu atât mai mult, dacă avem în vedere ceea ce spunea la un moment dat George Călinescu că la 30 de ani o femeie este bătrână. Prelungirea duratei studiilor, tendinţa de a urma o facultate, onorarea profesiei şi multe altele au diminuat asumarea maternităţii, fapt care poate antrena un blocaj psihologic. La sfârşitul

mileniului al doilea şi începutul celui de al treilea, aproape în toate cazurile, un cuplu din patru s-au prezentat la medic pentru combaterea sterilităţii. Acest fapt înseamnă foarte mult, dacă ţinem seama că doar la 4% din cupluri sterilitatea este de natură organică. Ce a făcut să se ajungă aici: *debutul sexual timpuriu, utilizarea anticoncepţionalelor de toate felurile, interesul pentru profesie, tergiversarea nejustificată,* etc. Concluzia ce se desprinde din studiile, articolele şi cărţile consultate este că procrearea ar fi bine să aibă loc, cu precădere între 20-25 de ani, aducerea lui pe lume între 30-35 de ani este mult mai complicată.

Consideraţiile asupra familiei ar putea continua, ne vom opri aici. Convingerea noastră este că familia reprezintă elementul natural şi fundamental al societăţii, o valoare superioară pentru majoritatea oamenilor. Existenţa ei necesită:

- dragoste şi iubire, condiţia constituirii sale;
- existenţa partenerilor – soţ şi soţie – şi apoi a copiilor,
- reunirea lor prin căsătorie – cea care legiferează iubirea şi o fereşte de imoralitate,
- responsabilităţi asumate de parteneri,
- relaţii biologice, psihologice şi etice;
- ambientul propice,
- îndeplinirea unui anumit statut, jucarea unui anumit rol.

De tipuri diferite, familia este şi rămâne o condiţie firească a devenirii, perpetuării şi prosperităţii omenirii. Toate familiile, oricare ar fi tipul lor, nu sunt fericite, se aseamănă, după cum ori de câte ori ea este nefericită este aşa în felul ei propriu, individual. În fond, fericirea ei nu constă nici în avere, nici în bani, condiţia în stare să o genereze constant este viaţa psihică şi spirituală. Fericit este acela care izbuteşte să-şi fericească partenerul. Când această dorinţă este reciprocă familia prosperă. Fericirea nu trebuie căutată în toată lumea, în vreo ţară sau în vreun continent, ci numai în sânul familiei tale, în ceea ce gândeşti, în ceea ce întreprinzi şi în ceea ce simţi: *fericire adevărată nu are, nu poate să o aibă decât acela care o dă... Şi, ca să o dai, nu este nevoie să o ai; ca să o ai e imperios necesar să începi prin a o da* (Vlahuţă, Al.). În realitate chiar aşa stau lucrurile şi în viaţă, sorgintea fericirii este iubirea, la rândul său ea devine izvorul speranţei, aceasta sursă ori resursă primordiale ale vieţii, implicit a celei de familie. Când le ai le dai, le poţi dărui fără nici o teamă că nu te vor acoperi, mai devreme sau mai târziu, cu vălul lor binefăcător, inepuizabil.

Ce este familia în ochii unui romantic?

Adriana Muntean

El şi Ea, cei care vor alcătui familia, sunt născuţi amândoi din aceeaşi picătură de rouă. Ei trebuie să fie unul pentru altul cântare, lacrimă şi eternitate, iar zâmbetul lor unul către celălalt o primăvară care să-i ocrotească de furtunile ce se abat peste cărarea vieţii.

Am spus cândva: *Floarea iubirii - / Cu spini. / Unde e perfecţiunea ?* Perfecţiunea este tocmai în acei spini. Oare trandafirul acela, pe care atât de mult îl preţuim, ar mai fi perfect fără spini? S-ar mai putea agăţa oare cu gheare de sticlă de dragostea care îi dă viaţă ?

Familia este aceeaşi picătură de rouă care cândva s-a rupt şi care acum s-a regăsit, pentru a păşi o viaţă printre petale de trandafiri. Şi fiecare petală poartă cu sine în zborul ei spre nemurire picături de sânge şi parfum de suflet.

Familia e un răsărit care nu apune niciodată, un val care nu se mai sparge lovind malul, o călătorie pe aripile de mosc ale dorinţei.

Şi ce poate fi mai frumos decât ca din visul din palmele unor îndrăgostiţi să curgă iubire în paharul deja plin?

Familia e un vis din care nu ne mai trezim, lăsându-ne purtaţi în tăcere spre infinit, iar El şi Ea se scriu, ca orice poveste, printre rânduri, ca un cer care poate fi mereu senin dacă este ascultat atunci când plânge şi dacă pentru fiecare nor se nasc mii de raze de soare.

Mutându-ne grăbiţi dintr-un deceniu în altul, dintr-un an în celălalt, din ziua de azi în ziua de mâine, lăsăm în urmă, aruncând la oficiul istoriei, obiceiuri, norme de viaţă, sisteme de gândire, opţiuni sociale, idealuri uzate. În febra uitării uităm uneori şi unele lucruri care ne-ar mai putea folosi şi pe care ne reîntoarcem să le aducem în ziua de azi. Alteori luăm cu noi, dintr-un fel de nostalgie a trecutului obiecte mărunte, *suave inutilităţi* pe care le ocrotim cu un soi de afecţiune paternă, instalându-le comod în sistemul nostru de viaţă. Sigur că nu este vorba aici numai de *reverie,* ci de un mod de a ne trăi existenţa. Familia este existenţa noastră cea de toate zilele.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Anima şi Animus

Tănase - Mânzat Maria

Carl Gustav Jung (1875-1961) – psiholog elveţian, fondatorul psihologiei analitice, al mitopsihologiei ori psihologiei adâncurilor. În cadrul concepţiei sale, cărămizile de bază ale arhitecturii personalităţii sunt *complexele şi arhetipurile* (predispoziţii inconştiente de reprezentare a partenerului de cuplu, a mamei, a tatălui, etc.). În timpul studierii viselor pacienţilor săi, Jung a sesizat că în cele ale bărbaţilor apar frecvent femei misterioase şi necunoscute la care aceştia se raportează cu respect şi fascinaţie. De asemenea, şi în visele femeilor se ivesc grupuri de bărbaţi la care ele se raportează cu aceeaşi încântare. Aceste imagini ale celuilalt sex îi determină pe bărbaţi să caute femeia în toate femeile şi pe femei să caute toţi bărbaţii într-unul singur. În urma cercetărilor efectuate, creatorul psihologiei analitice, a descoperit şi conceptualizat complexele *Anima şi Animus,* răspunzătoare de visele şi fantasmele noastre de dragoste. Dar şi de alegerea unui anume partener de cuplu, alegere deloc aleatorie.

Când te îndrăgosteşti te întrebi, invariabil, de ce tocmai de o anumită persoană şi nu de alta. În încercarea de a dezlega, fie şi numai în parte această taină, Carl Gustav Jung a descoperit că fiecare om are în inconştient o imagine a partenerului ideal. În fiecare bărbat există o femeie interioară numită *Anima,* după cum în fiecare femeie există un bărbat interior, *Animus.*

• **Anima: femeia interioară din fiecare bărbat.** În adolescenţă se activează în bărbat *Anima,* imaginea femeii interioare, care iniţiază căutarea partenerei şi desprinderea de părinţi. Devine astfel posibilă autonomia sa, dezvoltarea unei vieţi psihice prin forţe proprii, într-un cuvânt, maturizarea. *Anima* este cea care inspiră bărbatului intuiţiile, nevoia dea a iubi şi de a fi iubit, de a fi apreciat, de a ocroti. De asemenea este cea care îl face capabil de toleranţă, acceptare şi compasiune. Dacă maturizarea bărbatului este împiedicată, de regulă şi relaţia cu feminitatea interioară se perverteşte. Reprimarea feminităţii interioare împinge bărbatul la răceală, respingere, apăsare, iar pervertirea relaţiei cu *Anima* îl duce la dependenţă, supunere,

masochism. Bărbaţii care îşi neagă nevoile relaţionale şi care se identifică, în cea mai mare parte, cu raţiunea lor, sunt stăpâniţi din timp în timp de sensibilitatea rămasă inconştientă. În acele momente, afectivitatea lor este incapabilă de nuanţe, se transformă în sentimentalism. Ei devin plângăcioşi, temători şi se pot declara cuprinşi de o dragoste mistuitoare faţă de o femeie pe care abia au văzut-o.

• **Animus: imaginea bărbatului din fiecare femeie.** în adolescenţă se trezeşte la viaţă şi un alt arhetip, *Animus*, imaginea bărbatului din fiecare femeie. Activat, acest adevărat arhetip al vieţii obligă fetiţa să devină femeie şi determină adolescenta să devină autonomă şi să se maturizeze. Bărbatul interior inspiră femeii capacitatea de a avea iniţiative, curaj, fermitate, spiritualitate. Dacă femeia rămâne surdă la vocea *Animus*-ului interior, pierde capacitatea de a nuanţa relaţiile cu viaţa şi lumea, ajunge să susţină cu tărie opinii impersonale, imposibil de argumentat raţional. Singurele argumente pe care este capabilă să le ofere sunt de tipul *toată lumea ştie, aşa trebuie.* Atunci când maturizarea femeii este împiedicată, relaţia cu imaginea interioară masculină se modifică, se declanşează în frenezie maniacă, autoritarism, sadism. Dacă relaţia cu masculinitatea interioară este negată, reprimată, femeia pune în joc slăbiciune, lipsă de rigoare, autodistrugere.

• **Cele patru stadii de dezvoltare ale femeii / bărbatului interior.** Pe măsură ce bărbatul şi femeia se maturizează, reprezentările lor interioare asupra feminităţii şi masculinităţii se transformă. Dacă pentru majoritatea adolescenţilor atributele fizice sunt decisive în alegerea partenerului, la adult contează calităţile fizice şi spirituale. Se întâmplă aşa, fiindcă *Anima şi Animus* au mai multe stadii de dezvoltare. Primul dintre acestea este *primitiv* definit de atribute fizice. *Anima* este iniţial o Evă care seduce cu ajutorul corpului său. *Animus* este un macho / tarzan atrăgător prin forţă musculară şi vitalitate. În etapa următoare, fizicului *Animei* i se adaugă romantismul. Prototipul acestui nivel este Elena lui Faust. Bărbatul interior devine bun strateg şi este reprezentat aici de Alexandru cel Mare. Caracteristicile celui de al treilea stadiu este devotamentul spiritual. Modelul *Animei* este Fecioara Maria, iar al *Anumus-ului* este Preotul sau Profetul. Ultimul stadiu de dezvoltare este cel al înţelepciunii. *Anima* se caracterizează prin înţelepciunea care transcende puritatea şi sanctitatea. Are ca simbol pe Sulamita din **Cântarea Cântărilor**. *Animus-ului* îi devin specifice

fermitatea spirituală şi deschiderea spre idei novatoare. Imaginea care simbolizează bărbatul interior din acest stadiu este Gandhi.

• *Uită-te la partenerii de cuplu ca să vezi cine eşti.* Alegerea partenerului masculin este semnificativ influenţată de *Animus.* Dacă dorim să devenim conştienţi cum arată bărbatul / femeia interioară e nevoie să trecem în revistă partenerii de cuplu pe care i-am avut până acum ori pe acei de care ne-am simţit cândva atraşi. Când găsim atributele comune – sau opuse, dar nu diferite – putem spune: *Evrica* ! Acestea sunt trăsăturile care ne definesc bărbatul sau femeia interioară. În funcţie de nivelul dezvoltării personalităţii, un bărbat se va îndrăgosti de femei cu atributele fizice ale Pamelei Anderson sau ale Monei Lisa. Unii se simt atraşi de o Pamelă răutăcioasă, alţii sunt irezistibil atraşi de una plângăcioasă ori curajoasă. Similar, gradul de dezvoltare al personalităţii sale o face pe femeie să se îndrăgoatească de un bărbat care îl întruchipează pe Tarzan, pe Alexandru cel Mare sau pe Gandhi.

• *Umbra este fiinţa inconştientă şi inferioară din noi înşine.* Este orice noi nu suntem. Dorinţele şi emoţiile noastre negate, necivilizate, tot ceea ce noi nu dorim să fim. Pentru a putea forma un cuplu matur este esenţial să înţelegem această parte ascunsă şi întunecoasă a noastră. Umbra sa îl face pe un om virtuos să fie iritabil şi intolerant, după cum pe femeia încântătoare social să se poarte în cuplu ca o scorpie. Tot *Umbra* este cea care ne determină să găsim ţapi ispăşitori, prin proiectarea propriei vinovăţii asupra partenerului de cuplu. În vise apare ca personaj sinistru şi / sau ameninţător, de acelaşi sex cu cel care visează. Sau aparţine unei alte rase, de altă culoare, şi declanşează sentimente de dezgust, mânie ori teamă. Mulţi oameni îşi reprimă însă nu numai dorinţele *necivilizaze,* dar şi unele calităţi, cum este, de pildă, creativitatea. Din această cauză, Frieda Fordham, o celebră psihanalistă, spunea: *A încerca să trăim ca oameni mai buni şi mai virtuoşi decât suntem ne angajează într-o ipocrizie şi amăgire fără capăt şi ne impune o atare tensiune, încât adesea ne prăbuşim şi devenim mai răi decât a fost nevoie să fim* (Umbra: partea din noi care nu ne place).

Reprodus după *Psihologia azi* nr. 6, 2004 cu aprobarea autoarei şi consimţământul conducerii revistei.

Dragostea – iubirea – căsătoria

Suciu Vasile

În inegalabilul imn închinat dragostei, Sfântul Apostol Pavel arată că iubirea concentrează în sine toate harismele şi actele trăirii vieţii creştine, fiind mai presus de ele, fiindcă are un caracter veşnic în comuniunea lui Dumnezeu: *De aş grăi în limbile oamenilor şi ale îngerilor, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare şi chimval răsunător. Şi de aş avea darul proorociei şi de aş şti toate tainele şi de aş avea atâta credinţă încât să mut şi munţii, iar* **dacă dragoste nu am, nimic nu sunt**. *Şi de-aş împărţi toată avuţia mea şi de aş da trupul meu ca să fie ars, iar* **dacă dragoste nu am, nimic nu-mi foloseşte**. *Dragostea îndelung rabdă; dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmuieşte, nu se laudă, nu se trufeşte. Dragostea nu se poartă cu necuviinţă, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândeşte răul. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduieşte, toate le rabdă. Dragostea nu cade niciodată.* **(Corinteni XIII, 1-8)**

Chiar aşa, iubire nesfârşită, totul din preajma ta este rodul tău:

- *artele frumoase sunt copiile tale meşteşugite,*
- *tu ai dat naştere poeziei, singura hrană a sufletelor nobile care fac să emane din solitudine conturul lor dumnezeiesc celor mai îndepărtate generaţii, îndemnându-le prin cuvinte şi gânduri inspirate de cer la fapte de glorie;*
- *doar tu, iubire preacurată, aprinzi în inimile noastre singura virtute utilă muritorilor;*
- *numai tu faci să renască fără încetare puterea zămislitoare a fiinţelor, în afara cărora totul ar fi haos şi moarte; numai tu faci ca să fim noi şi lumea cea mare;*
- *fără tine, iubire sfântă, Terra ar deveni neroditoare, vieţuitoarele – vrăjmaşe între ele; soarele un foc vătămător şi lumea n-ar fi decât jale, spaimă şi distrugere universală.* (Fascolo, U.)

Mântuitorul Iisus Hristos concentrează poruncile vechi testamentare în iubire, care va deveni norma şi focarul de viaţă creştină. Întrebat de un învăţător de lege care este cea mai mare poruncă, Domnul îi răspunde: **Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău şi cu tot cugetul tău. Aceasta este întâia şi cea mai mare poruncă.** *Iar a doua asemenea acesteia: Să iubeşti pe*

aproapele tău ca pe tine însuți. În aceste două porunci se cuprind toată legea și proorociri. **(Matei XXII, 37-40)**

Prin iubire intrăm în sanctuarul luminii și înțelepciunii divine, fiindcă după cum arată Sf. Ioan, apostolul iubirii: *Dumnezeu este iubire și cel ce rămâne în iubire, rămâne în Dumnezeu și Dumnezeu rămâne în el.* (Ioan IV, 16)

În fața acestei realități apare firească întrebarea: Ce este iubirea? Definițiile pot fi multe și variate: Serghei Bulgakov spune că iubirea este *unitatea în dualitate, fără a fi absorbită de unitate sau dizolvată în dualitate.* Nicolae Mladin arată că *iubirea este realitate adânc umană și de o așa complexitate încât unii renunță la orice definiție, socotind cuvintele inutile și neputincioase.* **Iubirea este tot atât de misterioasă ca însăși viața.** *Cuvântul iubire el cel mai fluid, complex, mai vag și mai variat ca sens dintre toate cuvintele. El cuprinde cer și pământ, suflet și trup, neprihană și patimă, nostalgie și instinct.* **Pentru unii, ea este numai instinct**, *chiar dacă e îmbrăcat în vălul amăgitor al unei idealități pure;* **pentru alții, ea este forță pur spirituală**, *care contopește sufletele și le unește cu Dumnezeu.* **Pentru unii este o putere demonică**, *prin care se exercită o misterioasă fascinație asupra omului spre a-l transforma în instrument orb al speciei,* **pentru alții ea este rază de paradis**, *care coboară chiar din inima lui Dumnezeu, ca să ridice viața noastră la plenitudine. Concepte opuse, cuprinse sub acoperământul fragil al aceluiași cuvânt. Cu toate acestea, sensurile nu sunt decât forme variate ale acelorași impulsuri originare, care este izvorul adânc al lor.*

Posedând ontologic în structura sa spirituală intenționalitatea spre comuniune, persoana umană se orientează și spre valorile absolute și transcendente, ea intră în comuniune cu ele să se poată desăvârși în iubire. Dar iubirea omului față de Dumnezeu rămâne totdeauna o iubire-răspuns. Inițiativa, originea și izvorul iubirii este în Dumnezeu. *Precum liniștitul lac*, spune Kierkegaard, *își are cauza sa adâncă în izvorul ascuns, nevăzut de ochii omenești, așa și iubirea omului și are izvorul ei cel mai adânc în iubirea lui Dumnezeu.* **Dacă Dumnezeu n-ar fi iubire, atunci n-ar exista nici iubirea omului.** *Precum lacul cel liniștit ia naștere din izvorul ascuns vederii, tot așa și iubirea omului își are temeiul ei misterios (tainic) în iubirea lui Dumnezeu.* Pentru o cât mai bună înțelegere trebuie să facem distincțiile esențiale privind semnificația cuvântului: dragoste sau iubire.

Deşi au conţinut diferit, limbajul curent foloseşte acelaşi cuvânt pentru definirea unor sentimente şi atitudini spirituale diferite. Astfel, dragostea pentru femeia iubită este profund diferită de iubirea pentru membrii familiei sau pentru alte persoane sau realităţi fizice. Se foloseşte acelaşi cuvânt, în accepţiuni total diferite, definind sentimente spirituale: prietenia, dragostea de patrie, dragostea de profesie, de lucrurile pe care le săvârşim, dragostea pentru om în general, pentru umanitate, ca realitate concretă sau ca valoare culturală. De la persoane şi ambianţe limitate, de la fiinţele cu care omul vine în contact, de la obiectele zilnice, dragostea cuprinde, în tendinţa ei de expansiune divergentă, valorile morale şi intelectuale: dragostea pentru ştiinţe şi arte, pentru dreptate şi adevăr, pentru puritate şi cinste spirituală, pentru frumos. Întregul bunurilor culturale şi al manifestărilor vieţii va face astfel obiectul acestui sentiment complex, adevărat principiu dinamic depărtând pe om de la tendinţele sale egoiste şi înălţându-l spre lumea valorilor. Dragostea este un sentiment intrinsec firii omului. Ea este o combinaţie între seducţie, voinţa de putere şi hazard. Cine se îndrăgosteşte, acela supraevaluează obiectul dragostei (femeia – bărbatul) şi, în consecinţă, este gata să urmeze orbeşte – oricând, oriunde şi cu orice risc – fiinţa dragă.

Iubirea este tot un sentiment, o adevărată pasiune, imanentă omului şi numai lui, ea *este focul ce mistuie şi preajmă şi purtător, este şi pedeapsă şi blestem.* (L. Blaga) *Aşadar, cine iubeşte, acela îşi urmează iubirea, fără să ia în calcul riscurile. Cine iubeşte, acela nu seduce şi nici nu se lasă sedus, dânsul se dăruie fără să ceară ceva în schimb, întocmai cum a fost Iisus.* (Petroman P.) El a dorit desăvârşirea tuturor şi aceasta este cea mai înaltă treaptă a iubirii. Poate de aceea, sigur că de aceea, el este iubit, fiindcă ne-a iubit pe noi, oamenii, fără nici o măsură. În limba greacă, limba **Vechiului Testament**, iubirea este exprimată în patru forme:

- STORGE – aceasta desemna iubirea pornind de la respectul datorat de copii părinţilor sau de afecţiunea datorată de părinţi copiilor sau celor apropiaţi. Poate fi şi iubirea conjugală sau iubirea între compatrioţi.

- EROS – ca înţeles reprezintă iubirea care pleacă de la sine şi se întoarce la sine. Exprimă vârtejul unei iubiri pătimaşe, tragice, venite şi fără voia sufletului, spre a pune stăpânire pe el. Poate fi şi forma iraţională, care ca o săgeată demonică zdrobeşte destinul omului.

Termenul nu e folosit în Noul Testament şi nici în scrierile creştine din perioada apostolică. Rezerva faţă de el se datorează faptului că în lumea păgână avea o circulaţie foarte diversificată, de la mitologie la cult, apoi în filozofie, ca şi în relaţiile dintre bărbaţi şi femei.

- PHILIA – ea nu este despărţită de eros, ci este un mod de manifestare a erosului pe linie verticală, în relaţiile interpersonale. Philia reprezintă afecţiunea între persoane, în sens de înţelegere, apropiere, simpatie, prietenie şi noblețe sufletească. Ea redă iubirea firească dintre tată şi fiu, dintre fiu şi părinte; dar mai mult iubirea dintre prieteni. Philia ca relaţie interumană este dată de faptul că omul ca persoană, purtând chipul lui Dumnezeu, se defineşte prin intenţionalitatea spre comuniune cu alte persoane. Altfel spus, conştiinţa specifică persoanei umane este dialogală, adică permanent deschisă spre comuniune şi comunicare.

- AGAPE – spre deosebire de celelalte forme care redau iubirea, agape are un specific aparte, definind iubirea care totdeauna face bine altuia, iubirea încercată şi jertfelnică, iubirea care se dăruieşte pentru altul, fiindcă nu se uită la ale sale, eliberând sufletul de egoismul care îl claustrează în întunericul vieţii. Agape nu este simplu atribut al lui Dumnezeu, ci o definire a spiritualităţii Lui. Pentru acest motiv, ea este **cuvântul preferat, al Noului Testament**, care vine cu o definiţie a Lui Dumnezeu în chintesenţă: **o Theos Agapi estin** – *Dumnezeu este iubire* (Ioan IV, 16). De aceea, când spunem Dumnezeu este iubire, înseamnă o dezvăluire a fiinţei Sale îndreptată numai spre binele şi fericirea omului.

Agape – iubirea nu este un deziderat, ci este o realitate care izvorăşte de la cineva (Dumnezeu) şi se îndreaptă spre altcineva (omul), are un caracter personal, se stabileşte între persoane (Dumnezeu – om; om – om), iar în relaţia interumană defineşte elementul sacru al sufletului omenesc.

Omul prin actul creaţiei (bărbat şi femeie) are o vocaţie comunitară, este creat pentru a exista în comuniune şi a se desăvârşi unul prin altul. De aceea în cele două genuri: bărbat şi femeie sunt cuprinse şi se completează în mod armonios calităţile unuia cu ale celuilalt. *Legătura iubirii are rostul de a ne face să ne împărtăşim de darurile celuilalt şi la rândul nostru să oferim celuilalt ceea ce avem mai bun în sufletul nostru, în acest circuit al iubirii şi dăruirii, în care,*

oferind, nu sărăcim, ci ne îmbogăţim şi din această bogăţie facem fericiţi, la rândul nostru, şi pe alţii.

În general, iubirea îndură mai uşor absenţa sau chiar moartea decât îndoiala ori trădarea. Chiar aşa este: inima are taine pe care nici raţiunea nu le penetrează, nici omul. În fine, *iubirea este*, după cum am mai spus, *o pasiune, o flacără ce poartă în ea, indiferent dacă este durabilă ori nu, aidoma condiţiei noastre umane: viaţa şi moartea.* (G. Meredith) Fericit este acela care se angajează cu îndrăzneală, cu forţă şi bărbăţie, prioritar cu aportul credinţei să apere ceea ce iubeşte. Mântuitorul este cel care şi-a jertfit viaţa pentru salvgardarea credinţei pe care a iubit-o cu har dumnezeiesc.

Părintele Stăniloaie explică acest circuit al iubirii şi al dăruirii astfel*: Cei doi se iubesc pentru că se completează, pentru că nu-şi sunt uniformi.* Toţi oamenii au nevoie de iubire şi sunt vrednici de ea, dar *iubirea nu se naşte între două suflete care sună la fel, ci care sună armonios,* spune Schiller.

Iubirea este un schimb de fiinţă, o întregire reciprocă. Iubirea îmbogăţeşte pe fiecare, pentru că primeşte şi dăruieşte la nesfârşit. Bărbatul găseşte în femeie o taină indefinită. Ea îşi cunoaşte nişte insuficienţe care se cer întregite prin bărbat. *Căsătoria e în acelaşi timp dragoste şi ajutor, bucurie de celălalt şi răbdare.* Pentru toate acestea se dă celor doi ce se căsătoresc harul dumnezeiesc. Iubirea uneşte uimirea în faţa tainei celuilalt şi răbdarea neputinţelor lui şi ajutorarea lui în ele. *În iubire, soţii devin tari. Şi dacă bărbatul nu completează femeia şi nu e completat de ea, nu se realizează ca bărbat, nici femeia ca femeie.* În felul acesta, în femeia lui, bărbatul are toată cealaltă jumătate a speciei, şi invers, încât nici unul nu are nevoie de alt bărbat sau de altă femeie.

Legătura dintre soţ şi soţie se întemeiază pe nevoia de dialog şi comuniune interpersonală, pe această complementaritate intersubiectivă. Diferenţele dintre bărbat şi femeie fac legătura lor mai bogată şi sporesc iubirea.

Învăţătura ortodoxă subliniază idealul familiei creştine, arătând că legătura creată prin *Taina Sfintei Cununii* este indisolubilă, având caracterul unirii indestructibile şi permanente dintre Hristos şi Biserică. *Căsătoria este o mare taină întrucât închipuie raportul dintre Hristos şi Biserică. Hristos este capul Bisericii şi Mirele ei, Biserica este trupul lui Hristos şi Mireasa lui cea fără prihană.* Tot aşa soţul este capul şi

mirele soției sale, iar soția este trup și mireasă a bărbatului ei. Și așa cum Hristos a iubit Biserica și S-a dat pe sine pentru ea, și soțul trebuie să-și iubească soția până la jertfa vieții pentru dânsa. Și așa cum Biserica se supune lui Hristos și soția trebuie să asculte de bărbat, nu din frică, ci din iubire.

Liantul care dă căsniciei trăinicie este iubirea. Rodul ei sunt copiii, familia. Aceasta este taina iubirii desăvârșite, după măsura dragostei lui Hristos față de om. În concluzie, toți oamenii au nevoie de iubire, conotația sui-generis a întemeierii unei familii. Aceasta se înalță, devine și se menține prin iubire, condiția sine qua non a existenței.

PAREMIOLOGIE CREȘTINĂ

Comoară de mare preț este femeia virtuoasă și harnică.

Cuvintele lui Lemuel, regele din Massa, cu care mama sa îl învăța:
Fiul meu, rodul pântecului meu, feciorul făgăduințelor mele, cu ce pot eu să te îndemn?
Nu da puterea ta femeilor și căile tale celor care pierd pe regi.
Nu se cuvine regilor, o, Lemuel, nu se cuvine regilor să bea vin și conducătorii băuturi îmbătătoare.
Ca nu cumva bând să uite legea și să judece strâmb pe toți sărmanii.
Dați băutură îmbătătoare celui ce este gata să piară și vin celui cu amărăciune în suflet.
Ca să bea și să uite sărăcia și să nu-și mai aducă aminte de chinul lui.
Deschide gura ta pentru cel mut și pentru pricina tuturor părăsiților.
Deschide gura ta, judecă drept și fă dreptate celui sărac și năpăstuit.
Cine poate găsi o femeie virtuoasă? Prețul ei întrece mărgeanul.
Într-însa se încrede inima soțului ei, iar câștigul nu-i va lipsi niciodată.
Ea îi va face bine și nu rău în tot timpul vieții sale.
Ea caută lână și cânepă și lucrează voios cu mâna sa.
Ea se aseamănă cu corabia unui negustător care de departe aduce hrana ei.
Ea se scoală dis-de-dimineață și împarte hrana în casa ei și dă porunci slujnicelor.
Gândește să cumpere o țarină și o dobândește; din osteneala palmelor sale sădește vie.
Ea își încinge cu putere coapsele sale și își întărește brațele sale.
Ea simte că bun e câștigul ei; sfeșnicul ei nu se va stinge nici noaptea.
Ea pune mâna pe furcă și cu degetele sale apucă fusul.

Ea întinde mâna spre cel sărman şi braţul ei spre cel necăjit.
N-are teamă pentru cei ai casei sale în vreme de iarnă, căci toţi din casă sunt îmbrăcaţi în haine stacojii.
Ea îşi face scoarţe; hainele ei sunt de vison şi de porfiră.
Cinstit este bărbatul ei la porţile cetăţii, când stă la sfat cu bătrânii ţării.
Ea face cămăşi şi le vinde, şi brâie dă neguţătorilor.
Tărie şi farmec este haina ei şi ea râde zilei de mâine.
Gura şi-o deschide cu înţelepciune şi sfaturi pline de dragoste sunt pe limba ei.
Ea veghează la propăşirea casei sale şi pâine, fără să lucreze, ea nu mănâncă.
Feciorii săi vin şi o fericesc, iar soţul ei o laudă:
„Multe fete s-au dovedit harnice, dar tu le-ai întrecut pe toate!"
Înşelător este farmecul şi deşartă este frumuseţea; femeia care se teme de Domnul trebuie lăudată!
Să se bucure de rodul mâinilor sale, şi la porţile cetăţii hărnicia ei să fie dată ca pildă!
(Pilde XXXI, 1-31).

Vremea tuturor lucrurilor. Deosebirea omului de animal

Pentru orice lucru este o clipă prielnică şi vreme pentru orice îndeletnicire de sub cer.
Vreme este să te naşti şi vreme să mori; vreme este să sădeşti şi vreme să smulgi ceea ce ai sădit.
Vreme este să răneşti şi vreme să tămăduieşti; vreme este să dărâmi şi vreme să zideşti.
Vreme este să plângi şi vreme dă râzi; vreme este să jeleşti şi vreme să dănţuieşti.
Vreme este să arunci pietre şi vreme să le strângi; vreme este să îmbrăţişezi şi vreme este să fugi de îmbrăţişare.
Vreme este să agoniseşti şi vreme să prăpădeşti; vreme este să păstrezi şi vreme să arunci.
Vreme este să rupi şi vreme să coşi; vreme este să taci şi vreme să grăieşti.
Vreme este să iubeşti şi vreme să urăşti. **(Eclesiast III, 1-8).**

Iubirea între mire şi mireasă.

Sărută-mă cu sărutările gurii tale, că sărutările tale sunt mai bune ca vinul.

Miresmele tale sunt balsam mirositor, mir vărsat este numele tău; de aceea fecioarele te iubesc.
Răpeşte-mă, ia-mă cu tine! Hai să fugim! – Regele m-a dus în cămările sale: ne vom veseli şi ne vom bucura de tine. Îţi vom preamări dragostea mai mult decât vinul. Cine te iubeşte, după dreptate te iubeşte!
Neagră sunt, fete din Ierusalim, dar frumoasă, ca sălaşurile lui Chedar, ca şi corturile lui Solomon.
Nu vă uitaţi că sunt negricioasă că doar soarele m-a ars. Fiii maicii mele s-au mâniat, trimisu-m-au să le păzesc viile, dar via mea nu mi-a păzit-o!
Spune-mi dar, iubitul meu, unde-ţi paşti tu oile? Unde poposeşti tu la amiază? De ce oare să rătăcesc zadarnic pe la turmele tovarăşilor tăi?
Dacă nu ştii unde e, tu cea mai frumoasă între femei, ţine atunci mereu urmele oilor, paşte-ţi mieii în preajma colibelor, iezii în preajma ciobanilor!
Cu un telegar înhămat la carul lui Faraon te aseamăn eu, draga mea!
Frumoşi se văd obrajii tăi, aşezaţi între cercei şi gâtul tău împodobit cu şire de mărgăritare.
Făuri-vom pentru tine lănţişoare aurite, cu picături şi crestături de argint.
Cât regele a stat la masă, nardul meu a revărsat mireasmă.
Periniţă de mirt este iubitul meu, care se ascunde între sânii mei.
Iubitul meu a ciorchine de ienupăr, din Enghedi, de la vii cules.
Cât de frumoasă eşti tu, draga mea! Cât de frumoasă eşti! Ochi de porumbiţă sunt ochii tăi.
Cât de frumos eşti, dragul meu! Şi cât de drăgălaş eşti tu! Pajiştea de iarbă verde ne este al nostru pat. Cedrii ne sunt acoperiş sălăşluirii şi adăpost ne sunt chiparoşii.
(Cântarea Cântărilor I, 1-16).

Mirele laudă frumuseţea miresii.

Eu sunt narcisul din câmpie, sunt crinul de prin vâlcele.
Cum este crinul între spini, aşa este draga mea între fete.
Cum este mărul între copaci, aşa este dragul meu printre flăcăi. Să stau la umbra mărului îmi place, dulce este rodul lui în gura mea!
El m-a dus în casa de ospăţ şi sus drept steag era iubirea.
Întăriţi-mă cu vin, cu mere răcoriţi-mă, că sunt bolnavă de iubire.
Stânga sa este sub cap la mine şi cu dreapta lui mă cuprinde.

Vă jur, fete din Ierusalim, pe cerboaice, pe gazelele din câmp, nu treziți pe draga mea, până nu-i va fi ei voia!
Auzi glasul celui drag! Iată-l vine, săltând peste coline, trecând din munte-n munte.
Ca o gazelă e iubitul meu sau e ca un pui de cerb; iată-l la noi pe prispă, iată-l privește pe fereastră, printre gratii iată-l se uită.
Și începe să-mi vorbească: Scoală, draga mea, și vino!
Iarna a trecut, ploaia a încetat.
Flori pe câmp s-au arătat și a sosit vremea cântării, în țarină glas de turturea se aude.
Smochinii își dezvelesc mugurii și florile de vie văzduhul parfumează. Scoală, draga mea, și vino!
Porumbița mea, ce-n crăpături de stâncă, la loc prăpăstios te-ascunzi, arată-ți fața ta! Lasă-mă să-ți aud glasul! Că glasul tău e dulce și fața ta e acum în floare. plăcută.
Prindeți vulpile, prindeți puii lor, ele ne strică viile, că via noastră
Iubitul meu este al meu și eu sunt a lui. El printre crini își paște mieii.
Până nu se răcorește ziua, până nu se-ntinde umbra serii, vino, dragul meu, săltând ca o căprioară, ca un pui de cerb, peste munții ce ne despart. **(Cântarea Cântărilor II, 1-17).**

Frumusețea miresei.

Cât de frumoasă ești tu, draga mea, cât de frumoasă ești! Ochi de porumbiță ai, umbriți de negrele-ți sprâncene, părul tău turmă de capre pare, ce din munți, din Galaad coboară.
Dinții tăi par turmă de oi tunse, ce ies din scăldătoare făcând două șiruri strânse și neavând nici o știrbitură.
Cordelițe purpurii sunt ale tale buze și gura ta-i încântătoare. Două jumătăți de rodii par obrajii tăi sub vălul tău cel străveziu.
Gâtul tău e turnul lui David, menit să fie casă de arme: mii de scuturi atârnă acolo și tot scuturi de viteji.
Cei doi sâni ai tăi par doi pui de căprioară, doi iezi care pasc printre crini.
Până nu se răcorește ziua, până nu se-ntinde umbra serii, voi veni la tine, colină de mirt, voi veni la tine, munte de tămâie.
Cât de frumoasă ești tu, draga mea, și fără nici o pată.
Vino din Liban, mireasa mea, vino din Liban cu mine! Degrabă coboară din Amana, din Senir și din Hermon, din culcușul leilor și din munți cu leoparzi!

Sora mea, mireasa mea, tu mi-ai robit inima numai c-o privire a ta şi cu colanu-ţi de la sân.
Cât de dulce, când dezmierzi, eşti tu sora mea mireasă; şi mai dulce decât vinul este mângâierea ta. Şi mireasma ta plăcută este mai presus de orice mir.
Ale tale buze miere izvorăsc, iubito, miere curge, lapte curge, de sub limba ta; mirosul îmbrăcămintei tale e mireasmă de Liban.
Eşti grădină încuiată, sora mea, mireasa mea, fântână acoperită şi izvor pecetluit.
Vlăstarele tale clădesc un paradis de rodit cu fructe dulci şi minunate, având pe margini arbuşti care revarsă miresme;
Nard, şofran şi scorţişoară cu trestie mirositoare, cu felurime de copaci, ce tămâie lăcrimează, cu mirt şi cu aloe şi cu arbuşti mirositori.
În grădină-i o fântână, un izvor de apă vie şi pâraie din Liban.
Scoală vânt de miazănoapte, vino vânt de miazăzi, suflaţi prin grădina mea şi miresmele-i stârniţi; iar iubitul meu să vină, în grădina sa să intre şi din roadele ei scumpe să culeagă, să mănânce. **(Cântarea Cântărilor IV, 1-16).**

Frumuseţea mirelui.

Venit-am în grădina mea, sora mea, mireasa mea! Strâns-am miruri aromate, miere am mâncat din faguri, vin şi lapte am băut. Mâncaţi şi beţi, prieteni, fiţi beţi de dragoste, iubiţii mei!
De dormit dormeam, dar inima-mi veghea. Auzi glasul celui drag! El la uşă bătând zice: Deschide-mi, porumbiţa mea, curata mea, capul îmi este plin de rouă şi părul ud de vlaga nopţii.
Haina eu mi-am dezbrăcat, cum s-o-mbrac eu iar? Picioarele mi le-am spălat, cum să le murdăresc eu iar?
Iubitul mâna pe fereastră a întins şi inima mi-a tresărit.
Iute să-i deschid m-am ridicat, din mână mir mi-a picurat, mir din degete mi-a curs şi închizătoarea uşii.
Celui drag eu i-am deschis, dar iubitul meu plecase; sufletu-mi încremenise, când cel drag mie-mi vorbise; iată eu l-am căutat, dar de-aflat nu l-am aflat; pe nume l-am tot strigat, dar răspuns nu mi s-a dat.
Întâlnitu-m-au străjerii, cei ce târgul străjuiesc, m-au izbit şi m-au rănit şi vălul mi l-au luat, cei ce zidul îl păzesc.
Fete din Ierusalim, vă jur: De-ntâlniţi pe dragul meu, ce să-i spuneţi oare lui? Că-s bolnavă de iubire.

Ce are iubitul tău mai mult ca alții, o tu, cea mai frumoasă-ntre femei? Cu cât iubitul tău e mai ales ca alți iubiți, ca să ne rogi așa cu jurământ?
Iubitul meu e alb și rumen, și între zeci de mii este întâiul.
Capul lui, aur curat; părul lui, păr ondulat, negru-nchis, până de corb.
Ochii lui sunt porumbei, ce în lapte trupu-ți scaldă, la izvor stând mulțumiți.
Trandafir mirositor sunt obrajii lui, strat de ierburi aromate. Iar buzele lui, la fel cu crinii roșii, în mir mirositor sunt scăldate.
Brațele-i sunt drugi de aur cu topaze împodobite; pieptul lui e scut de fildeș cu safire ferecat.
Stâlpi de marmură sunt picioarele lui, pe temei de aur așezate. Înfățișarea lui e ca Libanul și e măreț ca cedrul.
Gura lui e negrăit de dulce și totul este la el fermecător; iată cum este al meu iubit, fiice din Ierusalim, iată cum este al meu mire! **(Cântarea Cântărilor V, 1-16).**

Femeia adulteră.

Și au adus la El fariseii și cărturarii pe o femeie prinsă în adulter și, punând-o în mijloc,
Au zis Lui: Învățătorule, această femeie a fost prinsă săvârșind adulter.
Iar Moise ne-a poruncit în Lege ca pe unele ca acestea să le ucidem cu pietre. Deci Tu ce zici?
Și aceasta ziceau, ispitindu-L, ca să aibă de ce să-L învinuiască. Iar Iisus, plecându-Se în jos, scria cu degetul pe pământ.
Și stăruind să-L întrebe, El S-a ridicat și le-a zis: Cel fără de păcat dintre voi să arunce cel dintâi piatra asupra ei.
Și iarăși plecându-Se în jos, scria pe pământ.
Iar ei auzind aceasta și mustrați fiind de cuget, ieșeau unul câte unul, începând de la cei mai bătrâni și până la cei din urmă, și a rămas Iisus singur și femeia, stând în mijloc.
Și ridicându-Se Iisus și nevăzând pe nimeni decât pe femeie, i-a zis: Femeie, unde sunt pârâșii tăi? Nu te-a osândit nici unul?
Iar ea a zis: Nici unul, Doamne. Și Iisus i-a zis: Nu te osândesc nici Eu. Du-te și de-acum să nu mai păcătuiești. **(Ioan VIII, 3-11).**

BCU IAȘI

Dintotdeauna a fost dragostea

Mănzat Ovidiu şi Camelia

Iubirea este un sentiment. Obiectul său este intern (eul propriu) şi extern (natura, femeia, etc.), el reprezintă o modalitate prin care partenerii se integrează în existenţă, societate. A fost descris conform funcţiilor şi dimensiunilor sale. În cazul funcţiilor, specialiştii disting sentiemntele de reglare a acţiunii: stabilitatea lor asigură conduitele sociale, asemenea cristalizării în iubire; şi sentimentele de dereglare, când el sau ea este străin de stimulările circumstanţiale; iar în situaţia dimensiunilor, apar cele care vizează experienţa intimă: *angoasă, tristeţe, bucurie, narcisism* şi cele care se raportează la obiecte exterioare: *dragoste, ură, gelozie*.

În esenţă iubirea este un sentiment nefericit dacă nu este reciproc, dar care, dacă este împărtăşit şi satisfăcut în majoritatea expectaţiilor sale, aduce mulţumirea, bucuria şi fericirea. Sentimentul la care ne referim este al unei persoane faţă de o altă persoană anume care-l determină ori o determină pe cea dintâi să primească de la cel (cea) de al doilea (cea de a doua) unele satisfacţii ori plăceri – admiraţie, tandreţe, cooperare, înţelegere, protecţie (chiar sex, dacă este vorba despre tineri ori adulţi) – eventual câte ceva din noianul lor. La început, încă din cele mai vechi timpuri, iubirea a fost descrisă de literatură drept: *heterosexuală, homosexuală, părintească, filială, narcisică* ori cu unele intensităţi: *scurtă întâlnire, coupe de foudre, foc de paie, donjuanism, pasiune violentă* în procesul şi în efectele ei. Ulterior, după devenirea psihologică, colegialitatea, camaraderia, tovărăşia, amiciţia, dragostea şi iubirea au fost prezentate ca forme ale proceselor afective dinamice, motive ale comportamentului uman – sentimente şi pasiuni (Anizeu, D.).

Când ne referim la sentimente – *structuri de tendinţe şi aspiraţii, relativ stabile care orientează, declanşează şi reglează* – e necesar să relevăm că acestea, în cazul omului joacă acelaşi rol ca instinctele, în situaţia mamiferelor şi a păsărilor. În ambele situaţii – sentimentele şi instinctele – ele reglează comportamentul. În cazul animalelor, acestea, unele dintre ele, trăind în compania omului ajung să fie dependente de sentimentele lui şi să-şi restructureze comportamentul în raport cu acestea: câinele, de exemplu ajunge să

simtă ceva pentru stăpân şi în cazuri limită, acest ceva întrece instinctul de conservare încât el apără stăpânul împotriva instinctului său de conservare (Cosmovici, A.). Când avem în vedere omul, sentimentele devin:

a. forţe dinamizatoare, motive ale actelor, operaţiilor, preponderent ale acţiunilor ce se subordonează cu toate activităţii;

b. graţie atitudinii afective constante, echilibrate;

c. în mare parte datorită habitatului, ambientului familial şi social;

d. motive intense ale felului de a se manifesta al omului,

e. tendinţe de organizare a vieţii – ele structurează dorinţele, emoţiile, aspiraţiile şi atitudinile omului;

f. forme variate de manifestare:

• *personale* - ale persoanei, adică amor propriu, mândrie, orgoliu, infatuare, megalomanie, etc.;

• *altruiste* – în raport cu alţii – de simpatie, de antipatie, de dragoste, de ură, de iubire, ş.a.m.d.;

• *inferioare* – în legătură cu anumite trebuinţe organice ori fiziologice,

• *superioare* – în relaţie cu valorile sociale, când pot fi:

- *morale* – dreptate, dragoste faţă de muncă, patriotism, umanism, etc.;
- *intelectuale* – curiozitate, aspiraţii, dorinţe spirituale de a cunoaşte;
- *estetice* - trăirea frescului din natură, din artă, chiar din viaţă.

Toate şi fiecare, în felul lor, au un rol esenţial pentru progresul social. Ele dinamizează subiecţii, favorozează perceperea şi priceperea reciprocă, înlesnesc colaborarea, furnizează energia creatoare indispensabilă creatorului chemat să oglindească lumea sa, lumea altora, umanitatea, propria-i viaţă alt fel decât este mai frumoasă ori mai urâtă, tocmai pentru că dispune de aptitudini, talent şi nu o dată chiar de geniu, după cum reiese şi din versurile de mai jos scrise în sec. al XVII-lea de teoreticianul clasicismului, Boileau: *Pe lume nu-i nici şarpe, nici monstru odios/ Ce imitat de artă să nu pară frumos;/ O mână de maiestru penelul când îşi pune,/ Dintr-o pocită formă îţi face o minune,* în timp ce Blaga al nostru, de acum în sec.al XX-lea releva că orice în raport cu poetul, creatorul, chiar suferinţa poate deveni creaţie,

cântare: *Trăim sub greul văzduhului/ Ca pe-un fund adînc de mare./ Nici o suferință nu-i atât de mare/ Ca să nu se preschimbe în cântare.*

Aşadar sentimentele, preponderent pasiunile, joacă un rol decisiv în crearea şi menţinerea echilibrului psihic. Cele inferioare, în general cele negative, sunt instabile, lipsite de durată, se transformă foarte repede, sunt limitate, nu creează satisfacţii, etc. În raport cu cele superioare – morale, intelectuale, estetice – ele sunt superflue, superficiale. Alături de cele menţionate, poate chiar din aceeaşi categorie cu ele, *dragostea şi iubirea faţă de aproapele nostru, faţă de însuşi Dumnezeu au o extraordinară importanţă în viaţă.*

Iubirea este prin urmare un adevărat *elan* ce ne îndreaptă *spre o altă fiinţă* căreia îi spunem, adesea, *jumătatea noastră.* Ea cunoaşte toate gradele şi toate varietăţile, *expresii ale unuia şi aceluiaşi ansamblu de tendinţe. Oricare i-ar fi înfăţişsarea, forma pe care o îmbracă iubirea reprezintă tainul cel mai preţios pe care-l poate primi oricare din semenii noştri de la noi.* (S. Freud).

Nici o virtute nu poate exista în afara iubirii sau împotriva ei. Ca să fie ceea ce îi place să fie, cu adevărat om

- e necesar să-l iubească pe Dumnezeu, mai presus de toate;
- în egală măsură să se iubească pe sine ănsuşi fără să ajungă cumva la narcisism, deopotrivă;
- părinţii – mama şi tata – care i-au dat viaţă, care l-au adus pe lume, l-au crescut şi l-au ajutat ca să fie cu adevărat om;
- ţara, habitatul natal, arealul în care s-a format;
- omul, pe fiecare după putere şi în raport cu situaţia, indiferent dacă e bun sau rău, nu însă şi faptele acestuia din urmă, potrivnice în ansamblu omului, devenirii şi ascensiunii sale;
- femeia, respectiv bărbatul, pe omul alături şi împreună cu care îşi va întemeia familia.

În consecinţă, orice lucru, oricâte există ele sub soare – unul sau mai multe – *toate sunt deşertăciune.* Numai iubirea, doar iubirea îţi dă viaţă să trăieşti, să fii atâta cât eşti sub soare în slujba lui Dumnezeu. Specialiştii, preponderent filozofii şi teologii au ierarhizat iubirea faţă de Dumnezeu, părinţi şi rude, colegi, camarazi, tovarăşi, prieteni – iubiţi pentru binele lor pentru a fi în stare să participe la fericirea lor, să-i ajute, concomitent, să dobândească mulţumirea şi satisfacţia supremă.

Vrei să-i ai (ca prieten bineânțeles, ș.a.m.d.) e imperios necesar să-i onorezi în toate circumstanțele, cu atât mai mult în absență, să-i elogiezi ori să-i admonestezi, dar să le fii alături ori de câte ori se află la nevoie. Niciodată ca om nu poți uita că de la prietenul credincios, prioritar de la viitoarea soție ori viitorul soț nu se poate cumpăra nimic. Ei dau din toată inima pentru bucuria și înnobilarea partenerului.

Marele poet latin Ovidiu atrăgea atenția, la vremea sa, că *în zilele fericite și prospere, oricine-ai fi vei avea foarte mulți prieteni, însă la vreme de necaz vei rămâne singur. Patru lucruri sunt mai bune vechi decât noi, continuă el:* **prietenul (a), vinul, peștele și uleiul.** Sursa fericirii este *prietenia.* Omul este o ființă socială și în consecință are stringentă nevoie de oameni care să-i fie alături în calitate de camarazi, colegi, tovarăși și prieteni, interlocutori aici și acum, oriunde s-ar afla, cu atât mai mult în sânul familiei.

Treptat de la prietenie se ajunge la iubire și în final la căsătorie. Cine își întemeiază familia pe iubirea trupească în exclusivitate, acela nu va ajunge să cunoască fericirea totală, corolar al iubirii spirituale. Cea dintâi este prin excelență senzuală, în vreme ce a doua izvorăște din imaginație și din gândire, *sufletul fiecărui on trebuie să se impună prin rațiune, printr-o iubire curată dezinteresată, prin dragoste nețărmurită față de frumos* (Aristotel).

Din principiu fiecare bărbat ori femeie este tentat să iubească cu precădere pe cel asemenea lui (sau ei) prin forma corpului sau prin fire, comportament, prin obișnuințe, prin felul de a fi în general. Este, de fapt, acesta unul din factorii în funcție de care are loc alegerea partenerului. Dacă despre acesta vorbea însuși Aristotel, în prezent, psihologii apreciază că există mai multe filtre în raport cu care se realizează alegerea partenerului: *proximitatea, complementaritatea, atracția personală, compatibilitatea, alegerea propriu-zisă, adică opțiunea* (Davis și Kerckoff).

El sau ea, unul sau altul ori amândoi dispun de o forță de seducție inimaginabilă. Aceasta trebuie cunoscută și folosită în mod rațional. Având în vedere o asemenea putere, specialiștii s-au grăbit să stabilească **regulile de aur ale seducției:**

a. râsul – pentru o femeie, apariția unui bărbat necunoscut provoacă o anumită inhibiție. Pentru a se depăși un asemenea moment bărbatul trebuie să-i stârnească râsul, pentru că de îndată ce acest prag al anxietății va fi depășit, apropierea este pe calea cea bună, începe;

b. parfumul – mirosul suav al unui parfum de calitate, adaptat propriei personalități stârnește interesul bărbatului și invers. Folosirea sa în cantități prea mari poate produce depărtarea, dezavuarea, chiar respingerea, pentru că sunt atâția oameni care simțind un parfum puternic au senzații de greață, chiar de vomă;

c. culoarea – contează foarte mult, felul în care sunt asortate culorile, de exemplu costumului cu ale cămășii și cravatei, chiar a ciorapilor în cazul unui bărbat. Totodată ele prezintă aceeași importanță și în situația femeilor. Contează foarte mult cum se asortează, cum evită să treacă drept un papagal. În general se știe că roșul aprins, de pildă este culoarea seducției, culoarea excitației sexuale. Aceasta nu înseamnă însă că orice fată sau toate fetele trebuie să se îmbrace neapărat în roșu;

d. invitația la masă - înaintea căsătoriei invitația la masă o realizează bărbatul. de regulă la un restaurant. Cu această ocazie cei doi se testează reciproc în legătură cu ce și cum mănâncă, felul în care știu să se comporte, etc. După căsătorie, mâncarea constituie prima plăcere împărtășită în comun și reprezintă un mod cert de testare a reacțiilor unuia și altuia dintre parteneri. S-a spus că la sufletul soldatului se ajunge cu mîncarea (Napoleon) și la inima bărbatului, în mod incontestabil cu cratița. Sigur se impun și unele rezerve pe care el și ea trebuie să le aibă în vedere;

e. privitul în ochi – reprezintă un mod de manifestare al unuia sau altuia dintre parteneri. Se consideră că o pupilă mărită provoacă atracție și stârnește în același timp nevoia de protecție. Privitul în ochi insistent, încă de la primele întâlniri poate echivala cu insolența, deoarece fie ea, fie el se pot intimida, inhiba și fâstâci ceea ce i-ar face să-și piardă din naturaletea imanentă firii lor;

f. atingerea părului – constituie un gest tipic al femeii care dorește să atragă atenția partenerului. Specialiștii îl consideră un gest irezistibil de seducție. Evident că excesul și de o parte și de alta nu numai că enervează dar și dăunează;

g. manifestarea sigură – atât el cât și ea trebuie să se manifeste ca niște ființe puternice. Se știe că o femeie se lasă ușor sedusă de un bărbat puternic nu doar fizic, ci și psihic. Nici bărbatul nu-i mai puțin pretențios, acesta ar dori să aibă în față o femeie stăpână pe sine, mândră, dar nu îngâmfată, puternică;

h. scrisorile, versurile, cultura, în general – reprezintă echivalentul mai puțin zgomotos al relațiilor dintre parteneri. Amândoi sunt mândri și bucuroși să poată etala calități de artiști, indiferent de domeniu. Fata sau băiatul care cântă la un instrument se apropie mult mai ușor de inima partenerului, după cum și el sau ea, dacă au talent la scris izbutesc să cucerească mai repede inima ființei dragi. Oricum poezia, arta în ansamblul său pot favoriza apropierea tinerilor și pot garanta durabilitatea sentimentelor de dragoste și iubire;

i. sanogenia – atât bărbatul cât și femeia preferă un partener sănătos care să se remarce printr-o constituție atletică, semn al sănătății de fier. Și unu și altu au în vedere posibiliatea de a procrea mâine sau mai târziu niște copii sănătoși. (C.H.)

Cercetările întreprinse în acest domeniu au scos în evidență că bărbații și femeile au motive diverse pentru a se seduce unul pe altul după cum relevă considerente diferite în funcție de care se căsătoresc, după cum urmează:

- **bărbații** – se căsătoresc din dorința arzătoare de a avea copii care să le poarte numele și să le asigure eternitatea, deopotrivă din pasiune, sunt avizi să-și dobândească nu doar o soție, ci totodată și o poziție socială, în egală măsură sunt preocupați de ideea de a avea un protector similar cu acela pe care l-a reprezentat în stadiile anterioare de dezvoltare, mama;
- **femeile** - țin să se căsătorească cu orice preț pentru a avea un protector, după cum și din dorința de a ieși neaparat de sub tutela părinților; ele se căsătoresc frecvent și din cauza presiunii sociale de a nu rămâne cumva fete bătrâne, nu în ultimul rând își doresc să devină mame.

Considerentele pentru care bărbații și femeile se apropie și se căsătoresc sunt și altele. Cel fundamental rămâne incontestabil *iubirea,* sentimentul care face să se realizeze căsătoria și stă la baza oricărei familii. În fond, căsătoria legiferează iubirea și-i asigură girul, întrucât în afara ei *iubirea este imorală, fără ea familia devine o formalitate lamentabilă.* Căsătoria consfințește iubirea și impune familia, condiția stării noastre existențiale de pe Terra.

Dragostea, condiție sui-generis a căsătoriei

Ursu Cristina

Iubirea este un daimon spunea Platon. *Iubirea nu va pieri niciodată...* spune Biblia. Nici o virtute nu poate exista fără iubire. Toate virtuțile apar, s-au născut și s-au format prin iubire. De aceea oricine dorește să distingă virtutea de viciu, e nevoie să observe, dacă ceea ce intenționează să facă provine ori nu din iubire. Și totuși, după câte *cercetări* s-au făcut, după câte definiții s-au dat, după câte poezii i s-au închinat, nimeni nu știe ce e dragostea ! Acel sentiment care înalță și coboară, care ucide și renaște în același timp.

Foarte mulți scriitori au prezentat dragostea în operele lor. Cu toate acestea însă, ea e definită mereu la fel și întotdeauna diferit. Aceasta, pentru că nici un om nu poate exprima exact ceea ce simte în cuvinte și, pentru că dragostea nu e niciodată la fel. Nu s-au creat încă destule cuvinte, nu s-au inventat încă suficiente leacuri, nu s-a găsit deocamdată cheia care să deschidă secretul iubirii, panaceul care să ne vindece de ea ori, dimpotrivă, stimulul în măsură să o genereze mereu aceeași.

Dumnezeu este iubire spun creștinii. Tot ei, identifică iubirea cu focul, deoarece mistuie suflete, dar și iadul este reprezentat tot prin foc. Atunci, iubirea nu poate fii decât partea noastră divină care ne apropie și ne desparte de Dumnezeu, la fel de tare și în același timp. Deși e o definiție crudă, Schopenhauer spune că *iubirea este doar o iluzie și că femeile au fost create doar pentru triumful speciei*, ele dușmănindu-se, *deoarece au aceeași meserie: dragostea.* Deci, în viziunea lui, dragostea nu e altceva decât o meserie, care produce... lumea! Aceste cuvinte te fac să te simți mic, foarte mic, de aceea oamenii preferă să poarte în continuare vălul Mayei, valorizând astfel iluzia în care trăiesc. Nu există venin, asprime mai mare – spunea Solomon – decât cea din capul șarpelui și nu există nimic mai presus de mânia femeii. Ba, mai mult este preferabil să locuiești cu leul, este mai confortabil să stai la un loc cu balaurul, decât să trăiești cu o femeie rea.

In lumea noastră totul este imanent, totul este într-o continuă manifestare și cred că singurul lucru transcendent, care a reușit să doboare toate barierele, este dragostea. Acea dragoste în stare să provoace războaie, în stare să omoare fără milă în atingerea scopului

său. să mute munții din loc și să despartă ape în calea ei, da acel *lucru* care îți dă aripi. care susține lumea. care o împlinește. căci *fără dragoste nimic nu e...*

Dragostea nu e păcat, e iertare, nu e întuneric, e lumină, nici întristare, ci fericire, dacă știi s-o găsești. Iubirea adevărată va naște o lume nouă, fără dezastre și nefericire, o lume paradisiacă, căci vom învăța să-L iubim pe Dumnezeu și atunci toate culorile pământului se vor schimba și vom deveni iar noi...*Chiar dacă aș vorbi în limbi omenești și îngerești și n-aș avea dragoste, sunt o aramă sunătoare. Dragostea este îndelung răbdătoare, este plină de bunătate, dragostea nu se laudă, nu se umflă de mândrie. Dragostea nu va pieri niciodată. Acum dar, rămân aceste trei: credința, nădejdea și dragostea. Dar cea mai mare dintre ele este dragostea.* (**Corinteni**). Izvorul său a fost și rămâne, în cele mai multe cazuri, femeia. Ea este indispensabilă, aidoma apei. pâinii. aerului și focului. Sigur că deasupra tuturor este Creatorul lor. Dumnezeu, dragostea față de El.

Familia este locul unde se desfășoară relații care definesc interacțiunea socială: prieteniile, vizitele, servirea meselor, instruirea, munca și joaca. Dumnezeu a dorit ca să fim mai intimi cu membrii familiei decât cu oricine altcineva. În cadrul acesta restrâns și primordial, Dumnezeu a plasat niște principii și linii orientative. Comparând planul lui Dumnezeu cu realitățile moderne nu este greu să-ți dai seama că ne-am îndepărtat de tiparul divin prestabilit. Astăzi, majoritatea activităților membrilor familiei se desfășoară *în afară*, în compania *străinilor*. Cei care doresc să lucreze trebuie să se ducă la fabrică sau la companie. Cei care doresc să învețe trebuie să meargă la școală. Cei care doresc să se joace trebuie să se ducă în parc sau în locurile special amenajate. Cei care doresc să manânce merg la restaurant, ș.a.m.d.

Multe familii au ajuns să fie surprinse de ocaziile în care întreaga familie se află acasă în fiecare seară. De obicei , fiecare se află în altă parte. Luni seara e antrenament la sală. Marți seara e un meci. Miercuri este ora de rugăciune pe grupuri. Joi este planificată o reuniune. Vineri seara este zi de curățenie la birou, ș.a. Cu o sută de ani în urmă, familia nu auzise încă de existența unui asemenea haos social. Părinții au ajuns să fie nevoiți *să planifice* o *seara în familie* sau, uneori, *o ședința în familie*, o reuniune, loisire-ul însuși.

Putem spune răspicat că, într-o familie sănătoasă, fiecare copil şi fiecare persoană adultă are nevoie de interacţiune şi de atenţia celorlalţi. Fiecare om are nevoie de un loc în care să simtă că este iubit şi apreciat, unde să se poată întoarce în linişte şi siguranţă: *Când vii, păşeşte slobod, râzi şi cântă./ Necazul tău îl uită-ntreg pe prag./ Căci neamul trebuie să-ţi fie drag./ Şi casa ta să-ţi fie zilnic sfântă.* (T.Arghezi).

Orarul supraîncărcat şi graba permanentă au ajuns să desfiinţeze din ce în ce mai mult mesele pe care familia ar trebui să le ia împreună. Este adevărat că sunt unele situaţii în care absenţa de la masă nu poate fi evitată, mai ales din momentul în care adolescenţii mai mari au început să se implice în lumea adulţilor. Dar este tot atât de adevărat şi că multe din absenţele de la masă se datorează unei implicări exagerate în probleme şi preocupări mai puţin importante decât viaţa de familie. Ne trebuie o ordine clară a priorităţilor şi o listă precisă cu acţiuni necesare pentru revenirea la o viaţă de familie normală. Familia este viaţa, familia este primordială, aici este locul unde ne simţim bine.

Domnul Isus a fost nevoit de multe ori să renunţe la servirea mesei cu ucenicii, din cauză că alţii aveau nevoie de grija sau de părtaşia Lui binecuvântată. *Isus le-a zis: Veniţi singuri la o parte, într-un loc pustiu, şi odihniţi-vă puţin. Căci erau mulţi care veneau şi se duceau şi ei n-aveau vreme nici să mănânce* **(Marcu 6:31)**. Viaţa dezordonată, în mod special viaţa în care agitaţia este tolerată, dezvoltă în fiecare din noi nelinişte şi nesiguranţă care erodează unitatea diadei.

Familia creştină trebuie să se roage împreună, să cânte împreună, să citească din *Cuvântul Domnului* împreună, şi să aducă mulţumiri împreună. Este imposibil de exprimat în cuvinte cât de mari sunt foloasele unei vieţi de închinare în jurul altarului familiei. Roadele ei sunt: sentimentul de linişte şi siguranţă, stabilitatea, dobândirea înţelepciunii şi creşterea nivelului de maturizare spirituală. De fapt, la un moment dat, ea, femeia – soţie şi mamă devine altarul vieţii şi al iubirii ca însăşi familia, casa, generator de energie, forţă, curaj, intransigenţă de unde oricare din membrii săi fără şovăire, îndoială şi intristare *poate purcede drept* şi sigur să *biruie-n furtună.*

O familie divizată, dezinteresată trăieşte după un sistem de valori care nu poate în nici un caz să producă oameni puternici. Cine nu se adună împreună în faţa altarului divin al familiei are mari şanse să fie înfrânt, când va fi surprins singur pe

drumurile înfruntării cu ispitele şi încercările vieţii. Cel ce nu iubeşte rugăciunea va ceda repede în faţa plăcerilor lumeşti ale păcatului. Când îşi va da seama va fi prea târziu, fiindcă cine ştie să râdă trăieşte mai mult. Râsul este sau poate deveni antidotul multor boli. De aceea e necesar să zâmbiţi ori să râdeţi de 6 - 7 ori pe zi.

Dacă se produce frecvent şi are la bază excitanţi, situaţii comice de bună calitate, râsul poate dezvolta personalitatea care învaţă să sancţioneze prin râs aspecte negative ale realităţii. În esenţă, râsul ne ajută să ne relaxăm, să comunicăm mai bine cu partenerii, să ne dezvoltăm un anumit gen de creativitate prin obişnuinţa pe care ne-o creăm, dacă râdem mult, să ne detaşăm de aspectele negative ale realităţii, cel puţin în momentele de maximă tensiune (Iamandescu).

Râsul este un act fiziologic complex, care angrenează aproximativ 60 de funcţii ale organismului. El reduce încordarea musculară, elimină tensiunea şi agresivitatea. În terapia prin râs, psihologii îi sfătuiesc pe pacienţi să râdă cu ajutorul unor casete audio-video. Concomitent s-a demonstrat că 40 % din cei cu afecţiuni cardiovasculare au râs mai puţin pe parcursul vieţii decât persoanele de aceeaşi vârstă care nu sunt bolnave. În sânul familiei râsul este un tonifiant al relaţiilor conjugale, ameliorării şi menţinerii acestora la cotele unui ambient favorabil nu doar soţilor, ci şi copiilor (Jurnalul de sănătate, 2005).

Este bine ca membrii familiei să râdă împreună. Este bine ca, din când în când, copiii să-şi vadă părinţii într-o postură mai lejeră, chiar în situaţii comice. Sunt situaţii în care tatăl poate să modeleze inima copilului, în timpul unui joc, mult mai bine decât ar fi făcut-o altfel. Jocurile pot învăţa şi consolida principii cum ar fi: *cinstea, onestitatea, spiritul de echipă şi politeţea*. Jocurile fără reguli, cum ar fi construirea de castele de nisip, sau ridicarea unui cort pe podeaua din cameră, pot încuraja spiritual creativtatea şi cooperarea. Este o plăcere să citeşti sau să spui poveşti, putând cu această ocazie să intri în inima copiilor şi să afli despre ei lucruri neasteptate. Nu există nici o bogăţie mai presus de bucurie, mai presus de sănătatea trupului şi nu există vreo desfătare mai presus de bucuria inimii. Să încercăm atunci să o producem – să râdem şi să ne jucăm şi să-L slăvim pe Atotcreatorul.

Ceea ce este important de remarcat aici este faptul că toate aceste forme de recreație, în echilibru cu restul vieții de familie, sunt sănătoase din punct de vedere social. Dumnezeu a menit părinții a fi buni educatori, iar pe copii să fie ascultători și împlinitori, astfel încât educația să treacă succesiv de la o generație la alta. În mod normal, părinții pot împărți responsabilitatea educării copiilor cu învățătorii sau educatorii din școli. Niciodată însă, un părinte nu trebuie să considere că poate scăpa de responsabilitate, dându-și copii pe mâna altora. *Copiii au nevoie să învețe din experiența părinților lor, iar părinții au nevoie să se desăvârșească, căutând mereu să depășească greutățile din procesul de educare al copiilor.* Ceea ce așteaptă Dumnezeu de la familie se bazează ferm pe principii biblice. Printre poruncile pe care Dumnezeu le-a dat poporului Său se numără și una care se referă la familie:

Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, pentru ca să ți se lungească zilele în țara, pe care ți-o dă Domnul, Dumnezeul tău **(Exod 20:12)**. Pavel, scriindu-le efesenilor, remarcă faptul că, din cele zece porunci, aceasta este singura însoțită de o promisiune. Promisiunea se referă la bunăstare și longevitate. Este firesc să fie așa, atâta timp cât viața este o existență socială, iar unitatea de bază a societății este familia. Respectarea sau nerespectarea unui principiu de familie ne va afecta direct existența. De fapt, ce înseamnă să ne cinstim părinții ? Sensul practic al acestei atât de înalte considerații față de părinți se asociază cu lucruri cum ar fi ascultarea, oferirea de ajutor și o atitudine plină de respect. Desigur că moneda își are și reversul ei, în sensul că părinții trebuie să fie demni de respect. Dânșii trebuie să fie demni de cinste, plini de dragoste și înțelepți. Mai toți părinții își au și ei greșelile lor: unii sunt de fapt lipsiți de dragoste, alții n-au înțelepciune și există și din aceia care sunt vrednici de dispreț. Este oare necesar ca un părinte să fie respectabil pentru a i se acorda cinste ? Realitatea este că Dumnezeu le poruncește copiilor Săi să-și cinstească părinții fără excepție, chiar și pe cei care nu sunt vrednici de respect.

Căminul și biserica sunt două unități sociale concepute de Dumnezeu spre gloria Sa și spre binele omului. Când sunt organizate după cum le-a conceput Dumnezeu, ele funcționează în armonie, și nu contradictoriu. Dar pe măsură ce fiecare a început să țină pasul cu lumea modernă, căminul și biserica au început să se înstrăineze, chiar să se contrazică și să nu mai colaboreze. Biblia spune

că: *Nu este mai mare dragoste decât să-şi dea cineva viaţa pentru prietenii săi* **(Ioan 15: 13)**. Întreaga Scriptură nu este altceva decât o carte de dragoste. Ea istoriseşte cum s-a manifestat cea mai copleşitoare iubire din istoria Universului; dragostea lui Dumnezeu pentru omenire. **Biblia** ne învaţă că Dumnezeu este dragoste. Nu este de mirare deci că ea cere tuturor celor care au intrat în familia lui Dumnezeu să manifeste o dragoste intensă unii pentru alţii. Referindu-se la dragoste, Isus a spus: *Vă dau o poruncă nouă: să vă iubiţi unii pe alţii; cum v-am iubit Eu, aşa să vă iubiţi şi voi unii pe alţii. Prin aceasta vor cunoaşte toţi că sunteţi ucenicii Mei, dacă veţi avea dragoste unii pentru alţii* **(Ioan 13: 34-35)**. *Prea iubiţilor, dacă astfel ne-a iubit Dumnezeu pe noi, trebuie sa ne iubim şi noi unii pe alţii ... dacă ne iubim unii pe alţii, Dumnezeu ramâne în noi, şi dragostea Lui a ajuns desăvârşită în noi* **(1 Ioan 3: 11, 23; 4: 11, 12)**. Numai dragostea adevărată este dătătoare de împliniri, numai ea asigură prosperitatea şi binele pe pământ.

Iubirea unuia pentru altul nu este o opţiune, ci o poruncă a lui Dumnezeu. Oricine face parte din familia Lui înţelege adâncimea dorinţei Sale. Cei ce au studiat fenomenul dragostei au remarcat patru feluri de iubire: *iubirea romantică, iubirea de frate, iubirea din cadrul familiei şi iubirea divină.* Biblia le cere celor credincioşi să se ridice deasupra iubirii omeneşti şi să practice iubirea sfântă. Bineânţeles că împreună cu această poruncă, Dumnezeu ne dăruieşte prin Duhul Său şi resursele necesare pentru a trăi la acest nivel înalt, căci nu există în niciunul din noi suficiente resurse ca să putem iubi ca înşuşi creatorul nostru.

Biblia foloseste cuvântul *agape* pentru a deosebi iubirea divină de celelalte forme ale iubirii. Iubirea aceasta caută întotdeauna binele suprem pentru fiinţa iubită. Ea nu se limitează doar la aprinderea sentimentelor, ci se ridică la nivelul minţii şi subordonează întreaga voinţă în procesul de slujire al celor pe care-i cuprinde. *Agape este iubirea care se sacrifică şi care se oferă să sprijine şi acolo unde ajutorul nu este meritat.* Ea reprezintă adevărata iubire. Este nevoie de multă iubire ca să putem să ne slujim unii altora. De prea multe ori, comportamentul nostru dovedeşte cât de copilăroşi şi imaturi suntem. Dacă suntem conştienţi este foarte bine. Comportamentul nostru este de multe ori un fel de negustorie: suntem gata să investim doar în prieteniile din care nădăjduim să ne întoarcem cu o oarecare doză de

profit. Când expectațiile nu ne-au fost împlinite ne retragem *capitalul* și-i tratăm pe semenii noștri cu superficialitate. Există o răsplată a iubirii agape: bucuria care vine după sacrificiul slujirii. Sentimentele împlinirii nu vin înaintea acțiunilor, ci după ele, ca o răsplată binemeritată. S-ar pute, la un moment dat să-ți zici: *Bine, dar nu-l mai iubesc deloc. Nu mai simt nimic pentru el.* Așa ceva i se poate întâmpla oricui în relațiile de familie. Iubirea va continua însă să acționeze printr-un act de voință. Când sentimentele au dispărut ori s-au estompat trebuie să ne învățăm să-l iubim pe celălalt printr-un act de voință. Domnul Isus spune bisericii care-și părăsise dragostea dintâi: *Adu-ți dar aminte de unde ai căzut: pocăiește-te și întoarce-te la faptele tale dintâi* **(Apocalipsa 2: 5)**. Nu ne putem întoarce la sentimente pierdute decât dacă suntem gata să facem faptele iubirii. Aceasta înseamnă că trebuie să ne purtăm frumos și când nu simțim simpatie pentru cineva. E o problemă de politețe. A spus cineva: *Să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău.* Nimeni nu-ți cere să iubești vrăjmașii și să-i binecuvintezi pe cei ce te blestemă. *Faceți bine celor ce vă urăsc, rugați-vă pentru cei ce vă asupresc, ca să fiți fii ai Tatălui vostru care este în ceruri.*

Dragostea este răbdătoare nu se umflă de mândrie și nu invidiază. Ea se bucură de succesul altora și-i încurajează mereu pe ceilalți, acordându-le o permanentă atenție. Dânsa nu ține minte la nesfârșit greșelile altora pentru a le răspunde cu aceeași monedă la vremea prielnică. Cine procedează așa săvârșește un mare păcat. Familia este chemată să sporească această calitate înaltă a iubirii. **Scriptura** ne îndeamnă să avem *rădăcina și temelia pusă în dragoste* **(Efeseni 3: 14)**, *să rămânem în dragostea Lui* **(Ioan 15: 9)** *și să creștem tot mai mult în dragoste unii față de alții* **(1 Tesaloniceni 3: 12)**. Numai în felul acesta vom izbândi, numai așa familia odată creată se poate menține și afirma ca o entitate de sine stătătoare.

Membrii unei familii trebuie să se simtă legați unii de alții cu firele nevăzute ale dragostei și ale compasiunii, deoarece: *dacă suferă un mădular, toate mădularele suferă împreună cu el, dacă este prețuit un mădular toate mădularele se bucură împreună cu el* **(Corinteni 12: 26)**.

Când te apasă greutaţile – lumea te striveşte. În familie ne purtăm poverile unii altora. Când simţi că te prăbuşeşti – lumea trece cu tăvălugul peste tine. Familia te ia în braţe şi te aduce în faţa lui Dumnezeu pentru rugăciune. Când greşeşti – lumea râde de tine, şi te dă la o parte. Familia iartă şi nădăjduieşte în mai bine. Când te simţi singur – lumea nu te bagă în seamă. Familia îţi deschide braţele şi te ascultă. Când eşti desnădăjduit – lumea te disprețuieşte. Familia împarte cu tine tot ce are. Când te frământă problemele, când cauţi să le soluţionezi – lumea îţi dă o sumedenie de sfaturi. Familia te ia de mână şi merge alături de tine, ajutându-te să le rezolvi efectiv. Când ţi se oferă o şansă şi ajungi într-o poziţie importantă – lumea te laudă pe faţă, dar te disprețuieşte pe ascuns. Familia se bucură şi te ajută să mergi înainte. Urmeaz-o, fiindcă ea îţi vrea binele. Ura stârneşte certuri, dar dragostea acoperă toate greşelile **(Proverbe 10:12)**.

A iubi nu înseamnă neapărat a face tot ceea ce doreşte celălalt, ci a face tot ceea ce este corect, bine şi folositor pentru el. Cine face prea multe concesii, acela greşeşte şi se va căi foarte mult. A venit vremea să ne întoarcem la un stil de viaţă simplu şi practic...la bune relţii cu ceilalţi...la omenie şi la într-ajutorare frăţească ! Creştină sau nu, mai devreme sau mai târziu, familia trebuie să devină asemenea *Casei lui Dumnezeu* – locul unde devenim, creştem în spiritul dragostei şi al înţelegerii dintre oameni, binelui, cinstei şi adevărului ca să ne putem afirma plenitudinar, la momentul oportun.

Fidelitatea, relaţie esenţială femeie – bărbat

Munteanu Valentina

Toate fiinţele umane cred în marea iubire, ele doresc să se unească întru eternitate. Cei ce decid să traiască împreună şi să se căsătorească, o fac cu intenţia şi certitudinea să rămână fideli partenerului. Cuplul care tocmai s-a format va fi miza unei lupte permanente între forţele de

coeziune care tind să consolideze legăturile şi cele de dezbinare care tind să le rupă. Forţele de coeziune sunt cele care asigură fidelitatea.

Familia este o comunitate de dragoste, prioritar înnăscută. Ea nu-i şi nici nu trebuie echivalată cu un contract. Evident că nu este doar umană, ci şi animală, chiar dacă diferenţele de ordin structural sunt destul de mari. La temelia familiei se află iubirea cu un caracter centrifugal, nu centripital, altruistă, nu egoistă. Femeia, la fel ca bărbatul, simte nevoiea legitimă de a avea o relaţie stabilă şi exclusivă care să constituie pentru cuplu un spaţiu optim de înflorire - atât pe plan psihologic, cât şi sexual - iar pentru copii o garanţie a unei dezvoltari armonioase.

Când partenerii se iubesc sunt fericiţi, ei nu se gândesc la nimeni, nu doresc pe altcineva nici în plan afectiv, nici sexual. Fidelitatea este intrinsecă unui atare moment. Acest sentiment de iubire, de dorinţă reciprocă şi exclusivă caracterizează începutul relatiei; se întamplă însă, uneori, ca această stare de graţie să persiste toată viaţa. În opinia specialiştilor, fidelitatea poate fi :

a) spirituală este urmarea unui demers spiritual :

- de regulă laic - uniunea bărbatului şi a femeii este considerată ca o cale de înălţare a conştiinţei, cei doi îşi iau angajamentul de a trăi relaţia de cuplu ca pe un mijloc de a se împlini şi de a-l ajuta şi pe celalalt să se realizeaze plenitudinar;

- concomitent religios - alianţa între o femeie şi un bărbat ţine de sacralitate şi se împlineşte în cadrul unei religii. Promisiunea reflectă o adeziune la aceste valori şi rezultă în urma unui proces reflexiv, ea nu-i nu o supunere oarbă în faţa convenţiilor sociale;

b) obişnuită - sentimentele supravieţuiesc, dar nu ele menţin fidelitatea partenerilor, ci unele motivaţii cum ar fi modestia nevoilor afective şi sexuale, plăcerea rutinei, lipsa ambiţiei, supunerea pasivă la normele sociale şi religioase, ataşamentul faţă de bani sau de bunurile obţinute. Motivaţii ca teama de complicaţii de orice fel, de schimbare, de pasiune, de o proastă reputaţie, de a pierde, de a rămâne fără ceva, etc. Printre aceşti fideli pot fi întâlnite nenumăratele persoane casnice, inhibate sau rigide psihic;

c) *îndurată* – cei în cauză s-au iubit, nu se mai iubesc, sunt indiferenţi sau chiar ostili. Ei rămân împreuna, fideli unul altuia din teamă. De fapt, teama de consecinţe, declin financiar, violenţe, teama de repudiere, de a-şi pierde copiii sau de a-i face să sufere, de a rămâne

fără resurse, de necunoscut, de vid, ş.a.m.d. Aceste cupluri au nevoie să înceapă din nou să trăiască şi să dea o semnificaţie destinului lor, vieţii în ansamblu. Iubirea perfectă – ideală nu-i alta decât să iubeşti pe cineva de bunăvoie şi nesilit de nimeni, din convingere fără să aştepţi vreun beneficiu. Iubirea ideală presupune desfătare psihică, spirituală şi trupească, înainte de toate credinţă şi respect.

În mod tradiţional prin fidelitate înţelegem respectarea cu stricteţe în cadrul cuplului a legilor monogamiei, în schimb infidelitatea constă din a iesi din monogamie. În cele din urmă, conştiinţa proprie este singurul judecător, fie prea permisiv, fie prea sever, în funcţie de supraeul fiecăruia.

Când se iese oare de sub auspiciile fidelitatii ? Unde începe infidelitatea ? Nu există nici un document scris care să precizeze ceva despre acest subiect. Singurul contract formulat este certificatul care legalizează căsătoria. *Soţii îşi datorează fidelitatea.* Contractul moral care o reglementează în cadrul cuplului, este unul tacit. Prin urmare, fiecare în suflet şi conştiinţă trebuie să descopere limitele. Pe vremuri, partenerii ar fi putut cere părerea confesorului, în zilele noastre, îi putem cere părerea şi ajutorul psihoterapeutului.

Putem defini infidelitatea prin suferinţa pe care un act, o operaţie, o acţiune ar produce partenerului durerea ori regretul, consecinţa trişării. Infidelitatea poate fi:

- *trupească* - este uşor de definit, deoarece presupune acte ce implică un contact sexual. Chiar şi o privire, un anume mod de a vorbi sau de a asculta pot constitui o infidelitate în funcţie de ceea ce ai în minte. Toate acestea la modul ideal, dar şi în cazul acesta suntem propriul nostru judecator şi nimeni nu ne poate cere socoteală pentru intentii;
- *psihică* – aceasta este mai dificil de definit şi de delimitat. După cum atâtea cuvinte şi declaraţii de iubire costitue o infidelitate evidentă, tot atâtea conversaţii intime sunt dificil de clasificat.

Unii indivizi sunt geloşi în mod *patologic*, iar cei care au vederi mai largi le au din anumite motive: sunt cei generoşi care iubesc cu adevărat, sunt cei flexibili care nu mai iubesc şi cei perverşi care, de fapt, nu iubesc. Există între oameni un contract tacit de fidelitate totală. Infidelităţile sunt accidentale şi clandestine. Infidelităţi facile: a dori pe altul din privire, a-i face curte, a-l tachina pentru a-l flata. Flirtul se limitează la îmbrăţişări şi mângâieri. *Lovitura* de o oră, de o noapte

este un puseu de pasiune care profită de un prilej şi se grefează, de cele mai multe ori, pe un fond de insatisfacţie. *Legatura* de o lună, de zece ani este o infidelitate ce durează despre care partenerul află, o tolerează sau dimpotrivă.

Infidelitatea poate fi şi urmarea plictiselii sexuale, care a devenit pentru unii oameni mormântul adevăratei împliniri erotice, iar după dorinţă urmează indiferenţa, care atrage dupa sine lipsa de sensibilitate, care conduce până la urmă la dezgust. Din această cauză, îndragostitul nu mai regăşeşte la parteneri farmecele care l-au atras la început. De aceea, cuplul trebuie să lupte să menţină vie flăcara dragostei ce i-a unit.

Relaţia femeie-bărbat

Feminismul a cunoscut trei etape decisive: *dreptul la vot*, ceea ce a însemnat ascensiunea la toate drepturile civice, la toate studiile şi profesiile; *autorizarea pilulei anticoncepţionale* – femeia dobândeşte libertatea asupra propriului trup; în consecinţă viaţa cuplului, familiei a putut să se bazeze într-o măsură mai mare pe încredere; *legea libertăţii* în ceea ce priveşte avortul, lege care mai provoacă încă destule controverse.

Feminismul de altă dată a devenit desuet. Femeia din zilele noastre nu numai că s-a lansat în diverse afaceri, dar şi-a însuşit şi unele particularităţi ale bărbatului – agresivitatea, spiritul de independenţă, gustul puterii, etc. În faţa acestor *superfemei*, bărbaţii nu prea ştiu ce atitudine să adopte, ei oscilează între virilitatea triumfătoare şi vulnerabilitatea iminentă. Corolarul unor asemenea schimbări: o nouă armonie la nivelul cuplului, democratizarea şi egalarea drepturilor, nici unul dintre parteneri nu mai deţine controlul, pentru că între el şi ea se află semnul egal. Aceasta este, de facto, formula ideală a vieţii în doi, viaţă la care aspirăm cu toţii şi fiecare în felul său. Reţeta succesului pare să fie cât se poate de simplă: *să ştim să-l ocrotim pe cel de lângă noi – partenerul sau partenera – fără despotism şi să ne lăsăm ocrotiţi fără abuzuri. Numai în felul acesta războiul dintre sexe poate lua sfârşit* (I.M.)

Reflecţii cu privire la dragoste

Achim Bianca Laura

Într-un secol în care viteza e cuvântul cheie, cum am putea să ne rupem o clipă de tot şi de toate pentru a ne analiza pe noi înşine, ca să vedem de ce avem cu adevărat nevoie de atâta dragoste ? De ce savurăm cu atâta plăcere o poveste clasică, în care *the end-ul* apare peste cuplul care se sărută ? De ce atâtea gospodine sau femei de succes şi chiar *tătici* respectabili se amăgesc în faţa unei telenovele cu iluzia unei vieţi mai bune şi a unei iubiri triumfătoare ? deoarece, după cum spune Paolo Coelho, *nici unul dintre noi nu e fericit, fiecare caută să umple golurile din sufletul său, să înşele sentimentul de singurătate, ideea aceea atât de distrugătoare că nimănui de pe acest pământ nu-i pasă de noi.*

Ce presupunea în trecut o *iubire* ? Ce a câştigat omul contemporan faţă de cel din anii 1800-1900 ?.

O să ne referim în continuare la două scrieri, una clasică şi una modernă şi vom încerca să evidenţiem diferenţele, să subliniem ce am câştigat pe parcusul a 200 de ani şi ce am pierdut din mers, fără să ne dăm seama. Cea dintâi este **Mândrie şi prejudecată**, de Jane Austen, apărută prima dată in 1813. Atunci a apărut anonim, deoarece nu era ceva obişnuit ca o femeie să scrie şi să publice. Abia dupa moartea ei, în 1818, fratele ei a dezvăluit identitatea creatorului. Scriitura a doua este **Unsprezece minute** de Paolo Coelho, apărut în anul 2003.

De ce nu ne place oare această carte ? Pentru că ea ne aminteşte că suntem întruna grăbiţi, că astăzi este cât se poate de comun pentru tineri sau mai degrabă tinere să-şi piardă virginitatea pe bancheta din spate a unei maşini, nu neapărat din prea multă iubire, ci mai ales pentru că toţi sau marea majoritate a celor din *gaşcă* au făcut deja acest pas şi noi suntem nişte depăşiţi de evenimente. Nu ne place, fiindcă atitudinea eroinei lasă mult de dorit, ne surprinde *cum este posibil ca o tânără să fie atât de credulă la început, ca apoi să ajungă o prostituată ferm convinsă că va putea renunţa dupa un an ca să ducă o viaţă normală, ştergând cu buretele trecutul ?.* **Unsprezece minute** esteo naraţiune oglindă, care ne pune în faţa adevărurilor crude de astăzi.

Este oare chiar atât de mare diferența între trama scriiturii prezentate și cea a narațiunii **Mandrie și prejudecată** ?. Autoarea sa surprinde foarte bine situația tipică a femeii în societatea engleză a sec. al XIX-lea. Portretul ideal al acesteia ni-l oferă chiar unul dintre personajele cărții: *o femeie trebuie să cunoască bine muzica, pictura, cântul, dansul și limbile moderne, trebuie să aiba acel ceva în înfațișarea ei, în felul cum merge, în tonul glasului, în ținuta sa și modul său de a se exprima. Cerința de îmbogățire a minții sale printr-o lectură neîntreruptă nu reprezenta în nici un caz o prioritate, iar faptul de a fi independentă duce mai mult a înfumurare, mândrie și impertinență(sex-appeal, farmec, atracție puternică...).*

La vârsta adecvată, fetele erau prezentate în societate, din momentul în care începeau să-și caute un soț. Dacă în familie erau mai multe fete, cum este cazul familiei Bennet, la început era prezentată fiica cea mai mare și numai după căsătoria ei, următoarea. În graba ei de a-și atinge scopul vieții sale - *să-și mărite fetele* -doamna Bennet le prezintă însă pe toate concomitent. Faptul nu este unul agreat dar, după cum afirmă Elisabeth, eroina romanului, *ar fi o cruzime față de surorile mai mici să nu se poată bucura și ele de distracții și de societate numai pentru că surorile mai mari n-ar avea mijloacele sau dorința să se mărite de tinere. Ultima născută are tot atâtea drepturi să se bucure de tinerețe asemenea celei dintâi.*

Hotărârea de a le prezenta pe toate fetele este una care stârnește dezaprobare și, alături de atitudinea îngaduitoare a părinților, este privită drept una dintre cauzele care au dus la formarea unei atitudini libertine a celei mai mici, care, la nici 16 ani, fuge de acasă cu un ofițer. Faptul echivalează cu o adevărată tragedie, deoarece tânărul nu avea o avere suficientă ca să întrețină o familie, iar venitul pe care-l va primi fata la căsătorie este insignifiant. Mai mult, fuga surorii mai mici le va pune într-o lumină defavorabilă pe celelalte surori, având un efect *nimicitor* chiar, pentru ca, după cum spune un alt personaj, *cine ... va mai vrea să intre într-o asemenea familie* ?. *La o femeie* afirmă sora d-nei Bennet - *pierderea virtuții este de nereparat ... un pas greșit o duce la o dezonoare definitivă ... reputația sa este un lucru tot atât de fragil pe cât este de frumos*. Dincolo de iresponsabilitatea fetei și a iubitului ei, care decid să fugă în lume, fără a hotarî dacă aveau sau nu de gând să se căsătorească, apare *oribilul păcat* de a fi locuit împreună înainte de căsătorie.

Era de neconceput în acea perioadă ca mireasa să nu fie virgină, să aibă o purtare necuviincioasă şi să nu aibă un minimum de *virtuţi*. Pe lângă acestea, zestrea care-i revenea la căsătorie reprezenta iarăşi un atu. *Nu se punea problema dacă sau cum va funcţiona căsătoria, important era ca aceasta să fie încheiată.* Într-un fel *singurul scop al femeilor din anii 1800 era să se căsătorească.* Din aceasta decurgea şi asumarea maternităţii şi restul responsabilităţilor. Divorţul, în cazul în care căsătoria era un fiasco, nu reprezenta o soluţie. Căsătoria trebuie să rămână, familia reprezenta un tabu. O tânără care dorea să se căsătorească încerca să *facă o partidă bună*, adică să-şi aleagă un soţ cu un venit cât mai mare, în concordanţă cu posibilităţile, nivelul şi pretenţiile ei. Pentru un minim de confort şi siguranţă, fata era condamnată să-şi sacrifice fericirea. De partea cealaltă, *un burlac, posesor al unei averi frumoase*, era învăţat să fie la rându-i precaut în alegerea soţiei, să nu se pripească niciodată, deoarece *graba strică treaba.* În **Mândrie şi prejudecată** lui Elisabeth Bennet i se atrage atenţia de către mătuşa lui Darcy, cum că o căsătorie între ei *va constitui o ruşine*, mai ales pentru el, căci ar însemna *să-l dezonorezi în ochii tuturor prietenilor săi, să ajungă dispreţuit de o lume întregă. Să nu te aştepţi să fii luată în seamă, avertizează ea, de familie sau de prietenii lui, dacă, în mod voit, lucrezi împotriva tuturor. Vei fi criticată, dispreţuită, ignorată de toţi cei din jurul lui.* Însuşi Darcy admite, în momentul în care o cere prima oară de soţie, că este conştient de *inferioritatea ... ei şi de obstacolele reprezentate de familie.* Spre deosebire de situaţia de atunci, astăzi o femeie poate spune *nu*, poate să se opună constrângerilor din partea familiei, pentru că femeia aceasta, spre deosebire de cea a anilor 1800, poate să se întreţină singură, ea şi-a creat o anumită situaţie şi mai mult îşi poate întemeia o familie monoparentală, ceea ce odinioară era de neconceput.

Omul modern se bucură de libertatea de a alege, mai mult ca oricând. Există un pattern nescris care începe să se contureze, de la primele dezamagiri pe care un tânăr / tânără le experimentează într-o relaţie afectivă şi/sau sexuală, la găsirea unui partener adecvat pentru căsătorie, la o vârstă care prezintă tendinţa de a creşte tot mai mult. În zilele noastre o femeie (o fată) poate deveni mama unui copil din flori, poate deveni capul familiei monoparentale. **Unsprezece minute** este expresia căutărilor omului modern, încercării sale de a regăsi puterea de a iubi, când toată viaţa pare a-l fi convins că nu mai există iubire.

Maria, protagonista scriiturii, ajunge să fie prostituată, perioadă în care ea redescoperă iubirea. Povestea este intercalată cu pagini din jurnalul Mariei, pagini din viața ei reală, așa cum și-ar fi dorit-o în lumea decăzută în care a ajuns fără să conștientizeze deplin. *A fi tânar înseamna a face greșeli*, scrie ea, încercand prin aceasta sa evidențieze că e dreptul ei ca om să descopere lumea, chiar dacă o face plătind un preț prea mare. Din greșeli, se știe, se învață cel mai bine, deși într-un mod mai dureros. Acceptă acest adevăr inalienabil care devine și al ei, ceea ce o consolează.

Pe drumul pe care a pornit-o, ajunge destul de repede să desconsidere bărbatul. Experiența din adolescență îi arătase că nu era nimic deosebit în a fi cu un barbat, iar plăcerea pe care și-o putea oferi singură, era mai mare decât cea obținută alături de un bărbat. *Bărbații sunt fragili, inconsistenți, nesiguri, surprinzători, mor de frica femeii ... există totdeauna una care-i sperie și-i supune tuturor capriciilor sale. Chiar dacă e propria lor mamă*, este concluzia ei, iar afirmația are o mai mare validitate cu atât mai mult cu cât este afirmația autorului. Această aserțiune, poate fi generalizată.Astfel că, la un moment dat în viață, o femeie *puternica*, cum sunt majoritatea femeilor din ziua de azi, ar putea ajunge la concluzia ca majoritatea bărbaților pot fi încadrați în acest portret. Autorul nu se rezumă însă în a oferi o perspectivă a femeii asupra barbatului, ci oferă și perspectiva bărbatului. *Ralph, bărbatul care apare în viața Mariei, este cel care contureaza și exprimă în roman acest punct de vedere:cine zice că noi ne gândim doar la sex ?* Dimpotrivă, susține el, noi ne petrecem ani întregi din viață încercând să ne încredințăm că sexul e important ... totul ca să le arătăm celorlalți că, într-adevar, da *suntem așa cum se așteptau femeile să fim*, prioritar bărbați, capabili de o iubire mare.

Totul se învârte în acest cerc vicios, în carte poezia și romantismul par a nu-și avea locul, iar iubirea este înlocuită cu sexul, cu un sex banalizat, lipsit de orice consistență. *Nu învățăm* se destăinuie cu sinceritate Ralph, *pentru că nu avem curajul să-i spunem femeii iubite învață-mă cum e corpul tau. Nu învățăm, pentru că la rândul său femeia nu are curajul să zică partenerului învață cum sunt eu.* De aici nevoia, atât de puternică, chiar și în prezent, de a cunoaște persoana cu care suntem împreună, de a o *învăța*, de a o studia ca să o cunoaștem, ca să ne putem adapta cerințelor și dorințelor sale nu numai cu trupul, ci și cu mintea și inima la un loc. Caracterul universal al acesteia i se

dezvăluie Mariei pe parcurs, pe măsură ce se apropie mai mult de Ralph şi, prin relaţia cu el, pe măsură ce se redescoperă pe sine (se cunoaşte, mai mult se autocunoaşte) - *toţi ştim să iubim, căci ne-am născut cu darul acesta ... Unii o fac însă spontan şi bine, dar majoritatea trebuie să o reînveţe, să-şi reamintească cum se iubeşte.* Maria ajunge să se redescopere pe sine prin bărbatul de lângă ea. Acesta îi vorbeşte despre *lumina* care exista în jurul fiecarui om, *o lumină care-ţi dă voinţa, puterea de a sacrifica lucruri importante în numele altor lucruri şi mai importante.* Lumina aceasta este sămânţa binelui din noi, pe care prezentul se pricepe atât de bine să-l înnăbuşe.

Cum reînvaţă eroina să iubească? Începe prin a se opri când el îi spune prima dată *tu ai lumina*, pentru a mă auzi, pentru a-mi asculta dorinţa *te voi căuta ca să mă salvezi.* Acum, ea conştientizează faptul că nu este singură, ci sunt doi: el şi ea, amândoi *disperaţi*, în stare să dăruiască o parte din sine şi în final să se dăruiască complet unul celuilalt: - el e al meu, eu sunt a lui. *Este un joc în care fiecare îl învaţă pe celălălt şi învaţă de la celalalt. Relaţia celor doi este însa una greu de obţinut chiar şi după ani mulţi de căsătorie.* Sinceritatea cu care el îi cere să-l salveze, modul în care ea conştientizează schimbările prin care a trecut în ultimul an, acela în care a ales să se prostitueze şi că de fapt şi ea avea nevoie să fie salvată din această *profesie* care a făcut-o să-şi piardă *contactul cu sine, învăţând-o ... că banii pot cumpăra orice şi pot justifica orice.*

Maria învaţă cât de important este *a dărui înainte de a cere ceva important*, şi că *aşteptarea e partea cea mai dificilă.* În criză de timp, omul modern nu mai ştie să aştepte ca lucrurile să se desfăşoare de la sine, să-şi respecte mersul lor natural, fără a fi forţate. Dar acest păcat se pare că este mai vechi, deoarece şi în **Mândrie şi prejudecată**, despre sora Elisabethei şi a iubitului său se spune că *patima le era mai puternică decât virtutea*, pentru că cei doi nu mai au răbdare să studieze, să se cunoască mai bine înainte de a se angaja într-o relaţie pentru care nici unul, nici altul nu erau pregatiţi.

Povestea Mariei, descoperă cât de important este ca *trupurile ... să înveţe să vorbească limbajul sufletului, că sexul ar trebui să fie sacru, şi că cine iubeşte nu depinde de actul sexual ca să se simta bine, pentru că iubirea depăşeşte planul fizic şi limitele fiinţei umane. Ea se revarsă în graniţele universului şi rupe barierele timpului: am înţeles atunci că eram făcuţi unul pentru altul, pentru că el reuşea să fie*

femeie acum, iar eu reuşeam sa fiu bărbat ca atunci cand conversam sau ne iniţiam reciproc în întâlnirea celor doua suflete pierdute, a celor doua fragmente care lipseau ca să reîntregească universul. Aceste cuvinte dezvăluie concepţia psihanalitică a lui Jung, conform căreia exista o parte feminină în fiecare bărbat – *anima* -, la fel cum în fiecare femeie exista acea parte masculină – *animus* - iar a descoperi această parte în tine , respectiv în celălalt duce la împlinire, la o *continuă senzaţie de plenitudine*, dar pentru a descoperi toate acestea e nevoie de *timp, tandreţe şi cunoaştere reciprocă.* Timp - pe care noi nu-l mai avem la dispoziţie azi sau poate că nu ştim să ne folosim de el, *tandreţe* - la care nu ştim cum să ajungem sau peste care preferăm să sărim şi *cunoaştere reciprocă*, care e poate tot atât de înspăimântătoare ca ameninţarea singurătăţii.

A-l cunoaşte pe celălălt, a-ţi cunoaşte partenerul presupune responsabilitate şi curaj de a rămâne lângă el sau ea nu doar clipe, ci minute, ore şi zile în şir ca să-l (să o) studiem, ca să-l (să o) cunoaştem comprehensiv, ca să percepem şi să înţelegem ce şi cât putem face pentru el sau ea, pentru devenirea sa plenară. A-l cunoaşte pe cel de lângă tine reprezintă, de fapt, o ocazie de a te cunoaşte pe tine însuţi, aşa cum esti, cu tot ceea ce poţi oferi şi tot ceea ce aştepţi să ţi se ofere, dar, ca să fim sinceri, câţi dintre noi au atins un asemenea nivel de maturitate încât să poată recunoaşte toate acestea în faţa cuiva, dar mai ales să şi le recunoască lui însuşi ?. Maria, înţelege pe parcursul călătoriei sale că *aceasta e adevarata exprimare a libertăţii: să ai lucrul cel mai important din lume fără a-l poseda, să iubeşti fără să ceri nimic în schimb* (Petroman P.). Când suntem însă obişnuiţi să judecăm totul în termeni de cerere şi ofertă, de *imput* şi *output*, este aproape imposibil să oferi o parte din tine, poate cea mai bună, şi să nu aştepti nimic în schimb.

În antichitate şi mult timp după ea, oamenii, semenii noştri aveau un principiu: *do ut des* (dau ca să mi se dea). În prezent şi mai cu seamă când e vorba de iubire, el sau ea – ideal – nu numai că dă, oferă, ci se dăruie, se oferă fără să aştepte ceva în schimb. Departe de a face o concesie, el ori ea devine egal cu sine. *Stârnind iubirea în omul iubit – hic et nunc – acesta ajunge, la rândul său, să nu se mai ascundă de el însuşi, cum o făcuse până atunci (ori încercase să o facă) fiindcă nu fusese capabil să scape de acel străin din el (autorul faptelor nedemne) ca să revină la sine într-un tot cu sine real* (Petroman, P.).

Dacă virginitatea în sine nu mai reprezintă o condiție necesară pentru a fi o soție bună și o femeie respectată, iubirea este cea care pretinde o virginitate a sufletului, puterea de a te dărui de fiecare dată *ca și cum am fi făcut dragoste pentru prima oară.* Puteam însă sa vorbim în trecut despre iubire ? Povestea din **Mândrie și prejudecată** este una fericită, deoarece Elisabeth este acceptată și iubită așa cum este ea, iar Darcy se dovedește a fi ceea ce își dorea ea, un om pe care să-l poată iubi.

Sora ei cea mică însă, la fel ca și buna ei prietenă Charlotte, sunt prinse însa în niște căsătorii care nu le vor face niciodată să se simtă fericite, împlinite. Câtă iubire putea fi implicată în condițiile în care căsătoria era încheiata în funcție de cota averii, rangul și familia de proveniență ? Oricum, poveștile pe care le-am ales sunt amândouă cu happy-end. Morala - nu trebuie niciodată să renunțăm la a crede în iubire. Poate că nu vom reuși în fiecare încercare, dar trebuie măcar să sperăm, pentru că, *unde nu există dragoste, nu există nimic, cu atât mai mult fericire, iubire, o familie cu unul, doi, trei sau mai mulți copii.*

1. Femeia însăși este propria ei zestre;
2. Soția poate îmblânzi orice mânie;
3. Omenirea trăiește prin femei;
4. Bărbații stăpânesc lumea, femeile stăpânesc bărbații;
5. În mâinile femeii se află salvarea lumii;
6. Femeia este bunătatea, o frumusețe pe care o percepi cu sufletul;
7. Virtutea și fericirea sunt mama și fiica.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Temelia familiei ideale – iubirea

Buşu Adriana Ramona

Pronunţând cuvintele *familia mea* se accentuează în străfundurile fiinţei mele o comunicare metafizică cu ceea ce am fost într-un început, sunt şi construiesc un *va fi*. Acesta reprezintă finalitatea construită ca un ideal, ca o fortareaţă ce se înalţă la răscruce de vânturi împortiva asperităţilor sociale, menită să asigure sănătatea mentală si verticalitatea membrilor săi, hic et nunc. Realitatea posibilităţilor şi disponibilităţilor fizice şi psihice ale individului depinde de familie, de cultura promovată în cadrul acesteia, având menirea să perpetueze specia umană în toată complexitatea sa.

În pofida crizelor economice, săraciei, incertitudinii, instabilităţii, în ciuda celor legate de agresivitate, moralitate (perversiuni, divorţuri, alcoolism), etc., familia creează prin armonia şi coeziunea din sânul său, principalul suport de rezistenţă, de asigurare a unui adăpost pentru dorinţele şi aspiraţiile membrilor săi. Regenerarea în cadrul familiei, în felul acesta, sugerează existenţa unui viitor promiţător şi pentru societate, tot ceea ce înseamnă colaborare cu instituţiile culturale, sociale si politice.

La temelia existenţei umane, ceea ce dă sens acesteia şi o potenţeaza, este chiar *iubirea. Dorinţa de a fi iubit de cineva, nevoia de a te simţi iubit de partener stă la baza dorinţei de a te căsători.* Căsnicia adevarată trebuie să satisfacă nevoia de intimitate şi de iubire în sânul familiei. Această satisfacţie de a fi iubit cu adevărat pe cineva, de a depune un efort în avantajul şi pentru binele celuilalt şi nu de a obţine ceea ce doreşti să faci, este ţelul suprem al iubirii, aceea virtute a desăvârşirii statutului de membru în cadrul familiei (soţ, soţie, copii). Realitatea este că atunci când suntem apropiaţi, suntem şi mai motivaţi să reacţionam pozitiv în sfera interrelaţională: *Eşti mare când n-ai îndurare/ Dar te ridici mai sus de fire/ Când ţi-este inima iubire,/ Când ţi-este sufletul iertare (Macedonski).*

Iubirea reprezintă nevoia stringentă de a ieşi din tine însăţi, dorinţa intensă de a te împleti cu persoana visată. *Absenţa ei în diadă este aidoma vîntului pentru foc* – pe *cel mic îl stinge, pe cel mare îl înteţeşte.* În consecinţă e necesar *să iubim cu pasiune fiinţa aleasă acum şi aici pe Terra, deoarece altă viaţă, în altă lume nu a fost încă identificată de cineva.* Iubirea este eternă aici pe pământ, precumpănitor în sânul

familiei. Ea este asemenea unui vulcan: *niciodată nu poți zice că a trecut. pericolul de a izbucni este iminent.* Chiar așa este, deși ne vine greu să acceptăm, cu atât mai mult să înțelegem: Mswati al III-lea, regele din Swaziland (stat african așezat între Republica Africii de Sud și Mozambic, independent din 1967) a ales recent o elevă în vârstă de 17 ani pentru a-i fi cea de a treisprezecea soție. Regele are, deja, 11 soții oficiale și o logodnică ce-i va deveni soție în curând. Este tată a 24 de copii; a mai avut încă două soții, dar le-a îndepărtat de la Palatul Regal, deoarece i-au căzut în dizgrație.

Cu certitudine cea de a treisprezecea nu va fi și ultima, dacă va urma pilda tatălui său, regele Sobhuza al II-lea care a sucombat în 1982, la venerabila vârstă de 82 de ani, lăsând în urmă 70 de neveste. Mswati ar urma să se mai însoare de multe ori, fapt posibil, pentru că el are acum doar 36 de ani. *Fiecare nouă partidă reprezintă pentru mine o încercare și o mare satisfacție. Sufletele vulgare – apreciază regele – își batjocoresc iubirile de odinioară. Oamenii de bun simț le sădesc și le îngrijesc în grădina proprie. Ajutându-le să se desăvârșească.* Eu le ajut să se împlinească, le fac să simtă că trăiesc cu adevărat. Viața fără iubire nu-i decât un mecanism uscat, scârțietor și sfâșietor. Ca să nu se ofilească ele trebuie îngrijite cu devoțiune. Iubirea îmi dă tărie, mă ajută să trăiesc.

Și într-adevăr iubirea reală este rezultatul interrelaționarii, intercunoașterii și intermodelarii, în așa fel încât cei doi parteneri ajung să fie unul, să trăiască în consecință, generând visuri și aspirații realizabile. (Poate exista așa ceva în familia reginei ?. Evident că nu !) Aceasta este de fapt iubirea autentică, conjugală imanentă cuplului, condiția consolidării și devenirii sale. O iubire mare *este mai curând un proces de autosugestie. Trebuie timp și complicitate pentru formarea ei* – nu există om care să nu aibă nevoie de iubire, ea este asemenea aerului pe care-l respirăm și fără de care sucombăm. Prin urmare iubești ca să fii iubit, iubești ca să trăiești, ca să fii tu, să dobândești identitatea fără de care nu te poți numi om. (Femeile din familia regelui își pierd identitatea, devin obiecte simple la îndemâna regelui).

El și ea, membrii familiei trebuie să se iubească necondiționat, să-și împărtășească reciproc iubirea spirituală, emoțională, fizică, iubirea ce crește și se consolidează în timp. Nu trebuie să existe acuzații asupra celuilalt, ci mai degrabă o atenție asupra sinelui, totul în favoarea partenerului. Când în cadrul diadei vor exista asemenea înțelegeri, perceperea și priceperea sunt reciproce. În acest caz ea devine pasiunea

care se plăteşte cu o monedă fabricată de ea însăşi. Mai mult ea este *pasul spre cunoaştere şi devenirea permanentă, o realizare a idealului.*

Iubirea împlineşte familia şi îi dă sens, asigurând stabilitatea mediului familial, respectul reciproc al partenerilor şi al membrilor care o compun. ea este *visul* ce vitaminizează şi potenţează dezvoltarea psihică şi fizică a acestora. Pentru a dezvolta o relaţie intimă în cadrul familiei între parteneri este indispensabilă cunoasterea reciprocă a dorinţelor fiecăruia, umplerea continuă a rezervorului afectiv cu iubire.

Cotidianul cu toate exigentele sale este completat în armonie de unirea liber consimţită dintre cei doi (el şi ea, soţ şi soţie), purtând amprenta contribuţiei fiecăruia, a propriilor vise şi aspiratii, dorinţe realizări. Prin iubire, în cadrul diadei, partenerii îşi concretizează plăcerile, atracţiile, preferinţele, satisfacţiile, stările de bucurie şi de mulţumire, speranţe, corelate cu manifestări comportamentale de intensitate diferită. Obiectul iubirii, în cadrul familiei, este soţul ori soţia, el sau ea.

Pentru că funcţia iubirii este de atitudine subiectivă şi valorică, intensitatea sa depinde de tendinţele profunde ale subiectului, de impresiile sale, de dorinţele satisfăcute ori frustrate, ea este în principal o stare de manifestare, rezultat al unor stări afective elementare care include atât durerea şi plăcerea senzorială, cât şi agreabilul şi dezagreabilul, dispoziţiile, emoţiile, în egală măsură afectele dinamice ce constituie cele mai puternice şi durabile motive ale comportamentului uman – sentiemntele şi pasiunile.

Amorul împărtăşit este singura punte de legatură ce face ca visul întemeierii unei familii dezirabile să devină realitate, să creeze acea comuniune conjugală, consens afectiv, ideativ şi relational-moral, un climat conjugal pozitiv, bazat pe interdependenţa şi sincronizarea acţiunilor, deciziilor, trăirilor, sentimentelor, aspiraţiilor celor doi soţi, deoarece, chiar dacă *se petrece într-o fiinţă muritoare, conţine nemurire, asigurând zămislirea şi naşterea* (Platon). Familia bazată pe iubire generează un climat socioafectiv sanogen pentru întregul nucleu familial.

În cazul iubirii neîmpărtăşite, rezultă o mare instabilitate ce poate determina afecţiuni psihoindividuale, se poate instala, la nivelul familiei, un dezechilibru în sfera emoţioanalului, deopotrivă în cea a comunicării, însă cu prioritate în sfera interacţiunilor. Apar de asemenea disfuncţionalităţi la nivelul rolului pe care îl exercită membrii acesteia, atât ca asimilare, cât şi ca funcţionalitate dinamică. Se poate spune că se

instaleaza un *sindrom al incapacității de conviețuire conjugală normală* (Petroman. P.. Iliuț. P.).

Compatibilitatea dintre ceea ce este și ce va fi în cadrul diadei este dată de maturitatea și nivelul de înțelegere. cunoaștere și învățare. rezultatul camaraderiei. colegialității. prieteniei. dragostei și iubirii. construirii unei temelii solide. căsnicia. în lupta invicibilă cu realitatea.

Consensul mutual în diada maritală este condiționat de un grad optim de intermotivare. dar și de un nivel corespunzator de disponibilitate interadaptativă. de un raport optim de compatibilitate între necesități și posibilități. de satisfacere mutuală.

Goethe scria că *dintre toate căile de a fi fericit. cea mai umană este cea care urmează iubirea și frumosul.* În sânul familiei. acestea sunt condițiile indispensabile de desăvârșire spirituală și trupească. fizică. Este manifestarea setei de nemurire a omului. de completare și de identificare cu celălalt. devenind o singură ființă. perfectiunea. *Această completare și identificare cu celălalt presupune o confruntare a ceea ce este cu ceea ce nu este. existența în raport cu ceilalți. este practic rezultatul bagajului nostru biologic în interacțiune cu mediul.* Este asigurată o permanență existențială a lui și a ei în sânul diadei când există posibilitatea satisfacerii nevoii interpersonale. de stabilitate. de sinteza și de coerență.

Pentru a menține vii farmecele dragostei. trebuie să se descopere cu orice prilej că ființa iubită are noi perfecțiuni. că poate domina puternic întreaga viață afectivă și în final relația sexuală. Acesta este visul unei realitati împlinite. și anume. o trăire pluralâ. pur spirituala. capabilă să reveleze plenitudinar sinele. să favorizeze și să îngăduie comunicarea dincolo de tangibilitatea materială. apropierea. căsătoria adevărată. întemeierea familiei.

Acest ideal. de contopire a doua ființe umane. prin iubire. într-una singură . într-o simbioză perfectă este principalul obiectiv al omenirii. al desăvârșirii spirituale a acesteia și de perpetuare a speciei. Este de fapt materializarea planului divin. care începe în familie. cu consecințe și în plan social. (Petroman.. P.).

Alegerea partenerului între realitate şi vis

Caramatescu Lorena

Alegerea partenerului constituie o decizie foarte importantă, în funcţie de care se va crea sau nu viitorul cuplu. Un rol esenţial în alegerea partenerului îl au condiţiile şi factorii care contribuie la respectiva alegere. Motivele care stau la baza alegerii partenerului sunt multiple:

Dragostea, sentimentul de dragoste este intrinsec firii omului. *Dragostea reprezintă o combinaţie de seducţie, voinţă de putere si hazard.* (Ciocârlie .L.). Ollie Pocs distinge următoarele forme de dragoste :

a. *oarbă sau nebună* - constă în trăiri emoţionale exacerbate faţă de o persoană inaccesibilă sau nepotrivită naturii noastre. Exemplu: staruri de cinema, muzică, sport. Acest tip de dragoste este specific adolescenţilor care, de obicei, se îndragostesc de cei pe care îi consideră a fi idolii lor;

b. *romantică ori exultantă* - rezidă în idealizarea persoanei, într-un ataşament şi o nevoie nemărginită de a iubi, de a-l ajuta pe celălalt, de a te implica în relaţie, ajungându-se chiar la excluderea celorlalte persoane, şi dorinţa de a avea alături doar partenerul;

c. *matură sau stabilă* - o astfel de dragoste presupune încredere, spirit de sacrificiu, respect, admiraţie, preocuparea pentru celălalt, ataşament.

Nimeni nu a iubit şi nu iubeste pe cel sau pe cea care nu este capabil să raspundă la dragoste prin dragoste. Dragostea este o trebuinţă, o necesitate, care contribuie la constituirea şi consolidarea cuplului, respectiv a viitoarei familii. Iată câteva cerinţe după care se realizează alegerea:

- *proximitatea* (apropierea în spatiu a partenerului), o relaţie în care cei doi parteneri locuiesc, din punct de vedere al spaţiului, relativ aproape (acelaşi oras, sat, cartier, sunt vecini, colegi de şcoală sau serviciu), are mai multe şanse de reuşită, decât o relaţie în care cei doi parteneri se află la distanţe mari unul de celălalt;

- *compatibilitatea* – reprezintă un factor indispensabil în alegerea partenerului şi în crearea oricărei relaţii care se doreşte a fi echilibrată şi de durată. Compatibilitatea constă în felul de a fi al partenerilor, concepţia lor cu privire la anumite valori, norme, roluri, constă deci, în ceea ce numim, *a fi pe aceeaşi lungime de undă cu celălalt*;

- *aspectul asortativ* reprezintă un alt factor important în alegera parenerului, şi ţine de starea de sănătate, mai ales cea de natură psihică (Nielsen) - *orb eu, oarbă ea, surd eu, surdă ea*, cu alte cuvinte, *cine se aseamană se adună*;

- *alegerea pentru sine*, constă în faptul că *oamenii îşi aleg partenerii, îndeosebi pentru binele personal, pentru sine, pentru viitor, pentru toată viaţa* (I. si N. Mitrofan). Când ne alegem partenerul, dorim ca prezenţa lui în viaţa noastră de cuplu, şi nu numai, să se îmbunătăţească şi să devină mai placută;

- *condiţia (starea) materială* - deşi este de dorit ca acest criteriu să nu fie luat în considerare în alegerea partenerului, în societatea în care trăim, un numar destul de mare de relaţii - căsătorii, acordă o importanţă considerabilă acestui aspect. De multe ori oamenii înstăriţi, datorită educaţiei şi mediului în care cresc şi trăiesc, preferă ca parteneri, oameni cu o condiţie materială asemanatoare sau chiar mai bună, şi mai rar, oameni cu venituri medii sau mici;

- *pregătirea profesionalaă*, este un criteriu după care îşi aleg partenerul un numar destul de mare de indivizi. Este foarte important să ai alături un om cu o pregătire profesională asemănătoare, un om cu care să poţi discuta şi dezbate anumite subiecte, dar acest lucru nu ar trebui să constituie principalul criteriu în alegerea partenerului. (Mitrofan I.N.).

Nu exista nici o îndoială că alegerea partenerului are o importanţă deosebită, deoarece de aceasta depinde, în fond, întrega viaţa a celor doi parteneri. Criteriile în funcţie de care ne alegem partenerul diferă de la un individ la altul. Fiecare dintre noi, când ne alegem partenerul, în vederea formarii unui cuplu şi, de ce nu, a viitoarei familii, ne dorim ca acesta să se apropie de perfecţiune, în sensul că el trebuie să ne completeze, să ne ajute şi să ne înteleagă, cu condiţia, ca şi noi, la rândul nostru, să fim dispuşi să oferim acelaşi lucru.

BCU "LUCIAN BLAGA" UNIVERSITY LIBRARY

Omul de lângă noi, partenerul nostru, devine centrul preocupărilor şi al vieţii noastre, omul alături de care vrem să petrecem cât mai mult timp şi cu care să avem cât mai multe preocupari comune. *Alegera partenerului trebuie să se relizeze* cu sufletul, *dar ar fi de dorit ca în alegere mintea şi raţiunea să ocupe un rol primordial.*

Dar, de la intenţie la realizare, de la ceea ce visăm la realitate trebuie depăşit obstacolul imens al posibilităţii. Nu tot ce zboară se mănâncă, după cum nici orice vis nu devine necondiţionat realitate. Cel care alege – el sau ea – nu are voie să echivaleze în nici un caz dorinţa (visul) cu realitatea. Dorinţa include o aspiraţie, adică o poftă, uşor de suprimat ori de câte ori este cu putinţă satisfacerea ori ea nu produce o durere. *Suntem în raport cu dorinţa (Spunem ce şi cât doreşti ca să-ţi spun cine eşti ?). omul se măsoară prin dorinţa sa, după cum evaluăm semeţia unui edificiu după înălţimea sa de la distanţă. Nu putem neglija faptul că acel (aceea) care îşi doreşte o anumită parteneră (partener), e nevoie, la rândul său, să dorească şi el (ea) acelaşi lucru, fiindcă partenerii care doresc ceva de care nu se pot bucura reciproc devin, mai devreme ori mai târziu, duşmani. În plus, în circumstanţe noi, are loc schimbarea dorinţei. Astfel, una a fost ea în liceu, alta este în facultate şi cu totul alta va fi dânsa mâine, în viaţă. Diacronic, din ce în ce mai mult, o dată cu scurgerea anilor, contăm mai puţin pe dorinţe şi mai mult pe realităţi. Vine vremea, şi aceasta nu-i atât de departe, când ne ruşinăm cu gândul la dorinţele de odinioară, pentru că numai amintirea lor ne provoacă o stare de disconfort, ne stârneşte deseori o anumită repulsie.* (Petroman, P.).

De aceea ca să nu păţim ca toţi acei care aleg şi în cele din urmă ajung să culeagă tot ceea ce nu le face plăcere, e imperios necesar să gândim de mai multe ori înainte de a decide, deoarece, când dorim cu multă ardoare ceva, în cazul nostru un anumit partener, respectiv parteneră, nu mai gândim comprehensiv, divergent, critic, creator, suplu, etc. asupra a ceea ce credem sau nu credem. *Alegerea partenerului reprezintă o decizie de perspectivă şi în consecinţă trebuie efectuată cu inima şi mintea la un loc ca să nu ne provoace mai devreme ori mai târziu dureri de cap.*

BCU CLUJ

Infidelitatea sau dragostea ascunsă

Găliceanu Geta

Cât de bine îl cunoşti pe cel care ţi l-ai ales ca partener ? Uneori avem tendinţa să credem, să ne iluzionam că, după ce a trecut o lună sau, în cazul unora, o săptămână după ce l-am cunoscut, cel de alături este omul care nu ne-ar trăda niciodată încrederea. Nimic mai adevărat !. Cred că ştim cu toţii concluzia la care s-a ajuns *nici după o viaţă nu cunoşti cu adevarat persoana care ţi-a stat alături.* Atât barbaţii, dar mai ales femeile, de fiecare dată când cunosc pe cineva şi se implica într-o relaţie este imposibil să nu se *viseze şi casatorţi*, să se gândească *cum ar fi el (ea) ca soţ (soţie), cum ar fi ca părinte*, toate acestea încadrandu-se într-un scenariu de obicei pozitiv.

Foarte puţini îşi vor spune: *aceasta nu este persoana potrivită pentru mine - o să am totuşi o aventură.* Atât într-o relaţie, cât şi într-o căsătorie, scenariul perfect de *vor trăi fericiţi până la adânci bătrâneţi* dispare după o lună, şase, un an, cam atunci când dispare şi pasiunea, atracţia aceea nebunească ce ne-a legat. Atunci ne dăm seama că, de fapt, văpaia, vorbele de iubire spuse de atâtea ori şi declaraţiile: *nu pot trai fără tine, eşti lumina ochilor mei, etc.* au fost doar un foc de paie. Ne întrebăm mereu de ce nu mai e ca la început ? Ce s-a pierdut ? De ce nu mă mai sună atât de des la telefon ? De ce îmi spune atât de rar *te iubesc* ? Este clar că acel început s-a indepărtat şi a ajuns foarte departe. Primul lucru la care te gândeşti este că te-ar putea înşela, ceea ce se şi întâmplă în majoritatea cazurilor. Aici intervine marea întrebare: *oare de ce ?* şi mai ales de ce ţi se întâmplă tocmai ţie ? fiindcă nu *meritai* aşa ceva. Poate ar trebui să te gândeşti că ai dat prea mult sau poate ai dăruit prea puţin. Dacă ai dat prea mult, ţi-ai oferit întreg sufletul şi toată iubirea. În acest caz, partenerul a ştiut că poate avea siguranţa unei iubiri eterne şi chiar dacă se va întâmpla să greşească, va fii iertat. Apoi cel de lânga tine trebuie să aibă în fiecare zi surpriza întalnirii unei alte personae, o latură a ta pe care nu a cunoscut-o.

Nu degeaba se spune *să nu râzi niciodată cu toată gura.* Femeia nu trebuie să se gândească odată ce a ajuns să fie iubită de paretener, că trebuie să-şi neglijeze frumuseţea fizică, cât şi cea spirituală. Multe femei căsătorite ajung să creadă că statul la bucătarie şi pregătirea unei mese copioase vor fi suficiente ca să-i menţină soţului interesul şi respectul. Dar, pentru majoritatea bărbaţilor, fie că o recunosc, fie că nu, o femei care se îngrijeşte din punct de vedere fizic, chiar după ce a muncit o zi întreagă, le menţine treaz interesul, atracţia fizică. Aşa că *stimate prietene, după ce aţi terminat treburile casei mai puneţi-vă deoparte şi puţin timp pentru dumneavoastră.* Dacă se întâmplă să fiţi prea puţin implicată într-o relaţie, fie că nu aveţi timp, fie că pur şi simplu nu doriţi să vă implicaţi prea mult, pentru că ai putea fi rănit mai târziu – iată un alt motiv care poate duce la infidelitatea partenerilor.

În zilele noastre banii au devenit foarte importanţi. Aşa că de multe ori stresul cauzat de lipsa banilor sau *grija de a face mai mulţi* ne împiedică să mai acordam persoanei de lângă noi aceeaşi atenţie ca la început. De obicei, în majoritatea relaţiilor unul dintre parteneri se implică cu mai multă responsabilitate şi dăruire într-o activitate decât celălalt, ceea ce îl face pe acesta din urmă să creadă că ar putea avea pe altcineva. Acesta este un argument în susţinerea fidelităţii. Dar bineînţeles că de aici vor începe certuri şi astfel între cei doi se va crea o barieră ce va duce în final la infidelitate. De obicei, persoanele care sunt implicate într-o relaţie, care ar fi gata să lase orice pentru persoana iubită, întâlnesc, paradoxal, persoana care să nu ofere aceleaşi lucruri, să pună pe primul loc serviciul sau prietenii. Şi atunci ajungi să îţi spui: *dar nu era aşa la început...* Gelozia îşi poate face apariţia. De obicei, *când eşti gelos nu ai încredere în tine, te simţi inferior, te comporţi într-un mod agresiv, ceea ce îl va face să acţioneze chiar în direcţia pe care tu nu o doreşti.* În acest caz e necesar să-i laşi mai multă libertate şi să-l determini să creadă că şi tu eşti la fel de interesant(ă) pentru alte personae. Gelozia care a apărut, nu a existat de la început, ea s-a ivit dintr-o greşeală a lui, a faptului că te-a înşelat şi nu ştiu cum se face că ai aflat. Tu nu erai genul de persoană geloasă, dar acum vei fi şi bineînţeles că neîncrederea se va cuibari în sufletul tău. Există personae care înşeală pentru a se răzbuna, exista personae care înseală din curiozitate, altele din prea multă iubire pe care le-o dăruieşte

partenerul. Unele personae afirmă că o aventură le-a făcut să își dea seama cât de mult își iubesc soțul ori soția. Fals!

Infidelitatea a devenit o problemă de actualitate. Ar fi normal la atâtea tentații câte există în jurul nostru ! Multe femei afirmă că în eventualitatea în care partenerul le-ar înșela, acestea vor fi mulțumite, dacă acesta nu și-ar schimba atitudinea, dacă ar ramâne ca la început. Majoritatea bărbaților declară că nu se implica afectiv într-o aventură, că ramân imuni într-o astfel de relație care nu implică decât sexul. Nu surprinzator este cazul unui bărbat însurat care mi-a povestit că a avut o amantă care l-a ajutat să își consolideze casnicia. Femeile declarate ca ființe sensibile se pare că pot să se implice mai puțin într-o relație (aventură), fără să nutrească anumite sentimente față de persoana în cauză. Oricare ar fi motivul pentru care o fac, este clar că atât barbații cât și femeile simt nevoia acelui început plin de pasiune arzătoare, precum venirea primaverii care să-i facă să le bată din nou inima cu putere - acei fiori ai începutului...

Conform unui studiu recent definitivat (ASPER), având ca temă *Cine trădează și pentru ce?* întreprins în cadrul cuplurilor căsătorite, s-a constatat că 50% sunt fideli (atât bărbații cât și femeile) în timp ce jumătatea cealaltă se complace în situația de adulter. Vina este împărțită între cei doi.

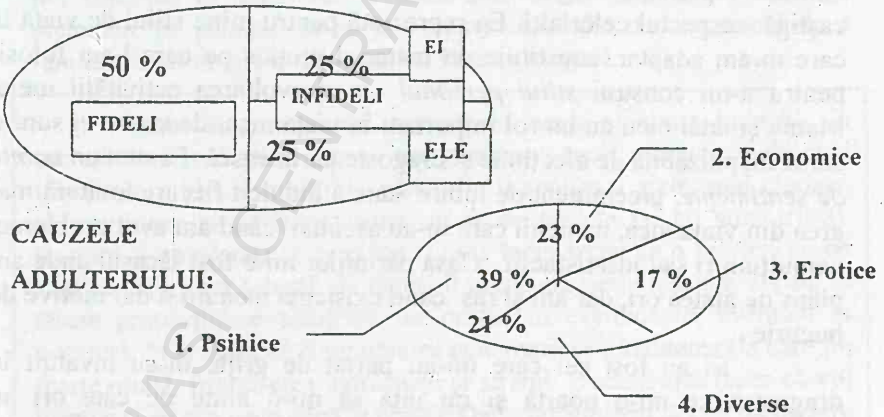

Conform reprezentării grafice de mai sus, rezultatele studiului, cauzele adulterului sunt:

1. *psihice:* ambiția, indiferența față de parteneri, spiritul de independență, complexul de inferioritate, răzbunarea, ș.a.;

2. *economice:* preocuparea financiară, dezacorduri în utilizarea banilor, instabilitatea economică, etc.;

3. *erotice*: hipersexualitate, impotență sau frigiditate, depărtare din considerente diferite, indiferență, ş.a.m.d.:

4. *diverse:* dorința de evadare din obişnuit, de a contacta persoane aflate într-o poziție avantajoasă pe scara socială, ş.a.

Familia mea între vis şi realitate

Paşca Ştefania

Familia este *un tot unitar*, ce urmăreşte să asigure satisfacerea unei game complexe de trebuințe (*organice, de securitate, afiliere, dragoste şi apartenență, de cunoaştere, estetice, de autorealizare şi transcendere*) şi aspirații ale membrilor ce o constituie. Familia este singurul cadru în care legăturile de dragoste părintească capătă o importanță primordială. Mediul familial îndeplineşte o condiție dublă, afectivă şi una protectoare, în care copilul învață să se descopere pe sine şi să se raporteze la ceilalți.

Familia mea se constituie din mama, tata şi eu. A avea familie înseamnă *a fi*, a avea siguranță, dragoste, sprijin moral şi înțelegere. Familia reprezintă singura legătură indestructibilă prin care copilul caştigă respectul celorlalți. Ea reprezintă pentru mine stilul de viață la care m-am adaptat, constituie un material prețios pe care l-am folosit pentru a-mi construi *stilul personal* în dezvoltarea activității mele. Mama şi tatăl meu au un rol important în viața mea, deoarece ei sunt o sursă inepuizabilă de afecțiune şi dragoste părintească. Ei sunt un *munte de sentimente,* preeminent de iubire care a îndulcit fiecare lovitură mai grea din viața mea, oamenii care m-au ascultat când am avut probleme, nemulțumiri sau insatisfacții. Casa părinților mi-a fost lăcaşul unde am plâns de atatea ori, dar am şi râs cand existența mea mi-a dat motive de bucurie .

Ei au fost cei care mi-au purtat de grijă, m-au învaluit în dragostea ce mi-o poartă şi nu uită să mi-o arate de câte ori au posibilitatea de a o face. Atmosfera din familia mea este una voioasă , calmă şi sensibilă. Ea a constituit sorgintea sentimentelor mele de siguranță care au influențat dezvoltarea mea armonioasă. Părinții m-au învățat să respect tradiția cu toate componentele ei, tradiție ce a

alimentat planuri. speranțe și aspirații pentru viitor. Conform tradiției am învățat să iubesc natura și cultura românească cu tot ce are ea mai frumos. Climatul moral și spiritual din sânul familiei este determinat de calitatea și stilul relațiilor dintre mine și părinți. Ei mi-au sădit în suflet credința în Dumnezeu care mă ajută ori de cate ori am nevoie, mă orientează și îmi luminează drumul spre o lume mai bună. Familia este o necesitate departe de a fi un obstacol în calea dezvoltării morale și intelectuale a copilului sau copiilor.

În infinitul timpului și al spațiului familia a fost o oază de lumină și de speranță, de încredere și siguranță totală. Membrii săi s-au întâlnit în aceeași nebuloasă, în același timp, în aceeași generație, în aceeași țară, în același ținut, sub un acoperiș unde s-au apropiat, s-au iubit și din iubirea lor s-au născut oamenii care au străbătut același itinerar. Pentru câteva decenii, oamenii aceștia sunt părinții mei, din iubirea lor ardentă m-am născut eu și-i mulțumesc lui Dumnezeu că am trăit și am devenit într-o asemenea familie.

Personal trăiesc sentimentul unei continuități prin însăși viața mea. Am rămas credincioasă visului de fericire universală, vis care mi-a dat aripi ca elevă, fapt pentru care le sunt profund recunoscătoare părinților și dascălilor mei care în plus mi-au ajutat să făuresc și să întruchipez un vis prin care am prelungit și prelungesc chiar existența mea. Acum sunt studentă și m-am consacrat integral lui *Psyche* ca să pot continua să visez cât se poate mai mult, dacă este posibil cu picioarele pe pământ, să-mi pot scoate capul din nori cu riscul de a rămâne, la un moment dat, cu mine însămi, singură.

Omul singuratec, în mutenia lui vede și simte lucrurile în același timp mai șters, dar și mai penetrant decât reușește acela care trăiește în mijlocul mulțimii. gândurile îi sunt mai grele. mai ciudate, mai curioase și au întotdeauna un iz de tristețe (și eu sunt tristă). Imagini și constatări ce ar putea fi ușor îndepărtate cu o privire, cu un zâmbet ori cu un schimb de păreri îl preocupă peste măsură, capătă în tăcere proporții, se adâncesc, se prefac în evenimente, eventual în aventură, în sentiment. Singurătatea generează originalitatea (la care țin foarte mult), frumusețea îndrăznețe și stranii, creează arta (sper că voi încerca și eu așa ceva până la urmă). Dar, concomitent, tot ea dă naștere absurdului, falsului, disproporționalului și nepermisului, care îmi repugnă și mie, dar nu le resping integral (Thomas Mann).

Statornicia şi echilibrul familial au fost *puterea şi forţa care au format şi reglat educaţia mea.* Educaţia primită de la părinţii mei s-a desfăşurat într-un climat de bucurie, datorită calmului şi, răbdării, silinţei şi eforturilor lor. Dorinţa de a-mi fi aproape tot timpul, de a mă ajuta şi actele lor de bunăvoinţă, m-au făcut să am încredere în ei, aceasta fiind reciprocă, şi devenind o condiţie sine qua non a convieţuirii şi trăirii fireşti *acasă*: *Atât de bine şi de cald e-acasă/ Când unul altuia ne suntem casă* (A. Blandiana). Are mare dreptate poeta, în cazul meu fiecare dintre părinţii mei, atât mama cât şi tata mi-au fost perpetuu şi ubicuu şi continuă să-mi fie casă în sensul metaforic relevat cu atâta plasticitate.

Această încredere constituie unul din suporturile imaginii mele asupra lumii şi asupra relaţiilor cu ceilalţi, în legătură cu care părinţii m-au învăţat că trebuie să-mi respect semenii, să-i ajut, să-i tratez de la egal la egal, să-i fac să se simtă importanţi, să-i accept şi să-i apreciez. Întrebarea mea este relativ simplă: *Reuşi-voi eu oare ca într-o zi să le pot deveni prin tot ceea ce sunt în acelaşi sens casă ?* Visez îndelung să o pot face şi pe aceasta, simnt însă că pentru a ajunge la o asemenea înălţime voi mai avea nevoie multă vreme de ajutorul lor nemărginit şi dezinteresat. La acesta se adaugă incontestabil acela pe care îl am şi îl implor mereu de la Dumnezeu.

Părinţii mei au fost alături de mine, uneori au existat şi situaţii mai tensionate între noi, de umbră şi îndoială asupra unei probleme, dar întruna situaţia s-a menţinut sub control, s-au găsit soluţii corecte în rezolvarea tuturor problemelor. Chiar dacă, uneori, nu mi-au dat sfaturile pe care le-aş fi aşteptat, nu m-au înţeles cateodată, eu nu-i înţelegeam şi încercam să schimb în favoarea mea mentalitatea lor, ei şi-au păstrat aceeaşi poziţie fermă pentru a mă lămuri cum este mai bine să procedez. Niciodată nu şi-au pierdut calmul şi au *pledat* consecvent pentru *cauza* al cărei *efect* să fie unul dintre cele mai bune pentru odrasla lor, de fapt orice părinte îşi doreşte ce este mai bine pentru copilul său. I-am înţeles, am înţeles comprehensiv că prin mijloace neoneste nu poate fi atins un scop nobil. Din asemenea considerente i-am acceptat, i-am respectat, i-am iubit şi i-am urmat întotdeauna în decursul vieţii mele.

Relaţia dintre mine şi ei este una de comunicare, de unde şi echilibrul constant al familiei , cu o notă vizibilă de ataşament. Stima reciprocă, afecţiuunea şi buna înţelegere au dus la *imprimarea* unei

direcții sigure, totodată la inocularea simțului de răspundere, atenției mărite de a gândi înainte de a acționa în adoptarea unei decizii. Tare aș vrea să știu de unde și când au învățat toate acestea părinții mei, deoarece, ca mâine voi avea și eu familie. În pragul tinereții, trecerii lui de vreo doi-trei ani, am înțeles că toți asemenea mie încep să-și piardă grația, că discută cu drag despre ceea ce simt și mult mai puțin despre ceea ce gândesc, sechestrându-și, volens-nolens, gândurile. Personal aș vrea să fiu o excepție.

Părinții mei au constituit o familie pe care am admirat-o și o admir și astăzi cu atât mai mult, când am învățat și cunosc, fie și numai în parte, coordonatele sale. În această cetate pe care am văzut-o inexpugnabilă mi-am găsit întruna stabilitatea, liniștea, siguranța. Ei mi-au asigurat ambientul indispensabil, locul unde îmi pot face ordine în gânduri și mai ales în suflet, în spiritul lui *sine ira et studio*.

Cu siguranță, familia mea este una reală, iar aceea la care visez eu a fost și rămâne una ideală. Sunt ferm convinsă că a existat, există și va exista întotdeauna romantism, după cum și o familie creată și menținută în acest spirit. Destinul e nevoie să-l modelez, să ai puterea indispensabilă să o faci. Mă întreb, dacă voi avea și eu destulă putere să o fac, pornind de la constituirea familiei alături de un soț și unul sau doi copii. N-aș vrea să am un singur copil, deoarece chiar dacă pentru noi, adică pentru mine și soțul meu ar fi mult mai bine, pentru el, pentru copilul nostru ar apare și s-ar crea probleme. Profesional mi-ar place, aș dori din adâncul ființei mele să fiu o perfecționistă, un psiholog care să știe și să poată multe într-un cabinet care să dispună de o dotare superioară, ideală, așa cum o am, deocamdată, în imaginația mea. Închei cu gândul că mâine nu trebuie să fie inaccesibil speranțelor. Cred și sunt convinsă că pot spera în orice, deoarece am înțeles și știu de acum că viața însăși este o speranță.

1. În sânul familiei se formează omul, sentimentele și obiceiurile care decid fericirea lumii.
2. Cea mai bună școală este familia, unde femeia este profesoară.

Familia între vis şi realitate

Florin Carina

Fiecare persoană, fie ea bărbat, fie femeie, visează măcar o dată cum va arăta partenerul de cuplu şi cum va fi viaţa în doi. Această dorinţă este intrinsecă tuturor viselor.Unul tipic ar arăta cam aşa: persoana cu care eu mă voi căsători va fi atractivă fizic şi ne vom potrivi din toate punctele de vedere, adică vom avea aceleaşi opinii despre viaţă, despre familie, copii, profesie şi aceleaşi valori religioase şi morale. Relaţia noastră se va baza pe o iubire complexă, deosebit de profundă. Ne vom căsători şi vom locui împreună sub acelaş acoperiş, într-o căsuţă *cuibuşor de melodii.* Iubirea noastră va fi suficientă pentru a depăşi toate obstacolele pe care ni le pune în cale viaţa. Ne vom fi alături la bine şi mai ales la greu.Vom avea copii pe care îi vom creşte evitând toate greşelile pe care le-au făcut părinţii noştri cu noi şi îi vom învăţa să vină să ne vorbească despre problemele pe care le au. Ne vom face întotdeauna timp unul pentru altul şi vom participa împreună la rezolvarea treburilor casnice şi a problemelor educaţiei copiilor noştri. Problemele care ne privesc le vom discuta în familie şi vom lua o decizie care să fie ale amândurora. Fiecare va avea dreptul să practice meseria pe care şi-a ales-o şi să aibă prieteni alţii decât cei care ne cunosc pe amândoi, dar vom avea în prim plan copiii, creşterea şi educaţia lor corespunzătoare. Vom aniversa anual căsătoria şi ne vom bucura împreună cu prietenii şi copiii că a mai trecut un an, vom trăi fericiţi până la adânci bătrâneţe.

Prin urmare, familia reprezintă o instituţie socială bazată pe sexualitate şi pe tendinţele materne şi paterne a cărei formă variază de la o cultură la alta (*monogamă, poligamă, poliandră*) de la o societate la alta (*matriarhală, patriarhală*), în raport cu numărul membrilor (*nucleară ori restrânsă, lărgită sau extinsă*), cu locaţia (*rurală, urbană, de cartier*), cu pregătirea (*simplă, intelectuală, semiintelectuală ori semidoctă*), cu naţionalitatea (*monoetnică, interetnică*), cu profesia (*ţărănească, muncitorească, intelectuală*), cu sanogenia (*normală, anormală*) (Petroman, P.). Dar, la un moment dat, visul se termină şi apare realitatea. Oamenii se căsătoresc după câteva luni de la prima întâlnire. Ei confundă de cele mai multe ori dragostea cu iubirea, visul cu realitatea. Dacă la începutul relaţiei li se părea că partenerul nu are

nici un defect, ci doar calități, după căsătorie acestea încep să iasă la iveală. Fiecare dintre parteneri aduce în căsătorie modele parentale interiorizate. Dacă în familia bărbatului femeia era cea care se ocupa de toate treburile casei, soțul crede că acesta este standardul normalității, în consecință nu-și va ajuta soția, deoarece va considera întruna că este doar treaba ei să aibă grijă de gospodărie, de copii, de însăși integritatea ei. Dacă soția a interiorizat un alt model parental nu va fi de acord să fie doar o sclavă în casă și astfel pot să apară primele conflicte. Se poate întâmpla ca bărbatul să fi asistat în mod repetat în familia de origine la abuzuri ale tatălui asupra mamei și să considere că este normal ca soția să fie lovită din când în când ca să știe cine comandă în casă. Mai gravă este însă situația în cazul în care cuplul are deja unul sau mai mulți copii pentru că familia este mediul în care copilul învață primele lucruri și tot acolo se realizează deschiderea lui către lume, aceasta devine filtrul prin care o analizează și locul unde va reveni mereu pentru a se simți în siguranță. Dacă acest habitat este nociv copilului îi va lipsi tocmai termenul de comparație pozitiv pentru viitoarea lui căsătorie.

În societate familia are diferite responsabilități ori funcții – *biologică, educativă, economică, de solidaritate, suportivă, psihoterapeutică, ș.a.* Esențială ni se pare cea care vizează asigurarea securității membrilor săi și educarea copiilor în sensul cel mai larg. Orice viață sănătoasă, implicit cea de familie, e necesar să aibă un conținut și un scop, un ideal bine determinat. *Acesta din urmă nu-i altceva decât punctul culminant al logicii, întocmai cum frumosul nu este altceva decât culmea adevărului.* Oricine iubește *frumosul*, acela înseamnă că vrea multă lumină pentru sine și familia sa, vorba poetului: *E-nălțător să îți alegi un țel/ ș-apoi, trecând prin foc s-ajungi la el.* Aceeași este situația și a acelor care și-au făurit un scop când *au spus da* în fața Ofițerului Stării Civile și mai cu seamă în fața Altarului, respectiv a lui Dumnezeu.

Copiii trebuie să crească într-o asemenea atmosferă, chiar dacă ea diferă de la o familie la alta. Dacă aud în fiecare dimineață părinții certându-se pentru nimicuri, îl văd pe tată cum își love̦ște mama și pe aceasta plângând de neputință, trăiesc într-un areal nociv. Ca urmare a acestei situații, copilul va interioriza acest model și îl va aplica mâine în propria sa familie. Devenit adult va fi posesiv, gelos și agresiv în situații în care va considera că nu este iubit pentru că nu este conștient

de valoarea personală. El se consideră că reprezintă ceva doar când este iubit de cineva aşa cum nu a fost iubit niciodată de părinţi şi percepe situaţia de a fi părăsit ca pe o ameninţare la propria lui integritate. În această situaţie soluţia unui divorţ ar fi cea mai indicată. Cuplul menţinut din milă devine dăunător. *Când nu este însoţită de iubirea infinită, mila ajunge să fie mai umilitoare decât însuşi disprețul.* Este imperios necesar aşadar să nu jignim copilul ori copiii, acceptând existenţa familiei din milă sau compasiune pentru el sau ei.

În alte familii mama este foarte ataşată de copil şi-l portejează excesiv încât acesta nu va fi niciodată în stare să se descurce fără ajutor. indiferent de situaţie. Se va sprijini mereu pe soţie şi nu va lua niciodată iniţiativa lăsându-se condus de alţii fiind din copilărie un inadaptat. Cea mai nefericită situaţie este cea în care copilul este abuzat indiferent că este vorba de abuz fizic sau emoţional. În cazul celui dintâi copilul este bătut de unul sau de ambii părinţi. Semnele acestor bătăi sunt vânătăile şi mai ales suferinţa de pe faţa lui. Dacă vânătăile pot fi escamotate şi efemere, după o anumită perioadă, suferinţa psihică rămâne pentru toată viaţa. *Corolarul acestor abuzuri sunt stima de sine scăzută, anxietatea şi lipsa încrederii în semenii de lângă el. Dacă abuzul fizic include într-o oarecare măsură un abuz emoţional,cel exclusiv emoţional are consecinţe mult mai grave asupra copilului.* În acest caz el este respins de părinţi sau ameninţat că va fi părăsit, suferă de anxietate simţindu-se mereu în pericol.

Există familii în care soţii au hotărât că nu mai are nici un rost să mai păstreze o relaţie care nu mai funcţionează şi decid că divorţul este cea mai bună soluţie. În această situaţie, mai ales dacă copilului nu i se explică cauza divorţului părinţilor, acesta va considera că totul se întâmplă din vina lui şi va dezvolta un sentiment de culpabilitate foarte puternic. La baza *virtuţii* afişate, în acest caz, de părinţi se află greşeala, pentru că exagerate, virtuţile oricare-ar fi ele devin vicii. *Sentimentele cele mai vrednice de admiraţuie, dacă sunt exacerbate, riscă să devină greşeli* condamnate astăzi, dar mai ales mâine de însuşi sau înşişi copilul ori copiii noştri.

În cazul în care relaţia între soţi nu este deteriorată iremediabil, căsătoria ar fi bine să se menţină, fie şi numai formal de dragul copiilor. Personal cred că o atare situaţie nu este de dorit, pentru că atitudinea distantă dintre părinţi va fi resimţită de copil. El intuieşte că părinţii nu se mai iubesc şi poate să creadă că din cauza lui aceştia nu sunt fericiţi.

De aceea este preferabilă afecțiunea unui părinte decât indiferența amândurora.

În familiile monoparentale rezultate în urma decesului unuia din părinți sau a faptului că mama a ales să nu se căsătorească cu tatăl copilului, aceasta poate dezvolta unele comportamente deviante. Din cauza faptului că într-o familie formată din mamă şi copil autoritatea paternă nu se exercită, copilul poate să dezvolte comportamente delincvente. Este cunoscut faptul că cea mai mare parte a delincvenților provin din familii dezorganizate. În cazul decesului unui părinte trauma pierderii acestuia are repercusiuni asupra copilului mai ales dacă aceasta are loc la o vârstă fragedă. Aceasta, mai ales, din cauza părintelui rămas în viață, care este foarte afectat şi neglijează din această cauză copilul şi uită că acesta suferă din cauza pierderii părintelui. În plus părintele transmite copilului durerea sa şi astfel copilul suferă dublu. *Soarta este o prăpastie în care cădem dacă privim prea mult la ea. Să facem, în consecință, tot ceea ce ne stă în putință şi să-l ferim de dureri inutile, pricinuite fără responsabilitate de părinți.*

Din păcate relitatea ne oferă mai multe modele negative pentru familiile moderne. În familie copilul învață totul prin imitația părinților.Urmând acest scenariu putem spune că familia este locul unde se *învață şi se formează toate trăsăturile negative ale viitorului adult şi tot aici îşi au originea toate complexele acestuia.*

Ceea ce se impune tot mai insistent este o adevărată şcoală pentru părinți în care aceştia să afle care sunt consecințele aducerii pe lume a unui copil. Dar naşterea unui copil nu este singura contribuție a părinților la dăinuirea speciei. Ei trebuie să poată să crească un copil care să fie adaptat la mediul în care trăieşte, care să poată face față tuturor situațiilor. Numai aşa putem fi siguri că vom avea o generație care să păstreze adevăratele valori familiale. Teama că nu va fi chiar aşa e nevoie să o înfrânăm perpetuu prin speranță. Atât una cât şi alta coexistă. *Sper că într-o zi totul va fi mult mai bine ca acum.* Aceasta este iluzia care mă amăgeşte nu doar pe mine, ci întreaga mea generație. *Nu avem voie să-i tăiem omului craca nădejdii ca să nu-i zădărnicim încrederea în semenii săi.*

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Încercarea moarte n-are

Petroman Pavel

Eroina romanului **Cartea fericirii** al Ninei Berberova întâlneşte într-o zi într-un parc un băiat necunoscut. Bucuroasă ea îl ia acasă cu gândul să-l păstreze doar pentru ea. Dar n-a fost să fie chiar aşa; eroina s-a înşelat, deoarece copilul acela nu era fericirea căutată cu atâta insistenţă de ea, ci era numai un pas spre dânsa – prietenie – poate jocul, cum a fost denumită metaforic viaţa de atâtea ori.

Să fi fost o amăgire ca însăşi iubirea, ca însăşi viaţa ? tot ceea ce este posibil, întrucât *viaţa este un duşman, un soi de hazna, o farsă.* În viaţă, în imperiul său este de-a dreptul imposibil să studiezi, să cunoşti, să ştii totul, după cum este cu neputinţă să iubeşti cu aceeaşi intensitate pe toată lumea şi pe fiecare, să fii pe placul tuturor, cu atât mai mult cu cât toate acestea nu le poţi face nici măcar pentru tine.

Viaţa-i trecătoare, după cum trecătoare este şi iubirea şi din tot ce a fost nimic n-o să mai vină, fiindcă *nimeni nu se poate scălda de două ori în apa aceluiaş râu,* după cum ne avertiza la vremea sa însuşi Heraclit. Şi, totuşi, o bună parte dintre noi se târăsc în genunchi, unii călare ori cu automobilul, alţii întrec în zbor cu avionul porumbelul călător, pentru că pur şi simplu se grăbesc. *De ce se grăbesc oare atât de mult oamenii ca să-şi treacă însăşi viaţa lor ?* N-avem de ce ne grăbi, pentru că *există certitudinea incontestabilă că vom ajunge la capătul călătoriei, după cum considera* Axel Munthe.

Băiatul acela găsit în parc de eroina romanului menţionat, după ce l-a luat şi l-a dus acasă, acesta n-a fost ceea ce credea ea, cu deosebire n-a fost ceea ce îşi dorea ea, însă când şi-a dat seama a fost prea târziu. Drumul spre el, calea străbătută cu el, clipele petrecute acasă în compania lui n-au fost decât un pas. E adevărat un pas din viaţă, din iubire – şi una şi alta, împreună – numai că una mergea mai departe şi nimic nu putea s-o oprească. Şi, dacă s-ar fi oprit cui i-ar fi folosit oare ? *cui prodest ?* nimănui de bună seamă.

În fine într-o zi, eroina care a luat băiatul acasă şi s-a înşelat amarnic, deoarece nu era fericirea pe care o căuta, a mai încercat o dată. *Ştia că ceea ce-i legase era dragostea, dar nu o iubire extraordinară ce o purta în mersul său, o dragoste omenească, obişnuită care pentru ea însemna încă puţin praf în ochi şi praful se va alege din dragostea asta.*

Dar, o dragoste apusă e ca un vulcan: niciodată nu poți știi că a trecut pericolul de a izbucni din nou (O.Goga).

Și chiar așa s-a întâmplat a doua oară când *luând pe cineva drept altcineva, eroina s-a căsătorit.* Omul acela era însă departe de cel pe care îl aștepta ea. Prietenia aceea pe care a avut-o cândva s-a pierdut în trecut și acum dragostea cu acest altcineva *nu semăna în nici un fel cu o dragoste; o accepta, deoarece începuse să-i fie totuna, cu ea și fără ea. Eroina simțea că-n ea se stinge ceva, ceva ce poate nici măcar nu s-a aprins, viața ei, iubirea ei atât de amară, atât de aspră și, totuși, atât de frumoasă construită din despărțire, din meleaguri străine și din lacrimi sărate.* (Berberova Nina).

Așadar, acest altcineva cu care s-a căsătorit nu era fericirea la care visa mereu, ci o greșeală care i-a adus milă, tristețe și singurătate. A treia oară, când s-a lăsat iubită ca să-și dovedească doar ei că mai este încă tânără, liberă și fericită nu a fost ceea ce-și dorea, în fond nu a fost niciodată. Nu era: acum însuși trupul său îi devenise străin. Acum viața ca de altfel chiar iubirea i se părea nu numai o greșeală, ci o înlănțuire de erori confuze datorate întâmplării. *Prietenia, dragostea,* fiindcă de iubire nu putea fi vorba, *întâlnirile toate cuvintele acestea nu corespund de fapt cu ceea ce am trăit alături de oamenii aceștia pe care m-am prefăcut că- iubesc, oameni care, ca să zic așa, au căzut de undeva peste sufletul meu:* **întâia oară a fost cineva sub un copac, culcat în zăpadă... A doua oară, a fost o eroare, am luat pe cineva drept altcineva... Cât despre al treilea era pentru sănătate și ca să-mi dovedesc mie însămi că nu este deloc greu să trăiești pe Terra** (Berberova Nina).

Da, trebuie să fie și asemenea oameni. Dragostea nu a fost niciodată și nici nu va fi unul și același lucru. Ea crește în raport direct proporțional cu numărul kilometrilor ce fac doi îndrăgostiți ca să se întâlnească. În fine – zicea O. Goga – *o dragoste uitată este aidoma unui inel aruncat într-un lac. Cea dintâi furtună care răscolește adâncurile poate să-l scoată la suprafață ca într-o clipă să-l arunce apoi mai la fund.*

Despre iubire ca despre cei ce nu mai sunt, se vorbește numai de bine, pentru că a fost, este și va fi totul, viața însăși. Noi toți suntem rodul iubirii, vom crește și vom deveni, după cum nu vom mai fi cândva sub Soarele veșnic al Iubirii.

Arta de a iubi

- interpretare după –(Erich Fromm, THE ART OF LOVE) -

Mânzat Ovidiu Cosmin

Încă din prefaţa cărţii, Fromm avertizează că excursul său nu constituie *o simplă instruire în arta de a iubi*, ci doreşte să arate că iubirea reprezintă un sentiment de care nu se poate bucura oricine, indiferent de gradul de maturitate. Dar acela care va reuşi să-şi dezvolte *personalitatea deplină* ce constituie prin capacitatea de a-şi iubi aproapele, prin satisfacţia în iubirea individuală, care nu poate fi atinsă *fără o autentică smerenie, fără curaj, credinţă şi disciplină*, acela va dobândi capacitatea de a iubi – *o realizare rară*.

La întrebarea **Este oare iubirea o artă ?** (titlul capitolului I), Fromm răspunde cu certitudine şi afirmă că iubirea ca artă cere cunoaştere şi efort, *tocmai pentru că oamenii tânjesc după ea* (se uită la numeroase filme sau ascultă o multitudine de cântece de dragoste), dar majoritatea nu consideră că ar mai avea ceva de învăţat despre iubire. Această stranie atitudine este explicată de autor prin câteva premise care stau la baza ei: iubirea, pentru mulţi oameni, reprezintă de fapt, problema de a fi iubiţi ei înşişi şi nu cea de a-i iubi, la rândul lor, pe alţii. De aceea, ei înţeleg prin sintagma *demn de iubit*, un amestec între *a se bucura de o simpatie generală şi a fi un bărbat bine sau o femeie atrăgătoare;* iubirea ar fi doar *problema unui obiect* şi nu a unei aptitudini. În majoritatea cazurilor se caută *iubirea romantică* adică trăirea personală a iubirii care să ducă apoi la căsătorie.

De aceea, acest nou concept al libertăţii în iubire *a accentuat mai mult importanţa obiectului, în detrimentul importanţei funcţiei.* Într-o cultură în care este preponderentă orientarea spre piaţă şi în care principala valoare o constituie *succesul material*, *relaţia umană de iubire* urmează aceleaşi reguli ale schimbului, bazată pe pofta de a cumpăra, pe idee unui schimb reciproc avantajos, cuvântul de ordine fiind *atrăgător*, adică *un pachet de calităţi drăguţe, general apreciate, ce au căutare pe piaţa de personalităţi*; în mod frecvent apare confuzia dintre trăirea iniţială a îndrăgostirii şi menţinerea unei *stări permanente de iubire*. Dacă doi oameni străini unul faţă de celălalt *lasă brusc zidul dintre ei să cadă*, apare acel *coup de foudre* – amor subit- trăiesc acel miracol al apropierii bruşte, care este înlesnit, fiindcă are ca punct de plecare atracţia sexuală, dorinţa şi consumarea actului sexual. Dar,

conflictele, dezamăgirile, anostul *ucid bucuria* inițială și relația intimă își pierde din farmec, iar *nebunia* lor, intensitatea orbirii lor, considerate o dovadă a puterii dragostei ce i-a cuprins, relevă de fapt, *gradul însingurării* lor anterioare.

De aceea, există o singură cale de a evita eșecurile – cea de *a examina cauzele acestora și de a învăța ce înseamnă iubirea*. Primul pas spre iubire este acela de a deveni conștient că ea este o artă, asemenea vieții căreia i se subordonează. Procesul învățării unei arte reprezintă pentru Fromm însușirea teoriei și deopotrivă a practicii, ca în cele din urmă *stăpânirea acelei arte* să ajungă să aibă o importanță deosebită, să devină indispensabilă. Finalul acestor considerații cu privire la arta de a iubi evidențiază faptul că energia noastră este canalizată spre atingerea unor țeluri cum ar fi: succesul, banii, prestigiul și altele, fapt care face să nu ne mai rămână, practic, nici o energie pentru a învăța arta de a iubi, de pe urma căreia, în opinia sa *profită doar sufletul*, care în sens monden *nu aduce nici un profit* – dânsul este considerat a fi un lux, *pentru care nu se merită să cheltuim prea multă energie*.

Capitolele ce urmează: **Teoria iubirii** (partea cea mai cuprinzătoare), incumbă subcapitolele: *Iubirea ca răspuns la problema existenței umane, iubirea dintre părinte și copil, obiectele iubirii: fratele* (frații), *mama, femeia, Eul propriu și, nu în ultimul rând, Dumnezeu; Practica iubirii, Iubirea și dezamăgirea sa în societatea occidentală contemporană.*

În urma lecturării acestor capitole, care fac din expunerea frommiană nu doar un demers științific, ci, ceva mai mult, unul exhaustiv, din punct de vedere al modalității de abordare a acestui subiect atât de controversat; se desprinde ideea că la baza iubirii, în general, se află elementul dăruirii de sine. Caracterul activ al iubirii, devine evident datorită câtorva elemente de bază, comune tuturor formelor de iubire enumerate mai sus. Acestea ar fi: *grija, responsabilitatea, respectul și cunoașterea. În acest sens:* iubirea implică grija pentru cel iubit (cazul iubirii mamei pentru copilul său, ori grija pentru animale și flori); cu alte cuvinte iubirea în viziunea lui Fromm reprezintă *grija activă pentru viață și dezvoltarea celui iubit* (ex. *Cartea lui Iona* – Dumnezeu îi spunea lui Iona că esența iubirii este *să trudești* pentru ceva și să faci acel ceva *să crească* – adică, iubirea și truda sunt inseparabile, fără ele, viața însăși nu e posibilă; grija pentru

cel iubit implică responsabilitate; în adevăratul ei sens acesta este un act voluntar, un răspuns la *nevoile exprimate sau nu ale unei fiinţe umane* şi nu ca ceva impus din exterior; persoana care iubeşte răspunde – în cazul mamei şi al copilului, responsabilitatea presupune îndeosebi grija pentru nevoile fizice, iar iubirea dintre adulţi se referă preeminent la nevoile psihice ale celeilalte persoane; responsabilităţii i se poate imprima un caracter posesiv, de dominaţie, dacă nu ar exista respectul; aceasta nu înseamnă frică şi veneraţie (conform rădăcinii cuvântului respicere = a privi la) ci, capacitatea de a vedea o persoană aşa cum este ea, de a fi conştient de individualitatea sa unică, respectul implică absenţa exploatării, preocuparea sa ca cealaltă persoană *să se dezvolte, să se desfăşoare pentru propriul ei bine şi pe propriile sale căi, fără a mai servi pe nimeni*; respectul există asumat pe baza libertăţii, căci *l'amour est l'enfant de la liberté*. Respectul implică, incontestabil, cunoaşterea, care ghidează grija şi responsabilitatea, pătrunderea în miezul lucrurilor, esenţa lor. Având în vedere aceste elemente, Fromm conchide că, în mod evident, calea de a cunoaşte *taina omului* este iubirea, adică pătrunderea activă a celeilalte persoane, mai mult, ... dorinţa mea de a cunoaşte este potolită prin uniune... şi ... în actul penetrării celuilalt, al dăruirii de sine, mă regăsesc, mă descopăr pe mine însumi şi îl descopăr totodată pe celălalt, descopăr în fond, *omul* însuşi.

Cuvintele din urmă sintetizează, într-un fel, crezul întregii sale teorii asupra iubirii, fapt ce face din opera sa un omagiu adus fiinţei umane văzută din perspectivă psihosocilogică. *Chestiunea iubirii la Fromm se pune din perspectiva comuniunii cu altul, a capacităţii de a-l iubi pe acesta şi mai puţin a iubirii de sine.* Aceasta devine problema unei aptitudini cu care sunt înzestraţi toţi oamenii, dar care, dacă nu este cultivată diacronic de-a lungul evoluţiei psihosociale, se va mărgini la problema unui obiect. Relevanţa viziunii iubirii ca obiect nu este compensată de trăirea iniţială a îndrăgostirii, chiar dacă barierele sunt depăşite brusc, ea devine pregnantă odată cu dorinţa menţinerii unei stări afectogene ridicate şi se conştientizează practic într-un grad ridicat, accentuat de însingurare, trăit apriori.

Sublinierea opiniei occidentale contemporane din acea vreme, că iubirea este *un lux* care nu aduce profit decât sufletului şi pentru care nu se cuvine a se cheltui prea multă energie, evidenţiază poziţia frommiană antagonistă a acesteia. *Pentru Fromm iubirea este o artă al*

cărei imens profit este asigurarea unui confort al vieții psihice, fără de care omul ca ființă biopsihosocială nu se poate realiza și nu-și poate asuma rolul determinant în dezvoltarea societății.

Dăruirea de sine, grija, responsabilitatea, respectul și cunoașterea (ordinea nu este întâmplătoare) constituie elementele de bază, comune tuturor formelor de iubire (abordate în subcapitolul *Obiectele iubirii*) și intrinsece unul altuia, în descoperirea celuilalt, regăsirea de sine și, mai ales, în *acceptarea* concomitent *acreditarea* omului ca ființă și totodată ca scop suprem. De aceea cred că versurile lui Paracelsus care se constituie într-un moto al cărții, sunt edificatoare:

Cel care nu știe nimic,/ nu iubește nimic
Cel care nu poate să facă/ nimic, nu înțelege nimic
Cel care nu înțelege nimic/ nu are nici o valoare
Dar cel care înțelege/ acela, totodată, iubește,/ observă, vede...
Cu cât mai multă/ cunoașterea este inerentă/unui lucru, cu atât mai mare este iubirea...
Cine își închipuie că toate/ fructele se coc odată cu/ cireșele, nu știe nimic/ despre struguri.

Cartea la care ne-am referit, **Arta de a iubi** a lui E. Fromm este altceva în raport cu **Vina de a fi femeie** a lui S. Freud ori cu cele ale lui W. Reich, **Funcția orgasmului**, **Revoluția sexuală**, mult mai aproape de realitate, în general și de cea socială, în special. Faptul nu-i fortuit, deoarece E. Fromm a încercat, chiar dacă nu a izbutit, o apropiere între două optici diametrale: freudism și marxism. Iubirea a fost, este și va fi o condiție sui-generis a existenței umane și confirmă o aserțiune biblică: *unde nu e iubire, nu e fericire*, în fond accentuează asupra indispensabilității sale ca în finalul scriturii lui Marin Preda: *dacă dragoste nu e, nimic nu e* **(Cel mai iubit dintre pământeni)**.

Așadar, iată o carte ce se impune a fi citită, ea reprezintă *o nouă artă de a iubi*, a câta oare după nepieritoarea **Ars amandi** a aceluia ce a sfârșit în exil, Ovidiu. Horia Vintilă reia calea lui Ovidiu în romanul **Dumnezeu s-a născut în exil** (eroul nu-i altul decât Ovidiu, într-un fel însuși H. Vintilă).

Arta e în firea omului, aidoma iubirii. Și așa cum în toate omul poate să se dezvolte spre mai mult, spre perfecțiune, tot astfel iubirea este și trebuie să fie un semn al măiestriei noastre nu neapărat ca *rafinament*, ci trăire intensă, imanentă stării existențiale a fiecăruia dintre noi.

Familia monoparentală în lumina a ccea ce simte copilul

Nalat Sorana

Comuna sau orăşelul meu natal a fost diacronic un cuibuşor de vis pentru mama şi tata, părinţii mei şi ar fi putut să rămână, dacă moartea nu l-ar fi răpit mult prea devreme pe tata. Aşa a devenit familia mea *monoparentală.* Prin urmare, în cazul său nu s-a produs dezinstituţionalizarea familiei constituite şi legiferate cu mai mulţi ani în urmă, nici eu nu am apărut ca urmare a sporirii inflaţioniste a numărului de copii născuţi înainte şi în afara căsătoriei, ci am rămas în urma unei nenorociri iremediabile, moartea tatălui meu.

Familia a constituit şi constituie şi pentru mine o valoare superioară ca pentru majoritatea populaţiei din oraşul meu ori din ţara mea. *Ea este un fel de personalitate colectivă a cărei armonie generală înrâureşte armonia fiecăreia dintre părţi.* (Berge, A). Cuplul modern este profund marcat de libertatea alegerii, el are drept *criteriu iubirea* şi îşi exercită dreptul la autodezvoltare în cazul în care *familia conjugală* îşi pierde raţiunea de a fi, *prin dispariţia iubirii,* ba mai mult, familia îşi pierde integritatea ca urmare a separării părinţilor datorită unor motive, cum ar fi:

a. desfacerea căsătoriei pri divorţ sau

b. în urma decesului unuia dintre părinţi (este cazul familiei mele).

Având în vedere o atare realitate, specialiştii, psihologi ori sociologi, au realizat următoarea clasificare a familiei dezorganizate:

1. *incomplet* unită ori nelegitimă,

2. *dezmembrată* prin plecarea sau îndepărtarea unuia dintre soţi, când se ajunge la anulare, separare, divorţ;

3. *cămin gol*, unde interrelaţionarea şi intercomunicarea sunt implementate minimal, el şi ea nu se simt unul altuia un suport emoţional;

4. *în criză*, pentru că unul dintre parteneri absentează temporar ori permanent în urma unei detenţii, efectuării serviciului militar, completării studiilor, unui eventual război, şomajului *decesului*;

5. *dezorganizată*, ca urmare a eşecului comportamental de rol marital: retardarea mentală severă a copilului, psihoza acestuia sau a soţului, condiţii fizice cronice incurabile;

De obicei, copiii, preadolescenții, adolescenții și tinerii care provin din aceste familii ridică probleme de ordin educativ – dificultăți de adaptare, labilitate emoțională, fragilitate emoțională, stări de anxietate – despre care îmi este greu să vorbesc cu atât mai mult cu cât mi se pare, sunt convinsă, că nu mă încadrez în nici una din cele enumearte.

Și, totuși, să-ți pierzi un părinte, să ajungi să-l inmormântezi înseamnă să renunți la ceva, poate la speranță, poate la dragoste, încredere sau chiar la luptă, să rupi fără milă ceva din tine. Cât timp părinții trăiesc, câtă vreme se așează la masă și îți zâmbesc, nu poți concepe viața, nici măcar statul la masă în afara lor, în afara căminului, fiindcă găsești în ochii lor, în lumina aceea scânteietoare stăpânirea infailibilă de sine pe care o dobândești învățându-te zilnic cu bucuria, cu durerea, cu spaima, cu primejdia.

Moartea unuia dintre parteneri, în cazul meu moartea neașteptată a tatălui, devine esențială. E imperios necesar, chiar dacă cei rămași nu știu cum, să o facă să devină altfel în sinea lor (în mine). În cazul meu *trebuia printr-un efort tăcut al memoriei, să învăț gamele acelei clipe, să învăț să uit, în ciuda faptului că ceva se prăbușise în mine, în toropeala imaginilor mereu aceleași, obsedante, copleșitoare, simțeam că trebuie să învăț să fiu conștientă de durerea mea* – care este una și lupta pentru a o depăși, care este alta (Makine, A.).

Aceasta este realitatea – eu vorbesc din interiorul familiei monoparentale, deși nu mi-aș fi dorit niciodată un asemenea atu – cu toată incredibilitatea ei, ea întrece cu mult ficțiunea – n-am putut să cred, dar acum n-am încotro, am trăit și trăiesc clipa. Ea, realitatea este construită din repetări neverosimile, uneori banale, pe care le vânează, ca pe un defect grav, scriitorii, romancierii, creatorii de telenovele. *Tata, tatăl meu, nu avea vârsta la care fiecare an, fiecare lună să fie ultimul respectiv ultima.* Din asemenea considerente, deși nu-mi era și nu-mi este nici acum destul de clar, nu doream nimic, nici să învăț, nici să scriu, nici să vorbesc, chiar dacă în străfundurile ființei mele m-am gândit și mă gândesc întotdeauna la biata mama ...

Orășelul meu natal, după depășirea momentului, devenea, de fapt devenise diacronic pentru mine un paradis – cel al copilăriei – și un infern – cel al clipelor din care el nu mai era, în consecință, paradisul și infernul, două lumi complemetare și indisociabile. Așa mă simt și acum, atârnată între două lumi – *adolescența și tinerețea,* Nădlac și

Timişoara, două lumi – lumea familiei mele împreună cu tata şi mama şi, de cealaltă parte, lumea goală, pustie şi străină a unei mame singure, cea mai mare parte a anului, fără mine. Comuna (sau orăşelul) mea natală m-a copleşit până ieri, iar astăzi mă strigă, mă chiamă insistent prin amintirile sale. Din noianul lor decelez vocea lui, a aceluia care ar fi trebuit să-şi crească nepoţii în cultul iubirii trăite fără ipocrizie prin poveştile sale care mi-au încântat *cândva şi mie copilăria.* Sunt atât de departe clipele, zilele, lunile şi anii aceia – *s-au dus toţi s-au dus cu toate într-o neagră-ndepărtare.* Acum înţeleg, în fine am început să înţeleg chintesenţa nădlăcanilor care îmi apare ca o inegalabilă artă de a trăi, îmbinând armonios o existenţă atât de dragă mie odinioară cu spiritul şi sensibilitatea mea de studentă, poate ceva mai tocite. Şi, chiar dacă, călătoria mea, fie şi numai imaginară, nu-i de nicăieri, dinspre un nicăieri înspre un altundeva – Timişoara, Bratislava, Europa, Mapamond – ea există clipă de clipă în mintea mea.

Durerea pierderii unui membru al familiei este *într-adevăr inimaginabilă.* Acei care au trăit o asemenea realitate simt, la un moment dat, nevoia să se destăinuie. N-aş vrea însă în ruptul capului ca cele inserate de mine în eseul de faţă să stârnească compasiunea cuiva, dar aş dori tare să-i ajute să înţeleagă comprehensiv pe toţi acei care au trecut, trec şi vor mai trece prin asemenea momente. Durerea lor e mare şi de durată. *Adaptarea* este dificilă, în pofida faptului că omul dispune de o anumită plasticitate, datorită căreia îi este posibil să rămână în acord cu mediul său şi să menţină echilibrul mediului său interior. Lacrimile nu rezolvă adaptarea, nici nu accelerează uitarea, dar te ajută, fie şi numai pentru un moment, să te scuturi de povara durerii. *Psihologic nu există durere mai mare decât amintirea timpului fericit în vreme de nenorocire* (Dante).

Chiar aşa, *lecţia cea mai însemnată pe care omul o poate învăţa de la viaţă este că durerea nu există în lume, însă că atârnă de noi să o folosim şi că o putem transforma într-un moment decisiv al devenirii noastre ulterioare.*

Personal aş dori ca el să fi existat atunci şi pentru mine, personal aş vrea ca decizia adoptată atunci să o pot finaliza în memoria tatălui meu şi pentru mulţumirea supremă a mamei mele, deoarece despre bucurie, în cazul ei, nu mai poate fi vorba prea curând, poate niciodată.

Un tip de dragoste – homosexualitatea

Ciotea Mihaela

Pe parcursul următoarelor rânduri intenționez să dezvălui câteva aspecte legate de un tip de dragoste sau iubire, mai neobișnuit pentru majoritatea populației , precum este homosexualitate.

Pentru început, cred că ne interesează ce este aceasta ?

Homosexualitatea este un tip de orientare sexuală, care se manifestă printr-o atracție emoțională. erotică. sexuală constantă pentru persoanele de același sex: tinerele/femeile pentru tinere/femei. tinerii/bărbații pentru tineri/bărbați.

Persoanele care sunt atrase sexual de sexul opus sunt numite heterosexuale. Există și un al treilea tip de orientare sexuală. general recunoscut, ca bisexualitatea. când persoana este aptă să iubească, să se îndrăgostească și de femei și de bărbați.

Așadar, homosexualitatea rezidă în relația amoroasă între două persoane de același sex. Denumirea se aplică atât relațiilor marcate prin atingere fizică și prin orice formă de coit extragenital, cât și celor marcate doar prin sentimente pasionale ori tandre. Ori de câte ori avem în vedere tendința ori dispoziția, semnificațiile noțiunii sporesc. Homosexualitatea așa zisă latentă scapă conștiinței subiectului și se exprimă prin conduite de substituire – prietenii selective, legături sentimentale, etc. – prin formațiuni reacționale sau printr-o inhibare a activității heterosexuale – neputință, frigiditate, ș.a.

Cuvintele *sodomie, pederastie* sunt considerate sinonime cu homosexualitatea. În realitate, *sodomie* înseamnă coit anal și se practică, în egală măsură, în relații hetero și homosexuale și *pederastie* care nu caracterizează decât homosexualitatea masculină ce constă în orientare către subiecți tineri. *Transvertismul* ori *travestismul* definește obiceiul de a se îmbrăca, de a se machia asemenea sexului opus; *transexualismul* relevă credința cuiva de a aparține cu orice preț sexului opus – nici unul din cele două comportamente nu sunt cu necesitate expresia homosexualității.

Încerc să ghicesc că citind aceste rânduri, veți avea o stare de confuzie, respingere și disconfort. Acestea sunt firești și încercăm cu toții să le înțelegem. Pentru că de-a lungul anilor și de-a lungul vieții noastre, am văzut doar un model în care tinerele/femeile iubesc

tineri/bărbaţi şi invers, iar un alt tip de dragoste nu este acceptat. La multe persoane s-a dezvoltat o frică neîntemeiată faţă de homosexuali, care se numeşte homofobie şi este prezentă chiar la homosexuali, din cauza respingerii lor de către societate. Doreşte sau nu societatea, persoanele de orientare homosexuală constituie aproximativ 5-7% din întreaga populaţie a planetei. Aceasta este o realitate care, volens-nolens, trebuie respectată, deoarece homosexualitatea masculină ori feminină face loc misterului determinanţilor biologici sau psihologici care ghidează orienatrea alegerii sexuale.

Homoxexualitatea nu mai este considerată o boală încă din anii 1974-1975, când ambele Asociaţii ale Psihologilor şi Psihiatrilor Americani au pledat pentru excluderea acestui tip de orientare sexuală din catalogul de boli psihice. Ea nu poate fi schimbată prin nici un fel de terapie sau psihoterapie, pentru că dacă ne întoarcem iarăşi la sensul noţiunii, ea include o mulţime de aspecte: imaginea şi conceptul de sine, sfera emoţională sau afectivă, fanteziile, atracţia sexuală, care toate sunt orientate spre persoanele de acelaşi gen şi această orientare este una constantă în timp (Petroman P.).

Permanent se poartă discuţii cu privire la cauzele homosexualităţii, însă cercetătorii încă nu au ajuns la un numitor comun. Este cert faptul că orientarea homosexuală se dezvoltă prin îmbinarea complexă şi complicată a factorilor de natură biologică, socială şi psihologică. Persoana homosexuală nu este vinovată pentru că este astfel şi nici apropiaţii ei, de aceea trebuie să învăţăm să respectăm dreptul fiecărui om la o viaţă fericită (de a iubi şi a se bucura de toate drepturile).

Gay-ii (un alt termen pentru bărbaţii homosexuali) şi lesbienele (un termen pentru femeile homosexuale) la fel cu alţii se iubesc unul pe altul: le este dor atunci când sunt departe unul de celălalt, suferă dacă s-a ivit vreo neînţelegere între ei, îşi fac surprize şi îşi dăruiesc flori, organizează cine romantice, etc. Din păcate, în cele mai dese cazuri, aceşti tineri sunt lipsiţi de posibilitatea de a împărtăşi aceste bucurii celor apropiaţi: părinţi, prieteni, colegi din cauza atitudinii de respingere a lor. De aceea, deseori, ei suferă sau se bucură în singurătate, ceea ce duce la negarea propriei identităţi sexuale, depresie, tendinţe de suicid, comportament antisocial, etc.

Este necesar să facem o distincţie între orientarea homosexuală şi comportamentul homosexual. Acesta din urmă cuprinde nişte

evenimente episodice, secvențiale în formă de act sexual sau mângâieri cu o persoană de același sex cu scopul de a experimenta ori de descărcare a tensiunii sexuale în lipsa partenerului de sex opus.

Unor adolescenți care simt că sunt altfel decât semenii lor, le vine greu să înțeleagă de ce ei sunt diferiți și dacă sunt ei gay ori nu. Autoidentificarea nu se întâmplă brusc, aceasta este un proces complex. Nu se poate afla într-o perioadă scurtă de timp ce anume provoacă senzațiile sexuale. De aceea, este bine să nu ne grăbim în stabilirea unor concluzii. Mulți adolescenți trăiesc niște senzații sexuale foarte puternice pe parcursul a câțiva ani de pubertate (la vârsta de 11 – 15 ani), când corpul lor începe să se modifice și are loc o restructurare a organismului. Senzațiile sexuale pot fi atât de puternice, încât chiar pot să nu fie legate de persoane concrete și de alte situații anume, fără nici o cauză. Cu timpul, se determină către ce gen se simte atracția cu adevărat. Băieții cu sentimentele de gay observă că această atracție se intensifică cu timpul și se concentrează tot mai mult asupra altor băieți/bărbați.

Cei care cred că ar putea fi gay s-ar impune să-și răspundă cu sinceritate la următoarele întrebări:

- pe cine îți închipui în visele și fanteziile tale sexuale: băieți sau fete ?
- ai sesizat vreodată sentimentul de îndrăgostire față de un băiat (pentru băieți) sau o fată (pentru fete) ?
- te simți diferit față de alți băieți ori alte fete ?
- crezi cu adevărat în aceste sentimente ?

Dacă nu aveți un răspuns la aceste întrebări imediat nu vă îngrijorați, în timp se vor clarifica aceste momente. Doar voi și numai voi știți cine sunteți și cărui grup îi aparțineți. Un tânăr s-a plâns că este abordat deseori de către homosexuali și nu știe cum să scape de această insistență. Este necesar să menționăm că cei care fac parte din comunitatea gay-lor la fel de diversă ca însăși societatea, în general: cu maniere de comportament adecvate și mai puțin adecvate sunt și rămân oameni. Este nevoie să se țină minte că toți avem dreptul de a alege sau de a refuza.

În consecință avem și aveți dreptul să vă petreceți timpul cu cine doriți, să refuzați să vă întâlniți sau să vă petreceți timpul cu persoane care vă displac. Este necesar să fiți clari în refuzul vostru, dacă așa credeți că este cel mai bine pentru voi. Nu purtați nici o vină

pentru urmările acestui refuz, în cazul în care v-aţi exprimat intenţia clar şi fără cuvinte jignitoare.

Psihologic, atât la bărbat, cât şi la femeie, inversiunea sexuală izvorăşte din complexe inconştiente. Unii au identificat-o cu un sentiment de inferioritate – teama de eşec îl împinge pe individ să-şi caute un partener de acelaşi sex cu el. La băiat, inversiunea este, de cele mai multe ori, urmarea unei educaţii greşite: ataşarea de mamă până la identificare, şi se comportă aşa cum ar fi dorit ca ea să se comporte cu dânsul. La fete, lesbianismul ar fi consecinţa unei decepţii legate de descoperirea sexelor. În ansamblu, s-a relevat importanţa narcisismului şi complexul castrării în geneza homosexualităţii, invertitul ar căuta un partener identic cu el însuşi.

Căsnicia – zidită pe nisip sau pe stâncă ?

Herbei Ana

Visul se înfiripă încă din copilărie, când poveştile cu Feţi-Frumoşi şi Ilene Cosânzene încep să ţesă şi să făurească în mintea noastră imaginea fantasmagorică a unui partener ideal, fără cusur şi fără asemănare, imagine înrâurită mai târziu de anumite modele care ne atrag, de expectaţii nerealiste faţă de partenerul nostru, aşa încât în clipa în care realitatea refuză să mai bată politicos la uşă şi intră cu putere în vieţile noastre, ne dăm seama că, de fapt, visul nu este realitate. În loc să ne fi îndrăgostit într-adevăr de persoana de lângă noi, ne-am îndrăgostit de produsul imaginaţiei noastre, de persoana perfectă pe care am creat-o în mintea noastră. În momentul în care spunem *da*, facem un legământ pe care trebuie să-l respectăm întreaga viaţă, avem deja făurite scenarii şi roluri pe care trebuie să le îndeplinim, atât pentru noi, cât şi pentru partenerul nostru. Din păcate, de multe ori scenariile si rolurile imaginate de cei doi sunt incompatibile, aşa încât realitatea reprezintă ceasul deşteptării din visare, uneori chiar un şoc dureros. De aceea, nu trebuie să lăsăm la voia întâmplării acest domeniu al vieţii noastre, ci, aşa cum ne pregătim şi învăţăm pentru a avea o viaţă profesională care să ne aducă împliniri şi satisfacţie, e imperios necesar să ne pregătim din timp şi pentru căsătorie, pentu viaţa de familie.

Matematicienii spun că dacă nu pornim de la premisa corectă în rezolvarea unei probleme, nu există nici o modalitate prin care să

putem obține răspunsul corect. În **Biblie** *(Geneza 1-3) se află esența adevărului lui Dumnezeu privind bărbatul și femeia, relația lor cu Dumnezeu și unul cu celălalt; cunoscând aceste adevăruri putem avea o căsnicie frumoasă ce urmează planul originar al lui Dumnezeu (Ed. Wheat):*

- **Ideea de parte bărbătească și parte femeiască a fost ideea lui Dumnezeu** – *Dumnezeu a făcut pe om după chipul Său, l-a făcut după chipul lui Dumnezeu; parte bărbătească și parte femeiască i-a făcut* **(Geneza 1:27).**
- **Căsătoria a fost dată de Dumnezeu pentru a rezolva prima problemă a speciei umane: singurătatea.** *Domnul a zis: Nu este bine ca omul să fie singur; am să-i fac un ajutor potrivit pentru el.* Dumnezeu nu a spus: *ajutorul perfect*, nici *cel mai frumos*, nici *cel mai deștept*, ci doar atât: *un ajutor potrivit*. Metoda după care lucrează Dumnezeu nu este numai diferită de a noastră, ci și mult mai bună. **(Geneza 2:18).**
- **Căsătoria a fost plănuită și decretată pentru a aduce fericire, nu nenorocire.** *Și omul a zis: Iată în sfârșit aceea care este os din oasele mele și carne din carnea mea! Ea se va numi femeie, pentru că a fost luată din om* **(Geneza 2:23).**

Termenul ebraic pentru bărbat este *iș*, iar termenul pentru femeie este *ișa*. Adam trebuie să fi spus, când a văzut-o pe Eva: *iș*, după care a adăugat expresia uimirii și a plăcerii: aaaaaa...(Bill Perkins). *...Am lăsat ca peste bărbat să vină un somn adânc, astfel încât să te pot modela cu răbdare, în chip desăvârșit. L-am adormit ca să nu intervină în creația Mea. Te-am modelat dintr-un os. Am ales osul care ocrotește viața bărbatului. Am ales una din coastele lui, care îi ocrotesc inima și plămânii si îi susțin toracele, așa cum te vreau și pe tine, femeie. Te-am creat frumoasă și perfectă. Caracteristicile tale sunt ca ale coastei, care este puternică, deși delicată și fragilă. Coastele asigură protecția pentru partea cea mai sensibilă din trupul bărbatului, pentru inima lui. Inima este centrul ființei lui, plămânii sunt cei care asigură suflarea de viață. Pentru a se ajunge la inimă, trebuie să se treacă de bariera coastelor. Cu riscul de a se frânge, coastele se vor împotrivi oricărui atac asupra inimii. Sprijină-ți bărbatul, femeie, la fel cum cutia toracică ocrotește viața trupului. Nu ai fost luată din talpa Bărbatului, ca să fii sub el; nu ai fost luată nici din capul lui, ca să fii deasupra lui; ai fost luată din coasta lui, ca să-i fii alături și să fii ținută lângă el...*

Căsătoria trebuie să înceapă cu o părăsire a tuturor celorlalte relații, pentru a stabili o relație permanentă între un bărbat și o femeie

- **Căsătoria înseamnă o unire inseparabilă a soțului și soției de-a lungul întregii lor vieți.** *De aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa, se va lipi de nevasta sa și se vor face un singur trup.* **(Geneza 2:24).**
- **Căsătoria înseamnă unitate în sensul cel mai deplin posibil, inclusiv unire fizică intimă, lipsită de rușine.** *Omul și nevasta lui erau amândoi goi și nu le era rușine.* **(Geneza 2:25).**

Așadar, potrivit planului lui Dumnezeu, *căsătoria trebuie să fie monogamă și heterosexuală.* Acest adevăr este pe deplin valabil până în zilele noastre. Noi suntem cei care alegem pe ce vrem să ne zidim căsnicia: *pe nisip* sau *pe stâncă.* Câteva din elementele fundamentale ale unei căsnicii zidite pe stâncă, ale unei relații puternice, durabile și stabile sunt:

1. în primul rând, părtășia, **relația intimă cu Dumnezeu,** Creatorul nostru, rugăciunea, citirea Cuvântului Său, încrederea în El și ascultarea de El. Solomon spunea: *Dacă nu zidește Domnul o casă, deageaba lucrează cei ce o zidesc.* **(Psalmi 127:1)**

2. **Dragostea** – din perspectivă biblică, putem face distincție între 5 genuri de dragoste (Ed. Wheat). Noi nu putem alege genul de dragoste pe care-l preferăm și să le dăm la o parte pe celelalte. Fiecare din ele se zidește pe temelia celeilalte, fiecare își are locul ei special, de mare însemnătate. Cu toate că ele sunt destul de distincte, ele sunt și interdependente, astfel încât procesele fizice, emoționale și spirituale se suprapun și se consolidează unele pe altele în cadrul actului iubirii.

a. Epithumia – termen grecesc pe care Biblia nu-l numește niciodată dragoste; este o dorință puternică de orice gen – uneori bună, alteori rea. Înseamnă *a pune la inimă, a dori cu pasiune* (in mod legitim sau nu); poate însemna și *a râvni.* Când este tradus în mod negativ, el semnifică cu *poftă,* iar când este folosit în sens pozitiv el conotează cu *dorință. În căsătorie, soțul și soția trebuie sa aibă o dorință fizică puternică unul pentru altul, care să se exprime într-o dragoste sexuală plină de desfătare;*

b. *Eros* – dragoste romantică, pasională şi sentimentală. Constituie deseori punctul de plecare pentru căsătorie, fiind genul tipic de dragoste cu care se iubesc îndrăgostiţii, însă nu poate dura o viaţă întreagă numai prin ea însăşi. Pasiunea oarbă de scurtă durată nu este acelaşi lucru cu dragostea romantică adevărată. *Pasiunea iraţională* este o reacţie emoţională şi carnală faţă de nişte impresii false sau faţă de înfăţişarea exterioară a cuiva, care a fost supraapreciată sau poftită. *Îndrăgostirea veritabilă* este o reacţie spirituală, mintală, emoţională şi fizică faţă de caracterul real şi întreaga fiinţă a cuiva care reprezintă întruchiparea unor însuşiri îndelung căutate şi admirate.

Dragostea – se dezvoltă încet, se stinge încet, se concentrează asupra unei singure persoane, motivează un comportament pozitiv, recunoaşte importanţa compatibilităţii, deopotrivă greşelile, supravieţuieşte despărţirii, este altruistă, generează siguranţă, acceptă realitatea, în timp ce

Iubirea – erupe rapid, este pur emoţională, se sfârşeşte dintr-o dată, implică o persoană, oarbă, ea are un efect distrugător, nu ţine seamă de compatibilitate, ignoră greşelile, nu supravieţuieşte despărţirii, este egocentristă, egoistă, adesea generează nesiguranţă, ignoră realitatea. *Ea, numai iubirea, doar iubirea adevărată îţi dă speranţă să trăieşti, confirmă faptul că dobândind-o, la rândul tău, o poţi dărui cu prisosinţă soţiei ori soţului tău, preponderent lui Dumnezeu.* (Nancy L. van Pelt).

Şi, cu toate că putem *cădea* pe neaşteptate într-o violentă stare de iubire orbească, adevărata dragoste are nevoie de timp ca să fie o iubire puternică, sinceră şi curată. *Ea nu loveşte pe neaşteptate şi nici nu cade din senin peste noi asemenea stelelor căzătoare, dânsa devine diacronic, fiinţa iubită care nu seduce nici nu se lasă sedusă, ea se dăruie fără să ceară ceva în schimb* (Petroman, P.).

Fiind un proces evolutiv, dragostea nu poate să stagneze niciodată: ori progresează şi se întăreşte, ori regresează automat - *iubirea este o plantă delicată care, dacă nu creşte, se ofileşte şi moare.*

c. *Storge* – relaţie confortabilă care înglobează o afecţiune naturală şi sentimentul de apartenenţă reciprocă. În cadrul căsătoriei, dragostea storge împlineşte nevoia pe care toţi o avem de a aparţine cuiva, de a face parte dintr-un cerc strâns unit, în care oamenii ţin unul la altul şi manifestă unul faţa de celălalt cea mai mare loialitate. *Căsnicia căreia îi lipseşte această calitate a dragostei este ca o casă*

fără acoperiş, în care poate ploua torenţial. Dar când este prezentă, storge creează o atmosferă de siguranţă în care celelalte genuri de dragoste ale căsniciei pot sălăşlui şi înflori nestingherite.

d. Fileo – reprezintă dragostea în cadrul unei relaţii reciproce – colegialitate, camaraderie, tovărăşie, prietenie. Cei doi îşi împărtăşesc reciproc gândurile, sentimentele, atitudinile, planurile şi visele, timpul, interesele – lucrurile cele mai intime pe care nu le-ar împărtăşi cu nimeni altul. Un atare sentiment presupune intimitate şi foarte multă discreţie.

e. Agape – dragostea complet lipsită de egoism, care are capacitatea de a da în continuu, fără să aştepte nimic în schimb. Dragostea agape este conectată la un generator etern, ea poate continua să acţioneze şi când orice alt gen de dragoste eşuează. Ea iubeşte indiferent de situaţie, indiferent cât de imposibil de iubit este cealaltă persoană. Agape este necondiţionată după cum necondiţionată este şi iubirea lui Dumnezeu pentru noi. *Dragostea este îndelung răbdătoare, este plină de bunătate: dragostea nu pizmuieşte; dragostea nu se laudă, nu se umflă de mândrie, nu se poartă necuviincios, nu caută folosul său, nu se mânie, nu se gândeşte la rău, nu se bucură de nelegiuire, ci se bucură de adevăr, acoperă totul, crede totul, nădăjduieşte totul, suferă totul. Dragostea nu va pieri niciodată* ***(Corinteni 13:4-8).***

Dragostea este o artă care trebuie învăţată şi o disciplină care se impune a fi menţinută. Ea este întotdeauna o alegere a voinţei susţinute de acţiune. Chiar şi când sentimentele cedează, voinţa de a iubi rezolvă toate problemele.Dragostea este puterea care va produce dragoste pe măsură ce învăţăm s-o dăruim, şi nu când ne străduim din răsputeri s-o atragem.

3. Încrederea – *a avea încredere* înseamnă a fi dependent de celălalt în privinţa anumitor rezultate. Încrederea comportă riscuri. Persoana cealaltă poate să ne dezamăgească. Întreaga viaţă este un risc, dar dragostea ne face mai vulnerabili, dacă nu există încrederea reciprocă.

4. Respectul – *a respecta* înseamnă a recunoaşte valoarea altei persoane. Dacă un lucru este valoros, grija şi atenţia pe care i le acordăm sunt mai mari. A arăta respectul înseamnă a-i încuraja pe alţii, a crede în ei chiar şi când ei înşişi şi-au pierdut orice speranţă, orice credinţă în izbânda, în reuşita unei acţiuni. Asemenea persoane merită aprecierea şi admiraţia celor din preajma lor.

5. **Înțelegerea** – se dezvoltă în timp și se bazează pe cunoaștere, fiind nevoie de o comunicare permanentă: e necesar să punem întrebări, să ne împărtășim reciproc experiența, să ne dezvăluim și să ne ascultăm cu încrederea cuvenită.

Biblia compară un om înțelept, care și-a zidit casa pe stâncă, cu un om nechibzuit, care și-a zidit casa pe nisip; au venit ploile, șuvoaiele, vânturile, însă casa zidită pe stâncă nu s-a prăbușit; în schimb, cea zidită pe nisip s-a prăbușit, și prăbușirea a fost inevitabilă *(Matei 7:24-27).*

Casa aceasta care a rezistat a fost zidită de ei – el și ea – piatră de piatră, cu mâinile lor, cu sudoarea frunții, zidită în genunchi ca să fie un templu al Soarelui, unde partenerii vor găsi înțelepciune și lumină de la zeul strălucitor, de la însuși Dumnezeu. Casa aceasta a fost zidită cu credință, înălțată cu trudă istovitoare, luminată cu strălucirea ochilor, închinată îngerilor, cu mila lui Dumnezeu. Ea este rezultatul trudei familiei și a fost menită să reziste, tocmai pentru că a fost ridicată din dragoste, tencuită cu iubire și spoită cu speranțe – o familie care să reziste oricăror intemperii și calamități. O căsnicie clădită *pe stâncă*, zidită de Dumnezeu nu se clatină niciodată, indiferent de furtunile care se abat asupra ei, ea rămâne puternică și stabilă.

În societatea contemporană, când tot mai multe familii se destramă, lucrurile de mai sus pot părea, pentru mulți, un ideal imposibil de atins. Știm însă că *idealurile sunt ca stelele: nu vom reuși să le atingem cu mâinile noastre, dar urmărindu-le, ca omul care călătorește în largul apelor pustii, ne vom atinge destinul.*

Copilul nostru – Dumnezeul nostru

Izvoran Monica

Copilul este simbolul purității, al credinței și al viitorului. El este *Dumnezeul nostru*, dacă știm să-i dăm și, în egală măsură, să-i cerem, dacă știm să-l respectăm și, deopotrivă, să-i cerem să respecte. E nevoie ca el să știe că ceea ce i se dă va trebui, la rândul său, să dea ca să poată fi om.

În căutarea idealului fiecare, deopotrivă, copil sau părinte își exprimă dorința ca celălalt să fie perfect. În timp ce părinții își doresc copii cuminți, inteligenți, capabili să fie cineva în viață, copiii, la rândule, în frântura lor de lume, abia cunoscută, își doresc părinți *cuminți* - care să le asculte întrebările ce-i preocupă, suficient de inteligenți să-i

înțeleagă și să le descifreze misterele lumii în care trăiesc, oameni care sunt *cineva* – pentru ei *un model de urmat*, cu care să se poata mândri în același timp: *Acum sunt copil, dar voi fi ca mama (tata), bazați-vă pe aceasta, ei sunt garanția mea pentru viața pe care mi-o doresc.* Undeva între dorințele unora și așteptările altora plutește de multe ori un viitor fără contur. Toți așteaptă. Întorcându-ne în familie, la momentul în care a apărut puiul de om, redescoperim cea mai mare minune a lumii: viața. O viață nouă. Puțini părinți își asumă cu adevărat responsabilitatea pentru urmașii lor. Este o viață nouă căreia trebuie sa-i acorzi energia, experiența și timpul tău.

Existența familiei – cu unul, doi ori mai mulți copii – menținerea și consolidarea ei au fost și rămân dependente de diverși factori – interni sau externi. Familia presupune răspundere, funcții ori responsabilități. Oricare și oricâte ar fi ele, toate vizează socializarea, asigurarea securității emoționale a părinților și copiilor, îngrijirea lor desăvârșită, pregătirea fizică, psihică și culturală, prin urmare, funcțiile familiei, indiferent de natura și numărul copiilor însumează:

- *responsabilitățile* – în raport cu viața, natura și societatea;
- *asumpția* – sarcinile asumate în funcție de statut și rol,
- *capacitatea ori capacitățile* de implicare hic et nunc, astăzi și mâine, până la sfârșitul vieții;
- *abilitatea empatică* – iscusința de a fi ceea ce și-ar dori soțul, soția, respectiv copiii (Petroman P.).

Cel mai frecvent, educația are ca adevărat ideal: omul cuminte, inteligent, ascultător, intreprid, dar în același timp talentat, capabil să se *descurce*. Pentru a obține asemenea rezultate, părintele – mamă ori tată - îi cere persuasiv copilului să se conformeze dorințelor și cerințelor sale animat de idealuri nobile. Dezideratul oricărui părinte devine sensibilizarea copilului, implicarea sa cu mintea și inima la un loc, scop în care vizează scăpărarea și aprinderea *mugurului cugetării.* De ce ? Fiindcă vrea să-l ajute, mai mult vrea să-l deprindă să știe să se ferească: *nu vreau* – murmură părintele - *să treci prin ceea ce am trecut eu , să pleci de la zero* !

Rezultatul acestei atitudini poate fi unul fericit pe termen scurt. Până la o anumită vârstă, un copil care nu a ieșit din cuvântul părintelui, indiferent care au fost dorințele lui tainuite și neîmplinite va corespunde expectațiilor părintelui. Vine însă momentul când părintele nu mai face față schimbărilor, sociale, economice și așteaptă ca noul, viitorul

adult. copilul său să-şi ia în mâini propria soartă. Ceea ce nu se întâmplă întotdeauna şi prea devreme, de fapt nici nu este posibil. Neobişnuit cu tot felul de responsabilităţi, copilul nostru nu ştie ce drepturi are şi ce obligaţii îi revin, mai mult el nu-şi cunoaşte propriile-i forţe, nu-i capabil să adopte decizii, indiferent de context, fie el familial, fie social.

O viaţă noua poate schimba multe, ar putea însemna un viitor, ea este un potenţial nu doar nevalorificat, ci chiar curmat. Educaţia înseamnă prea puţin pentru o astfel de şansă. Fiecare părinte are cu fiecare copil şansa de a valorifica prin formarea lui un imens potenţial, are în acelaşi timp misiunea şi responsabilitatea de a-i fi mentor. Ideea nu este nouă, dar angajamentul faţă de o astfel de perspectivă este foarte rar întâlnit.

De ce ? Efortul este mult prea mare .Este mai simplu să spună: *Fă cum spun eu, nu cum fac eu !* decât *Urmează-mă !*. Cel mai adesea un efort este răsplătit cu o critică în loc de încurajarea *data viitoare poate fi mai bine*, *ai greşit*, în loc de *ai câştigat experienţă*. Fiecare zi îi aduce omului noi experienţe. Pentu un copil unele sunt, prin prisma emoţiilor, de dimensiuni nebănuite. El are nevoie să le comunice, să le împărtăşească aceluia care i le-ar putea traduce pentru a le putea apoi localiza valoric. Pentru aceasta e nevoie de timp, e necesar să fim lângă el, când are nevoie. Ca părinţi avem datoria să-i ferim pe copiii noştri să trăiască fiecare experienţă, fiindcă ar fi prea mult şi, totodată, prea dureros. Teritoriul comunicării este deseori invadat de subiecte tabu, întrebări pe care copiii şi le pun, dar nu îndrăznesc să caute răspunsuri cu ajutorul părinţilor. Din orgoliul sau egoismul părintelui, unele teme de interes sunt eludate sau discutate superficial când, de fapt, toate fac parte din existenţa umană şi au doar nevoie să fie înţelese şi aşezate fiecare la locul lor. Timpul tace şi trece, iar copiii încetează să mai fie doar copii. Ei devin preadolescenţi, adolescenţi, tineri, în ciuda faptului că pentru părinţi ei continuă să rămână doar copii. Părinţii trebuie să crească odata cu ei şi să nu uite că fiecare etapă a dezvoltării lor cere un alt tratament din partea lor, multă solicitudine în raport cu vârsta pe carea aceştia o au, cu particularităţile fizice şi psihice. Referindu-ne la familia biparentală, reperele de mai sus se raportează la munca de echipă, în care cel mai nobil scop al familiei este acela de a modela odrasla după propriul model, ca OM a cărui valoare să fie o îngemănare de valori ale predecesorilor.

Atenție însă că **modelul** înseamnă o singură direcție, doar așa și numai pe aici. Ori astăzi și dintotdeauna, copiii au avut și au posibilități multiple de a alege, de a-și alege *modelul*. Psihologic oferirea modelului înseamnă a-i inculca educatului un complex de inferioritate, constrângându-l să trăiască după exemplul unor monumente. E bine oare așa ori nu ? Da și nu ! Modelul însuflețește și, în egală măsură intimidează. Să nu uităm nici o clipă că nu fiecare copil poate fi ceea ce este modelul (*Non omnia possumus omnes – nu toți pot totul*). Într-adevăr, nu toți putem toate și la fel de bine ca modelul la care privim ca la soare. *E mai normal ca fiecare să devină propriul său model*, dacă i se asigură condițiile să fie în funcție de zestrea nativă. Copilul e imperios necesar să-și acumuleze experiența necesară, experiența lui. *În loc de a-i pune în drum un model care-i închide perspectiva, ar fi mult mai bine și mult mai util, să depunem eforturi pentru a-i dezvolta propriile-i capacități.* Evident că toate cele de mai sus nu exclud exemplul bine ales și totodată bine perceput și priceput. (Lenz, S.).

Atenție !

1. Nu copleșiți copilul cu imagini goale, greu de crezut și acceptat, oferiți-i modele care să-i placă, care să-l atragă ca să se străduiască să le urmeze.

2. Ajutați-l să-și însușească informațiile indispensabile, utile, să-și formeze deprinderi care să-i folosească, sprijiniți-l să se integreze unui stil adevărat de viață.

3. Studiați-l ca să-l cunoașteți, cunoașteți-l ca să-l puteți forma în raport cu înzestrarea lui de la natură.

4. Îndemnați-vă copiii să lucreze oriunde și oricând pentru a-și câștiga existența - ajutați-i să le placă munca, faceți-i să creeze ori de câte ori au posibilitatea să o facă.

5. Învățați-i respectul și considerația, în primul rând pentru ei și de fiecare dată pentru semenii lor.

6. Implicați-i în rugăciune și meditație, faceți-i să înțeleagă un adevăr incontestabil că Dumnezeu dă, cu precădere, acelora ce depun eforturi, acelora care știu să-și ofere, fără să ceară cuiva.

7. Prigoniți minciuna și pâra care, desigur, pot fi utile omului și, aparent, cetății, dar numai fidelitatea este imanentă celor puternici, deoarece adevărul reprezintă forța invincibilă.

8. Sprijiniți-i să-și dea seama de valoare în general și de valoarea lor, în special, rezultatul perfecțiunii, cu atât mai mult cu cât orice creație, de fapt numai creația este o cale ori un drum lung spre eternitate.

9. Inoculați-le ideea participării tuturor și a fiecăruia acum, aici și în aceeași direcție (acțiunea sinergică).

10. Copiii trăiesc (simt, gândesc și acționează) doar ceea ce învață (A.de Saint Exupéry). Într-adevăr, după cum afirma poeta Dorothy Law Nolte: *Dacă un copil trăiește într-o atmosferă critică./ Învață să condamne pe toată lumea./ Dacă un copil traiește într-o atmosferă ostilă./ Invață să fie violent./ Dacă un copil traiește într-un mediu ridicol./ Invață să fie timid./ Dacă un copil traiește în rușine,/ Invață să se simtă vinovat./ Dacă un copil traiește într-u mediu stimulativ,/ Invață să fie încrezător./ Dacă un copil traiește în laude,/ Invață să aprecieze./ Dacă un copil traiește într-un spirit de corectitudine,/ Invață să fie drept./ Dacă un copil traiește în siguranță,/ Invață să aibă încredere./ Dacă un copil traiește în acceptare și prietenie,/ Invață să iubească lumea.*

După cum reiese din discursul liric citat, ambientul familial ori școlar a fost și devine din ce în ce mai mult un factor important în formarea omului, alături de ereditate, educație și autoeducație. Devenirea omului trebuie să aibă loc pe coordonatele dezvoltării societății. De aceea, factori cum sunt: *expansiunea demografică, uzura accelerată a cunoștințelor și a progreselor tehnice, eliberarea politică* nu mai pot fi lăsați la o parte de familie, cu atât mai mult de școală, indiferent de gradul său. Pe această coordonată este imperios necesară optimizarea pregătirii educatorilor atât naturali cât și de profesie, modernizarea învățământului, implicarea femeii ca mamă sau educatoare în așa fel încât să ajutăm copiii noștri acasă și la școală să fie ei înșiși, să renunțăm cât mai repede la ideea formării lor după chipul și asemănarea noastră, pentru că numai așa își pot păstra intactă capacitatea de înnoire a lumii. *Sunt convins* – zicea la vremea sa Maheu, R. – *că educații așteaptă de la noi* – părinți ori dascăli – *gesturile decisive care să-i conducă, concomitent, spre ei înșiși și spre univers* (1965).

B.C.U. "M. EMINESCU" IAȘI

COPILUL ABUZAT

Familia este alcătuită din toți acei care stau la aceași masă
Mary Richmond, 1930

Banta Mihaela

Porunca să nu ucizi, *ori* să nu faci rău *se întâlnește într-o formă sau alta la toate popoarele, chiar și la vânătorii de capete sau la canibali. Nicăieri în lume nu există o permisiune generală de a ucide o ființă umană sau chiar de a-i face rău. Cu siguranță, acest lucru este util: în absența unei astfel de reguli este greu de imaginat cum ar putea duce oamenii o viață socială. Dar o problemă interesantă este, dacă această lege este respectată numai rațional sau este dublată și de tendințe înnăscute în acest sens. Dacă ultima aserțiune s-ar dovedi validă, speranța noastră pentru o coexistență pașnică ar avea un suport mai valid decât, dacă, fie numai pornirile, fie numai rațiunea, ne-ar face să ne supunem legii.*

În esență, ne așteptăm la lucruri bune din partea celorlalți oameni și nimic nu ne amărăște mai mult decât atunci când greșim acordând câteodată unora încrederea noastră, fără să o fi meritat. Interesul față de problema etică, socială și emoțională a violenței îndreptate împotriva copilului a evoluat în relație cu imaginea, locul și valoarea lui în societate.

Conștientizarea paradoxului fragilității nou-născutului și a competențelor lui a permis, trecând prin progresele făcute în domeniul medical, sociologic și psihologic, evaluarea copilului sub un alt unghi de vedere. I-a fost recunoscut potențialul de care dispune pentru a se atașa de semenii lui, de a se socializa. Dacă nu se dezvoltă bine, aceasta pentru că devine victima adultului și a sistemului care îl închide pe acesta din urmă. Puterea adultului este incomensurabilă, omniprezentă, indispensabilă. Această constatare care ar putea arunca pentru un moment în neputință și disperare ne obligă să ne punem întrebarea: *de ce în ciuda bunelor intenții, care au animat un număr mare de adulți, nu putem ieși, totuși, din acest impas ?*

Un mod de a înțelege violența este acela bazat pe nevoile fundamentale ale ființei umane. În orice formă de violență îndreptată asupra copilului, putem observa, pe de-o parte, faptul că adultul nu

recunoaşte nevoile de bază ale copilului şi, pe de altă parte, că îl manipulează. Violenţa vizează reificarea celuilalt, transformarea lui într-un instrument şi negarea lui ca persoană. Adultul violent trăieşte întotdeauna un sentiment de atotputernicie: el deţine toată puterea, o utilizează şi abuzează de ea.

Definirea fenomenului de maltratare sau violenţă asupra copilului poate fi făcută din punct de vedere legislativ, cultural sau psihologic. Vorbim de raportul inegal de forţe între victimă şi agresor, copilul care se află în îngrijirea agresorului, efectele ce se resfrâng asupra dezvoltării sale, maltratarea produsă prin omisiunea unor nevoi sau neglijare. Abuzul, este varianta cea mai activă a maltratării copilului prin comitere de acte, împotriva firii sale. Neglijarea reprezintă varianta pasivă prin omitere de acte, cum ar fi cel de îngrijire ori suport afectiv al copilului. Amândouă pot fi de ordin emoţional, fizic şi sexual. Dacă ar fi să catalogăm tipurile de părinţi abuzivi, am putea afirma că există două tipuri şi prin combinare ar mai apărea şi cel de al treilea tip de părinţi abuzivi din dorinţa:

- de a disciplina copilul,
- conştientizată sau nu de a-l distruge.
- de disciplinare negând ori excamotând intenţia distructivă.

De obicei, aceştia sunt cei mai periculoşi, căci nu îşi recunosc şi nici nu îşi asumă tratamentul inacceptabil pe care îl aplică victimei.

Din punct de vedere cultural, în România diferitele forme de violenţă sunt bine tolerate de către societate. În paremiologia naţională, a-ţi bate copilul semnifică *a face om din el* şi un precept educaţional te învaţă *să nu ascunzi bâta de copil*; nu mai departe, se ştie că *unde dă mama, creşte* iar *bătaia este ruptă din rai*. Poţi să-i dai liniştit copilului *o mamă de bătaie*, s.a.m.d.

Dacă mentalitatea ne-ar recomanda aceste practice, propria noastră experienţă de copil probabil că ni le-ar confirma şi nu există nici o şcoală pentru cea mai dificilă şi importantă meserie, acea de a fi părinte. Părintele va apela la bătaie şi pedepse fizice fără să se întrebe prea mult sau fără să îşi pună prea multe probleme asupra consecinţelor şi mai ales în a căuta alternative. Mentalitatea însă, se instalează în golul lăsat de ignoranţă.

Sub aspectul psihologic, mecanismul maltratării copilului precum şi consecinţele sale, nu diferă fundamental de la o societate la alta. Ceea ce diferă, sunt formele şi frecvenţa de manifestare a felului în

care este maltratat copilul. Este uşor probabil, să gândim că acel copil maltratat va uita cândva şi nu va rămâne cu nimic din experienţele sale *dureroase*. Dar toată clinica arată însă contrariul; memoria corporală se află întotdeauna pe primul plan în suferinţa umană şi aceste dureri pot rătăci în sine aşa cum fantomele bântuie camerele goale şi pereţii groşi ai unui vechi castel. *O să-ţi aplic o corecţie pe care să o ţii minte toată viaţa!*, sunt cuvintele părintelui agresiv spuse copilului mic. Violenţa ne obligă să vedem în acest fel şi faţa perversă a relaţiei de ataşament.

Adultul, părintele abuziv, perverteşte legătura de respect şi încredere care ar trebui să-l unească cu copilul. El, părintele abuzator şi obsesiv, se cantonează în credinţa că fără el, copilul nu poate face nimic şi în acest caz acţionează de unul singur. Deseori copilul este supus exigenţelor nefondate ale adultului, nevoilor narcisice ale acestuia, în detrimentul propriilor lui ritmuri şi capacităţi de prelucrare. Orice abuz de putere mobilizează şi fragilizează subiectul care este transformat, volens-nolens, într-un obiect pasiv al educaţiei.

Suntem fiinţe ale comunicării şi nici măcar nu ar trebui să uităm acest lucru. O persoană care nu şi-a dezvoltat legături sănătoase cu familia nu poate manifesta ulterior dragoste nici faţă de semeni, nici faţă de societate. *Copiii care au crescut fără dragoste, devin adulţi plini de ură* (R. Spitz) dar, totuşi, nu este niciodată prea târziu pentru a ne debarasa de prejudecăţi, de principiile educative întunecoase, de instrumente teoretice inutile şi periculoase. Nu este niciodată prea târziu pentru a ne relansa în dinamica integrativă a vieţii.

Memento !

1. Binelui i se răspunde cu bine, bunătăţii ca şi răutăţii cu dreptate, nu cu răzbunare. Altminteri răzbunările s-ar ţine lanţ. Puterea de iertare pe care iubirea o reclamă, constituie una din trăsăturile principale ale omului. Că nu toţi ajung la un atare nivel este adevărat, dar numărul lor este în creştere.

2. A te apăra de duşman este o datorie care nu iartă, după cum şi lupta cu el pentru a-l anihila, a-l face inofensiv. (Este oare cazul copilului ?) A te răzbuna înseamnă a te coborî la nivelul duşmanului, adversarului. (Este copilul un duşman ?), după cum a te răzbuna pe copil, pentru că a comis nişte greşeli, deseori simple copilării este o mare greşeală.

3. Pentru ca şirul răzbunărilor să înceteze, cineva trebuie să aibă generozitatea iertării, şi chiar a uitării (educatorul, desigur).

Ce le spunem adolescenților despre sex

Dascălu Loredana

Sexualitatea reprezintă ansamblul fenomenelor vieții sexuale. Pentru că se întrebuințează paralel noțiunile genitalitate și sexualitate e necesar să le delimităm sensurile. Astfel, *genitalitatea* înseamnă ceea ce slujește la procreare, la reproducere și include ansamblul de caractere legate de organele de copulație, în vreme ce *sexualitatea* este extinsă atât la dragoste cât și la iubire.

Viața sexuală nu începe în preadolescență, după cum sunt tentați să considere chiar unii specialiști, ci din prima copilărie, deoarece pubertatea nu-i decât o etapă psihofiziologică, o perioadă în care tendința sexuală, devenită altruistă, se orientează spre un scop – *actul sexual ca atare*. După cum se știe S. Freud a stabilit etapele prin care trece normal sexualitatea. El a pornit de la premisa că există zone erogene, adică regiuni ale corpului în stare să provoace plăcerea senzuală, care predonimă la o anumită vârstă: *orală* (0-1 an) – sugerea la sânul mamei; *anală* (2-3 ani) – defecarea și micțiunea, învățarea deprinderilor specifice; *falică* (4-6,7 ani) – prevalente sunt organele genitale, are loc descoperirea lor; *latență* (7-11 ani) – când are loc o adevărată adormire a instinctului sexual; *genitală* (11-14 ani) – subiectul este apt pentru actul sexual. Nu trebuie să uităm însă că aceste stadii nu sunt rigide, ele se încalcă unele pe altele și nu apar la toți subiecții la date precise.

Întrebarea cea mai importantă ce preocupă adolescenții este: *de unde știu eu când sunt pregătit să fac sex ? Un prim indiciu este că vârsta ca în cazul căsătoriei: bărbatul se poate căsători numai dacă a împlinit vârsta de 18 ani, iar femeia numai dacă a împlinit 16 ani – adică dacă partenerii au vârsta nubilă* **(Codul familiei)** – aspect important din motive legale, fiindcă ambii parteneri e nevoie să fi împlinit vârsta nubilă. Ea este importantă și din punct de vedere anatomofiziologic și psihic, pentru că un corp și sufletul ce constituie unitatea omului relevă că înainte de aceasta, adolescentul nu este pregătit pentru o atare experiență. Este necesar ca un adolescent ori un tânăr, care începe viața sexuală, să cunoască îndeaproape problemele

imanente impulsului sexual, diferenței dintre sexe și să dispună de o bună cunoaștere a anatomiei corpului său, cu deosebire a organelor sexuale ale ambilor parteneri.

Aspectele emoționale ale relației sexuale sunt de o mare importanță: adolescenții și chiar mulți dintre tineri, uneori chiar adulți, nu sunt pregătiți din punct de vedere psihic, preponderent emoțional pentru a face sex, cea mai intimă relație interumană. Adolescentul e nevoie să fie sigur că legătura cu partenerul este o relație matură și sănătoasă: aceste aspecte pot fi lămurite prin discuții reciproce, precum și prin intervenția educatorilor în pregătirea debutului sexual, sigur că ea poate fi, în egală măsură, a familiei, medicului, psihologului ori dirigintelui. Sexualitatea depinde, totodată, de maturizarea organică și de condițiile socioculturale. În general, ea este supusă anumitor constrângeri, rezultat al înrâuririlor religioase sau etice. În comunitățile în care se dezvoltă liber manifestările pe această coordonată încep mult mai devreme.

Nici la băiat, nici la fată impulsul sexual nu-i atât de puternic la început, încât să fie nevoie de calmarea sa prin contact sexual. Acest fapt devine o problemă în momentul în care majoritatea adolescenților au destul de timpuriu relații, stimulându-și permanent impulsul sexual. Adolescenții cunosc impresiile sexuale, dar știu foarte puține despre contactul sexual. Ei sunt curioși, deoarece au auzit și au văzut mai multe aspecte în legătură cu aceste evenimente. Dânșii au de învins două piedici ca să ajungă la capătul evoluției lor de tineri maturi din punct de vedere sexual, mai cu seamă dacă nu au beneficiat de informații corespunzătoare înainte de a trece pragul adolescenței:

1. trăiesc cu impresia că ar fi nevoie să știe totul despre sexualitate numai pentru că au împlinit 14 ani; în momentul în care își dau seama că de fapt nu știu nimic, le este teamă să întrebe ca să se lămurească, fiindcă se gândesc, de fiecare dată, la reacția prietenilor, educatorilor, adulților care le vor descoperi ignoranța;
2. nimeni nu discută deschis despre problemele de sănătate sexuală și adolescenții au un handicap pregnant, consecință a lipsei de experiență.

Activitatea sexuală a adolescenților trebuie orientată cu aportul părinților – educatorii naturali – și a profesorilor, psihologilor și a medicilor – educatorii de profesie. Funcțiile sau responsabilitățile biologică și educativă a familiei cuprind sarcini concrete în legătură cu

pregătirea copilului pentru viață în general și pentru cea sexuală în special. Din păcate însă nu toți părinții înțeleg prerogativele responsabilităților menționate. Alții, convinși de caracterul impur al problemelor sexuale și speriați de pericolele ce pot să apară o dată cu pubertatea, pentru copilul lor, se gândesc să-l apere, menținându-l artificial în necunoașterea celor mai simple aspecte ale vieții sexuale. O altă răspundere a părinților are în vedere stabilirea limitelor, a reperelor și a unor reguli ferme în legătură cu viața sexuală. Mare parte din ceea ce îi învățăm pe copiii noștri în legătură cu sanogenia sexuală ține de buna purtare și numai atât.

Fumatul este un fenomen frecvent în rândul adolescenților din vremea noastră. Ei ar trebui să știe însă că pe lângă binele cunoscutei afecțiuni provocate, fumatul afectează și activitatea sexuală. Monoxidul de carbon din țigări are influrnță mai ales asupra penisului. Din cauza acestuia, vasele sangvine se contractă și penisul fiind cel mai vascularizat organ, va fi și cel mai afectat: sângele nu mai poate să-l umple ca să producă starea de erecție. Există studii care relevă că fumatul influențează alarmant și spermatozoizii și conduce la o incidență mai mare a avorturilor spontane, deopotrivă a nou-născuților cu handicap. Băieții sunt destul de receptivi la asemenea informații în măsura în care cineva e dispus și se implică serios să le asigure. Nu aceeași este situația, în cazul fetelor fumătoare, pentru că informațiile primite cu privire la efectul dăunător al nicotinei asupra ovarelor, implicit asupra fertilității nu par să aibă efectele scontate asupra lor.

Adolescenții, deopotrivă tinerii trebuie informați, nu în ultimul rând, în legătură cu metodele contraceptive care îi pot feri de sarcinile nedorite și de bolile cu transmitere sexuală. Ei trebuie să cunoască metodele contraceptive:

a. **orale** – *monofazice și multifazice* - ambele implică pilula ori pilulele;

b. **baraj**– *prezervativul, diafragma, spermicidele,dispozitivele intrauterine* (steriletul);

c. **sterilizarea chirurgicală**–*vasectomia, sterilizarea propriu-zisă* a bărbatului sau a femeii;

d. **abstinența** – amânarea sau renunțarea la actul sexual (Petroman, P.)

Atât băieții cât și fetele trebuie să fie bine informați, cu atât

mai mult cu cât ei nu-şi pot permite alternative contraceptive, deoarece costă prea mult în raport cu posibilităţile lor, în plus, majoritatea fetelor sunt deranjate de folosirea unuia sau altuia dintre mijloacele contraceptive şi acelora utilizate împotriva bolilor cu transmitere sexuală. Metoda contraceptivă folosită cel mai des o reprezintă pilula ori pilulele. În acest caz, primul fapt ce trebuie ştiut este că aceasta sau acestea nu te protejează împotriva bolilor cu transmirere sexuală şi când o iau fetele, dânsele e nevoie să ştie că se impune a fi luată zilnic şi cam la aceeaşi oră, mai mult există unele medicamente, cum ar fi antibioticele ori analgezicele care pot diminua considerabil eficienţa pilulei. Există un mijloc contraceptiv despre care adolescenţii şi tinerii nu ştiu prea multe: *pilula de a doua zi* – aceasta se întrebuinţează când a avut loc actul sexual neprotejat ori s-a rupt prezervativul; cazurile de nereuşită sunt foarte rare. În afara metodelor menţionate mai există şi cele naturale care necesită o vigilenţă permanentă, o motivare constantă pentru a le asigura eficacitatea: retragerea ori coitul întrerupt, curba temperaturii, metoda Billing, etc.

Adolescenţii şi tinerii trebuie să fie informaţi şi cu privire la bolile cu transmitere sexuală (BTS). Până în prezent au fost descoperite peste 50 asemenea boli din care opt pot cauza moartea. Acestea sunt: *HIV / SIDA, hepatita B şi C, vegetaţiile genitale sau condiloamele, clamidia, herpesul genital, gonoreea şi sifilisul.* Hepatita este supranumită şi *boala alfabetului,* pentru că virusul ei suferă mutaţii permanente iar medicii au identificat mai multe tulpini din aceşti viruşi. Ambele hepatite B şi C pot fi fatale în forme acute. Tratate la timp efectul lor poate fi anihilat. Vegetaţiile genitate sunt provocate de aşa-numitul *papiloma* – virus uman, ele sunt bolile cu transmitere sexuală cele mai răspândite din lume, deoarece pot trece luni de zile de la momentul în care s-a produs infectarea până când vegetaţiile pot fi observate pe oragnele genitale. Gonoreea şi clamidia supranumite şi *boli tăcute,* fiindcă majoritatea celor infectaţi nu prezintă simptomele aşteptate. Aceste două boli cu transmitere sexuală sunt rareori fatale în cazul bărbaţilor, însă femeilor le pot cauza moartea.

SIDA este una din bolile cu transmitere sexuală cel mai des întâlnită şi se datorează virusului HIV. Transmiterea lui de la o persoană la alta se realizează la nivelul celulei. Modurile de contaminare sunt; a) *sângele ce vehiculează limfocitele contaminate pe care le conţine; contaminarea prin sâmge se face, cu deosebire, în*

rândul acelora care utilizează drogurile injectate cu seringi murdare; b) secreţiile sexuale. Sifilisul începe în locul contactului cu o leziune cutanată. Netratată boala poate să afecteze sistemul nervos. Herpesul este şi el de două tipuri: tipul unu – cel de la gură care este transportat cu mâna în timpul mângâierilor, sărutărilor şi poate deveni de tip doi, când contaminează regiunea vulvară prin contact sexual.

După cum rezultă din prezentarea succintă a problemei, activiatea sexuală reprezintă un aspect important în viaţa oamenilor care reclamă cunoştinţe şi responsabilităţi permanente şi ubicue în tot ceea ce presupune activitatea sexuală, când, unde şi cum facem ceea ce facem. Acestea sunt doar câteva aspecte ale activităţii sexuale ce ar trebui să fie cunoscute de fiecare adolescent şi nu, în ultimul rând, de către educatorii naturali şi cei de profesie. Oprindu-mă asupra unor asemenea probleme am dorit să subliniez necesitatea rezolvării lor, posibilă prin informare continuă, cunoştiinţe şi responsabilităţi din partea familiei şi a şcolii.

Cineva spunea că e nevoie să ne creăm timpul pentru dragoste, deoarece când dispare încordarea şi stresul, aceasta va fi de natură să ne satisfacă. Gerti Senger, psiholog german aprecia că în acest scop s-au realizat paşi importanţi în vederea dobândirii momentului de linişte, satisfacţie şi bucurie. Astfel:

- de când a apărut pilula, tinerii, chiar adolescenţii şi adulţii pot face dragoste când vor, pentru că barierele morale şi tabu-urile au dispărut. Până acum, până în acest moment, sexul a fost frustrat de acel *ceva* care a devenit diacronic un fapt obişnuit, chiar plictisitor; mulţi parteneri cred că în sexualitate vor găsi un refugiu, o compensaţie a părţii care nu şi-a aflat împlinirea; în realitate avem de-a face cu o frustrare şi, în consecinţă, absenţa dorinţei nu va întârzia să apară;
- stresul i-a determinat pe mulţi tineri şi adulţi să nu aibă puterea şi libertatea de a investi în sentimente trainice; de aceea ei au căutat o compensaţie în sex, fără să-şi dea seama că o asemenea situaţie este imposibil să supravieţuiască plăcerii şi dorinţei;
- timpul pentru dragoste este al nostru, după cum a noastră este întreaga viaţă, e nevoie să ni-l asigurăm, după cum e necesar să învăţăm să ne trăim viaţa.

Pregătirea pentru viață înseamnă și educație sexuală. În adolescență pot începe primele experiențe sexuale, fapt ce-i obligă pe adolescenți să cunoască anatomia și fiziologia aparatului genital, după cum tot ei e necesar să știe că relațiile sexuale la această vârstă nu răspund unor nevoi reale ale stadiului în care se află, precum și faptul că *abstinența nu-i dăunătoare din punct de vedere fizic și psihic.* Secolul în care trăim, oamenii ce-l alcătuiesc percep și înțeleg într-un alt fel realitatea, implicit cea sexuală. Din asemenea considerente este imperios necesar să acționăm în consecință.

Infidelitatea

Florin Carla

Infidelitatea înseamnă instabilitate, necredință, inconstanță, ceva mai mult încălcarea credinței conjugale, fapt ce demonstrează nestatornicia în dragoste, iubire și căsătorie. Altfel spus infidelitatea este antonimul fidelității.

Când două persoane decid să se căsătorească, ele rostesc un jurământ în Biserică, ce *include* și clauza conform căreia soții își datorează fidelitate. Dar simplu jurământ, jurământul în sine nu- fiabil, nu prezintă suficientă garanție pentru unul sau altul dintre parteneri. Așadar, cuvintele nu sunt de ajuns.Trebuie să crezi în ele și să te comporți ca atare. Dacă nu crezi ce rost mai are căsătoria?. Nimeni nu știe precis limitele fidelității.Acest lucru depinde de fiecare și de ceea ce-i dictează conștiința și morala. Infidelitatea devine una din cauzele majore ale divorțului. Când vorbim de infidelitate ne gândim la înșelare și trădare, inexactitate și neadevăr. Urmarea sa provoacă suferință partenerului, corolar al nerespectării fidelității conjugale înfăptuite de unul dintre soți.Nu contează cine înfăptuiaşte adulterul, el are repercusiuni asupra vieții cuplului și, concomitent asupra copilului ori copiilor dacă aceștia există. Infidelitatea provocă suferințe sufletești, ceea ce poate duce la apariția unor boli psihosomatice, depresiei, chiar a suicidului sau crimei. Cabinetele doctorilor sunt pline de persoane care suferă de aceste boli ale sufletului.

Nimeni nu poate afirma că nu va fi confruntat într-o zi cu infidelitatea, că el sau ea nu va fi cel (cea) infidel(ă) sau cel (cea) înșelat(ă). Niciodată nu știi ce se poate întâmpla sau care va fi cauza care va determina persoana să comită adulter.Cert este că acest lucru se

întâmplă mai frecvent decât credem.În zilele noastru. adică în secolul al XXI-lea. tot mai mult auzim la radio sau vedem la televizor. citim în ziare despre cutare şi cutare cuplu care s-a dizolvat din cauză că unul dintre parteneri a încălcat jurământul conjugal. nu a respectat fidelitatea. Auzim întruna cuvântul adulter, dar nu ştim care este motivul ori care sunt considerentele pentru care o persoană sau cealaltă din cuplu uită de jurămintele făcute, uită de familie şi se angajează în comiterea adulterului ?

Sunt multe cauze care pot duce la infidelitate. Ea apare, de obicei din nevoia de a depăşi ceea ce devine rutinar, şablonard. automatizat. Când vorbim despre rutină, ne referim la faptul că ambii parteneri se complac în executarea aceloraşi comportamente, adică fiecare ştie ce va face fiecare. Această previzibilitate provocă în unul dintre parteneri sau în ambii dorinţa de a se întâmpla ceva nou, dorinţa de a *ieşi din rutină*. de a ieşi din starea de amorţeală în care s-a(u) complăcut. În consecinţă el ori ea caută în altă parte ceea ce partenerul nu a fost în stare să-i mai ofere. Pentru a evita acest fapt fiecare partener ar trebui să-şi păstreze o parte de mister, ceea ce ar alimenta relaţia şi ar contribui la bararea creării unor deprinderi mecanice, mereu aceleaşi. rutiniere. E imperios necesar să păstrăm misterul, să-l cultivăm. să evităm previzibilul. să ne surprindem unul pe altul şi să nu încetăm niciodată să promovăm noul. insolitul în relaţiile noastre cu partenerul.

O altă cauză a infidelităţii ar putea fi lipsa de comunicare dintre partenerii care alcătuiesc diada. Dintotdeauna lipsa acesteia a făcut ca oamenii să înţeleagă greşit unele comportamente, gesturi sau situaţii. În cadrul familiei, lipsa de comunicare este nesănătoasă şi, totodată, primejdioasă pentru că, dacă partenerii nu vorbesc între ei, se poate ajunge la neînţelegeri, îndepărtarea unuia de altul şi până la urmă la infidelitate şi divorţ. Când nu comunici nu ştii ce-şi doreşte partenerul. Dacă partenerul(a) se simte nesatisfăcut(ă) sau neîmplinit(ă) atât pe plan fizic cât şi psihic, el sau ea va căuta în altă parte pe cineva care să-l(o) asculte şi să-l(o) ajute. În zilele noastre tot mai multe familii intră în disoluţie din această cauză, dar totodată sunt destule cupluri care apelează la consilieri matrimoniali pentru a încerca să-şi salveze căsnicia. Să nu uităm prin urmare că ea, comunicarea este prioritar o percepţie ce implică transmiterea, intenţionată sau nu, de informaţii menite să elucideze ori să înrâurească partenerul sau pe oricare

destinatar, receptor. În același timp în care o informație este transmisă se produce o acțiune asupra subiectului receptor și un efect retroactiv (feed-back) asupra persoanei ce emite care, la rândul său, este influențată. Încă ceva, limbajul nu-i singura conduită în comunicare, aici mai intervin mimica și gestul. Pe de altă parte nu toate comunicările se exprimă rațional. *Percepem, suntem tentați să percepem mai mult decât se comunică, suntem în stare să percepem indici subtili, neconștientizați* (comunicarea metaforică și paradoxală - Alex Mucchielli). Comunicarea nu-i un privilegiu al oamenilor, dar cea realizată prin cuvinte este intrinsecă omului și numai lui. *De aceea s-ar impune să profităm mai mult de ea ca să ne percepem reciproc mai bine și ca să acționăm continuu, convergent, sinergic - aici, acum, și cu toții în aceeași direcție* – (Petroman, P.).

Pe lângă rutină și lipsa de comunicare,o altă cauză care duce la infidelitate este timpul pe care partenerii și-l acordă sau mai degrabă pe care nu și-l acordă unul altuia. Multe femei se plâng că soții nu le prea acordă timp,că toată ziua lucrează sau fac orice altceva. Femeia, pe lângă faptul că este gospodină, are grijă de casă,de copii și lucrează, are nevoie să-și împărtășească gândurile cu cineva, de preferabil partenerul. Dacă acesta nu-i acordă timp ca să spună tot ce are pe suflet, ea va refula totul, se va simți frustrată și până la urmă va căuta pe altcineva care să-i acorde atenția dorită, să o perceapă și să o înțeleagă așa cum se cuvine.

Infidelitatea poate avea diferite cauze. Cele enumerate de noi nu sunt singurele care pot induce o *infracțiune,* dar sunt printre cele mai importante. Încercarea de a fi exhaustivi nu folosește nimănui.

Bărbații, se știe foarte bine, înșeală mult mai ușor decât femeile. Pentru ei, de multe ori, o relație pasageră nu are prea multă importanță. Ei vizează o descărcare sexuală și nu investesc sentimente profunde în aceste relații. Dar, la femei este o cu totul altă situație deoarece ele investesc sentimente în relația cu partenerul. Dânsele consideră că dacă sunt implicate într-o relație numai partenerul ales are importanță, și se concentrează să-i ofere acestuia tandrețe, consolare, încredere, dragoste, iubire. Pentru ele trădarea echivalează cu dezmembrarea căsniciei. Este foarte greu să ierți pe cineva care te-a trădat, pentru că nu ai certitudinea că nu-ți va înșela încrederea din nou.

Dacă până nu de mult bărbații au comis cu ușurință adulterul fără să suporte cu adevărat consecințe grave, deoarece Statul și Biserica

erau *complici* plini de indulgență, aveau chiar și opinia publică de partea lor, în schimb, femeile care comiteau adulterul erau aspru pedepsite. Ele erau catalogote drept *femei ușoare, destrăbălate.* În zilele noastrese a apărut o nouă tendință . Odată cu *revoluția sexuală* femeile au început să-și schimbe mentalitatea. Ele au astăzi o mare libertate și acum sunt egalele bărbaților. Dacă o femeie își înșeală bărbatul astăzi se spune *e problema lui* sau *bine face*, ceea ce înseamnă schimbare nu numai de ton, ci și de optică (W. Reich).

Până la urmă ambii parteneri, care formează un cuplu trebuie să învețe să se iubească sincer, să se aprecieze reciproc, să se trateze unul pe altul ca egali și să-și fie fideli unul altuia. Dacă nu-i fidelitate, nu poate fi dragoste, cu atât mai mult iubire. Aspectele conative sau voliționale ale unui partener ori ale amândurora, legate de motivații și de pulsiuni, constituie fundamentele afectivității, prin urmare și ale dragostei ori ale iubirii totale.

Într-o lume ideală partenerii care se angajează într-o relație serioasă care presupune căsătoria ar trebui să respecte jurămintele făcute unul altuia, deopotrivă și în fața lui Dumnezeu și să nu se mai ia în calcul varianta infidelității. Dar, cum noi nu trăim într-o asemenea lume și acest lucru se întâmplă destul de frecvent ar trebui să se perceapă și să se priceapă comprehensiv consecințele lor, deoarece *nu numai o mare durere, cum este infidelitatea, îți poate tulbura liniștea ori fericirea căminului tău, ci și o altă fericire.* Oricine vrea să fie fericit nu are voie să se abată de la calea virtuții și a onoarei. Întâmplările neprevăzute aidoma marilor nenorociri – și infidelitatea ar fi una – nu au loc singure. Infidelitatea reprezintă unul din izvoarele lor. Acum, când cunoaștem acest adevăr inalienabil, să încercăm să facem tot ceea ce ține de noi ca să-l acceptăm. Dar, ca adevărul să învingă e imperios necesar să lupți alături de soție ori soț pentru triumful său.

MEMENTO!

1. Răsplata virtuții se află în ea însăși.
2. Virtutea este adevărata și unica noblețe.
3. Avem trei prieteni siguri: tatăl, mama și soția credincioasă.
4. Femeia vinovată este floarea peste care s-a călcat.
5. Unde este dragoste este și credință.
6. Dragostea vrea credință și credința vrea fermitate.

La început a fost gelozia?

Bold Andrei

Egalitatea este posibilă doar cu ajutorul diferenţelor printr-o complementaritate a rolurilor,atitudinilor,comportamentelor celor două sexe, printr-o echilibrare a domeniilor şi nivelurilor în care cei doi îşi exercită autoritatea şi puterea.(Ciupercă,C). Să fie oare această stare de fapt un izvor nesecat de *gelozie*? Şi dacă râvnim atât de asiduu după putere şi în acelaşi timp iubim persoana aleasă, putem oare să fim conştienţi în fiecare moment de efectele distructive ale ei?.

Mergând mai departe cu raţionamentul ne întrebăm obiectiv: Suferă oare copii noştri din cauză că noi nu ne putem controla gelozia? Nevoia de a deţine autoritatea într-un cuplu este probabil la fel de mare precum iubirea. Analizând afirmaţia conchidem că autoritatea este un rezultat al coerenţei, potrivirii, al liberului consens într-o diadă cu privire la *cine este şeful ...* şi de ce. Putem privi autoritatea ca un factor mobilizator, când aceasta este combustibilul care face cuplul să funcţioneze şi, în multe cazuri, acest lucru se intâmplă şi este acceptat de ambii parteneri. E imperios necesar să precizăm că numai în cazul în care *autoritatea* este clar delimitată şi înţeleasă, ea funcţionează. Autoritatea constă în influenţa impusă altora, în cazul nostru lui sau ei, din dorinţa ardentă de a fi ascultat într-un anumit domeniu. Se ştie şi ne-am convins şi noi că *autoritatea este la fel de însemnată şi tot atât de indispensabilă copiilor* (de ce nu şi soţiei ori soţului), *precum iubirea*. În raport cu stadiile de dezvoltare, poate că în nici unul nu-i atât de importantă autoritatea, ca în adolescenţă. Elevii şi studenţii stimează educatorii autoritari, ei sunt pe deplin conştienţi că fără disciplină activitatea grupului sau a clasei, după cum însăşi devenirea personală sunt serios perturbate.

Fără autoritate, educaţia se realizează greu, personalitatea rămâne slabă, inconsistentă şi educatul, oricare ar fi el, trăieşte în insecuritate şi anxietate. Nu-i mai puţin adevărat că rău înţeleasă, autoritatea are ori poate avea urmări incalculabile asupra personalităţii educatului. În familie, de exemplu, unde tata îşi exercită autoritatea autocratic (sau mama) şi manifestă rigiditate exacerbată generează eşecuri şi tulburări comportamentale inprevizibile. *Autoritatea incumbă*

nu doar cerințe, ordine, ci și înțelegere, protecția copilului în fața greutăților și a necazurilor inerente vieții, depășirii obstacolelor pe care ar fi imposibil să o realizezi singur (Bochenski, J.M.).

Ce se întâmplă însă, când este prost înțeleasă și se abuzează de ea? Unii dintre demonii care pot apărea din această conjunctură este *gelozia*. În nici un caz congenitală, mai degrabă învățată, desăvârșită (Petroman, P.) gelozia poate genera scindări adânci în cuplu. În același timp, fructul iubirii celor doi, copilul, poate fi foarte afectat de această stare de fapt, crezând printre altele că el este vinovat de situația tensionată din familie. Killmann (1984) consideră că *ocazional sentimentele atenuante de gelozie sunt normale pentru persoanele care iubesc... asemenea sentimente cu o valoare adaptativă în sensul, că ele întăresc motivația conduitei interacționale a partenerilor* (Petroman, P.). Și, dacă privim lucrurile din această perspectivă, ne este puțin mai ușor să considerăm *gelozia* ca un *rezultat al iubirii, dar și al autorității defectuos aplicate*. Mentalitatea de stăpân, sentimentul de inferioritate, iresponsabilitate și egoismul persoanelor angajate în diadă sunt numai câțiva dintre catalizatorii care pot înlesni apariția și perpetuarea sentimentului de *gelozie*.

Familia ca entitate este în continuă schimbare și, ca orice ființă vie, are nevoie de o identitate bine structurată care să funcționeze. Persoanele angajate în acest *joc*, la rândul lor, au identități diferite care trebuie, la modul ideal, să se completeze pentru a crea fundamentul necesar altor identități – cele ale copiilor. Prin iubire, educație, creștere, schimb cu mediul – copilul își formează o personalitate care îl ajută *sau nu* să se adapteze mediului și societății.

Educatul, pe de altă parte, este un burete care absoarbe și în același timp învață tot ceea ce îi este accesibil iar, dacă în familie este evident sentimentul de gelozie în manifestarea sa plenară, acesta le asimilează la fel de ușor ca iubirea. Astfel ia naștere în conștiința sa o entitate dual㠠- *dragoste - ură* - care îl educă în consecință. În fond *iubirea și ura* sunt urmarea atitudinii părinților, binelui și răului pe care aceștia sunt în stare să le facă cu sau fără voia lor. Sunt oameni și viața ne-a demonstrat-o, care nu pot iubi pe unii din semenii lor, fără să-i urască pe alții dintre ei. Ce înseamnă aceasta într-o familie ? Nenorocire !. Sigur că la fel de deunătoare este și indiferența, impasibilitatea ori nonșalanța unuia sau altuia dintre părinți. Sunt lesne

de observat procentajele ridicate de delincvenți minori care provin din familii destrămate. unde cauza majoră a denuclearizării a fost *gelozia* sau *autoritatea* prost înțeleasă. (*autocratică, democratică, laissez faire pe de o parte, epistemică, deontică și tolerantă, pe de altă parte*).

Să privim mai puțin dramatic situația și să analizăm ce se întâmplă cu acei copii care *supraviețuiesc* acestei lupte între părinți. Aceştia vor dezvolta gelozie, egoism, iresponsabilitate, labilitate emoțională și, mai mult de cât atât, le vor perpetua următoarelor generații. Putem menționa faptul că aceste *calități* sunt nonadaptative și pot avea repercusiuni nefaste pentru dezvoltarea normală a educatului. oricare ar fi el.

Dacă privim obiectiv realitatea din zilele noastre, copiii par a fi din ce în ce mai lipsiți de identitate și un factor crucial al acestei stări de fapt este negarea identității familiei din care provin. De ce această situație? – Poate simpla cauză că nu sunt de acord cu mentalitatea, stilul de viață și. nu în ultimul rând. greșelile făcute de familie și repercutate asupra lor.

Mergând mai departe constatăm că astfel de copii vor dezvolta, mai devreme sau mai târziu. aceleași atitudini și comportamente în familiile pe care le vor constitui la vârsta adultă și astfel cercul se va închide pentru a fi redeschis cu o altă generație.

Propunem un simplu pattern pe care îl denumim – concentric – pentru a denumi și închide sub un singur tot afirmațiile noastre de până acum. Am plecat de la egalitate – am realizat că ea nu există fără să fie sudată cu complementaritate, am găsit alături de autoritate și am obsevat că dacă nu este bine delimitată și înțeleasă creează *demoni.* Vorbind despre ei, ne-am întâlnit cu gelozia și am văzut cât rău lasă în urmă și am închis cercul pentru a-l redeschide.

Concluzionând asupra acestui demers observațional ne propunem să găsim un pattern destul de vizibil pentru a caracteriza, categorisi și desface în bucăți mici și simplu de manipulat, părțile cercului, pentru a le înțelege, accepta și nu în ultimul rând pentru a le controla.

Memento !

1. Gelozia reprezintă unul dintre cele mai dese motive ale disoluției cuplului, ea se bazează pe un pericol real, acela al infidelității unuia dintre parteneri.

2. Persoana geloasă, indiferent de sex, trăieşte aproape toate emoţiile, dispoziţiile şi sentimentele negative: supărarea, furia, ura, disprețul, ruşinea, frica, disperarea şi deprimarea; se manifestă mai frecvent la femei.

3. Sentimentul geloziei este intrinsec celor care s-au iubit şi se mai iubesc încă. Acei care exhibă nonşalanţa, escamotează în realitate gelozia şi pot ajunge să sufere depresii, accese de migrenă ori fac exeme cutanate pe bază nervoasă.

4. Gelozia nu ocoleşte pe nimeni. Toţi acei care constată că relaţia lor este în pericol încep să-i simtă puterea ei de a eroda la temelia familiei.

5. Ea poate fi: a) *patologică*, de regulă consecinţa unei copilării nesigure, unei gândiri tulburi, incoerente, ameninţate de tot felul de pericole; echivalentă unei stări morbide; b) *normală*, rezultat al ivirii şi dezvoltării unei neîncrederi într-o relaţie; oricare ar fi gelosul aduce drept dovadă de infidelitate argumente insignifiante ori se pretează la tot felul de interogări, controlul şi urmărirea partenerului, suspicionarea sa, fapt ce îl determină să abordeze continuu tema infidelităţii.

6. Gelozia poate apare şi după naşterea unui copil ori mai mulţi – în acest caz taţii sunt geloşi pe atenţia acordată bebeluşului, respectiv bebeluşilor, la rândul lor, mamele nu permit taţilor să se ocupe într-un fel sau altul de copil dintr-un sentiment de gelozie.

Denuclearizarea familiei

Brănescu Oana-Cristina

Disoluţia familiei reprezintă soluţia finală într-o căsnicie unde partenerii nu se mai înţeleg, nu se acceptă unul pe altul, mai mult ajung să se dezavueze reciproc. Divorţul rezidă în desfiinţarea pe cale legală a familiei, denuclearizarea ei.

Prin divorţ se pune capăt cuplului conjugal, deoarece în casatoria celor doi parteneri se topesc elementele de fond pe baza cărora ea a fost constituită: sentimente reciproce, relatii de apropiere şi prietenie, ajutor mental, şi material (I. Mitrofan). La polul opus

divorțului, căsătoria este un proces viu, dinamic, oscilatoriu, care are propriile sale anotimpuri, care developază fidel nu numai evoluția partenerului, ci și propria noastră transformare. Pentru a se salva de patima necruțătoare a trupului, de surogate și platitudini, cuplul marital trebuie igienizat de toate miturile și cosmetizat în măsura în care mai este posibil. Este nevoie de efort în cadrul ajustărilor și acomodărilor ulterioare. În plus nu se știe dacă sunt utile, dacă folosesc într-adevăr cuiva. Cine găsește o femeie bună, acela a găsit binele și bucuria. Cine o alungă pe femeia cea bună, acela alungă binele și bucuria. *Femeia ce bună* – spunea Solomon – *este o cunună bărbatului său. Îi împodobește familia, bogăția și rudele. Mai mult femeia înțeleaptă înalță casa sa, iar cea nebună o pustiește.* Chiar așa, după cum omul nu poate trăi fără aer, fără pământ, fără apă și fără mâncare, tot așa nu poate trăi nici fără femeie, ea reprezintă condiția perpetuării și întineririi lumii. Fără ea toți oamenii ar îmbătrâni și ar muri.

Și, totuși, o curiozitate: ideea divorțului, în ciuda faptului că familia este o reușită și creează impresia că merge este vehiculată de cele mai multe ori de parteneră care vorbește despre divorț ca despre o posibilitate. Cauzele unei asemenea situații ar putea fi:

a) *nașterea unui copil* – stresul inerent perioadei de dinainte și după nașterea lui generează ideea revenirii la viața liberă, lipsită de griji; femeia a renunțat la serviciu, eventual este în concediul prenatal, simte că și-a pierdut independența, nu se mai poate descurca singură, e la dispoziția copilului și a soțului – asemenea motive generează sau pot genera ideea de divorț;

b) *divorțul prietenelor* – acestea, deși au divorțat, se descurcă; stăpânită de o asemenea idee aceeași femeie constată că, de fapt, nici ea nu-și mai iubește soțul, că ar fi mai bine liberă ca să nu mai aibă atâtea răspunderi;

c) *revenirea la serviciu* – femeia trece drept cineva: soție, mamă, arată bine, e o femeie împlinită, constată că bărbații se opresc și o privesc cu jind, etc.; toate acestea și multe altele o pun pe gânduri: ce-ar fi să fiu liberă ?

d) *copii cresc, ajung să părăsească familia* – se îndepărtează de familia de origine, casa părintească, fiindcă pleacă la studii ori se căsătoresc; partenerii ajung să se cunoască foarte bine, să-și cunoască rutina, tabieturile încât, de regulă, i se pare că a rămas neîmplinită și drept urmare intervine perioada de criză, eventual divorțul.

Dar, *rutina, ruina şi rugina, comoditatea, teama de un început nou, ruşinea* în faţa copiilor, rudelor, oamenilor din comunitate, etc. sunt tot atâtea motive care învinge ideea divorţului şi partenerii pot rămâne împreună până la adânci bătrâneţe.

Separarea prin divorţ a partenerilor sugerează, aşa cum am menţionat, o căsătorie afectată, în deriva. Acest lucru însa nu certifică cu nimic faptul că foarte multe persoane nefericite n-au ieşit din *temniţa mariajului lor* încă. O aluzie răutăcioasă referitoare la acest lucru spune că *50% din cuplurile căsătorite divorţează, dar celelalte 50% încă se mai ceartă.* Într-adevar, erupţiile conjugale sunt mai numeroase decât divorţurile oficiale, mai ales datorită penuriei de locuinţe şi convingerii, mult răspândită şi liber asumate de numeroşi părinţi, că în beneficiul copiilor, orice sacrificiu din partea lor constituie o datorie care nu iartă.

În ceea ce priveşte frecvenţa fenomenului, se apreciază că *astăzi, una din trei căsătorii ajunge la dovorţ* (A. Birch). *În opinia lui Reiss (1980), cele mai frecvente divorţuri sunt în primii 7 ani de la încheierea căsătoriei.* În plus, cuplurile care a-au constituit înainte de 20 de ani sunt mai expuse la divorţ. O statistică recentă, pusă în circulaţie de A. Burgess (2003), menţionează că *până la împlinirea vârstei de 40 de ani, pericolul divorţului se diminuează cu 9% pentru fiecare an petrecut împreuna.*

Cauzele divorţului sunt dintre cele mai răspândite. Există importanţi factori macroscopici care dezvăluie fragilizarea unui cuplu. Anumite teorii susţin că există o legătură între satisfacţie şi stabilitate. Se fac referire la: gradul de compatibilitate dintre parteneri, teoria schimbului psihosocial, socializarea cu familia de origine, factorii economici, mediul social, evoluţia relaţiei de cuplu, armonia sexuală şi, nu în ultimul rând, problemele personale acutale. Revenind la cauzele ce pot genera un divorţ, observam cristalizarea unei tot mai noi *mentalităţi despre divorţ, care nu mai este tratat ca un eşec, ci, din contră, ca o soluţie constructivă în faţa unei crize insolvabile.* Dintre cauzele cele mai frecvente s-au cristalizat următoarele:

- emanciparea economică a femeii, dobândirea propriilor resurse de subzistenţă, fac ca femeia să nu mai fie dispusă să tolereze o căsnicie nocivă şi degradantă;
- sporirea apreciabilă a speranţei de viaţă îi determină pe parteneri să nu se mai complacă într-un compromis insalubru, ci să taie

nodul gordian al nefastei lor căsnicii, pentru a acorda o şansă anilor ce vor veni.

• gravitatea consecinţelor divorţialităţii însa este în funcţie de mai mulţi factori - existenţa copiilor, capitalul afectiv, dar şi cel material investit în căsnicie, valoarea fiecărui partener pe piata maritală, constelaţia de rude şi prieteni care îi poate antura consolator pe oricare dintre soţi, etc.;

• de obicei copii sunt lăsaţi în custodie maternă, de aceea frustrările psihologice sunt mai suportabile pentru tată, iar costurile materiale pentru mamă; de regulă, stima de sine, la copilul care traversează divorţul părinţilor săi, rămâne mai robustă decât a celui care continuă să trăiască prins în mijlocul unui infern conjugal;

Diovorţul poate afecta considerabil identitatea unei persoane, şi, de obicei, ambii parteneri sunt marcaţi profund de un asemenea eveniment. Pe scala ce ierarhizează factorii stresanţi, în funcţie de intensitatea lor, divorţul ocupă poziţia secundă, după decesul partenerului de cuplu. Virulenţa efectelor cu care se acompaniază, divorţul este cauzată de configuraţia etapei premergătoare - dacă aceasta a fost poluată de distorsiuni grave şi îndelungi, persoana poate recepta separarea definitivă ca pe o binecuvântată eliberare, dimpotrivă, dacă evenimentul s-a consumat intempestiv, fără indicii sau preparaţii anterioare, el semnifică o traumă majoră.

Hărţuiala ori tracasarea sexuală sunt acţiuni cu substrat sexual, de la simplul avans inoportun până la uşoare agresiuni fizice şi psihice, şantaj, tracasare de orice fel – este sau poate deveni şi un motiv de divorţ, în cazul în care aceasta are loc în sânul familiei (hărţuială domestică).

Dezavuată – mai multe ţări au elaborat legi care condamnă *hărţuiala sau tracasarea sexuală, domestică sau de altă natură* în timp ce în altele s-au adoptat măsuri împotriva şefilor care recurg la avansuri nedorite, fie fizice, mai mult sau mai puţin dure, fie atingeri inacceptabile ori verbale de diferite feluri, fie presiuni care să conveargă spre întreţinerea relaţiilor sexuale. În ansamblu, hărţuiala vizează în cea mai mare parte femeia, chiar dacă, mai recent, au început să existe şi bărbaţi care se consideră tracasaţi sexual în familie sau la serviciu (hărţuiţi domestic). Dar, cel mai des divorţul este consecinţa *infidelităţii,* deşi cei mai mulţi dintre bărbaţi dintr-un eşantion de 245,

85-90% au declarat că nu se consideră vinovați pentru că au avut relații extraconjugale, deoarece au știut și știu până unde pot ajunge și când anume trebuie să se oprească. Cei în cauză apreciază că dragostea și iubirea nu trebuie echivalate cu sexul; în raport cu femeile cu care fac sex, cei menționați declară că nu le nutresc nici un sentiment 80-85% din cei în cauză.

De ce o fac totuși ? – din curiozitate, de dragul aventurii, din dorința de a nu fi bănuiți că ar putea fi impotenți, pentru noutate, pentru a primi de la partenera de sex ceea ce soția nu este dispusă să-i ofere, o mare parte dintre bărbați apelează, din aceleași considerente, din când în când, la prostituate. În acest caz, cu atât mai mult, bărbaților nici nu le trece prin minte că, de fapt, ei și-ar înșela soția.

Divorțul înseamnă, în toate cazurile, ruperea legală a căsătoriei. În momentul înfăptuirii sale, disensiunile și neînțelegerile conjugale ating apogeul. De cele mai multe ori el și ea se despart însă în condiții amiabile, fără aversiuni și hărțuieli (Petroman, P.).

Căsătoria încetează în cazul morții unui partener ori desfacerii sale prin divorț. Instanța judecătorească poate desface căsătoria prin divorț când, datorită unor motive temeinice, raporturile dintre soți, sunt grav vătămate și continuarea căsătoriei nu mai este posibilă. Divorțul poate fi pronunțat numai pe baza acordului ambilor soți, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții: *până la data cererii de divorț a trecut cel puțin un an de la încheierea căsătorie, nu există copii minori rezultați din căsătorie, oricare dintre soți poate cere divorțul când starea sănătății sale face imposibilă continuarea căsătoriei, etc.* (Codul familiei).

În raport cu experiența celor divorțați, acesta cunoaște mai multe ranguri: *emoțional, economic, parental, social comunitar, psihologic.* În loc de alte concluzii:

1. A pleca înseamnă a muri puțin.
2. Gelozia reprezintă primul pas spre despărțire.
3. Dacă admiți că o căsnicie este o asociație pentru bunul trai în viață, e rușinos, firește, să protestezi când e dizolvată.
4. Absența este dușmanul iubirii.
5. Iubește-mă puțin, dar întruna.

De la iubire la divorț

Negrei Nicoleta

A te îndrăgosti este ca atunci când aluneci şi cazi pe o coajă de banană sau când ratezi treapta unei scări . Relația de dragoste ocupă un loc privilegiat şi poate deveni exclusivistă, făcând ca celelalte relații de prietenie, familiale să treacă pe un plan secundar .

Această stare de îndrăgostire este caracterizată prin rapiditatea şi imprevizibilitatea fenomenului ce caracterizează modul în care se intră in faza inițială sau pasională a relației amoroase. Se disting anumite stări prezente în această fază :

- prezența aproape permanentă a imaginii partenerului în gândurile îndragostitului,
- idealizarea partenerului, dificultatea de a suporta conflictele sau frustrările (despărțiri şi absențe), dorința ca sentimentele să fie reciproce.

Există anumite *condiții ale iubirii* pasionale, *prima* dintre acestea este *socioculturală:* starea de îndragostit apare în societățile în care îi este oferit un statut în care tinerii au învățat că această formă de relație ar putea exista. *A doua condiție este întâlnirea unui obiect potrivit*, adică de cela care declanşează emoția erotică; este o persoană de sex opus percepută ca *atrăgătoare.* Calitățile obiectului sunt variate, în afară de apartenența sexuală, vârsta, morfologie şi anumite trăsături fizice, sunt evocate ținuta şi unele trăsături comportamentale şi intelectuale. Atracția erotică este un fenomen cu declanşare rapidă, ba chiar imediată, în care se invocă un determinism biologic. *A treia condiție* a iubirii pasionale este ca *sentimentele să fie calificate drept amoroase;* acesta este rezultatul reuniunii dintre o stare emoțională erotică şi un context în care emoția în cauză este recunoscută ca erotică.

Este interesant de aflat dacă se poate prezice durata unei relații amoroase. Pentru a afla răspunsul la acestă întrebare, avem în vedere două categorii de cupluri: cuplurile echilibrate şi dezechilibrate. Cele dintâi sunt cele în cadrul cărora ambii parteneri prezintă interacțiuni echilibrate între mişcările afective şi comportamentale pozitive şi negative. La următoarele predomină mişcările negative; partenerii sunt puşi pe ceartă, sunt mai defensivi, mai puțin concilianți, irascibili,

indiferenți față de partenerii lor și au o dispoziție mai puțin bună decât cuplurile echilibrate. În mod evident, în cazul acestor cupluri va apărea de-a lungul timpului ideea despărțirii, apoi despărțirea propriu-zisă și în cele din urmă divorțul .

Se pot extrage anumite constatări destul de previzibile: șansele ca un cuplu să se despartă sunt cu atât mai mari cu cât soții sunt mai nemulțumiți, nu comunică între ei îndeajuns și au o relație în care conflictele sunt mai dese decât situațiile de consens. Și anumite nevoi emoționale nesănătoase duc la căsnicii nesănătoase. Cei care simt că soluția ar fi divorțul și căutarea altui partener, de obicei sfârșesc prin a se căsători cu o persoană cu aceleași nevoi emoționale. Răspunsul real la situațiile emoționale nesănătoase nu este preocuparea de a găsi un nou partener, ci preocuparea soților unul pentru altul, pentru ca ei să învețe cum să ajungă să-și satisfacă nevoile emoționale într-un mod potrivit .

Cum se ajunge la divorț ? Este evident că există trei mari motive de divorț, denumite și cei trei *a ai* divorțului :

1. *adulterul* este principala cauză. Studiile efectuate au relevat că există patru motive principale ale aventurilor extraconjugale: *manie nesoluționată, nevoi personale excesive, râvnire la libertatea absolută, preocupare pentru viața sexuală.* Dr. Olford consideră că există două **căi de prevenire** ale fiecăruia dintre cele patru motive care duc la aventuri extraconjugale. Primul pas ar fi *recunoașterea sau conștientizarea* unei aventuri extraconjugale. Semnalele de alarmă ar fi următoarele: să petreci mai mult timp cu prietenii decât cu partenerul, să împărtășești prea multe secrete prietenilor și colegilor, să te complaci în fanteziile care presupun reprezentanți ai sexului opus. Ultimul pas este *sfatul* unui specialist, consilierul psihplogic;

2. *absența* – această *agitație* a lumii moderne este al doilea considerent. .După o anumită perioadă de timp, ambii parteneri devin preocupați de munca lor, încât stau tot mai puțin împreună, ceea ce favorizează instalarea unui sentiment de izolare și indiferență; în cele din urmă ei se desprind din punct de vedere emoțional;

3. *abuzul* - fie că este vorba de unul chimic sau fizic, acesta este cel mai dureros și urât.

De multe ori, când soțul și soția nu mai sunt vrăjiți unul de celălalt, ei încearcă să caute motivele nefericirii și să scoată în evidență

defectele partenerilor. Pentru o vreme, el sau ea se va convinge că toate problemele *vor dispare*, dacă va scăpa de acest *zero cu care s-a căsătorit,* ajungându-se în felul acesta la divorț. Oricum divorțul reprezintă ultima și cea mai dureroasă soluție, modalitate judiciară, prin care se desface căsătoria. Prin el ia sfârșit cuplul conjugal, întrucât căsătoriei celor doi parteneri îi lipsesc elementele de fond în baza cărora ea a fost celebrată: *sentimentele reciproce de ordin afectiv, relațiile de apropiere și prietenie, sprijinul moral și material acordat.* Alte cauze, în afara celor menționate, care duc la desfacerea căsătoriei sunt; *activitatea profesională a femeii, creșterea nivelului de trai, locuința, mobilitatea socială, urbanizarea, transformările culturale, starea de sănătate, neînțelegerile, ș.a.* de regulă, toți acei care ajung în fața instanței invocă drept motive *factori de ordin psihologic, psihosocial și fiziologic:* nepotriviri de caracter, incompatibilitate în felul de a se raporta la anumite valori, imposibilitatea de a ajunge la un punct de vedere comun într-o anumită problemă, infidelitatea, impotența, ș.a.m.d. **Codul familiei** consideră că divorțul se pronunță în *cazuri excepționale, când, datorită unor motive temeinice, raporturile dintre soți sunt atât de grav și iremediabil vătămate, înt continuarea căsătoriei a devenit cu neputință pentru cel care cere desfacerea; în aprecierea cu grijă a temeiurilor de divorț și a imposibilității continuării căsătoriei, instanța trebuie să țină seama de durata căsătoriei și de interesele copiilor minori.* Președintele instanței, după ce primește cererea de divorț, fixează termenul de judecată în cazurile în care:

- divorțul este cerut pe considerentul că soțul pârât suferă de alienație mintală cronică sau de debilitate cronică,
- soțul pârât este declarat dispărut prin decizie judecătorească definitivă, mai mult
- acesta și-a părăsit partenerul și s-a stabilit în străinătate.

După caz, același președinte va fixa un termen în vederea împăcării și dacă soții nu se împacă urmează să fixeze termenul pentru judecată. În situația în care divorțul este cerut, pentru că: a) soțul pârât a fost condamnat pentru tentativă ori complicitate la tentativă de omor împotriva soțului reclamant; b) soțul pârât a fost condamnat pentru una sau mai multe infracțiuni săvârșite cu intenție; c) dacă din căsătorie nu au rezultat copii. În celelalte cazuri pentru divorț se acordă părților

termenul în vederea împăcării, respectiv de gândire, care poate fi de la 3 la 6 luni.

Din păcate, consecinţele divorţului sunt mai numeroase pentru copil, respectiv copii – aceştia ajung, de cele mai multe ori, la comportament deviant, aversiune faţă de părintele care a solicitat divorţul, în cazul părinţilor multipli, unii copii pot să fie crescuţi şi educaţi de mai multe mame ori de mai mulţi taţi, ei sunt frustraţi de afecţiunea indispensabilă devenirii lor. În cadrul studiilor de specialitate (Bohanon) *sunt decelate mai multe etape în procesul de disoluţie a cuplurilor conjugale determinat de divorţul emoţional, legal, economic, parental, social, psihic*. Atât instanţa juridică, familia şcoala prin slujitorii ei, psihologul ori medicul sunt datori să încerce, în limita posibilităţilor împăcarea partenerilor, în folosul lor şi mai ales al copiilor. În cazul în care acesta devine o realitate, ei trebuie să acorde atenţie partenerului traumatizat, preeminent copilului ori copiilor (Petroman P.).

Speranţe pentru cei despărţiţi de Gary Chapman

Negrei Nicoleta

Cartea la care ne vom referi în cele ce urmează abordează, în mare parte, probleme similare cu cele menţionate în eseul de mai sus. Ea cuprinde 12 capitole şi insistă asupra eşecului, respectiv despărţirii. La sfârşitul fiecărui capitol sunt *îndrumări pentru reflecţie* care ne îndeamnă la meditaţie şi eventual la găsirea soluţiilor optime pentru împăcare, la depistarea motivelor care au făcut ca relaţia dintre cei doi să se destrame, înlăturarea lor.

Despărţirea reprezintă un moment dureros în viaţa fiecărui partener şi provoacă durere, suferinţă, frustrare, mânie. Neîmplinirea resimţită înainte de despărţire se poate datora unuia dintre cele trei motive cu privire la absenţa unei relaţii:

- apropiate cu Dumnezeu,
- cu partenerul, deopotrivă a
- unei înţelegeri şi acceptări profunde a propriei persoane.

Dacă, totuşi, suntem dispuşi să încercăm să ne împăcăm cu partenerul, atunci e necesar să căutăm reconcilierea, să manifestăm o atitudine pozitivă, să refuzăm implicarea într-o relaţie extraconjugală,

să evităm întâlnirile sentimentale cu alte persoane, să ne tratăm partenerul cu demnitate şi respect. *Violarea unor asemenea principii duce la diminuarea speranţei împăcării !* Propria evoluţie pe timpul despărţirii este foarte importantă, deoarece acum se pot analiza sentimentele personale, atitudinile faţă de viaţă, pozitive sau negative, tiparele de comunicare (dacă există tendinţa de a ţine gândurile ascunse, doar pentru sine sau de a le face cunoscute), principalele tipare de gândire, acţiune şi comportament şi, în felul acesta, pe masură ce ajungi să te înţelegi, să te accepţi, să te împlineşti se maresc şansele de reconciliere cu partenerul.

Dacă îţi iubeşti partenerul iar el nu mai este aproape fizic de tine, atunci e nevoie să o faci de la distanţă, exprimându-te în puţinele ocazii disponibile. Există câteva moduri în care să-ţi exprimi iubirea cât timp eşti departe de partener: *răbdare, blândeţe, evitarea invidiei, umilinţă, curtoazia, altruism, uitarea trecutului, încredere şi speranţă.* Când se ajunge la despărţire, de obicei, unul dintre parteneri sau amandoi şi-au pierdut sentimentul de iubire. În cazul desprţirii, teama poate apărea, dar ostilitatea este aproape întotdeauna prezentă; de obicei ambii parteneri sunt dominaţi de sentimente de furie, pentru că fiecare îl consideră pe celălalt responsabil de suferinta lui.

Cea mai bună cale de a te elibera de furie este aceea de a o mărturisi. Furia pe care o reprimi duce la amărăciune care te face să retrăieşti durerea, suferinţa, mânia, iar dacă *amărăciunea este nesupravegheată* poate crea *condiţiile pentru răzbunare*. Când nu se mai poate face nimic trebuie să ai puterea de a merge mai departe, de a nu distruge viitorul lăsând sentimentele să te adâncească într-o depresie şi nici spiritul tău să fie condus de amărăciune.

Într-o căsătorie nimic din ceea ce i-ar putea eroda baza nu trebuie tolerat. Picătura găureşte piatra – spuneau cei din antichitate – atenţie niciodată prin forţa ei care este insignifiantă, ci prin căderea repetată. Principiul lui Nansen: *ai izbutit ? continuă ! Nu ai reuşit ? Persevereză !* . E imperios necesar să ştii să rabzi, cu atât mai mult cu cât învinuirea nu schimbă faţa lucrurilor. *Mihnirea şi durerea sunt mult mai mari, când cel stăpânit de ele nu ştie să rabde* (Shakespeare), deoarece chiar necazurile, când ştim să le îndurăm, se întorc în chip ferice la acel care le-a îndurat.

Timpul – s-a spus şi se mai spune – este cea mai mare artă a omului, el sancţionează orice problemă. E adevărat, dar viaţa este

numai una şi e nevoie să o trăieşti în aşa fel încât să-ţi fie dragă, să-ţi placă, să nu-ţi poţi reproşa ceva care să te acuze. Din asemenea considerente, credem noi, dacă nu-i posibilă coabitarea, după ce ai întreprins tot ceea ce este omeneşte posibil, este mai indicat să punem capăt căsătoriei şi să o luăm de la început. Sigur că intervin aici copilul ori copiii. Aceasta este o problemă mai grea şi implică şi alte soluţii care reprezintă o speranţă ca să nu ne despărţim şi aceeaşi nădejde pentru cei despărţiţi.

Sacrificiul trebuie (cântărit) evaluat cu multă atenţie. Acela chemat să-l accepte, decis să se jertfească, hotărât să-şi sacrifice propria viaţă, ar cântări desigur consecinţele, care ar urma din decizia lui. Când balanţa e înclinată în defavoarea jertfei, aceasta nu mai trebuie acceptată. Acceptarea ca scop în sine, doar de ochii lumii, echivalează cu renunţarea la tine, la viaţă – de ce nu cu sinuciderea.

Părinţi divorţaţi şi părinţi vitregi

Treabă Alina-Mădălina

1. Familiile monoparentală şi conjugal-parentală

Familia monoparentală desemnează grupul copil (copii) - parinte (şi nu părinţi) şi este privit ca o alternativă la (şi nu ca o deviaţie de la) familia clasică. Deci monoparentalitatea devine normală pe masură ce înregistrează o creştere a frecvenţei şi pe masură ce devine o conduită familiară pentru membrii societaţilor actuale. Conceptul *familie monoparentală* are meritul de a defini familia prin relaţia parentală care este secundară în definiţiile clasice ale familiei şi este preferabil termenilor de *familie dezorganizată*, *familie dezmembrată*, *familie incompletă*, *familie disimetrică* utilizaţi în literatura românească, aceşti termeni exprimă ideea de deformare a *constelaţiei familiale.* Termenul *familie parentală* este poate mai adecvat, pentru că afirmă normalitatea sociologică a unităţii constituite dintr-un adult şi copiii săi şi a existenţei relaţiei parentale independent de relaţia conjugală. Noţiunea familie conjugală ar putea fi folosită pentru a desemna cuplul căsătorit fără copii. În concluzie, numim familia constituită din doi adulţi şi copiii ai căror parinţi sunt, familie conjugal – parentală.

Familia parentală poate rezulta ca urmare a unor experienţe

diferite: naşterea unui copil în urma unei experienţe sexuale juvenile care nu se concretizează intr-o căsătorie; decizia unor femei (trecute de 30 de ani de regulă) de a avea un copil în afara unei căsătorii legale; divorţul sau cupluri cu copii, partenere necăsătorite; decesul unuia dintre parteneri. Deoarece în marea majoritate (90%) a cazurilor de divorţ, mamele sunt cele cărora li se încredinţează copilul, cele mai multe familii parentale sunt alcătuite din femei cu unul sau mai mulţi copii in întreţinere (familii parentale materne).

2. Exercitarea rolurilor educative în familiile monoparentale

Potrivit unei sinteze realizate de Bawin-Legros (1988), studiile asupra familiilor monoparentale arată că probabilitatea de a identifica naşteri ilegitime, abandonuri ale copiilor, tulburări de comportament, abandon-eşec şcolar sau chiar delincvenţa este mai mare in această categorie de populaţie. Familiile monoparentale sunt adesea victime ale sărăciei, iar copiii au tendinţa de a repeta experienţa părinţilor. Aceleaşi studii arată că monoparentalitatea rezultată din divorţ este corelată cu o diminuare a activităţii educative: mama este suprasolicitată atât din punct de vedere emoţional cât şi material şi relaţional şi este mai puţin disponibilă pentru copil exact când acesta are mai mare nevoie de atenţie şi eforturi sporite. În acest timp rolul patern este analizat în termenii *absenţei părinţilor, deprivării şi deresponsabilizarii acestora.* În urma rupturii, capacitatea de a exercita adecvat sarcina de părinte este puternic diminuată, părinţii comunică mai puţin bine cu copiii, sunt mai puţin afectuoşi le controlează mai puţin bine comportamentul.

Copiii aflaţi sub incidenţa divorţului sunt marcaţi de numeroase probleme psihologice şi relaţionale. Totuşi, aceşti copii reacţionează diferit în funcţie de vârstă, sex, timpul trecut de la ruptura intervenită între părinţi, calitatea relaţiei trecute şi prezente cu fiecare dintre aceştia.

Cei mai puternic afectaţi în urma unui divorţ sunt copiii de vârstă mică, ei devin mai neascultători, agresivi şi mai puţin afectuoşi. Copiii de şase-opt ani sunt marcaţi de o mare tristeţe, de sentimente de frustrare, confuzie şi anxietate, mulţi dintre ei caută contactul cu părintele absent. Pentru copiii de nouă-doisprezece ani lucrurile sunt mai clare, ei sunt capabili să-şi controleze stările psihologice, dar sunt mulţi cei care sunt încercaţi de anxietate şi ruşine şi deseori işi revarsă

furia pe părintele pe care îl considera vinovat. Nici în adolescență experiența divorțului nu este suportată fără probleme, deoarece există sentimente de tristețe, furie, neliniște în legătură cu viitorul. Reacțiile copiilor se manifestă cu cea mai mare intensitate în primul an după separarea părinților. Studiile efectuate arată ca la cinci ani după divorț pot fi distinse trei grupuri de copii – acei care:

a) sunt complet restabiliți (34%).

b) au o dezvoltate medie și un comportament comparabil cu cel al copiilor din familii bi-parentale, deși uneori încearcă sentimente de tristețe (29%);

c) manifestă insatisfacție, solitudine, depresie, retard în dezvoltare.

La zece sau cincisprezece ani de la divorț, un sleeper efect se face simțit: copiii de ambele sexe au probleme relaționale, trăiesc sentimente de anxietate și vinovăție, așteaptă atitudini de respingere din partea partenerului și rup fecvent relațiile cu persoanele de sex opus; există o mare probabilitate ca mariajul lor să se încheie printr-un divorț timpuriu. În timp ce psihologii scot în evidență consecințele divorțului asupra stării psihice a copiilor și părinților, sociologii vorbesc despre problemele materiale ale familiilor monoparentale, copiii care trăiesc în familii de acest tip sunt considerați *populație cu risc.*

În contradicție cu cele spuse mai sus sunt rezultatele cercetărilor recente, ele aprobă dificultățile prin care trece o mamă singură ce are în grijă copiii, dar, în primul rând, iau în considerare resursele de care aceasta dispune: venitul, locuința, timpul disponibil, statutul socio-profesional, nivelul de instruire, stilul de viață, rețelele de sociabilitate, raporturile cu fostul partener și cu trecutul său familial, trăsăturile de personalitate. Unele studii relevă că legătura dintre eșecul școlar al copiilor și monoparentalitatea este dependentă de situația economică a familiei, care la rândul ei depinde de statutul socio-profesional al mamei. Deci corelația menționată (între eșecul școlar al copiilor și monoparentalitate) este prezentă în cazul în care situația economică a mamei este precară și instabilă. Reușita școlară mai slabă se asociază unui nivel cultural scăzut al familiei, respectiv unui nivel scăzut al studiilor mamei. Un alt factor important este reprezentat de condițiile în care se instalează monoparentalitatea, cei mai afectați fiind copiii familiilor divorțate, în care părinții se separă într-o atmosferă puternic conflictuală. În concluzie, pentru a asigura

copiilor şanse maxime de dezvoltare, trebuie luată în calcul în primul rând situaţia socială a părintelui care primeşte custodia copilului.

3. Se poate vorbi de o demisie paternă ?

În cele mai multe cazuri, rolul tatălui se limitează la plata unei pensii alimentare şi la dreptul de a vizita periodic copilul. După divorţ, numeroşi taţi par a se retrage parţial sau total din viaţa copilului, în timp ce relaţia mamă-copil rezistă mai bine, chiar şi când copilul este încredinţat tatălui. Rezultatele unei anchete conduse de Wallisch pot fi utile pentru înţelegerea raporturilor dintre taţii separaţi de copiii lor prin divorţ şi aceştia din urmă. Există patru tipuri de relaţii parentale după divorţ:

- aproximativ un sfert dintre părinţii divorţaţi se încadrează în categoria *asociaţii furioşi*: sunt foştii parteneri care păstrează resentimente cu privire la mariajul desfacut, partajul bunurilor, custodia copilului, plata pensiei alimentare, dreptul de vizită. Întâlnirile rare cu prilejul unor evenimente din viaţa copilului devin ocazii de stres;
- *inamicii înfocaţi* sunt foştii parteneri cc nu acceptă calităţile parentale ale celuilalt, iar problemele copilului sunt puse pe seama greşelilor sau dezinteresului celuilalt;
- aproape 3/4 din părinţii care rămân în relaţii după divorţ pot fi numiţi *colegii care cooperează,* ei împărtăşesc toate grijile şi bucuriile legate de copil, participă împreună la viaţa acestuia şi încearcă să-i asigure bunăstarea, fară a depaşi însă limitele îndatoririlor şi drepturilor parentale;
- *prietenii la cataramă* (1/4) pun interesul copilului mai presus de orice, au incredere unul în altul, se consideră parinţi grijulii iar modul în care işi exercită rolurile parentale este foarte apropiat de cel din perioada căsătoriei. Atunci când este cazul se ajută reciproc. Absolut surprinzător este să constatam în ce măsură se pot modifica sentimentele unui tată pentru copilul său în câţiva ani. Cei mai mulţi bărbaţi, în special sub patruzeci de ani, se recăsătoresc în primii trei ani după divorţ, evaluând noua parteneră ca fiind mai sexy, mai puţin critică şi mai înţelegatoare decât fosta soţie. Jumatate dintre bărbaţii care au în momentul divorţului mai mult de patruzeci de ani sunt necăsătoriţi după zece ani; majoritatea trăiesc un sentiment de însingurare. La zece ani de la divorţ mai puţin de jumatate dintre bărbaţii recăsătoriţi au un al doilea mariaj care rezistă, ceilalţi trăind experienţa unui nou divorţ.

4. Rolurile educative în familiile compuse: mame şi taţi vitregi

Creşterea ratei divorţialităţii a condus la o creştere a numărului recăsătoririlor. În multe cazuri unul dintre parteneri sau amândoi au în îngrijire unul sau mai mulţi copii dintr-o căsnicie anterioară. În literatura română de specialitate se utilizează termenul de familie compusă pentru a desemna un grup rezultat dintr-o recăsătorire şi în care cel puţin unul dintre parteneri are în îngrijire copii dintr-o căsnicie anterioară. Familia poate fi *simplu compusă* (când unul dintre parteneri a mai fost căsătorit şi aduce cu el copii dintr-o căsătorie anterioară), *dublu compusă* (când ambii parteneri se află în această situaţie) şi *complexă* (când pe lângă copiii aduşi din căsătorii anterioare cuplul are şi copii născuţi din relaţia respectivă). În ceea ce priveşte importanţa tatălui natural şi a celui *vitreg există două cazuri* – cel al:

- categoriilor populare şi al celor cu un nivel scăzut al studiilor, în care adulţii sunt orientaţi după o logică a substituţiei vechii familii ale cărei erori vor să le şteargă cu noua familie. In acest caz tatăl vitreg are obligaţia de întreţinere şi pentru aceşti subiecţi triunghiul parental este de neconceput;
- categoriilor favorizate economic şi a celor cu un nivel ridicat al studiilor, care susţin continuarea contactelor copilului cu tatăl biologic, care rămâne educatorul copiilor săi.

În ambele cazuri, exercitarea rolului patern este dificilă iar apropierea între copil şi tatăl vitreg se realizează greu. Se pot distinge patru tipuri de reacţie pe care le are copilul faţă de tatăl vitreg:

- *manifestă antipatie*, fie că nu-l place pe adult ca persoană, fie pentru că îl compară cu tatăl biologic de care este încă ataşat, fie pentru că îi este frică să nu piardă din afecţiunea şi atenţia pe care i le acordă mama;
- *este distant*, dar dornic să intre în contact cu adultul, iar dacă acesta din urmă e cumsecade, distanţa poate fi înlăturată;
- *este gata să-l accepte pe adult ca tată* (în special la o vârstă la care copilul nu are încă o imagine paternă constituită);
- *de vârstă mai mare şi mai matur înţelege că adultul nou venit este, în primul, rând soţul mamei şi în al doilea rând tatăl său.*

În cazul în care noul părinte este mama, se pot distinge trei tipuri de conduite ale mamelor vitrege similare cu ale taţilor vitregi,

când:

a) *mama vitregă încearcă să substituie mama biologică*, asumându-şi în întregime responsabilităţile şi dreptul de control şi disciplinare în raport cu copilul, preocupându-se de starea lui fizică şi emoţională; copilul este rezistent la încercările de substituire a mamei naturale;

b) *aceasta poate juca rolul unei alte mame*, dublând rolul matern pe care mama naturală continuă să îl exercite; de multe ori modelul mama naturală-copil-mama vitregă generează confuzie şi frustrare şi uneori se concretizează în conflicte între cele două mame, în timp ce tatăl devine arbitru;

c) *prietenă care încearcă să câştige afecţiunea copilului*, dar nu să îl şi disciplineze. ea este îngăduitoare şi evită să judece şi să critice comportamentul-copilului.

Studiile arată că dificultăţile rolului matern sunt mai mari când copilul are mai mult de opt ani, când acest copil este o fată şi păstrează relaţii cu mama biologică. În prezent se pune accentul din ce în ce mai mult pe fericirea şi realizarea personală şi astfel mulţi oameni renunţă la relaţiile pe care le consideră mai puţin decât satisfăcătoare. Astfel stigmatul social legat de divorţ este aproape inexistent şi fiecare individ are dreptul sa-şi refacă viaţa, fără să uite de îndatoririle sale de părinte, dacă este cazul.

Memento !

1. Destui bărbaţi şi destule femei au avut câte o aventură extraconjugală. Anchetele efectuate de specialişti relevă însă că doar 50% din soţi şi 30% din soţii au dat dovadă de infideliate.

2. O aventură – zic cei în cauză – poate fi benefică pentru starea de normalitate a cuplului, fapt neadevărat, deoarece adulterul nu are nimic pozitiv, ci doar consecinţe imprevizibile pentru familie.

3. Nici amantul şi nici amanta nu sunt mai seducători, lipsa de comunicare îi împinge spre încălcarea jurământului conjugal.

4. Tăcerea este de aur,dar nu şi în cazul adulterului;e imperios necesar ca soţii să comunice şi să curme înşelarea, indiferent din partea cui ar veni. Escamotarea adevărului nu-i şi nu va fi niciodată în slujba familiei ori a unuia dintre parteneri.

5. Divorţul nu-i inevitabil după un adulter, deşi creează o criză. Aceasta nu-i însă de netrecut. Dacă Dumnezeu iartă, e necesar să iertăm şi noi, să ne iertăm unii pe alţii. Unii nu pot ierta, alţii îşi

urmăresc partenerele sau partenerul pentru a-l pedepsi şi pentru a se răzbuna cu orice preţ – în ambele cazuri greşesc. Intercomunicarea, interacţionarea, intercooperarea, intermodelarea ş.a.m.d. sunt în măsură să atenueze şi să depăşească starea de criză, corolar al păcatului.

6. Cine crede în Dumnezeu nu poate ajunge niciodată aici. Credinţa fermă îndepărtează tentaţia ori gândul spurcat care ne împinge spre păcat.

Ce se poate întâmpla într-o asemenea familie ?

Muntean Adriana

La o asemenea întrebare a răspuns Vargas Llosa în romanul său **Elogiul mamei vitrege** apărut recent într-o nouă ediţie. Protagoniştii scriiturii: don Rigoberto, dona Lucrecia şi Fonchito. Cuplul alcătuit din primii doi încearcă pe toate căile să evadeze din cotidian, substituind realului pararealul senzaţiilor nocturne dezlănţuite. Subminarea convenţionalităţii diurne este rezultanta mitizării, ca ritual perfect regizat şi distribuit pe zile a pregătirii şi a proiectării satisfacţiei erotice pe fundalul mereu schimbător al unui alt timp, al unui alt timp al iubirii (Lupu Coman).

Dona Lucrecia este nu doar partenera lui Rigoberto, ci şi izvorul ficţiunii acestuia. Ea este natural un obiect al iubirii care dispune de puteri neaşteptate pe care le acceptă şi le apropie. Totul merge ca pe roate, viaţa în cuplu se desfăşoară în condiţii foarte bune. Lucrecia reprezintă însă senzorialul pur, la care cenzura nu-şi găseşte locul. În consecinţă ea nu izbuteşte în nici un fel să fie mamă cu adevărat, ci numai una vitregă care provoacă şi absoarbe ca un burete senzualitatea *fiului său minor.*

Ea converteşte propria-i trăire – tandreţea maternă – în senzualitate şi în cele din urmă ajunge să cadă în capcana fiului vitreg. Minte diabolică, acesta regizează cu o îndemânare surprinzătoare căderea femeii, adică a mamei vitrege, în braţele sale. Acţiunea ei nu este bănuită de soţul său. Copilul încearcă prin experienţa trăită împreună cu mama vitregă să prindă în mreajele sale o altă femeie, Justiniana.

Alfonso, în realitate un înger căzut ori un Cupidon impur reprezintă un personaj dilematic. El este cel care dă o turnură reflexivă dramei narative. Aparent nevinovat, Alfonso încearcă să pedepsească

fără milă femeia ce s-a substituit mamei sale adevărate ori este marele falsificator al sentimentelor, care regizează totul, este traficantul iluziei posibilității unei familii perfecte și acela care descoperă mama vitregă în fața tatălui său pe care este gata să o îndepărteze din sânul familiei.

Când se apropie de tatăl său și-i citește compunerea *Elogiul mamei vitrege* acestuia nu-i vină să creadă că nu e vorba despre ficțiune, ci de cruda realitate la care părintele său nici măcar fortuit nu s-a putut gândi. Așadar, chiar dacă în acest caz este vorba despre o poveste, rezultat al ficțiunii, ca specialiști nu putem uita că în realitate totul devine posibil, ba mai mult realitatea poate bate arta în diferite împrejurări. Sigur că de aici și până la a suspiciona totul, orice și pe oricine este o cale lungă la ale cărei finalități n-ar trebui să ajungem niciodată. Realitatea însă ne oferă nenumărate exemple care analizate riguros ne pot conduce la concluzii utile.

Ioan Flora - un munte de dragoste

Ardeleanu Maria

Personal am crezut și cred că dragostea îi face pe oameni mai buni, mai altruiști, mai inventivi. Dar ca să poți deveni astfel e imperios necesar să moștenești ceva de la *sfânta natură:* aptitudini de parteneriat, maritale și parentale, caracter, calități, o suită de însușiri ale proceselor senzoriale, cognitive, afective și conative. *Nu-i chiar atât de greu să te îndrăgostești* – obișnuia să spună Ioan Flora – *este mult mai greu să-ți mărturisești dragostea sau iubirea ta, să știi apoi să o păstrezi ca o comoară.* În nici un caz să nu faci imprudența să o îngropi, dacă ai înțeles povestea cu talantul, ci să o sporcști, să-i adaugi zi de zi, oră de oră, clipă de clipă câte ceva din căldura-ți sufletească.

Iubirea este, pentru oameni și zei, o măreață și minunată Divinitate; din multe motive, dar mai ales, pentru că este Divinitatea cea mai veche (Platon, Banchetul). Chiar așa e, iubirea semnifică în cazul de față în sensul cel mai larg, tandrețe, atracție, afinitate, înțelegere, pasiune, ș.a.m.d.

Ioan Flora a trăit în intervalul 20 decembrie 1950 – 3 februarie 2005. El a fost și rămâne un mare poet sârb de origine română. S-a născut la Satul-Nou, pe teritoriul fostei Jugoslavii. A absolvit liceul la Vârșeț și a urmat apoi cursurile Facultății de Limbă și Literatură

Română (secția Română-Franceză) a Universității din București. După ce și-a luat licența s- a întors acasă și a lucrat ca profesor de limbă și literatură română la Școala Economică din Alibunar (școală pe care am absolvit-o și eu) școală în care profesorii români ne-au vorbit deseori despre Ioan Flora, expresie elocventă a poeziei românești din Serbia și Muntenegru și din 1977 este angajat ca director la hebdomadarul *Libertatea* din Panciova – Novi Sad. După 1989 însetat de dezideratul adevăratului acasă, a solicitat cetățenia română mânat de dorința arzătoare de a reveni – cum îi plăcea lui să spună – cu adevărat acasă. S-a integrat foarte repede între ai lui. Aici, la București, a continuat să scrie și să traducă, concomitent să publice (printre altele: **Discurs asupra Struțocămilei** și ultima sa carte **Dejun sub iarbă**, sigur și multe altele).

Ioan Flora a iubit ca nimeni altcineva viața cu tot ceea ce are ea mai bun – preponderent femeia – a iubit oamenii și i-a prețuit pentru faptele lor, a iubit din adâncul ființei sale pământul românesc, unde și-a dorit dejunul *sub iarbă* ca o chemare din adâncuri, ca un *de profundis clamavi*. A fost chemarea către casă, acel acasă unde ajungem, la un moment dat, cu toții, după o călătorie de o viață cu, vai, aproape nimic în traistă (Tăbăraș, S.). Și, totuși, în ciuda sărăciei în care a murit, traista pe care a purtat-o a fost mereu plină de cărți care, toate și fiecare, au dat glas gândurilor și sentimentelor sale, convins că cele mai bune cărți sunt acelea pe care le iubesc cititorii.

Cărțile sale au ocupat în viața lui același loc cu părinții, cu cei dragi și experiențele mari. *M-aș bucura tare* – zicea el – *dacă cititorii mei ar descoperi în cărțile mele fie și numai un grăunte din dragostea și iubirea pe care am investit-o eu în scrierea lor.* Sunt convinsă că *știe ce-i iubirea numai acela care iubește fără speranță* (Schiller) și Ioan Flora a iubit, din păcate, fără speranță, a făcut risipă de iubire, după cum a înțeles să-și risipească întreaga viață iubind-o la putere, aidoma marilor bărbați ai unei țări. El a murit din prea multă iubire: *la gura de metrou din România s-a stârnit din senin/ o rafală de vân./ Pe cerul gelatinos/ mijea un soare aproape gelatinos./ Mă durea îngrozitor spatele, coboram anevoios scările/ ca un surdomut care mănâncă în disperare/ cuburi de zahăr./ Mă grăbeam, fără nici un motiv; mă grăbeam acasă* (I.Flora). Întocmai așa i-a fost calea, cursă amară, însăși viața, o zadarnică încercare de a o îndulci cu bucățile de zahăr. Un

drum ca al surdomutului care nu mai aude vuietul lumii chemat la cele veşnice.

Acesta a fost poetul, *Ioan Flora*, un om între oameni care a iubit cu patimă oamenii şi prea puţin pe sine ori de fel. El a murit singur, după cum singur a înţeles că trebuie să rămână întreaga viaţă. Stendhal, parcă, spunea că *iubirea este singura posesiune care se plăteşte cu o monedă fabricată de ea însăşi.* El n-a ţinut la monedă, cum n-a ţinut la viaţa proprie, ci la tot ceea ce a scris din dorinţa de a-şi plăti până la urmă trecerea prin această lume.

Iubirea lui s-a scurs într-un mare colier de monede de aur aşezat pe pieptul României pe care a iubit-o, după cum a iubit natura, oamenii, istoria şi lumina. Dânsul a fost convins că *numai iubirea imensă, a cititorilor, doar ea îl mai poate mulţumii, fie şi numai în lumea cealaltă, fără întoarcerea acasă.*

Ioan Flora a fost un munte de iubire din care au izvorât pâraie şi râuri de iubire – versurile, poeziile şi cărţile sale lăsate moştenire nouă, românilor de aici, din diaspora şi din România. Dar, oricum ar fi, el nu mai există, a devenit o legendă. S-a contopit cu opera lui şi s-a strămutat din nou, o vai, într-o lume mai bună. Nu-l putem contrazice. De acolo nu mai scrie despre moarte. Cel mult o ceartă, *fiindcă e multă lumină afară* şi el nu mai are vreme de noi. A avut geniu în a se face iubit: *E ger, e lumină, e neant şi viaţa mea-i o pâine fără de sfârşit/ sau o lamă care mă retează./ Mi-e frig, am strigat/ Acoperă-te cu pătura pământului de la noi, mi-a răspuns.* Acum este acoperit, într-adevăr, cu *pătura pământului* românesc, iar nouă ni s-a făcut frig şi urât fără tine *Ioan Flora.*

Ce ne-ar mai spune el?

1. Fără speranţă şi fără dorinţă, noi nu valorăm nimic: din momentul când femeile ne aparţin, noi nu le mai aparţinem.
2. În iubire face mai mult să speri decât să ai. Speranţa ţine trează iubirea şi-i dă farmec.
3. Dintre toate pasiunile violente, aceea care le stă mai puţin urât femeilor este dragostea.

Grecia o țară a insulelor, a miturilor, a istoriei și a dragostei

Stavroulaki Eleni

Eu vin din țara legendelor și a miturilor, eu vin *din lumea lui Eros*, fiul lui Hermes (Ares ori Zeus) și al Afroditei și fratele lui Anteros.

Băiat frumos, constituție atletică cu aripi de aur pe umeri, cu părul creț, el ascundea sub înfățișarea-i demonică ceva de temut. Purtând arcul cu care trăgea săgețile magice și care nu greșeau niciodată ținta, Eros semăna chinurile mistuitoare ale dragostei atât printre zei, cât și în rândurile muritorilor. Sentimentul care germinează asemenea seminței în pământ, dragostea înlesnește crearea diadei, familiei. Încă din cele mai vechi timpuri, el izbutea să înmoaie și cele mai dure caractere ale oamenilor, înfrumusețea viața dându-i sensul cuvenit, fiindcă Eros considerat cel mai frumos printre zei, năștea în om cel mai frumos sentiment – iubirea – care-i ajuta să se cunoască, să se știe mai bine, să întemeieze cuplul conjugal și să creeze familia.

La un moment dat însăși Afrodita se ferea de fiul ei capricios, nebunatic și necruțător. Fire legendară Eros apare și în alte episoade în legătura cu Heracles, Apollo, Zeus ș.a. Unul din cele mai cunoscute îl constituie însă dragostea dintre **Eros (Amor) și Psyche**.

Aceasta era o fată de o frumusețe rară, fapt ce i-a atras asupra-și chiar gelozia Afroditei. Pentru a favoriza destinul, după cum prezicea oracolul, părinții lui Psyche au lăsat-o pe aceasta pe un munte înalt, de unde – preciza oracolul – avea să vină să o ia de soție un monstru oripilant. Și, într-adevăr, Psyche a fost luată de vânt într-un palat tulburător pe care și l-ar dori orice fată. Aici un necunoscut care nu o întâlnea decât noaptea și-a făcut-o soție și stăpâna unor bogății incomensurabile. *Psyche era fericită*, însă, din păcate, nu-i putea descoperi chipul, ca să-l perceapă, să-l mângâie și să-l adore.

Dar fericirea lui Psyche n-a durat prea mult, curiozitatea a determinat-o să încalce jurământul și într-o noapte a aprins un opaiț la lumina căruia a văzut în locul monstrului înspăimântător, cum bănuia dânsa, un bărbat de o frumusețe greu de imaginat care împărțea patul cu ea. Acesta nu era altul decât Eros (Amor). Supărat, negru de mânie,

fiindcă Psyche şi-a încălcat legământul, el a părăsit-o şi a plecat în lume.

Disperată, îngrozită, Psyche a pornit să cutreiere lumea în căutarea lui. După peregrinări, ea ajunge să poposească, în cele din urmă, în palatul Afroditei care geloasă o supune unor încercări şi umilinţe înjositoare până când lui Eros, care o mai iubea totuşi, i s-a făcut milă şi a luat-o cu sine în ceruri, unde cu voia lui Zeus a făcut-o nemuritoare, rămânând veşnic alături de ea (apud Petroman, P.).

Pictura lui O. Gentileschi (1563-1639) **Amor şi Psyche** înfăţişează pe cei doi îndrăgostiţi. Unul mai frumos ca altul, cei doi se sorb din priviri, feţele lor revelează satisfacţie şi bucurie, tandreţe şi iubire.

Fiul lui Dionysos şi al Nimfei Chionea ori a lui Dionysos şi al Afroditei, după unii al lui Hermes sau chiar a lui Zeus, **Priapus** a devenit în timp şi cu timpul, zeul fertilităţii. Înfăţişarea lui este similară cu cea a lui **Pann**, nu numai în lumea animală, ci şi în cea vegetală.

Originar din Lampsacus, *Priapus*, după cum l-arată însuşi numele avea un penis exagerat destinat reproducerii şi pedepsei, avea ca scop să impună în felul lui dorinţele sale în tot ceea ce controla, proteja şi sancţiona, în alt sens particularitatea caracteristică semnifica viaţa şi creaţia. Un timp a fost integrat suitei lui Dionysos, alături de satirii care-l însoţeau.

Dragostea faţă de frumos, preponderent faţă de femeie apare şi în cazul lui Apollo, fiul lui Zeus şi al lui Leto. Frate geamăn cu Artemis (zeiţa vânătorii) a trăit diferite episoade care i-au asigurat măreţia şi faima.

- omorârea şarpelui Python folosit de Hera împotriva mamei sale,
- şi-a creat la Delphi propriul său oracol,
- ucide ciclopii ca să răzbune moartea fiului său, Asclepius – iniţiat în tainele medicinei, el nu s-a mai mulţumit să vindece oamenii, ci a început să învie chiar morţii.

Zeul luminii, al muzicii şi al poeziei, Apollo a iubit, în egală măsură, femeia – numeroase nimfe şi muritoare: **Daphne, Cyrene, Marpessa, Cassandra,** uneori chiar tineri ca **Hyacinthus** şi **Cyparisus** (iubirea heterosexuală şi homosexuală).

Tânăr viguros, înalt, cu statură zveltă şi impunătoare, atributele sale erau multiple – era considerat o divinitate temută, răzbunătoare

care justificat sau nu, răspândea molimi ori pedepsea cu săgeți provocatoare de moarte pe oricine i se opunea. Totodată era socotit zeul vindecător, priceput în arta lecturii și a prezicerii. Zeu al muzicii și al poeziei, al artelor frumoase, **Apollo** se complăcea să trăiască deseori în mijlocul muzelor. Cele nouă surori, una mai inteligentă ca alta: *Clio* – muza istoriei, *Euterpe* – muza poeziei lirice, *Thalia* – muza comediei, *Melpomene* – muza tragediei, *Erato* – muza poeziei erotice, *Poly(hy)mnia* – muza retoricii, *Urania* – muza astronomiei și *Calliope* – muza poeziei epice - *sălășuiau în pădurile umbroase ale Heliconului și ale Parnassului*, absorbit de frumusețea și înțelepciunea lor.

Zeu al lumii, el a fost identificat, nu o dată, cu Soarele însuși. Era cinstit de cei din preajma sa, deopotrivă temut, iubea cu patimă femeia divină și pământeană, deopotrivă bărbatul (iubire heterosexuală și homosexuală).

Eu vin din Grecia, dar sunt originară din Creta, acolo unde un animal minunat a apărut dintre valuri într-o zi când *Minos*, regele Cretei, i-a promis lui Poseidon că va jertfi în cinstea lui tot ceea ce va ieși din mare. Animalul era un taur atât de frumos încât lui Minos i-a fost milă să-l jertfească. În locul său, a omorât un alt taur.

Se spune că Poseidon s-a răzbunat din această cauză și i-a dăruit puteri supranaturale – să scoată flăcări pe nări. Eurystheu i-a încredințat lui Heracles sarcina să aducă taurul viu. Dânsul i-a cerut ajutor lui Minos, dar acesta i-a îngăduit doar să-l prindă. În cele din urmă l-a prins și s-a întors la Argolida călare pe spinarea taurului care înota în apa mării. Hera, pentru care fusese adus taurul, l-a lăsat liber și acesta a trecut Istmul Corintului și a ajuns în Attica.

Așadar, Minos a fost regele Cretei, unde a vrut să domnească singur. Încălcarea făgăduinței făcute lui Poseidon i-a adus mânie acestuia. Face ca taurul să devină furios și să-i pustiască țara. Soția lui Minos, *Pasiphaë* după ce i-a dăruit soțului din mare iubire mai mulți copii – fii și fiice – este mistuită de dragoste pentru taur (zoofilie). Din iubirea lor s-a născut un copil monstru – *Minotaurul*. Legenda mai spune că Minos a întreprins o expediție împotriva atenienilor ca să răzbune moartea fiului său, *Androgeos*. Înfrânți, atenienii trebuie să achite lui Minos anual, un tribut: șapte tineri și șapte tinere pe care îi ucidea și îi dădea ca hrană Minotaurului.

Eu vin din țara lui Ulyse – eroul care a știut să lupte, după cum a știut să iubească, el a obținut protecția zeilor. În lipsa sa de acasă soția

sa, *Penelopa*, l-a aşteptat zeci de ani pentru că l-a iubit cum n-a iubit altceva în viaţă. Pretendenţii l-a mâna Penelopei şi la tron se adunaseră nu numai din Itaca, ci din toate ţările în care se întindea puterea lui Ulyse. Aceştia mâncau şi beau din averea lui Ulyse. Penelopa i-a amânat mereu spunând că va alege pe unul dintre ei când va termina giulgiul bătrânului *Laerte, socrul ei,* pe care îl ţesea în război. Penelopa ţesea ziua iar noaptea desfăcea pe ascuns ceea ce a ţesut... Ea a devenit simbolul credinţei în dragoste, statorniciei şi consecvenţei, încrederii şi îndrăznelii.

În fine, *eu vin din ţara lui El Greco*(1541-1614) (pseudonimul lui Dhominikos Theotokopoulos) pictor renascentist, născut la Fodele în apropiere de Retymnon, a trăit o mare parte a vieţii sale în Toledo (Spania). Din picturile sale amintesc: **Înmormântarea contelui d'Orgaz** (1586), **Apostolii Petru şi Pavel** (1614), **Logodna Sfintei Fecioare** (1614), **Adoraţia Pastorilor** (1590) şi multe altele.

Eu vin din ţara lui Nikos Kazantzakis (1883-1957), dramaturg şi romancier de orientare umanistă. Dintre romanele sale menţionez: **Alexis Zorbas** (1946), **Hristos răstignit din nou** (1954) şi altele.

Creta este ţara mea, cea mai mare din insulele greceşti, cea mai populată – peste 500000 de locuitori – un adevărat paradis turistic. Creta a rămas o insulă care şi-a conservat autenticitatea. Locuitorii săi trăiesc încă o viaţă simplă, în munţii lor sălbatici şi pe coastele acoperite cu vita-de-vie şi plantaţii de citrice. Turismul a cunoscut o mare dezvoltare la noi. Ţara mea este împărţită în patru regiuni: Chania, Rethymnos, Heraklion şi Lasithi. Capitala sa este oraşul Heraklion (Iraclion).

Eu vin din Grecia, respectiv din Creta, unde aşa ca în ţara dumneavoastră şi ca pretutindeni în lume, dragostea, iubirea şi căsătoria parcurg aceleaşi coordonate.

Dragostea şi iubirea presupun existenţa lui şi a ei. În opinia mea iubirea este mai mult ca dragostea. A iubi înseamnă a imita. Dragostea, în schimb, este sentimentul care te determină să te simţi, după ce s-a stins, vindecat. Într-un asemenea moment simţi că eşti din nou tu însăţi. Dragostea reprezintă nevoia stringentă de a ieşi din tine, de a te afirma plenar.

Iubirea este reversul dragostei: iei de la altul ceva, un fel de lumină sau altceva mult mai mult care te ajută să fii tu, care face să crească în tine ceva ce încă nu fusese încolţit. Ea reclamă tandreţe şi

multă afecțiune. foarte multă dăruire și pasiune. deopotrivă drăgălășenie. admirație. implicare. respect profund. În fine. iubirea reprezintă una din cele mai mari pasiuni ce include în ea însăși condiția umană – existența și valoarea – în egală măsură viața și moartea.

Dragostea este comună. după părerea mea. celor care se căsătoresc. Ei se îndrăgesc fără să se stinghereasca unul pe altul ori să se simtă. la rândul lor. stingheriți. Între acei care se căsătoresc e imperios necesar să existe: admirația, încrederea în loialitatea și puritatea sentimentelor de colegialitate, camaraderie, tovărășie, prietenie și dragoste; considerație și respect reciproc, comportament empatic în orice situație.

În Creta, de unde vin eu după dragoste și iubire urmează căsătoria. Înainte ca aceasta din urmă să aibă loc, partenerii se logodesc, după ce au primit încuviințarea părinților. De fapt, partenerul împreună cu părinții săi fac o vizită fetei căreia îi aduc inelul de logodnă. Cu această ocazie ei cer mâna fetei de la părinți. Înainte de a urma nunta, atât fata cât și băiatul organizează câte o petrecere acasă la părinți, unde sunt invitați prietenii și rudele apropiate. Cu această ocazie, într-un fel, el și ea își iau rămas bun de la părinți, de la rude și de la prieteni, de la anii frumoși petrecuți în casa părintească. În ziua următoare are loc nunta – cununia la primărie, apoi la biserică și petrecerea care durează o zi și o noapte.

Pornind de la ARTA DE A IUBI a lui Erich Fromm

Drujit Marius

Fromm, Erich reprezintă psihanaliza americană, deși este de origine germană (Frankfurt pe Main. 1900 – Muralto. Tessin. 1980). A funcționat ca profesor, începând cu 1930, la Institutul de Psihanaliză din Frankfurt pe Main. Vrând-nevrând, el a fost asociat cercetărilor școlii psihologice germane din acest oraș și apoi Berlin.

A fost un foarte bun prieten cu Marcuse, H. și Adorno, T. Concomitent s-a străduit continuu să concilieze concepțiile lui Marx și Freud, încercând să integreze factorii socio-economici în explicarea nevrozei. După 1934, după preluarea puterii de către Hitler. Fromm a emigrat în Statele Unite ale Americii.

Aici s-a apropiat de Horney şi Sullivan şi împreună sunt identificaţi cu tendinţa culturalistă în psihanaliză. Din 1962 este numit profesor de psihiatrie la Universitatea din New-York. În această calitate şi până la această dată a publicat mai multe cărţi, printre altele: **Teama de libertate** (1941), **Psihanaliza şi religia** (1950), **Societatea alienată, Societatea sănătoasă** (1955), **Arta de a iubi** (1956), **Eseuri despre Freud, Marx şi psihologie** (1971), **Patima de a distruge** (1975), ş.a.

Incontestabil că una din cele mai interesante din cărţile sale este **Arta de a iubi**. Iubirea este un sentiment nefericit, dacă nu este reciproc, dar care, dacă este împărtăşit şi satisfăcut în majoritatea expectaţiilor sale, el poate deveni satisfacţie, chiar fericire. În toate cazurile iubirea presupune tandreţe, admiraţie, cooperare, înţelegere, protecţie în toate stadiile dezvoltări şi cu deosebire plăceri sexuale, când este vorba despre tineri şi adulţi. Mai mult decât de psihologie, iubirea a fost prezentată în toate formele ei: *heteroxexuală, homosexuală, părintească, maternă, paternă, filială, narcisică, etc.* cu intesităţile sale: scurtă întâlnire, la prima vedere (coup de foudre), donjuanism, pasiune violentă în procesul şi efectele ei.

Fromm abordează iubirea din cel puţin două puncte de vedere. Firesc, consideră el, *dacă iubirea este o artă,* atunci ca oricare dintre arte, *ea reclamă cunoaştere, dăruire şi efort,* iar, dacă este o formă a afectivităţii, mai precis un sentiment, atunci ea nu este decât un elan al inimii spre o altă persoană, *adică o senzaţie plăcută pe care o încerci, dacă ai noroc, care te încearcă, dacă ai această şansă.* Fără să se îndepărteze prea mult de Sigmund Freud, el consideră iubirea *rezultat al tot atâtor expresii ale unuia şi aceluiaşi ansamblu de tendinţe.* Indiferent de forma sau înfăţişările pe care le-ar lua, *iubirea reprezintă tainul cel mai preţios pe care îl poate primi copilul.* În fond, ea determină dezvoltarea sentimentului valorii sale personale şi îngăduie frustrările şi constrângerile educaţionale. Esenţa aşteptărilor celui care iubeşte rezidă *în dorinţa de a fi iubit, de a reuşi* în ceea ce şi-a propus şi visează pe imensa piatră a târgurilor de schimburi reciproc avantajoase. În raport cu o asemenea optică, evaluarea împământenită apărută de îndată: *nu-i moral, însă e psihologic.*

Părerea lui Fromm este că această manieră automatizantă nu rezolvă, ci escamotează şi complică problema existenţei umane care a fost şi este de cele mai multe ori echilibrată cu iubirea: *omul este viaţa,*

conştiinţa de sine însuşi ... de faptul că s-a născut din iubirea părinţilor fără voia lui şi va muri, mai devreme ori mai târziu împotriva voinţei sale ... iar ... conştiinţa izolării omeneşti fără reunirea prin iubire devine obârşia ruşinii, vinovăţiei şi a anxietăţii – fapt ce ne trimite cu gândul la teoria managementului terorii – angoasei existenţiale, reper utilizat, din păcate, dar în sens utilitarist, nu o dată, chiar de specialiştii în terapiile de cuplu.

În fine, copilul ştie să recunoască iubirea autentică, să o deosebească de aceea fariseică şi chiar dacă este copleşit cu vorbe, gesturi, cadouri şi sărutări lipsite de căldură, el simte, intuieşte cu certitudine ceea ce se ascunde, de multe ori, în spatele aparenţelor. Dorinţa lui de a fi iubit este precoce şi universală (ceva mai mult, ea este o trebuinţă pe care o au şi animalele). Uneori şi aceasta frecvent, în cazul copiilor rămâi stupefiat de revelarea sensurilor unor noţiuni date de ei. Ele debordează prospeţime şi candoare, care *cel puţin când este vorba de iubire, ei, cei mici, ne amintesc natural că tocmai ei sunt urmarea firească ori nefirească a iubirii noastre de o clipă.*

Un grup de copii de vârstă între 4 şi 8 ani au fost întrebaţi ce este iubirea. Răspunsurile lor sunt savuroase, deosebit de plastice, uneori frapante. Iată câteva dintre ele. M-am oprit asupra lor, deoarece am şi eu doi copii cam de aceeaşi vârstă şi mi-au confirmat frumuseţea celor inserate de Fromm:

- *Când bunica a avut artrită, nu putea să se aplece ca să-şi vopsească unghiile de la picioare şi atunci bunicul se apleca şi i le vopsea el, chiar şi atunci când a avut şi el artrită la mâini.* Aceasta este, cred eu, iubirea – Rebecca, 8 ani;
- *Când cineva te iubeşte, el îţi spune numele într-un fel mai deosebit. Tu ştii că numele tău rostit de acel cineva este mai în siguranţă în gura lui* – Billy, 4 ani;
- *Iubirea este când o fată se parfumează şi un băiat foloseşte apă de bărbierit, iar după aceasta ei merg să se întâlnească, se plimbă şi se miroase unul pe altul* – Karl, 5 ani;
- *Iubirea este atunci când mergi să mănânci şi îi dai toţi cartofii tăi prăjiţi mamei sau alcuiva fără să îi ceri în schimb* să-ţi dea cartofii ei sau ai lui – Chrissty, 6 ani;
- *Iubirea este o chestie care te face să râzi cu hohote, deşi eşti foarte obosit, după ce ai venit de la muncă* – Terri, 4 ani:

- *Iubirea este când mămica îi face cafea lui tăticu, şi o gustă ea mai întâi ca să vadă dacă nu-i prea fierbinte ori prea amară* – Danny, 7 ani;

- *Iubirea este când te săruţi tot timpul. Apoi după ce ai obosit cu sărutatu, mai vrei să stai împreună cu acea persoană ca să începi să stai de vorbă cu ea. Aşa face mama şi cu tata şi arată extraordinar, când încep să se sărute, parcă nu s-au mai văzut de o săptămână* – Emily. 8 ani;

- *Iubirea este ceva care se află în cameră când deschizi cadourile de Crăciun şi la un moment dat întrerupi despachetatul şi asculţi cu atenţie – Bobby, 5 ani;*

- *Dacă vrei să înveţi cum să iubeşti cel mai bine, e nevoie să începi cu un prieten care nu-ţi place de loc-* Nikka, 6 ani;

- *Sunt două tipuri de iubire, iubirea noastră şi iubirea lui Dumnezeu sau a Îngeraşului. Dar Îngeraşul le face, de fapt, pe amândouă şi de aceea ambele sunt bune* – Jenny, 4 ani;

- *Iubirea este când îi spui unui băiat, prieten de al tău că îţi place cămaşa lui şi atunci el se îmbracă cu ea în fiecare zi de dragul tău* – Noelle, 7 ani;

- *Iubirea este atunci când am avut concert de pian şi eram pe scenă şi îmi era foarte frică. Când m-am uitat în sală, toată lumea se uita la mine şi nu zicea nimic. În acest moment l-am văzut pe tăticu zâmbind şi făcându-mi cu mâna. El era singurul care făcea aşa ceva şi atunci nu mi-a mai fost frică, deoarece dragostea lui era alături de mine* – Cindy, 8 ani;

- *Mămica mea mă iubeşte mai mult decât pe oricine, pentru că ea mă sărută întotdeauna seara înainte de a adormi* – Clare, 5 ani;

- *Iubirea este atunci când mămica îi dă lui tăticu cea mai bună bucată din friptura de pui. Acesta este un semn că ea îl iubeşte foarte mult* - Elaine, 5 ani.

Ce spun copii mei care trăiesc alături de mine şi soţia mea în Timişoara, respectiv în România:

- *Iubirea este atunci când căţeluşul se apropie de tine şi te linge pe faţă, chiar dacă înainte de aceasta ai strigat la el sau chiar l-ai lovit;*

- *Iubirea este când tata o sărută de mai multe ori pe mama;*

- *Iubirea nu-i ură, ci un fel de lumină ce apare pe faţa copilului tău, chiar atunci când tu ca părinte ai început să-l baţi;*

- *Iubirea este când suntem cu toţii acasă şi aşteptăm aşezaţi la masă să ni se dea cea mai bună mâncare;*

- *Iubirea este cea mai mare când e ziua mea şi primesc cadouri de la mama şi de la tata, de la fratele meu şi de la bunici;*

- *Iubirea este când tata îi dă mamei bani să-mi cumpere ceea ce mie îmi place;*

- *Iubirea este când ne adunăm în jurul pomului de Crăciun ori când ciocnim ouă roşii la Paşti, ş.a.m.d.*

După cum reiese din suita răspunsurilor date de copii, iubirea este un sentiment pur, mai mult ceva care purifică, ne curăţă, ceva care ne ajută să fim mai buni, mai înţelegători, mai tandri, mai drăgăstoşi, mai pupăcioşi, mai raţionali, deoarece în toate cazurile iubirea, până şi în opinia copiilor, se corelează neîndoielnic cu bunătatea, zâmbetul, atmosfera de sărbătoare, cântecul, voia bună, ş.a. Ea reprezintă ceea ce în fond este un amestec plăcut în mintea crudă a copiilor în pragul începerii şcolii.

Ea transpare parcă în ochii lor ca un fel de Divinitate dreaptă, omnipotentă şi biruitoare, stăpână pe sine, extraordinar de senină. Felul în care o explică interlocutorii, copiii, trădează maniile şi ticurile verbale ce nu trec aproape niciodată dincolo de pragul familiei. Aproape nici un copil nu implică în explicarea ei, ura, nu exprimă duşmănia, revolta, ci numai înţelegerea, atâta câtă o pot ei avea, credinţa în Dumnezeu şi neapărat în Îngeraş. Toţi cred în ceea ce spun, pentru că le-ar place să fie aşa, exact aşa şi în casa părintească. E greu să crezi că au fost pregătiţi dinainte, după cum e greu să accepţi, fie ca femeie, fie ca bărbat că primul tău copil este rodul unui viol.

Citindu-le şi recitindu-le, iubirea lor mi-a apărut în toată splendoarea ei plăcută şi dureroasă – inexplicabilă, inexprimabilă, deşi noi adulţii încercăm să o definim – ca o constelaţie ce se oglindeşte în ochii copiilor mei într-o seară în care ambientul era puţin înceţoşat din atâtea şi atâtea cauze greu de identificat, greu de eludat şi cu atât mai mult greu de înlăturat. Când am început să discutăm, copii mei încercau plăcerea cea mai mare. Toată dragostea din ochişorii lor, tot sângele care-i dogorea se transfigurau pe fizionomia lor. Atunci, poate numai atunci, am înţeles comprehensiv sentinţa lui D.H.Lawrence: *Drogostea*

nu-i decât un zâmbet uriaş, o lacrimă cât marea, o lumină puternică, un gând curat....

În loc de concluzii îl voi cita pe W. Stekel – *copilul* - zicea el – *nu trebuie să fie un înlocuitor pentru oamenii fără rost şi nefericiţi .... Lor, oamenilor acestora, ar trebui să li se interzică să aibă copii numai pentru a-şi umple golul mizerabil din viaţa lor.* Responsabilităţile imense (*biologică cu subfuncţiile igienico-sanitară, de procreare şi sexuală; economică, cu subfuncţiile productivă, contabilă, financiară, administrativă, de pregătire; educativă cu subfuncţiile de sprijin, educaţional-formativă, etică, cultural-formativă, social-integrativă; suportivă, religioasă, psihoterapeutică, etc.*) pe care le au şi de cele mai multe ori şi le asumă conştient toţi acei care iubesc copiii consistă în grija şi răspunderea la care se angajează în raport cu acei care au rezultat din iubirea lor infinită. (Petroman, P.).

Ceea ce frapează în răspunsurile copiilor este sinceritatea sau lealitatea. Ce înseamnă aceasta ? Să ai credinţa curată şi desăvârşită şi să nu arăţi niciodată una în locul alteia. Ei spun ceea ce simt, în limitele unei exprimări incoerente, deoarece nu prea stăpânesc limba. Copiii nici nu laudă, nici nu defăimează, ei spun, aşa cum se pricep, adevărul. *Ori a spune adevărul* – zice Sf. Augustin – *este să-l foloseşti şi să vorbeşti adevărat fără nici un amestec cu minciuna.*

Ziua îndrăgostiţilor

Crişan Iulia

Tânărul Valentin, roman a studiat medicina. După absolvire este atras de principiile creştinismului, atunci considerat un mare pericol. În 269 d.Cr. devine episcop la Roma. Este respins şi dezavuat de autorităţi pentru orientarea sa, este arestat şi torturat şi în 14 februarie este decapitat. A murit rostind întruna numele lui Isus. În timp a devenit patronul îndrăgostiţilor, deoarece, împotriva voinţei împăratului el căsătorea cuplurile de îndrăgostiţi, dându-le binecuvântarea Bisericii. Aceasta a fost o altă cauză pentru care Valentin a fost condamnat la moarte.

Sărbătoarea Sf Valentin s-a impus relativ repede, deoarece în vremea aceea romanii prăznuiau *Lubercalia*, venirea primăverii. În cadrul sărbătorii, tinerii creştini îşi jurau credinţă eternă şi de multe ori

după aceasta îşi făceau diferite cadouri. Dar, ziua de 14 februarie a fost sărbătorită cu un anumit fast doar la sfârşitul sec. al XIX-lea. Astfel, în *Marea Britanie,* tinerii obişnuiau să-şi trimită felicitări pe care erau desenate inimioare ori alte simboluri ale iubirii; în *Japonia,* ei îşi ofereau mici figurine de ciocolată, în *America*, precum şi în mai multe ţări europene tinerii îşi făceau cadouri: parfumuri, bijuterii, dulciuri şi alte obiecte cu diferite semnificaţii.

Sărbăroarea a fost preluată şi la noi, la sfârşitul sec. al XX-lea, cu o bună parte din obiceiuri; la acestea s-au mai adăugat petrecerile, dansul, deşi, în tradiţia românească la noi s-a sărbătorit, într-un fel asemănător, **Dragobetele**, 24 februarie. Pentru a împăca tradiţia autohtonă cu cea europeană, chiar mondială, cel puţin mass-media românească încearcă de vreo câţiva ani să impună **Decada îndrăgostiţilor**, 14-24 februarie. Realitatea este că timp de aproape jumătate de secol, noi românii nu am sărbătorit sfinţii şi am încercat, adică autorităţile au ţinut cu orice preţ să impună ziua de 2 mai, drept *Ziua tineretului.*

Aşadar, 14 februarie este ziua îndrăgostiţilor ori **Ziua Sf. Valentin**, o nouă sărbătoare în calendarul nostru care se adaugă celei tradiţionale româneşti, 24 februarie sau **Dragobetele.**

Sărbătorile au fost şi continuă să fie un prilej cu care oamenii se bucură, deşi nu sunt întotdeauna ceea ce ar fi capabili să fie. Fascinantele probleme care-i angajează: sănătatea psihică, maturizarea psihică şi socială – fiecare sărbătoare devine o ocazie de a o constata – crearea de sine, alegerea, demnitatea, responsabilitatea, valorizarea, autoanalizarea, creativitatea şi multe altele – toate puncte de reflexie cu acerbe controverse, cu perspective, dar şi cu blocaje ce nu-i pot lăsa impasibili pe cei implicaţi în organizarea şi mai ales desfăşurearea unei aniversări. În raport cu concluziile studiilor de psihologie factorială, *cinci ar fi factorii* esenţiali pentru înţelegerea structurii personalităţii oamenilor, inclusiv a partenerilor, după cum urmează:

1. extraversia – relevă capacitatea de orientare a personalităţii soţilor către exterior, felul în care se implică în activitatea familiei, sociabilitatea, fie şi numai în contextul sărbătorii unui anumit număr de ani de viaţă personală (ziua de naştere ori onomastică) şi împreună (zilele de logodnă şi nuntă);

1. **agreabilitatea**–vizează preponderent plăcerea,camaraderia, colegialitatea, tovărăşia, prietenia şi are în vedere calităţile emoţionale ale persoanei, comportamentele ei prosociale;

2. **conştiinciozitatea** – urmăreşte felul de a fi, de a se implica al persoanei în rezolvarea unor sarcini, prilej de a-şi manifesta spiritul de ordine, de disciplină şi de responsabilitate, la toate nivelurile;

3. **stabilitatea emoţională** - porneşte de la stările de calm, mulţumire, emotivitate sau, dimpotrivă stările de agitaţie, de nemulţumire, de neemoţionalitate ori chiar de la unele dificultăţi emoţionale – anxietatea, depresia, iritabilitatea, ş.a.;

4. **cultura sau intelectul** – relevă aspectele referitoare la însuşirile proceselor psihice: suplеţea, rapiditatea, caracterul creator, convergent, divergent şi critic, în cazul gândirii; fidelitatea, trăinicia, volumul, perspicacitatea, în cazul memoriei, disponibilitatea, inventivitatea, deschiderea la experienţă şi multe altele, în general.

Noul model de descriere şi analiză a personalităţii efectuate în spiritul celor cinci factori a fost numit, după cum se ştie, **Big-five** (Marele cinci). El a suscitat şi suscită interesul psihologilor, implicit al acelora care au în vedere psihologia cuplului.

Tradiţia – chiar dacă nu în exclusivitate românească – a impus următoarele aniversări ale nunţii celor care conviеţuiesc. La noi, la români, se pare că s-au cristalizat aniversările prilejuite de împlinirea unui an, 3, 5, 10,12,15,20,25,30,40,45,50,60,65,70 de ani. În alte părţi, în Europa şi în lume, aniversările sunt anuale şi puse în legătură cu un anumit obiect, o anumită substanţă, un anumit material, ş.a.m.d., după cum urmează:

1 an: un mare hop,
2 ani: de brânză,
3 ani: de piele,
4 ani: de ceară,
5 ani: de lemn,
6 ani: de cupru,
7 ani: de lână,
8 ani: de mac,
9 ani: de faianţă,
10 ani: de cositor,
11 ani: de coral,
20 de ani: de cristal,
21 de ani: de opal,
22 de ani: de bronz,
23 de ani: de beril,
24 de ani: de saten,
25 de ani: de argint,
26 de ani: de jad,
27 de ani: de acaju,
28 de ani: de nichel,
29 de ani: de catifea,
30 de ani: de perle,
39 de ani: de crep,
40 de ani: de rubin,
41 de ani: de oţel,
42 de ani: de sidef,
43 de ani: de flanelă,
44 de ani: de topaz,
45 de ani: arg.aurit,
46 de ani: de lavandă,
47 de ani: de caşmir,
48 de ani: de ametist,
49 de ani: de cedru,

12 ani: de mătase, 31 de ani: de marochin, **50 de ani: de aur,**
13 ani: de mărgăritar, 32 de ani: de fier, **60 ani: de diamant,**
14 ani: de plumb, 33 de ani: de porfir, **65 de ani: de platină,**
15 ani: de porţelan, 34 de ani: de chihlimbar, **70 de ani: de lut,**
16 ani: de safir, 35 de ani: de blană 80 de ani: de fag,
17 ani: de trandafir, 36 de ani: de muselină, 85 de ani: de stejar,
18 ani: de turcoaz, 37 de ani: de hârtie, 90 de ani: oale şi
19 ani: de creton, 38 de ani: de mercur, ulcele.

După cum ne dăm seama, destul de multe din aniversările enumearte sunt legate artificial de ceva care nu-şi justifică întotdeauna denumirea. Aniversările tradiţionale scrise de noi aldin (îndroşat) sunt, totuşi, ceva mai reale. Cu asemenea ocazii atenţiile sau cadourile trebuie să fie cât mai adecvate şi cât mai ingenioase. Cuplurile care îşi aniversează o asemenea nuntă e nevoie să-şi anunţe invitaţii în prealabil pentru ca aceştia să fie pregătiţi să ofere o atenţie în consonanţă cu denumirea aniversării (Petroman P.).

Apropierea continuă

1. **Sărutul mâinii** se practică într-un :
   a. apartament, întotdeauna într-un interior;
   b. local sau orice spaţiu limitat închis.
2. **Nu-i recomandabil** să fie practicacat pe stradă, în parc, la ştrand, ş.a.m.d.
3. **Atenţie !**

a. întotdeauna femeia (sau cel mai în vârstă) întinde mâna,

b. dup caz, bărbatul se ridică în picioare, prinde mâna cu vârful degetelor, se apleacă uşor, o atinge cu buzele, fără zgomot şi eventual se opreşte la 2-3 mm., simulând sărutul mâinii;

c. nu se sărută mâna înmănuşată, bandajată, după cum peste masă ori peste birou, de fapt, femeia în cauză trebuie să evite o atare situaţie;

d. după cum nici când femeia se află în bucătărie, pe plajă sau la ştrand;

e. sărutul mâinii este un act de respect,eventual de curtoazie şi trebuie efectuat discret, corect, fără timiditate; atât unul cât şi altul dintre cei implicaţi au puterea să conducă acţiunea ridicând ori trăgând neostentativ mâna.

Sărutul - semn al respectului, al dragostei şi al iubirii:

1. faţă de părinţi, fraţi, rude şi prieteni, în general – se efectuează firesc, pe obraz sau pe obraji, pe frunte o dată ori de două ori (la slavi de trei ori), fără zgomot;

2. faţă de cea sau cel iubit – pe faţă, pe buze, acasă la el ori la ea, în mijlocul naturii, în amurg, sub clar de lună, în nici un caz în mijloacele de locomoţie, în aglomeraţii, eventual pe stradă (în unele ţări au apărut legi care intervin şi sancţionează sărutul în public);
   a. presupune deagoste, iubire şi pasiune, contopirea celor doi;
   b. discret, relativ scurt, fără intenţia de a dăuna (transformat în muşcătură);
   c. în condiţii romantice,

3. constituie un semn ce revelează afecţiunea sinceră a celor care se iubesc, el este expresia intimităţii, tandreţei, eroticului;

4. greşelile capitale ce pot apare în timpul sărutului:
   a. să-ţi încleştezi buzele şi dinţii,
   b. să nu reacţionezi deloc la mişcările fine ale limbii partenerului,
   c. să-ţi săruţi partenerul necontrolat, umplându-i gura cu salivă;
   d. să-ţi presezi buzele cu rigiditate, fără cea mai mică afecţiune pe buzele partenerului;
   e. să nu răspunzi la reacţiile pe care partenerul le are în timpul sărutului;
   f. de teama de a nu greşi să accepţi orice din partea partenerului fără reţinere.

Oricum ar fi, îndemnul rămâne: *Sărutaţi-vă cât mai mult!* De ce? Deoarece sărutatul este probabil una din cele mai frumoase forme de comunicare pe care a descoperit-o în timp şi cu timpul omul. Un sărut exprimă mai mult decât o mie de cuvinte, în plus el are efectul unui medicament (Lou Paget). Sărutul poate vindeca ori îmbolnăvi:

1. **Avantajele sărutului:**

   a. **accelerează pulsul** – inima pompează sângele cu toată forţa; circulaţia sangvină este impulsionată şi se realizează îmbunătăţirea oxigenării organelor interne;

b. gradează formarea hormonilor – rezultatul final este favorabil: se optimizează capacitatea la efort fizic şi psihic a organismului;

c. scade senzaţia de durere - sub efectul sărutului în ganism se secretă o substanţă calmantă similară morfinei;

d. reconfortează psihicul – sărutul, dacă este însoţit de îmbrăţişări şi mângâieri, conduce la diminuarea situaţiilor tensionate şi a enervărilor, diminuarea amărăciunii, mîhnirii şi deznădejdii.

Memento ! Pe suprafaţa buzelor şi în cavitatea bucală sunt nenumărate terminaţii nervoase deosebit de sensibile. Din asemenea motive un sărut adevărat declanşează o sumedenie de reacţii în organism. Printre altele, pulsul atinge 120 de bătăi pe minut, temperatura corpului creşte şi în sânge este descărcată o mare cantitate de hormoni care amplifică metabolismul şi circulaţia sângelui. Sărutul conduce la întărirea sistemului imunitar şi potrivit concluziilor unui studiu afectuat de americani, cei care obişnuiesc să se sărute mai mult trec din ce în ce mai rar pe la medici. Sărutul des înfrumuseţează şi slăbeşte, deoarece un sărut cu limba consumă circa 12 calorii şi pune, concomitent, în mişcare 39 de muşchi faciali. Consecinţa ? Se netezesc ridurile, chiar se estompează şi pielea se întinde, dobândeşte strălucire. Deşi nu există o reţetă a sărutului perfect este recomandabil ca atunci când plecaţi la serviciu să vă sărutaţi partenerul ori partenera, deoarece după o astfel de acţiune veţi avea o zi bună, liniştită.

2. Dezavantajele sărutului. Orice avantaj are dezavantajul său, orice plăcere poate fi dureroasă, păgubitoare, după cum sunt unele dureri plăcute. Cam în această categorie se înscrie şi sărutul. Iată câteva din pericolele ce-i pasc pe acei care şi-l oferă.

a. s-a demonstrat că există o serie de boli care se pot transmite prin sărut: gripa, rujeola, scarlatina, hepatita, ş.a.;

b. bacteriile şi viruşii care se găsesc în cavitatea bucală, pe mucoase ajung într-un număr foarte mare la partenerul sărutat;

c. cel care sărută trebuie să ţină seama dacă este bolnav ca să renunţe la sărut, deoarece riscă să-şi îmbolnăvească partenerul sau partenera.

Nu uitaţi: sărutaţi-l doar pe acela pe care îl iubiţi, numai pe

acela pe care vreți să-l liniștiți ori să-l cuceriți. Nu faceți din sărut un scop în sine. Nu vă sărutați doar pentru a vă regla funcționarea inimii ori pentru a vă amplifica capacitatea de efort. În acest scop e suficientă gimnastica de dimineață eventual alergarea la tramvai ori la autobus, câteva minute de joging.

Curiozități – Mirese comandate prin poștă sau prin internet

Budeanu Sonia

Eros visa – un aspect al activității imaginare care se desfășoară în Australia. Aici, mii de bărbați s-au căsătorit cu femei din alte țări, *mirese comandate prin poștă sau prin internet;* ele își păstrează eticheta de *soții importate,* deși, uneori, au fost comandate din țara de origină sau *țara veche.* O atare mireasă poate descoperi că noua sa patrie, după cum și noua sa pereche reprezintă, concomitent, fie raiul, fie iadul. Iadul, dacă partenerul trăiește la țară, deoarece dispune de o capacitate redusă de a face față dificultăților culturale și lingvistice. În acest caz noii venite i se pare că viața este mai mult decât brutală și preponderent singuratică. Raiul, când a nimerit într-o comunitate de aceeași naționalitate cu ea și are avantaje economice pe care nu le avea acasă, în țara sa.

Adaptarea, adică ajustarea organismului, respectiv acomodarea la mediu se realizează cu destule greutăți, chiar dacă în virtutea naturii sale omul, în cazul nostru *soția importată,* dispune de o anumită plasticitate, datorită căreia îi este cu putință să rămână de acord cu mediul său și să mențină echilibrul mediului său interior. În cazul cel mai bun, prin urmare fata ori soțiile comandate prin poștă sau prin internet își modifică ritmul endogen pentru a-l sincroniza cu factorii periodici ai noului mediu. Viața reclamă o ajustare perpetuă din punct de vedere fiziologic și psihologic, aceasta tocmai pentru restabilirea unui echilibru inexistent. Intervin aici:

- *asimilarea* – în cazul dublei acțiuni a fetei (fiindcă despre ea este vorba) asupra bărbatului și
- *acomodarea* – a soțului cu soția.

Atât una cât și alta interdependente se înrâuresc și se combină necontenit în vederea menținerii unui echilibru stabil, intrinsec *adaptării.* Ne amintim, într-o astfel de situație, considerațiile lui Piaget

când *organismul se transformă în raport cu mediul – consecința variația are drept urmare un echilibru al schimbărilor între mediu și el, favorabil conservării sale; viața psihică se subordonează aceloraşi legi ca viața organică, astfel, însăşi inteligența se formează într-o ajustare între schemele vieții anterioare și cele ale unei experiențe noi.*

Greutatea adaptării soției (ori soțului, mai rar) este determinată de faptul că în Australia se vorbeşte limba engleză, în vreme ce acasă fiecare îşi vorbeşte limba comunității de origine – numărul lor este de ordinul sutelor ori milioanelor de asemenea australieni. E rău, nu e rău precizează un cărturar al vremii din Australia: *toleranța diversității noastre etnice este principalul mijloc pe care îl avem la dispoziție pentru a fi cu adevărat, pentru a profita de această trăsătură imanentă australienilor – imigrarea – cea mai dinamică, mai constructivă și regenerabilă trăsătură a societății din această țară* (Zubzycki, J.).

Situația, chiar dacă nu este identică, se aseamănă cu emigrarea noastră care tinde să se generalizeze în Italia, Spania, Germania, Canada, SUA. Ea a devenit o problemă ce incumbă adaptarea a cărei percepere și înțelegere reprezintă cerințe ce se impun a fi urmărite și explicate. Iată câteva declarații spicuite din corespondența unor fete sau mirese comandate prin poştă sau internet de la noi de acasă:

- mi-am dorit, după cum am dorit să trăiesc, să ajung în Canada. Am ajuns, dar după patru ani, cu un copil am fost nevoită să divorțez. Acum sunt împreună cu copilul, o ducem destul de greu în acest rai mult visat. Ori de câte ori stau și mă gândesc, în imaginație îmi apar, vrând-nevrând, ai mei, casa părintească și oraşul meu natal. Atunci încep să plâng până mă satur;
- căsătoria în Australia nu-i nici ceea ce am visat, nici ceea ce credeam eu insistent. Aici avem de toate, însă ne lipsesc prietenii, acei alături de care să ne putem simți bine, să ne putem destăinui, să putem râde și să facem băşcălie;
- mi-e dor de voi, mi-e dor de casă, de nevoile pe care le credeam irezolvabile... nu-mi lipseşte nimic, dar nu vă am pe voi, în plus nu am vecinii și vecinele cu care să putem discuta și bârfi fără reticență;
- e foarte grea viața între străini, am impresia că nu-i interesează nimic decât viața lor ... Ne lipsesc colegii, ne lipsesc spectacolele de operă, teatru și concertele ... aici toate acestea și multe altele reprezintă un lux pe care încă nu mi-l pot permite. Și chiar dacă

aş putea, din când în când, n-am cu cine, deoarece soţul meu nu preţuieşte arta, în fond nu o cunoaşte.

Iată, aşadar, doar câteva mărturisiri pe care nu avem de ce să nu le credem, vorba lui Eminescu: *Cine-a îndrăgit străinii,/ Mânca-i-ar inima câinii,/ Mânca-i-ar casa pustia,/ Şi neamul nemernicia.* Când citâm versurile de mai sus, ne gândim doar la străinătate, deopotrivă înstrăinare, desprindere de ai tăi, desprindere de cei dragi, de cei apropiaţi – părinţii, surorile şi fraţii, rudele şi prietenii, în general. Rândurile citate sunt mai actuale ca oricând, în contextul vieţii cotidiene de la noi.

Sentimentul dezrădăcinării limitat până mai ieri la acei care plecau de la ţară la oraş ori chiar dintr-un sat în altul, dintr-un oraş într-altul şi-a lărgit sfera şi include acum şi pe acei dominaţi de el, deoarece au fost nevoiţi să-şi ia lumea-n cap din cauza opresiunii comuniste şi din ce în ce mai mult din cauza greutăţilor nenumărate. Sigur că el poate fi explicat, cu atât mai mult mâine, când intrarea noastră în Uniunea Europeană va deveni o realitate. Deocamdată însă sentimentul adaptării sau readaptării se corelează, volens-nolens, cu cel al neadaptării, dezrădăcinării.

Obiceiuri de nuntă

1. Rochia albă de mireasă reprezintă simbolul purităţii şi al virginităţii, ea nu este apanajul căsătoriei decât din preajma anului 1830. În Evul Mediu, cele mai multe mirese se îmbrăcau în roşu, simbolul pasiunii. Astăzi, la noi, ea poate îmbrăca rochia de mireasă, chiar dacă a făcut parte dintr-o familie consensuală, respectiv uniune liberă 1-2 ori mai mulţi ani. Casele de modă etalează rochii de mirese de diverse culori, semn că albul nu mai reprezintă o condiţie, după cum nu mai este un tabu nici virginitatea.

2. Buchetul miresei datează din epoca romană. Asemănător obiceiului conform căruia eroii romani erau acoperiţi cu lauri după fiecare bătălie câştigată, tot astfel mireasa e necesar să poarte o ghirlandă cu flori, semnul *victoriei* asupra soţului. Buchetul miresei în ţară la noi este alcătuit din trandafiri ori garoafe albe, de obicei cale. El nu trebuie să fie alcătuit doar din anumite flori, este comandat şi realizat potrivit preferinţelor miresei sau ale mirilor – flori de colţ, flori multicolore, uneori chiar culorile drapelului nostru, ş.a. El este oferit

miresei de mire. La ieşirea din biserică buchetul se aruncă şi fata care îl prinde urmează să se căsătorească în curând.

3. Hainele închise la culoare pe care le poartă mirele certifică faptul că ziua nunţii e nevoie să fie dominată de strălucirea miresei. Mirele poartă cămaşă albă, cravată, papion, lavalieră, batistă la butonieră asortată costumului, ş.a.m.d.

4. În vremea romanilor, asupra tinerilor căsătoriţi se aruncau nuci şi migdale, simbolul fecundităţii. În zilele noastre ei sunt acoperiţi cu o *ploaie* de orez sau boabe de grâu, gestul semnifică belşugul care e necesar să însoţească tânăra pereche. Uneori locul boabelor l-au luat petalele de trandafir sau de la alte flori, confeti, etc.; când se intră ori când se iese, mai ales din biserică, mirii trec pe sub un arc de flori care le-au fost oferite de nuntaşi – cei dintâi sunt domnişorii, domnişoarele de onoare şi alţi tineri. Tot acum, după cum spuneam mai sus, mireasa îşi aruncă buchetul. Fata care-l prinde, după tradiţie, urmează să se căsătorească în curând. De aceea e o mare îmbulzeală a fetelor să ajungă la buchetul aruncat.

5. Darurile de nuntă îşi au originea în tradiţia africană. Bătrânii tribului ofereau mirelui un arc cu săgeţi pentru a-şi procura hrana necesară familiei, iar părinţii miresei dăruiau tânărului cuplu vase pentru gătit şi aşternut de pat. La noi, darurile de nuntă sunt din ce în ce mai rare – o icoană de argint, eventual argint poleit cu aur, o maşină sau două pentru el şi pentru ea, poate chiar un apartament, (familia fetei oferă trusoul), cei invitaţi oferă mirilor la sfârşitul nunţii un plic cu lei ori valută, în general, pentru a-i sprijini pe noii căsătoriţi să-şi poată cumpăra un apartament, eventual o maşină. Nunta, conform tradiţiei, este pregătită şi susţinută de mireasă, uneori de miri.

6. Până în secolul trecut, la ieşirea mirilor din biserică se trăgeau salve de artilerie, pentru a alunga spiritele rele. Astăzi, aceste sunete au fost înlocuite cu zgomotul vaselor care se agaţă de maşina tinerilor căsătoriţi. La noi maşinile care transportă alaiul nuntaşilor claxonează neîntrerupt. În alte situaţii, nuntaşii sunt însoţiţi până la oficiul stării civile, eventual până la biserică, de o orchestră care cântă o muzică antrenantă. La ieşirea din biserică se aplaudă, se ovaţionează şi se cântă în cinstea mirilor.

7. În trecut, rolul cavalerului de onoare era foarte important. Acesta se impunea să fie un bun spadasin, deoarece sarcina lui era de a lupta, alături de mire, împotriva familiei miresei, în eventualitatea unui

refuz. În prezent domnişoarele şi cavalerii de onoare sunt perechi, uneori pot ajunge la 8-12 perechi; dintre fetiţele şi băieţaşii ce constituie alaiul miresei sunt aleşi, după caz, 2-4 pentru a ţine trena miresei. Domnişoarele sunt, de obicei, îmbrăcate în rochii de culoare roz.

8. În unele ţări exiată credinţa potrivit căreia consumarea mierii de albine ar atrage după sine *îndulcirea* persoanei respective. De aici se pare că îşi are originea sintagma *lună de miere*. În călătoria de nuntă, tinerii căsătoriţi trebuie să mănânce cât mai multă miere pentru ca viaţa lor împreună să fie cât mai dulce. Mai nou, luna de miere este petrecută într-un voiaj de nuntă – o călătorie în ţară ori în străinătate – într-o staţiune care să le permită noilor căsătoriţi să se cunoască mai bine, să trăiască împreună clipe minunate. În realitate, dacă mireasa debutează sexual cu prilejul nunţii, aşa numita lună de miere devine una mai puţin plăcută, mai ales dacă mirii nu au fost pregătiţi în acest scop. Şi dintr-un asemenea considerent consilierea premaritală devine cu atât mai indispensabilă.

Poezii de dragoste

Achim Bianca Laura

În cele ce urmează reproducem câteva din creaţiile personale care revelează, în bună parte, trăirile noastre, deseori la putere.

Dacă ai fi tu soare,
Aş vrea să-ţi fiu eu cer,
Coroana ta de raze,
Norocul meu de fier.

Dacă ai fi copac,
Aş vrea să-ţi fiu pământ
Sau muşchiul de pe trunchi;
Chiar crucea de sub sfânt.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Dacă ai fi tu om,
Aş vrea să-ţi ţin de umbră,
Să-ţi fiu fărâmă-n suflet
Ori gândul cel din urmă....

*
* *

Dacă aş fi fost ploaie,
Ţi-aş fi trimis o picătură
ce mi s-a oprit pe gură
şi apoi s-a disipat.
Dacă aş fi fost vânt
Ţi-aş fi trimis petale de salcâm
Ce se-mprăştie pe drum,
peste urmele de paşi.
Dar am stat;
M-a oprit un gând puţin:
Suflete, cum să te alin ?

*
* *

În gându-acela dulce, de-nceput,
Prin zâmbete şi-un prim sărut,
Se-ntrevedea şi-un capăt,
Şi-o umbră de sfârşit,
Dar prima noastră clipă
Ţinea la nesfârşit.
Din prima-mbrăţişare,
Cu fiecare pas,
Simţeam cum creşte-n mine
un iz de *bun-rămas*.
Acuma stau şi mă socot,
Dac-am iubit cât pot,
Măcar şi doar o clipă,
Stând liniştit la umbra ta...

*
* *

N-am suflet pentru-o nouă durere,
Nici ochi să văd cum dragostea îmi piere.
Dar îți cer, Doamne, din nou
sălaş pentru sufletul meu,
că-i e rău şi-i pustiu,
şi, zău, Doamne nu mai ştiu,
dacă mai poate
să se târască pe coate....
Am cercat şi eu, şi tu,
şi i-am zis: *ieşi, şi te du* !
şi s-a dus, şi s-a întors,
sleit şi de putere stors;
nu mai urlă, nu se zbate,
e doar lacrima sărată;
nu mai cere, nu mai plânge,
doar stă, Doamne, şi se stinge.

*

* *

Ți-ai deschis sufletul
şi inima
şi m-ai închis în ea.
M-ai ținut doar o clipă
şi m-ai alungat în pripă.
Am rămas pe gânduri dus...
Dar mi-e dor de-nchisoare,
de pereți auriculari
şi de cei ventriculari
şi de sângele din ea,
ce curge din vas în vas;
ca bătăile de ceas,
Dar acum, că-s iar afară,
nu ştiu ce-ar putea so doară,
c-am trecut şi eu prin ea
şi i-am lăsat dragostea.

CHESTIONARE – TESTE

CE PĂRERE AVEȚI DESPRE EA/EL?

1. **Când ea / el nu este lângă dvs. vă cuprinde un sentiment de nerăbdare?**
   a. Da.
   b. Nu, niciodată.
   c. Câteodată.
2. **Când ieșiți împreună, vă simțiți pus(ă) în umbră?**
   a. Desigur, este cu mult mai inteligent(ă) decât mine.
   b. Uneori, când face pe grozavul(a).
   c. Nu am motive, știe să se poarte.
3. **Care este ultima surpriză pe care v-a făcut-o?**
   a. O carte.
   b. Nu-mi amintesc.
   c. O seară în doi.
4. **La ce vă gândiți când îl (o) vedeți citind?**
   a. Îi stă bine. Mă bucură această preocupare a lui (ei).
   b. M-am obișnuit cu tabieturile lui (ei).
   c. S-a plictisit de compania mea.
5. **Cum reacționați când își cumpără o haină nouă?**
   a. **Ar fi mai bine să renunți la mofturi...**
   b. Îți stă bine!
   c. Este destul de frumoasă.
6. **Ce-i spuneți după ce face dragoste cu dvs.?**
   a. Nimic, prefer să dorm.
   b. Ce i-aș mai putea spune...
   c. Nu se sinchisește de vorbele mele. Așa că mai bine tac.
7. **Dacă ar fi să-i faceți o scurtă caracterizare, ce ați scoate în evidență?**
   a. Este deștept/deșteaptă doar atunci când doarme.
   b. Este singura persoană care mă înțelege cu adevărat și știe să-mi facă pe plac.
   c. Este exact ca bunicul (bunica) mea.
8. **O cunoștință încearcă să vă răpească prietenul(a). Cum reacționați?**
   a. Bine face. Oricum mă cam plictisisem de el (ea).
   b. Nu vă dați bătut(ă).
   c. Mai sunt și alți băieți/fete.

9. Vreți să plecați în vacanță. El (ea) protestează, sunând că nu aveți suficienți bani. Cum reacționați?

a. Plecați singur(ă).
b. *Vom face economie de acum încolo.*
c. *Cred că este mai bine să stăm acasă.*

10. Unul dintre părinți nu este de acord cu relația dvs. Ce faceți?

a. Încerc să-l conving că nu are dreptate.
b. Țin cont de părerea lui.
c. Stau pe gânduri și analizez situația...

INTERPRETAREA TESTULUI

	a	b	c
1	3	0	2
2	3	2	0
3	2	0	3
4	0	2	3
5	0	3	2
6	0	3	2
7	0	3	2
8	0	3	2
9	0	2	3
10	3	0	2

ÎNTRE 0 ȘI 10 PUNCTE. Aveți o părere *catastrofală* despre prietenul(a) dvs. În acest caz, cel mai înțelept lucru pe care-l puteți face este să renunțați la această relație. Oricum se va sfârși cât de curând.

ÎNTRE 10 ȘI 20 DE PUNCTE. Singura părere bună pe care o aveți se referă la propria persoană. Totuși, aveți momente în care sunteți capabil să recunoașteți și meritele celorlalți, iar cu puțină voință puteți deveni chiar generoși în aprecierile dvs.

ÎNTRE 20 ȘI 30 DE PUNCTE. Sunteți o persoană cu picioarele pe pământ. Știți să vă apreciați partenerul(a) la adevărata lui (ei) valoare. El (ea) poate fi în deplină siguranță alături de dvs. Vă adorați partenerul(a) de viață (I.M.).

CÂT DE SINCER SUNTEȚI ?

Încercați să înfloriți povestirile pentru a părea într-o lumină mai favorabilă ?. Preferați să mințiți ca să scăpați de urmări neplăcute ori sunteți sincer indiferent de consecințe ? Răspunzând la întrebări, veți afla cât de sincer sunteți.

1. **Privind magicianul, ce vă trece prin cap ?**
   a. Fascinant, cât de bine îi păcălește pe spectatori !
   b. Pare încrezător în sine și este foarte convingător.
   c. Este un șarlatan cu haine sclipitoare.
2. **Ce părere aveți despre spectacolele lui David Copperfield ?**
   a. este o lume vrăjită având propriile legi.
   b. Trucurile lui păcălesc publicul.
   c. Iluzie și realitate – la el sunt unul și același lucru.
3. **Ce efect are asupra dvs. cuvântul sinceritate ?**
   a. Parcă împunge !
   b. Nu are prea mare efect.
   c. Este o obligație, o datorie.
4. **Care dintre slăbiciuni le iertați mai ușor ?**
   a. Neîncrederea în sine și cedarea prea rapidă.
   b. Lipsa de răbdare și impulsivitatea.
   c. Egoismul și dorința de a domina.
5. **Se întâmplă adesea să nu fiți punctual ?**
   a. Da, pentru că nu îmi planific prea bine timpul.
   b. Da, pentru că intervine mereu câte ceva și uit de timp.
   c. Nu, aproape niciodată.
6. **Ați putea vinde cuiva un lucru de care, de fapt, nu are nevoie ?**
   a. Nu, mi se pare un lucru necinstit.
   b. De ce nu ? Afacerile sunt afaceri !
   c. Depinde dacă cel care cumpără este important pentru mine sau nu.
7. **Vi s-a întâmplat să mințiți de dragul altora ?**
   a. Bineînțeles.
   b. Nu, am mințit doar când am vrut să îmi salvez propria piele.
   c. Uneori, dar am avut mereu mustrări de conștiință.
8. **Ați copiat la teze și lucrări de control pe când erați elev ?**
   a. Am refuzat să fac așa ceva.
   b. Doar în cazuri de strictă necesitate.
   c. Oho, și ce mână bună aveam !

9. **Vi s-a întâmplat să uitați să înapoiați lucruri împrumutate ?**
   a. Nu mi se întâmplă niciodată.
   b. Uneori.
   c. Adesea.
10. **Vi se întâmplă des să aveți mustrări de conştiință ?**
   a. Sincer, nu prea am mustrări de conştiință.
   b. Da, atunci când este într-adevăr cazul.
   c. Da, chiar şi atunci când am motive întemeiate.

INTERPRETAREA TESTULUI

	a	b	c
1	0	3	6
2	4	6	1
3	0	3	6
4	6	3	0
5	3	0	6
6	6	0	3
7	1	4	6
8	6	3	0
9	6	4	1
10	0	3	6

Până la 19 puncte: Sinceritatea nu este latura dvs. forte. Fie că vreți să înfloriți o poveste, fie că doriți să evitați să fiți tras la răspundere, apelați cu uşurință la minciuni. Aveți şi o imaginație bogată în acest sens. Problema este că nu o dată sunteți dat de gol şi atunci sunteți etichetat mincinos. Încercați să fiți sincer cu alții, dar şi cu dvs. înşivă. Cu minciuni nu se pot soluționa conflictele, se pot doar ocoli şi amâna.

20 – 40 de puncte: Iubiți adevărul. Totuşi evitați să fiți mereu sincer. Ca să îi protejați pe alții, înfrumusețați lucrurile sau recurgeți la diplomație şi spuneți doar lucruri care nu vă pot compromite sau nu vă deschid calea spre conflicte. Este mai bine aşa decât să trântiți altora în față adevărul gol-goluț. Feriți-vă, însă, să apelați la minciuni pentru a vă pune în lumină mai bună. În acest caz, este în joc încrederea dvs. în sine.

Peste 40 puncte: Sinceritatea este pentru dvs. o chestiune ce ține de caracter. Sunteți genul *Ce-i în guşă, e şi-n căpuşă.* Chiar dacă prețul constă în a-i supăra pe alții, nu puteți ocoli adevărul. Din această cauză, nu sunteți prea îndrăgit. În schimb veți avea conştiința curată. Totuşi, încercați să procedați cu mai mult tact. Nu trebuie să recurgeți la minciuni, dar feriți-vă să spuneți verve-n față adevăruri care dor (A.B.).

AVEŢI SIMTUL IRONIEI ?

1. **La un parti, cineva insistă în mod evident să rămână alături de partenerul dvs. Cum reacţionaţi ?**
   a. Încerc să-mi găsesc şi eu o companie cât mai plăcută.....2
   b. Mă retrag într-un colţ, observând atent ce se întâmplă....0
   c. Intervin promt şi mă prezint 3
2. **Vă aflaţi la volan şi o maşină vă depăşeşte, după care şoferul vă face semnul învingătorului. Ce reacţie aveţi ?**
   a. Situaţia nu mă afectează în nici un fel 4
   b. Încerc să-i stau foarte aproape în spate, pentru a fi gata să-mi iau revanşa.....0
   c. Îmi notez numărul de înmatriculare pentru a-l denunţa pe şoferul impertinent..... 2
3. **care dintre următoarele genuri de emisiuni TV vă atrage cel mai mult ?**
   a.Pline de romantism 0
   b.Talk-show-urile 2
   c. Sportive 4
4. **Unul dintreoaspeţii pe care-I aveţi la cină încearcă să spună un banc, dar nu reuşeşte să stârnească râsul nimănui. Cum procedaţi ?**
   a. Mă forţez să zâmbesc de convenienţă 0
   b. Păstrez tăcerea şi-mi doresc în gând să nu mai repete gestul .2
   c. Îmi spun că, din fericire, are alte calităţi mai importante ...5
5. **Într-un autobuz, un individ rpsteşte cuvinte vulgare cu voce tare. Cum reacţionaţi ?**
   a. Mă adresez şoferului rugându-l să oprească maşina pentru a-l forţa pe respectivul să coboare..... 0
   b. Problema nu mă interesează 4
   c. Mă mulţumesc doar să rostesc: *Ce prost crescut !* 2
6. **Care este genul de articole care vă interesează în primul rând atunci când citiţi un cotidian ?**
   a. Cronicile politice 1
   b. Cronicile mondene 2
   c. Cele vizând criminalitatea-corupţia-moravurile 4

7. **Pe care dintre următorii comici îl considerați mai distractiv ?**
   a. Louis de Funès 5
   b. Charlot 1
   c. Bud Spencer 4
8. **Ce vă sugerează cifra 7 ?**
   a. Cele 7 păcate 0
   b. Zilele săptămânii 3
   c. Cei 7 pitici şi Albă ca Zăpada 5

INTERPRETAREA TESTULUI

Adunând punctele răspunsurilor dvs. vă veți descoperi profilul:

Până la 9 puncte: dramă constantă

Vă lipseşte capacitatea de a judeca cu detaşare opinia altora. Aveți o totală incapacitate de a evalua corect evenimentele de fiecare zi. Nu reuşiți să distingeți ceea ce este într-adevăr grav, de ceea ce este lipsit de semnificație, şi din această cauză faceți o tragedie din orice fleac.

De la 10 la 17 puncte: seriozitate interioară

Luați totul prea în serios. Câteodată chiar forțați nota pentru a vă autocrea, în mod ostentativ, o *bună imagine*. Reuşiți, dar numai în foarte puține situații, să fiți mai accesibil şi să găsiți latura comică a vreunui eveniment.

De la 18 la 24 de puncte: calm absolut

Ştiți să dați greutatea justă evenimentelor, suportând cu dificultate pe cei ce vor să transforme totul într-o tragedie. Aveți o personalitate foarte bine echilibrată. În ceea ce vă priveşte, încercați să alungați orice urmă de dramatism, în orice situație. Ştiți foarte bine care persoană merită să fie tratată cu seriozitate şi să-i acordați toată încrederea dvs.

Peste 24 de puncte: ironie excesivă

Vă este aproape imposibil să fiți serios. Din orice situație, în mod spontan, *culegeți* latura comică, chiar şi atunci când aceasta nu apare evidentă în ochii latora. Nu puteți să vă abțineți să gustați ironia *până la fund*, motiv pentru care cei din jur vă privesc cu o enormă simpatie. Găsiți foarte amuzant să vă distrați în spatele celor ce vor să pară cu orice chip mândri şi impecabili (D.M.).

CREDEȚI ÎN MAREA IUBIRE ?

Toți vorbesc de existența ei: unii o visează și o caută, alții o ocolesc. Unii o trăiesc fără să-și dea seama. Răspunzând la întrebări, veți constata dacă dvs. o doriți cu adevărat.

1. **Dacă ați scrie un roman de dragoste, cum l-ați intitula ?**
   a. *Și totuși... te iubesc* 5
   b. *O vară memorabilă* 0
   c. *Mâine va fi o nouă zi* 8
   d. *În sfârșit împreună* 12
2. **De ce credeți că Madonna a dorit să fie mamă ?**
   a. pentru că este o dorință firească a oricărei femei..... 12
   b. Spera că un copil îi va potoli neliniștile.....9
   c. Deziluzionată de bărbați, căuta dragostea unui copil..5
   d. A considerat că este o altă modalitate de a se vorbi de ea 0
3. **Pentru care motiv se adresează magicienilor și astrologilor mulți oameni?**
   a. Din lipsă de siguranță (încredere) în sine 0
   b. Deoarece cred cu adevărat în ceea ce le spun ei.....4
   c. Din curiozitate 8
   d. Din teamă pentru viitor 11
4. **Care credeți că este secretul unei căsătorii reușite, de lungă durată ?**
   a. Este o bună înțelegere pe plan erotic 0
   b Multă toleranță, cel puțin din partea unuia..... 5
   b. Stimă și respect reciproc..... 8
   c. Interese, obiective și vise în comun..... 12
5. **Cum explicați succesul serialelor TV ?**
   a. Au o acțiune captivantă, cu suspans..... 4
   b. Reprezintă o evadare din realitate..... 11
   c. Lumea nu are altceva mai bun de făcut..... 6
   d. Publicul și-a creat obișnuința de a aștepta un final nebănuit 1

6. **Din ce motive credeți că se mai înfurie Liz Taylor ?**
   a. Pentru un rol propus, nedemn de faima sa..... 6
   b. Fostul soț o șicanează cu alte pretenții..... 0
   c. Problemele de sănătate nu-i dau nici o clipă de răgaz..13
   d. A pus ochii pe un miliardar care o ignoră.....3
7. **Ce credeți că ne domină tinerețea ?**
   a. Visele..... 0
   b. Certitudinile..... 5
   c. Speranțele..... 7
   d. Temerile 11
8. **Dacă ar fi să alegeți coloana sonoră pentru un sărut, pentru ce ați opta ?**
   a. Un fragment de muzică clasică interpretat la vioară 12
   b. O piesă din repertoriul lui Frank Sinatra 3
   c. Un fragment *allegreto* din muzică de operă..... 0
   d. Un fond muzical în ritm african, în surdină..... 7
9. **Care este rostul păstrării secretelor în dragoste ?**
   a. Fac totul să pară mai misterios..... 0
   b. Este fascinant, dar și periculos..... 3
   c. Este un posibil mod de a ascunde propriile nesiguranțe..... 11
   d. Ajută la conservarea propriei libertăți..... 7
10. **Ce gândiți când vedeți un bărbat care își face valiza în mare grabă ?**
   a. Se pregătește de o evadare extraconjugală..... 3
   b. Vrea să scape de acasă.....0
   c. Are o întâlnire profesională.....11
   d. A câștigat o neașteptată sumă de bani..... 7

INTERPRETAREA TESTULUI

De la 1 la 38 de puncte: Concretețea ce vă caracterizează și lipsa de sentimentalism vă fac să considerați că relația pacifistă este cea mai bună alegere în viața amoroasă. *Marea iubire*, care face inima să-ți palpite pentru întreaga viață, nu există în concepția dvs., deci este inutil să o căutați. Există doar marea pasiune, o furtună de emoții față de o anumită

persoană, care însă dispare cu aceeaşi repeziciune cu care a şi apărut. Poate reîncepe oricând, încercând un nou fior, care de fiecare dată pare irepetabil.

De la 39 la 77 de puncte: Faceţi parte dintre persoanele ce pot trăi singure, care declară că nu cred în *Marea iubire*. Dar oricând sunteţi capabil să abandonaţi totul, fără ezitare, şi să plecaţi acolo unde iubirea vă aşteaptă. Este, însă, foarte greu să o găsiţi. Şi nu pentru că sunteţi o fire prea complicată sau pretindeţi prea mult. Ci pentru că primele mari dificultăţi ce apar în cadrul acestei poveşti de dragoste vă fac săvă îndoiţi că v-aţi găsit perechea mult visată. Şi reîncercaţi acelaşi joc, cu altcineva. Repetând mereu, sunteţi convins că, din nefericire, în viaţa dvs. nu aveţi parte de o dragoste totală.

Peste 78 de puncte: Cine nu speră să întâlnească *Marea iubire* pentru a putea fi fericit ? Pentru dvs., ea reprezintă unicul scop pe plan sentimental. Desigur, viaţa vă poate rezerva surprize neplăcute, acumulând experienţe nedorite, dar trebuie să credeţi în continuare în *marea iubire*. Aveţi o atât de mare abilitate în alimentarea acestei expectative încât, chiar dacă realitatea nu corespunde pretenţiilor, sunteţi în stare să-i atribuiţi calităţile pe care le visaţi. Chiar dacă sunt iluzorii. Şi jocul poate dura mult, mult timp (D.M.).

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

SUNTEȚI CU ADEVĂRAT BĂRBAT ?

1. **Când intrați într-un restaurant:**
   a. Deschideți ușa și intrați înaintea partenereu dvs.;
   b. O lăsați pe ea să deschidă ușa;
   c. Îi deschideți ușa și o lăsați să intre prima.
2. **La masă:**
   a. Alegeți o băutură în funcție de ce a comandat partenera dvs.;
   b. Comandați o bere sau o Coca-Cola;
   c. Beți apă.
3. **După ce ați servit masa, solicitați:**
   a. Un desert consistent;
   b. Nimic în afară de o cafea;
   c. Brânză sau fucte.
4. **Când vi se aduce nota de plată:**
   a. Achitați fără nici un comentariu;
   b. Recalculați discret;
   c. Vă scuzați, spunând că v-ați uitat banii acasă, cerându-i partenerei să plătească consumația.
5. **Vă pregătiți patul cu:**
   a. Cearceafuri albe din bumbac;
   b. Nimic special, dormiți oricum;
   c. Cearceafuri imprimate, colorate.
6. **Pe noptieră aveți:**
   a. Fotografia fostei partenere
   b. Portretul părinților;
   c. O icoană.
7. **Despre vechile legături:**
   a. Vorbiți frecvent;
   b. Nu scoateți nici un cuvânt;
   c. Susțineți că nu a mai fost nimeni în viața dvs.
8. **Încheiați convorbirea telefonică spunând:**
   a. Mai sună-mă;
   b. Te mai sun eu;
   c. Ne mai sunăm.

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

9. **În portofel aveți:**
   a. Strictul necesar;
   b. Pe lângă strictul necesar, și lucruri inutile;
   c. Bani și nimic altceva.
10. **Considerați că banii trebuie:**
   a. Să-i cheltuiți de îndată ce i-ați câștigat;
   b. Să-i investiți rapid;
   c. Să-i economisiți.
11. **În timpul liber:**
   a. Răsfoiți reviste picante, erotice, destinate bărbaților;
   b. Vă place să stați în societatea femeilor;
   c. Faceți sport pentru a vă întreține mușchii.
12. **Cel mai important este:**
   a. Să trăiți simplu, dar mulțumit de sine;
   b. Să fiți cunoscut de multă lume;
   c. Să câștigați respectul celor din jur.

INTERPRETAREA TESTULUI

Majoritatea răspunsurilor cu a): **Copilăria prelungită.** Încă destul de imatur, vă imaginați că farmecul unui bărbat constă în a avea bani, mașină, haine la modă, pe care le afișați cu ostentație.Fără acestea, însă, nu sunteți decât un copil ceva mai mare, încă stângaci, căruia îi place, de altfel, acest rol. Uneori sunteți fermecător, alteori îi răniți foarte ușor pe cei din jur. Pentru dvs., partenera este o a doua mamă, care trebuie să vă alinte mereu.

Majoritatea răspunsurilor de b): **Încă un pas.** Sunteți un bărbat atent și demn de tot respectul. Meritați toată dragostea!Știți să vă comportați ca un adevărat adult, dar uneori aveți ieșiri copilărești. Deci, trebuie să vă maturizați ! Evident, aveți lipsuri, dar orice slăbiciune poate fi recompensată prin altceva. Nu reușiți să cuceriți femeile din cauza comportamentului dvs. nesigur, ezitant.

Majoritatea răspunsurilor de c): **Un bărbat adevărat.** Foarte stăpân pe sine, inspirați încrederea celor din jur. Întotdeauna interesat de partenera dvs. sunteți răbdător și politicos. Niciodată nu veți compromite o persoană sau o situație. Știți să vă urmați ambițiile și să păstrați un secret. În ochii femeilor sunteți bărbatul cel mai atrăgător. Un detaliu important: nu vă preocupă economiile, pentru dvs. banii sunt făcuți pentru a fi cheltuiți (I.M.).

CE ŞANSE ARE CĂSNICIA DUMNEAVOASTRĂ?

1. **În această seară, găsiţi că soţul (soţia) dvs. arată foarte bine:**
   a. Îi spuneţi că este frumos(ă), îmbrăţişându-l (o).
   b. Complimentele nu sunt trucul dvs.
   c. Găsiţi această strălucire suspectă şi începeţi să-i puneţi întrebări.
2. **Pentru o cină acasă preferaţi:**
   a. Cordon-bleu şi cartofi prăjiţi.
   b. Produse congelate, preparate la aparat cu microunde.
   c. Pizza pe care o comandaţi la domiciliu.
3. **Când ajungeţi acasă după orele de program:**
   a. Faceţi un duş.
   b. Rămâneţi cu aceleaşi haine până vă culcaţi.
   c. Staţi în pat şi citiţi ziarele sau o carte.
4. **Fraza pe care nu vă place să o rostiţi:**
   a. *Te cunosc ca pe propriile mele buzunare.*
   b. *Mă iubeşti ?*
   c. *Îmi este imposibil să ştiu ce gândeşti*
5. **Când vorbiţi despre proiectele dvs.:**
   a. Folosiţi sistematic *noi*, chiar dacă interlocutorul dvs. nu vă cunoaşte soţul (soţia).
   b. Vorbiţi mereu în numele copiilor.
   c. Folosiţi persoana întâi singular.
6. **Nu vă place ţinuta vestimentară a soţului (soţiei):**
   a. Îi alegeţi îmbrăcămintea.
   b. Îi daţi sfaturi ce să-şi cumpere.
   c. Vă abţineţi să-i faceţi observaţii.
7. **Aveţi îndoieli privind fidelitatea soţului (soţiei):**
   a. Îi faceţi o scenă de gelozie.
   b. Înăbuşiţi suspiciunile, dar vă macină îndoiala.
   c. Începeţi să faceţi investigaţii.
8. **Vă petreceţi serile fără soţul (soţia) dvs.?**
   a. Uneori.
   b. V-ar plăcea, dar vă este teamă să nu îl(o) răniţi.
   c. Nu, niciodată.
9. **Semnele căsniciei:**
   a. Vă certaţi adesea, dar vă dozaţi reproşurile şi vă opriţi la timp.
   b. Nu vă certaţi niciodată.
   c. Vă spuneţi cuvinte usturătoare şi ajungeţi adesea la insulte.

10. Într-o dispută privind locul în care urmează să vă petreceți concediul:

a. Nu cedați.

b. Acceptați să-i faceți pe plac, dar îi reamintiți sacrificiul dvs.

c. Vă resemnați, spunând că în dragoste trebuie să știi să faci concesii.

11. Dragostea cu el(ea) este:

a. Ca în prima zi. Un foc de artificii.

b. Mai liniștită. Păstrați magia primelor îmbrățișări.

c. Pasiunea s-s transformat în tandrețe.

12. Cum vă comportați în căsnicie?

a. Aveți micile dvs. secrete.

b. Nu înrăzniți să-i ascundeți nimic.

c. Ați impus regula transparenței, fără secrete între dvs.

13. Priviți amândoi în oglindă. Cum vă găsiți?

a. Nu arătați prea bine fuzic.

b. De când v-ați cunoscut, ați adoptat amândoi o înfățișare mai distinsă.

c. Se poate spune că sunteți ca un frate și o soră.

INTERPRETAREA TESTULUI

Majoritatea de a. Felicitări ! Ați pornit pe un drum bun. Aveți toate șansele să
vă sărbătoriți nunta de aur. Sunteți chiar făcuți pentru o viață de familie. Ați învățat să vă înțelegeți. Vă amintiți adesea cu emoție prima întâlnire. Când nu sunteți de acord, vorbiți deschis. Dar uneori vă abțineți și aceasta este un semn bun.

Majoritatea de b. Aveți șanse să faceți împreună un drum lung. Dar nu ezitați să depuneți eforturi, pentru că aveți de câștigat. Dragostea se câștigă în fiecare zi. Nu trebuie să vă feriți de a arăta îndrăgostit(ă) ca în prima zi. Și totuși, nu-i spuneți prea des celuilalt că vă place, îl(o) iubiți, este frumos(ă). Nu vă neglijați micile atenții și vorbele dulci.

Majoritatea de c. Atenție ! Sunteți pe un drum alunecos. Dacă nu vă schimbați atitudinea, căasnicia dvs. se va sfârși cu un divorț. Mergeți foatre departe cu certrile și insultele care lasă urme. Sunteți fără îndoială și infideli. Aceasta nu rezolvă nimic. Încercați să discutați. Aceeasta ar putea fi o încercare de a salva situația (I.M.).

SUNTEȚI PREGĂTIT PENTRU O RELAȚIE ?

O treime din procesele de divorț este intentată de bărbați, iar în ultima vreme numărul bărbaților părăsiți de soții este în creștere. Parcurgând acest test, bărbații au ocazia să afle care este tipul de relație în care se implică în mod repetat și care, în anumite situații, poate fi chiar cauza eșecurilor repetate.

1. **Care dintre calități vi se pare cea mai importantă?**
   a. Recunoașterea meritelor,
   b. Independența,
   c. Masculinitatea,
   d. Încrederea în sine.
2. **Care parte a corpului femeii vă atrage?**
   a. Ochii,
   b. Fesele,
   c. Sânii,
   d. Picioarele.
3. **Ce vă face plăcere să vedeți într-un film?**
   a. Acțiune,
   b. Violență,
   c. Scene erotice,
   d. Aspecte comice.
4. **Care este cauza distrugerii unei relații ?**
   a. Interesele asemănătoare,
   b. Conflictul de interese,
   c. Plictiseala,
   d. Jocurile de putere.
5. **Pe ce se bazează relațiile reușite ?**
   a. Pe respect,
   b. Pe putere,
   c. Pe împlinirea vieții sexuale,
   d. Pe armonie.
6. **Ce vă place să faceți după serviciu ?**
   a. Să urmăresc emisiunile la TV,
   b. Să fiu servit,
   c. Să avem o relație intimă,
   d. Să purtăm o discuție sinceră.

7. **Unde o invitați pe aleasa inimii ?**
   a. Într-un local,
   b. La un birt,
   c. La dicotecă,
   d. La o expoziție.
8. **Ce faceți după o ceartă cu partenera ?**
   a. Ne îmbrățișăm,
   b. Îmi mențin punctul de vedere,
   c. Ne împăcăm în pat,
   d. Preferăm să nu discutăm acest subiect.
9. **Ce este o aventură extraconjugală ?**
   a. O relație superficială,
   b. Dă un impuls relației sentimentale,
   c. Nu reprezintă nimic,
   d. Este o legătură necesară.
10. **Care sunt defectele femeilor ?**
   a. Sunt prea vorbărețe,
   b. Știu să fie nesuferite,
   c. Acceptă relația sexuală din obligație,
   d. Prea pretențioase.

EVALUARE: a = 2; b = 4; c = 6; d = 9

INTERPRETATEA TESTULUI

0 – 25 PUNCTE: KLINGONIANUL

Haideți, recunoașteți că ați trișat un pic! Unul ca dvs. nu poate fi de pe această planetă. Înțelegeți femeile, sunteți un foarte bun ascultător, un amant plin de tandrețe și imaginație, dovediți că sunteți puternic, dar în același timp vă recunoașteți slăbiciunile. Problema este dacă luați în serios aceste cunoștințe adunate de prin cărți sau pur și simplu faceți parte din categoria acelor Don Juan-i care și-au însușit nenumărate trucuri și folosesc femeile pe post de cobai. Dacă vă înscrieți în această categorie, păcat de dvs., pentru că, de fapt, vă păcăliți singur.

BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

26 – 45 PUNCTE: MACHO – MAN

Vă aflați pe drumul cel bun! Nu vă deranjează drăgălășeniile și dulcegăriile, deoarece știți că atunci când își doresc o relație pe termen lung, femeile preferă bărbații adevărați, adică pe cei care au curajul să le spună în față tot ceea ce gândesc. Tot ceea ce mai aveți de făcut este să găsiți o cale de a-i da de înțeles iubitei dvs. că fără ea viața dvs. ar fi cu totul alta. În fond, în adâncul inimii o iubiți foarte mult. Așadar cumpărați-i flori din când în când și nu uitați de valoarea cuvintelor frumoase.

46 – 69 PUNCTE: SENZUALUL

Deși pozați în intelectual rațional, preocuparea dvs. de căpătâi este viața sexuală. Dacă veți ști să canalizați bine aceste tendințe, puteți câștiga bani frumoși. Dar în cadrul unei relații de durată, o astfel de atitudine nu vă ajută cu nimic. După cum știți, de la 25 ani în sus potența scade, iar dvs. cu siguranță aveți sentimente pe care nu încă le-ați trăit din plin. După ce v-ați făcut de cap suficient timp, este cazul să vă gândiți că viața nu se rezumă la relații intime.

70 – 90 PUNCTE: ȚAPUL ISPĂȘITOR

Cu asemenea punctaj, locul dvs. este la un terapeut sau pe o insulă pustie, unde veți avea mult timp să citiți câteva cărți referitoare la relația cu sexul opus. Deși este clar că v-ați dori să vă faceți partenera fericită, din păcate sunteți total lipsit de experiență, de cunoștințele necesare pentru a vă îndeplini dorința. Astfel se explică faptul că întotdeauna aveți impresia că nu sunteți dorit și aveți parte de acuzații și reproșuri continue (A.B.).

BCU IASI / CENTRU VECHI / LIBRARY

SUNTEȚI GELOASĂ PE SOȚUL (PRIETENUL) DUMNEAVOASTRĂ ?

1. **Care este părerea dumnevoatră despre gelozie ?**
   a. Apare o dată cu dragostea..... 4
   b. Este necesară pentru a păstra partenerul..... 5
   c. Distruge relația..... 1
   d. Este ceva ridicol..... 0
   e. Depinde dacă este fondată 3
2. **Aveți obiceiul să deschideți scrisorile soțului, prietenului ?**
   a. Niciodată..... 0
   b. Nu, dar mă bucură dacă mi-o arată..... 2
   c. Numai dacă ceva îmi este suspect 4
   d. Desigur, dacă nu are nimic de ascuns, de ce nu aș putea să o văd ?..... 5
3. **Cum reacționați în cazul în care soțul, prietenul dumneavoastră se întoarce pe stradă după o femeie frumoasă ?**
   a. Mă enervez..... 3
   b. Mă răstesc la el..... 4
   c. Îi fac scandal..... 5
   d. Mi se pare firesc..... 1
   e. Mă bucur că i se deschide apetitul..... 0
4. **La ce vă gândiți dacă soțul (prietenul) nu ajunge acasă la ora obișnuită ?**
   a. Sigur are mult de lucru..... 1
   b. A avut un accident..... 2
   c. S-a dus să bea..... 3
   d. Este cu o femeie..... 5
   e. Nici nu observ..... 0
5. **Ați vrea să cunoașteți colegele soțului (prietenului) ?**
   a. Da 5
   b. Nu 0
   c. Numai dacă se iveşte vreo ocazie 3

BCU IAȘI - CENTRU UNIVERSITAR LIBRARY

6. **Soțul (prietenul) primește o scrisoare anonimă, acuzatoare. Ce faceți ?**
   a. O rup imediat..... 0
   b. Îl arăt soțului râzând..... 1
   c. Îi cer explicații..... 3
   d. Nu-i spun nimic despre scrisoare, în schimb încerc să aflu adevărul 4
   e. Înaintez divorțul..... 5
7. **Prietena vă laudă soțul (prietenul). Ce gândiți ?**
   a. Sunt mândră..... 0
   b. Mă gândesc că nu ar fi rău să am mai multă grijă..... 3
   c. Devin suspicioasă, oare ce este între ei ?..... 5
8. **Soțul (prietenul) este căutat la telefon de o femeie. Ce faceți ?**
   a. O întreb cine este și în ce problemă îl caută..... 5
   b. Ascult convorbirea..... 4
   c. După ce au vorbit, îl întreb cine l-a căutat..... 3
   d. Sper că îmi va spune cu cine a vorbit fără să-l întreb 2
   e. Nu mă interesează 0

INTERPRETAREA TESTULUI

Între 0-9 de puncte

Este aproape jignitor faptul că nu sunteți deloc geloasă pe soțul (prietenul)
dumneavoastră.

Între 10-20 de puncte

Nu se poate spune că sunteți o fire geloasă, dar vă temeți totuși să nu-l pierdeți,
ceea ce este și normal între doi oameni care se iubesc.

Între 21-30 de puncte

Sunteți o femeie geloasă, dar știți să vă controlați și încercați să nu distrugeți
relația.

Între 31-40 de puncte

Doamnă, dumneavoastră suferiți de boala geloziei, umilindu-vă atât pe
dumneavoastră, cât și soțul. Mai devreme sau mai târziu, cu siguranță căsnicia dvs. se va destrăma (I.S.K.).

V-AŢI GĂSIT PARTENERUL POTRIVIT ?

La început, toţi suntem tentaţi să credem că am întâlnit *marea iubire*. Doar după scurgerea timpului, ne putem convinge dacă, într-adevăr am găsit partenerul potrivit. Dar dacă partenerul nu este chiar aşa cum ne-am închipuit, suntem în stare să suportăm realitatea ? Vă propunem un test care vă ajută să judecaţi cu discernământ relaţia pe care o aveţi. Bineînţeles, este nevoie să colaboraţi cu partenerul, deci ambii veţi răspunde întrebărilor prin marcarea răspunsului care vi se potriveşte. Apoi, fiecare îşi acumulează punctele.

Cel care are punctajul maxim este aproape perfect. Faceţi diferenţa dintre cele două punctaje obţinute; aceasta va reprezenta indicele armoniei dintre dumneavoastră.

1. **Cum aţi comenta alăturata imagine simbolică ?**
   a. Chiar şi în cadrul celor mai bune relaţii poate interveni ruptura 3
   b.Relaţiile dintre doi oameni de sex opus sunt precum un joc de puzle – este nevoie de timp, răbdare şi îndemânare, până ce toate piesele sunt potrivite la locul lor 0
   c. În cadrul fiecărei relaţii există, din când în când o refulare.....7
   d. O relaţie în care totul merge perfect este o adevărată minune .6
2. **Care este condiţia primordială în alegerea partenerului ?**
   a. Potrivire în aspectul exterior 5
   b. Potrivire în temperament şi în plan erotic.....7
   c. Potrivire în preocupările intelectuale..... 2
   d. Poate a fost doar o întâmplare..... 6
3. **Care din următoarele observaţii vă sunt mai apropiate ?**
   a. Dragostea este o luptă crâncenă, dar ademenitoare 6
   b. Dragostea înseamnă armonie deplină..... 0
   c. În dragoste, unul trebuie să conducă, iar celălalt trebuie să se lase condus 7
4. **Partenerul filtrează cu cineva la o petrecere. Cum reacţionaţi ?**
   a. Nici nu-mi pasă 4
   b. Sunt foarte trist 0
   c. Sunt de-a dreptul furios, dar mă comport de parcă nu aş fi observat nimic 2
   d. Intervin 7
   e. Peocedez şi eu ca atare..... 6

5. **Fiți sincer, cum reacționați la criticile partenerului ?**
   a. Acceptați critica, dacă nu e prea severă..... 7
   b. Devin foarte trist..... 1
   c. Mi-a prins foarte bine..... 1
   d. Îmi spun şi eu părerea față de el/ea..... 6
6. **Vă aflați seara împreună. Dumneavoastră povestiți un eveniment, dar partenerul nu este atent. Ce părere aveți ?**
   a. *Precis sunt prea plictisitor*..... 6
   b. *Este doar omul interesului*..... 7
   c. *Oare la ce se gândește ?*..... 2
   d. Nu spun nimic, dar mă simt jignit..... 9
7. **Care din următoarele caracteristici trebuie să le posede, în primul rând, partenerul dvs.**
   a. Toleranță..... 3
   b. Gingăşie..... 1
   c. Entuziasm..... 0
   d. Atracție erotică 6
   e. Inteligență..... 7
8. **Care din următoarele caracteristici ale dvs. sunt apreciate de partener ?**
   a. Gingăşia..... 1
   b. Toleranța..... 5
   c. Entuziasmul 0
   d. Atracția erotică 7
   e. Inteligența..... 4
9. **Care pom/copac poate simboliza cel mai bine relația dvs. cu partenerul ?**
   a. Un stejar viguros..... 6
   b. Un pom încărcat cu fructe..... 3
   c. Un copac înflorit..... 1
   d. Un pom mic..... 0
10. **Când unul dintre soți îşi petrece concediul singur, credeți că...?**
    a. Relația este de nerecunoscut..... 0
    b. S-ar putea să fie doar o perioadă de criză trecătoare..... 3
    c. Este o pereche modernă 7

11. Când unul dintre parteneri are o aventură ce părere aveți ?

a. O întâmplare despre care se poate discuta 0
b. Ceva de neiertat..... 7
c. O boală grea care necesită o lungă perioadă de convalescență. 1
d. Nu constituie o tragedie 5

12. Cum vă poate răni foarte tare partenerul ?

a. Când este rece ca gheața.....0
b. Când mă insultă.....7
c. Când nu se implică în problemele mele..... 5
d. Nu-i va fi ușor pentru că sunt un caracter puternic..... 4

13. Ce vă sugerează expresia în siguranță ?

a. Sună cam demodat..... 7
b. Îmi place foarte mult..... 3
c. Cu cât mai multă, cu atât mai bine.....0

14. Cum reacționați când cineva vă critică partenerul ?

a. Ascultați cu atenție..... 0
b. Mai faceți unele completări..... 7
c. Protestați cu vehemență 4

15. Vă gândiți la varianta că într-o zi ați putea întrerupe relația ?

a. Niciodată 0
b. Desigur, un asemenea gând este perfect normal..... 7
c. Doar în cazul unor certuri de amploare 4

PUNCTAJ

EA .....
EL .....

CHEIA TESTULUI: V-AȚI GĂSIT PARTENERUL POTRIVIT ?

0-17 Puncte diferență.

Vă potriviți sub toate aspectele pentru că vă plac aceleași cărți, filme, excursii. În ceea ce privește concepția despre viață și temperamentul, vă aflați pe aceeași *lungime de undă*. Părerile dvs. nu coincid întotdeauna, dar ambii sunteți maleabili și receptivi. Și totuși, nu aveți garanția deplină a unei relații fericite, care să dureze la infinit.

Secretul armoniei în dragoste: în relația dvs. cu partenerul, eroticul ocupă un plan important. Deseori chiar prea important. Aceasta înseamnă nu doar plăcere, ci şi o permanentă sursă de tensiune, jigniri şi gelozie.

18-36 puncte diferență

Alimentați în relația dvs. micile divergențe. Fiecare încearcă, după posibilități, să se conducă funcție de propriile interese, temperament şi gusturi. În principiu, nu este nimic dăunător, dar uneori faceți acest lucru din plictiseală. Deseori, critica este folositoare, dar altercațiile serioase şi dese dăunează dragostei. Cel mai bine ar fi să căutați punctele comune, şi nu diferențele.

Secretul armoniei în dragoste: ambii aveți nevoie de diversificarea manifestărilor erotice, obişnuința şi-a pus deja amprenta pe această relație. Partenerul care a acumulat punctajul mai mare are inițiativă în relațiile sexuale, animându-l şi pe celălalt.

Peste 36 puncte diferență

Cu greu vă puteți imagina viața fără celălalt – amândoi aveți această convingere. Rolurile sunt împărțite: partenerul cu punctajul mai redus se subordonează voinței celuilalt. Singura sa dorință este "linişte şi pace". Convieţuirea paşnică funcționează atâta timp cât fiecare îşi cunoaşte rolul şi-l respectă. Şi totuşi, nu rareori, vă confruntați cu gândul despărțirii.

Secretul armoniei în dragoste: partenerul cu punctajul mai mare are mereu inițiativa în relații sexuale. Cealaltă parte, din dorința de a se refula, manifestă opoziție şi devine chiar agresiv.

BCU IAŞI / CENTRU VECHI

BIBLIOGRAFIE

1. Austen, Jane. **Mândrie şi prejudecată**, Ed. Rao Clasic, Bucureşti, 1995;
2. Berbenova, N., **Cartea fericirii**, Ed Humanitas, Bucureşti, 2001, ediţia a II-a;
3. Blaga, D., **Tatăl meu**, Ed. Apostrof, Cluj-Napoca, 2004;
4. Bogathy, Z, şi Petroman, P., **Psihologia astăzi**, Editura Eurostampa, Timişoara, 1999, 2001, 2003;
5. Ciofu, C., **Interacţiunea părinţi-copii**, Ed. Amaltea, Bucureşti, 1998;
6. Ciupercă, C., **Cuplul modern între emancipare şi disoluţie**, Ed. Tipo Alex, Bucureşti, 2000;
7. Cobletz, J., **Grija de fraţi**, Ed. T.G.S. Internaţional, Bucureşti, 1992;
8. Coelho, P., **Unsprezece minute**, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2003;
9. Cosmovici, A., **Psihologie generală**, Ed. Polirom, iaş, 1996;
10. Fromm, E., **Arta de a iubi**, Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1997;
11. Giddens, A., **Sociologie**, Ed. Bic All, Bucureşti, 2000;
12. Gotman, N., **Introducere în sociologie**, Ed. Lider, Bucureşti, 1992;
13. Hauk, P., **Gelozia**, Ed. Polimark, Bucureşti, 1997;
14. Leiau, G., **Cum să fim fericiţi în cuplu**, Ed. Trei, Bucureşti, 2003;
15. Llosa, V., **Elogiul mamei vitrege**, Ed. Sfynx, Bucureşti, 2004, (1991);
16. Maheu, R., **Civilizaţia universalului**, Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1968;
17. Mc. Callum, M., **Grecia, istorie – artă – folclor, itinerarii**, Ed. Arte Grafice Toubis S.A., Atena, 1993;
18. Mitrofan, N., **Dragostea şi căsătoria**, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1984;
19. Mitrofan, I., şi N., **Familia de la A... la Z**, Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1991;
20. Munteanu, A., **Psihologia vârstelor adulte**, Ed. Eurobit, Timişoara, 2004;
21. Parkinson, L., **Separarea, divorţul şi familia**, Ed. Alternative, Bucureşti, 1993;

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

22. Pelt van, Nacy, L., **Secretele curteniei**, Ed. Viață și sănătate, București, 2002;
23. Perciun, V., **Dimensiunea proiectivă a relațiilor interpersonale**, Ed. Eurostampa, Timișoara, 1998;
24. Perkins, B., **Ispitirea drepților**, Ed. Om, București, 2000;
25. Petrescu, P., **Psihologie generală**, Ed. Eurostampa, Timișoara, 2000;
26. Petroman, P., **Psihologia familiei**, Ed. Eurobit, Timișoara, 2004;
27. Petroman, P., **Sfânta noastră familie**, Ed. Eurobit, Timi;oara, 1996;
28. Schrock, S., **Viața familiei creștine**, Ed. T.G.S. Internațional, București, 1993;
29. Stănciulescu, E., **Sociologia educației familiale**, ed. Polirom, Iași, 1997;
30. Swedenborg, E., **Despre iubirea înțelepciunii conjugale**, Ed. Polirom, Iași, 1999;
31. Șapman, Gary, **Speranțe pentru cei despărțiți**, Ed. Curtea Veche, București, 2001;
32. Vassilakis, Sp, A., **Crete, nature, histoire, museés**, Ed. Athenes, Atena, 2001;
33. Wheat, Ed., **Fascinanta aventură a dragostei**, Romanian Aid Fund., București, 1991;
34. Wright, N., **Relațiile: satisfacție și dezamăgire**, Ed. Noua Speranță, Timișoara, 2003;
35. *** **Biblia sau Sfânta Scriptură a Vechiului și Noului Testament**, Bible in Romania, f.a.
36. *** **Biblia**, Ed. The Bible League, 2003;
37. Academia Română, **Dicționarul explicativ al limbii române**, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1998;
38. *** **Psihologia azi** – magazin nr. 1-6, 2004;
39. *** **România literară**, 2003, 2004;
40. *** Cotidienele **Renașterea bănățeană, Timișoara, Jurnal Bănățean, Agenda** ;
41. *** Hebdomadarul **Agenda**.

Editura EUROBIT
300575 Timişoara
Aleea F.C. Ripensia nr.10 ap.1
Tel./Fax. 0256-499.004

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

B.C.U. "M. EMINESCU" IAŞI

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Eseurile ce formează această carte, în cea mai mare parte, ale studenților anului al III-lea, revelează gânduri, idei şi opinii cu privire la familie, dragoste şi iubire, condițiile creării, menținerii şi afirmării sale, expresie a voinței eului de a deveni valoare (axiotropismul). Cei care întemeiază o familie, merită toată admirația, pe ei nu-i pot mărgini necazurile, nu-i pot înăbuşi nostalgiile.

Dacă valoarea familiei, a unei idei, a unei viziuni nu comportă rezerve, atunci nici adresa ei nu poate comporta restricții. Ea trebuie să fie, ori măcar să pară, un ideal pentru toți şi pentru totdeauna, o aspirație spre eternitate.

ISBN 973-620-158-9